

povestea oglinzii fecioarelor

o mie și una de nopți

(9)

Cartea celor
o mie şi una de nopţi

(9)
(Nopţile 616 – 731)

Traducere de H. Grămescu

Ilustraţia copertei: Anca Vasilescu

Editura Minerva
Bucureşti, 1973

DIVANUL OAMENILOR DE RÂS ŞI DE BATJOCURĂ

Bubuitura de pomină

Se povesteşte – ci Allah este mai ştiutor! – că a fost odată în oraşul Kokaban, din Yaman, un beduin din tribul fazli, pe care îl chema Abul-Hossein şi care, cu mulţi ani în urmă, părăsise viaţa de beduin şi ajunsese un orăşan de vază şi un neguţător dintre neguţătorii cei mai bogaţi. Şi, întâia oară, se însurase pe vremea tinereţii sale! Ci Allah o chemase pe nevastă-sa întru mila sa, după un an de căsnicie. Încât prietenii lui Abul-Hossein nu mai conteneau să-l tot îndemne să se însoare iar, procitindu-i vorbele poetului:

Ridică-te odată, prietene-al meu drag!
Nu aştepta să-ţi treacă voioasa primăvară —
Ia uite ce copile frumoase! Hai, te-nsoară!
Tu nu ştii ca femeia, pe dupa-al casei prag,
E-un almanah maestru cu care anul zboară?

Şi Abul-Hossein, până la urmă, nemaiputând să înfrunte îndemnurile prietenilor săi, se hotărî să înnădească nişte vorbe cu bătrânele peţitoare; şi se însură într-un sfârşit cu o fetişcană frumoasă ca luna când străluceşte pe mare.

Şi, de nuntă, dete ospeţe mari la care îi pofti pe toţi prietenii şi pe toţi câţi îi cunoştea, precum şi ulemalele, fachirii, dervişii şi cuvioşii. Şi deschise larg toate uşile casei sale, şi orândui să li se deie musafirilor mâncăruri de toate felurile, şi, printre altele, orez de şapte culori osebite, şi sorbeturi, şi miei umpluţi cu alune, cu migdale, cu fistic şi cu stafide, şi o cămilă tânără friptă întreagă şi pusă la masa netăiată. Şi toată lumea mâncă şi bău şi fu cuprinsă de veselie, de bucurie şi de mulţumire. Şi mireasa fu plimbată şi arătată tuturora de şapte ori pe rând, îmbrăcată de fiecare dată cu altă rochie, mai frumoasă decât cea de dinainte. Ba o plimbară şi-a opta oară printre musafiri, spre deplina mulţumire a celor care nu izbutiseră să-şi sature ochii cu vederea ei. După care, muierile cele bătrâne o duseră în odaia de nuntă şi o culcară într-un pat înalt ca un crivat împărătesc, şi o pregătiră în toate privinţele pentru sosirea mirelui.

Atunci, Abul-Hossein, în mijlocul alaiului, intră la soţia sa, călcând rar şi falnic. Şi se aşeză o clipa pe divan, ca să-şi dovedească sieşi şi ca să arate soţiei sale şi femeilor din alai cât de plin este el de gingăşie şi de măsură. Pe urmă, se ridică măreţ, spre a primi urările femeilor şi a-şi lua rămas-bun de la ele, înainte de a se apropia de patul în care fetişcana îl aştepta sfioasă; când, deodată, iacată! slobozi, o, păcatele lui! din pântecele-i prea plin de cărnuri grele şi de băuturi, o răsuflătură până peste poate de bubuitoare, cumplită şi mare! Ferească-ne Allah de Cel-Rău!

La bubuitul acela, fiecare femeie se întoarse înspre vecina ei, vorbind cu glas tare şi făcându-se că n-ar fi auzit nimic; iar fetişcana la fel şi ea, în loc să râda ori să-şi bată joc, începu să-şi zdrăngănească brăţările. Ci Abul-Hossein, fâstâcit până peste poate, se prefăcu a fi chemat de nişte treburi grabnice şi, cu ocara în inimă, coborî în curte, puse şaua pe iapă, sări în spinarea ei şi, lăsând şi casă şi nuntă şi soţie, fugi mistuindu-se în negurile nopţii. Şi ieşi din oraş şi se afundă în pustie. Şi ajunse în felul

acesta la ţărmul mării, unde văzu o corabie gata de plecare spre India. Şi se îmbarcă pe corabia aceea şi ajunse pe coasta Malabarului.

Acolo, cunoscu câţiva inşi, băştinaşi din Yaman, care îl duseră şi îl înfăţişară regelui acelei ţări. Şi regele îi dete o slujbă de încredere şi îl numi căpitan peste straja sa. Şi Abul-Hossein rămase în ţara aceea zece ani, cinstit şi respectat, şi în tihna unei vieţi plăcute. Şi de fiecare dată când îşi aducea aminte de bubuitura cea păcătoasă, îşi alunga gândul acela aşa cum se alungă miasmele cele urâte.

Ci, după ce trecură cei zece ani, fu cuprins de tristeţea dorului de ţara părinteasca; şi încet-încet ajunse să gogească de alean; şi ofta fără contenire, gândindu-se la casa şi la oraşul lui; şi simţea că moare de dorul acela înăbuşit. Ci, într-o zi, nemaiputând să-şi îndure chinurile sufletului, nu-şi mai luă nici măcar bun-rămas de la rege, şi fugi şi se întoarse în ţara Hadramut, din Yaman. Acolo se îmbrăcă teptil în straie de derviş şi plecă pe jos înspre oraşul Kokaban; şi ajunse, în felul acesta, tăinuindu-şi numele şi necazul, pe dealul care străjuieşte oraşul. Şi, cu lacrimi în ochi, văzu terasa bătrânei sale case şi terasele învecinate, şi îşi zise: „De nu m-ar cunoaşte careva! Deie Allah să fi uitat cu toţii povestea mea!” Şi, cugetând aşa, coborî dealul şi apucă pe drumuri ocolite înspre casa lui. Şi, din drum, văzu stând jos, în pragul unei porţi, o bătrână care despăduchea capul unei fetiţe de vreo zece ani; iar fetiţa îi spunea bătrânei:

— O, maică a mea, tare aş vrea să ştiu câţi ani am, căci o prietenă de-a mea vrea să-mi facă horoscopul. Vrei să-mi spui în ce an m-am născut?

Şi bătrâna cugetă o clipă şi răspunse:

— Te ai născut, o, fata mea, chiar în anul bubuiturii.

Când auzi vorbele acestea, amarâtul de Abul-Hossein făcu cale întoarsă şi o lua la fugă, aruncându-şi picioarele în vânt. Şi îşi zicea: „Iacătă că bubuitura ta a ajuns o zi de pomenire în hronici! Şi are să dăinuiască prin veacuri,

atâta cât s-or împodobi cu fiori palmierii!” Şi nu se mai opri din fugă şi din umblet decât atunci când ajunse în ţara Indiei. Şi trăi cu amar în surghiun până la moarte. Cu el fie îndurarea şi mila lui Allah!

Pe urmă, Şeherezada, în noaptea aceea, mai spuse:

Cei doi poznaşi

Tot aşa am auzit, o, preafericitule rege, că au fost odată în cetatea Damascului, în Siria, un om ajuns de pomină din pricina renghiurilor, a tertipurilor şi a poznelor lui, şi un altul la Cairo, tot atâta de vestit pentru aceleaşi virtuţi. Or, pezevenghiul de la Damasc, care adeseori auzise vorbindu-se despre semenul lui de la Cairo, ar fi dorit să-l cunoască pe acela, cu atât mai mult cu cât muşteriii săi obişnuiţi îi spuneau fără încetare:

— Nu încape îndoială! hotărât că egipteanul este mult mai viclean, mai isteţ, mai bine dăruit şi mai pişicher decât tine! Iar tovărăşia lui este cu mult mai înveselitoare decât a ta. De altminteri, dacă nu vrei să ne crezi, nu ai decât să te duci să-l vezi la treabă, la Cairo, şi ai să te încredinţezi că te întrece!

Şi atâta îl zădărârâ, până ce omul îşi zise: „Pe Allah! nu-mi mai rămâne decât să mă duc la Cairo, ca să vad cu ochii mei cele ce se spun despre el!” Şi îşi făcu pregătirile şi plecă din Damasc, oraşul lui, şi porni la drum spre Cairo, unde ajunse, cu voia lui Allah, bine şi sănătos. Şi întrebă, fără să piardă vremea, de casa semenului său, şi se duse la el în ospeţie. Şi fu primit cu toată strălucirea unei ospeţii cât se poate de alese, şi fu cinstit şi găzduit, după urările de bun venit cele mai prieteneşti. Pe urmă, amândoi începură să-şi povestească întâmplările mai de

seamă de pe lume, şi îşi petrecură noaptea tăifăsuind plăcut. Or, a doua zi, cel de la Damasc îi spuse celui de la Cairo:

— Pe Allah, o, tovarăşe al meu, nu am venit de la Damasc la Cairo decât ca să judec cu ochii mei renghiurile şi poznele pe care le joci fără încetare în oraş! Şi nu aş vrea să mă întorc în ţara mea decât îmbogăţit cu învăţătură! Vrei, dar, să mă faci martor la ceea ce atâta de fierbinte doresc să văd?

Celălalt spuse:

— Pe Allah! o, tovarăşe al meu, cei care ţi-au vorbit despre mine te-au amăgit, fără îndoială! Eu de-abia dacă ştiu să deosebesc mâna mea stângă de mâna mea dreaptă! Cum să ştiu, dar, să dau lecţii de subţirime şi de deşteptăciune unui damaschin ales, cum eşti tu? Dar, întrucât este de datoria mea de gazdă să te duc să vezi lucrurile frumoase din oraşul nostru, hai să mergem să facem o plimbare!

Ieşi, aşadar, cu el şi îl duse, înainte de toate, să vadă moscheea Al-Azhar, pentru ca să poată povesti locuitorilor din Damasc minunile învăţăturii şi ale ştiinţei. Şi, pe drum, trecând pe lângă neguţătorii de flori, îşi întocmi un buchet din ierburi frumos mirositoare, din maci, din trandafiri, din busuioc, din iasomii, din fire de romaniţă şi de maghiran. Şi, aşa, ajunseră amândoi la moschee şi intrară în curte. Or, când intrară acolo, zăriră în faţa fântânii unde se făceau spălările cele cerute de datină, ciuciţi în umblătoare, pe cei care îşi uşurau nişte nevoi grabnice. Şi insul de la Cairo zise către cel de la Damasc:

— Ei bine, prietene, dacă ai vrea să le faci o poznă inşilor aceştia ciuciţi la rând, cum ai ticlui lucrurile?

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute optsprezecea noapte

Urmă:

Celălalt răspunse:

— Lucrul este cât se poate de la îndemână. Aş trece pe la spatele lor cu o mătură de mărăcini şi, ca din greşeală, măturând înainte, i-aş înţepa în fund.

Cel din Cairo spuse:

— Felul acesta de pozne este cam greoi şi cam grosolan, prietene! Ba e chiar şi lipsită de gingăşie o atare glumă! Iată ceea ce aş face eu!

Şi, vorbind astfel, se apropie cu o înfăţişare prietenească şi îndatoritoare de cei care şedeau ciuciţi în umblătoare şi îi îmbie pe toţi pe rând cu câte un mănunchi de flori, zicând:

— Cu îngăduinţa ta, o, stăpâne al meu!

Şi fiecare îi răspundea, tulburat şi mâniat până peste poate:

— Prăpădi-ţi-ar casa Allah, o, fecior de codoş! Ce, aici suntem la ospăţ?

Şi toţi cei ce se aflau strânşi în curtea moscheei, văzând chipurile mofluze ale inşilor cu pricina, râdeau de nu mai puteau.

Aşa că, după ce văzu toate astea cu chiar ochii lui, păcăliciul de la Damasc se întoarse înspre cel de la Cairo şi îi spuse:

— Pe Allah, m-ai biruit, o, şeicule al păcălirilor îşi are dreptate zicala care spune: Şiret ca un egiptean care trece şi prin gaură de ac!

Pe urmă Şeherezada, în noaptea aceea, mai spuse:

Viclenie muierească

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că într-un oraş ca toate oraşele, o nevastă tânără, de neam mare, al cărei soţ lipsea adeseori plecând în călătorii mai apropiate ori mai depărtate, până la urmă nu a mai putut să îndure ghiesurile clocotului din ea şi şi-a ales, ca balsam alinător, un flăcăiandru care nu-şi avea samăn printre flăcăiandrii acelei vremi. Şi amândoi se iubiră cu o dragoste nemaipomenită; şi se simţeau mulţumiţi unul cu celălalt, în toată voioşia şi în toată tihna, sculându-se ca să mănânce, mâncând ca să se culce, şi culcându-se ca să se zbeguiască. Şi trairă în starea aceasta o bună bucată de vreme.

Or, într-o zi, flăcăul fu luat pieptiş de un şeic cu barbă albă, un stricat cu două feţe, întocmai ca şi cuţitul cu două tăişuri al vânzătorilor de colocase. Ci flăcăul nu vroi nicicum să se supună la ceea ce îi cerea celălalt şi, luându-se la ceartă cu el, îl lovi vârtos peste faţă şi îi smulse ticăloasa de barbă. Iar şeicul se duse şi se plânse valiului oraşului de bătaia pe care o îndurase; şi valiul porunci ca flăcăul să fie priponit şi aruncat în temniţă.

— Estimp, nevestica află ce păţise drăguţul ei şi, ştiindu-l la popreală, fu cuprinsă de o ciudă amarnică, încât nu zăbovi să-şi ticluiască un plan spre a-şi slobozi iubitul şi, împodobindu-se cu cele mai frumoase haine ale ei, se duse la palatul valiului, ceru să fie primită de el şi fu poftită în sala de judecată. Or, pe Allah! numai arătându-se aşa, în toată frumuseţea ei, nevestica ar fi şi dobândit de la bun început câştig la toate judecăţile de pe tot pământul în lung şi-n lat. Într-adevăr, după salamalekuri, îi spuse valiului:

— O, valiule, stăpâne al nostru, flăcăul *Cutare,* pe care ai poruncit să-l bage la opriş, este chiar fratele meu şi stâlpul casei mele. Şi a fost învinuit pe nedrept de martorii şeicului şi de şeic, care este un ticălos şi un dezmăţat. Vin, dar, să cer de la dreptatea ta să-l slobozeşti, altminteri casa mea are să cadă în prăpăd; iar

eu aş muri de foame!

Or, de cum o văzu pe tinerică, inima valiului începu să fiarbă straşnic de dragul ei; şi, împătimit după nevestică, îi zise:

— Hotarât! Sunt gata să-l slobozesc pe fratele tău! Ci, mai întâi, intră în haremul casei mele şi, când s-or sfârşi judecăţile, am să vin la tine ca să stăm de vorbă mai pe îndelete!

Ea însă, pricepând ce vrea valiul, îşi zise: „Pe Allah! o, barbă de catran, n-ai să mă atingi tu decât când o face plopul mere!” Şi răspunse:

— O, valiule, stăpâne al nostru, este mai bine să vii tu la mine acasă, unde am avea tot răgazul să vorbim despre toate, mai în tihnă decât aici, unde eu nu sunt decât o străină.

Şi valiul, bucuros până peste poate, o întrebă:

— Şi unde se află casa ta?

— În *cutare* loc! Şi am să te aştept acolo, în seara aceasta, pe la scăpătat de soare!

Şi pleca de la valiu, pe care îl lăsă cufundat într-o mare zbuciumată, şi se duse să-l caute şi pe cadiuî oraşului.

Intră, aşadar, în casa cadiuluî, care era un om în vârstă, şi îi spuse:

— O, cadiule, stăpâne al nostru!

El spuse:

— Da!

Ea urmă:

— Mă rog ţie să-ţi arunci privirile asupra necazului meu, şi Allah are să se bucure de tine!

El întrebă:

— Cine te-a asuprit?

Ea răspunse:

— Un ticălos de şeic care, cu ajutorul martorilor lui mincinoşi, a izbutit să-l bage la temniţă pe fratele meu, singurul stâlp al casei mele. Şi vin ca să te rog să mijloceşti pe lângă valiu să-i dea drumul fratelui meu!

Or, când cadiul o văzu şi o auzi pe tinerică, căzu

îndrăgostit de ea nebuneşte, şi îi zise:

— Hotărât! am să mă îngrijesc de fratele tău. Ci, până una alta, intră colea în haremul meu şi aşteaptă-mă acolo. Şi avem să tăinuim cum stă treaba. Şi ai să ajungi să-ţi izbândeşti dorinţa!

Şi tinerica îşi zise: „A! fiu de codoş, ai să mă ai când o face plopul mere!” şi răspunse:

— O, stăpâne al nostru, ar fi mai bine să te aştept la mine, acasă, unde nimenea nu ne-ar supăra!

El întrebă:

— Şi unde se află casa ta?

Ea spuse:

— În *cutare* loc! Şi am sa te aştept acolo, chiar în seara aceasta, după scăpătatul soarelui!

Şi plecă de la cadiu şi se duse să-l caute pe vizirul regelui.

Când ajunse dinaintea vizirului, îi povesti despre întemniţarea flăcăului, pe care îl da drept fratele ei, şi îl rugă să poruncească a fi slobozit. Şi vizirul îi spuse:

— Nu este nimic împotrivă! Ci, până atunci, intră colea în haremul meu, unde am să vin la tine, ca să stăm de vorba despre treaba aceasta!

Ea spuse:

— Pe viaţa capului tău, o, stâpâne al nostru, eu sunt tare ruşinoasă şi nu aş şti nici măcar pe unde să umblu prin haremul măriei tale. Casa mea însă este mult mai potrivită pentru taifasuri de soiul acesta, şi am să te aştept acolo chiar în seara aceasta, la un ceas după scăpătatul soarelui!

Şi îi spuse în ce loc se afla casa ei, şi plecă de la el ca să se ducă la palat la regele oraşului.

Or, când intră în sala împărătească, regele, uimit de frumuseţea ei, îşi zise: „Pe Allah! ce bucăţică bună de înfulecat caldă încă şi pe nemâncate! ” Şi o întrebă:

— Cine te-a asuprit?

Ea spuse:

— Nu sunt asuprită, întrucât mai este şi dreptatea

regelui!
El zise:
— Allah singur este drept! Dar ce pot să fac eu pentru tine?
Ea spuse:
— Să dai poruncă să i se dea drumul fratelui meu întemniţat pe nedrept!
— Lucru-i uşor! Du-te, copila mea, şi aşteaptă-mă în harem! Şi nu are să se întâmple decât ceea ce te poate mulţumi!
Ea spuse:
— Dacă-i aşa, o, măria ta, m-aş duce să te aştept mai degrabă acasă la mine. Căci regele nostru ştie că pentru lucruri de soiul acesta este nevoie de multe pregătiri, ca de pildă de o baie, de primeneli şi de altele asemenea. Şi toate acestea nu aş putea să le fac cum se cuvine decât în casa mea, care, de-ar fi călcată de paşii regelui nostru, ar fi pe veci cinstită şi binecuvântată!
Regele spuse:
— Atunci fie aşa!
Şi amândoi se învoiră în privinţa ceasului şi a locului de întâlnire. Şi tinerica plecă de la palat şi se duse să caute un tâmplar...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute douăzecea noapte

Urmă:

...şi se duse să caute un tâmplar. Şi îi spuse:
— Să-mi trimiţi în seara aceasta acasă un dulap mare cu patru despărţituri puse una peste alta, şi fiecare despărţitură având o uşă aparte care să se închidă straşnic cu un lacăt!
Tâmplarul răspunse:
— Pe Allah! o, stăpână a mea, lucrul nu se poate face

până-n seară!

Ea spuse:

— ’Am să-ţi plătesc orice ai să-mi ceri!

El spuse:

— Daca-i aşa, are să fie gata. Nu îţi cer însă ca preţ nici aur, nici argint, o, stăpâna mea, ci numai ceea ce ştii şi tu! Intra, dar, în odaia din fund, ca să pot sta de vorbă cu tine!

La vorbele acestea ale tâmplarului, nevestica răspunse:

— O, tâmplar al binecuvântării, ce om lipsit de pricepere mai eşti şi tu! Pe Allah! oare acea prăpădită de odaie din fundul prăvăliei tale se poate potrivi cu o tăifăsuială de soiul celei cum vrei tu să tăifăsuieşti? Mai degrabă vino în seara aceasta acasă la mine, de îndată ce ai să-mi trimiţi dulapul, şi ai să mă găseşti gata să stau de vorbă cu tine până dimineaţa!

Şi tâmplarul răspunse:

— Cu toată dragostea inimii şi ca o cinstire datorată!

Şi nevestica urmă:

— Da atunci, să nu-mi mai faci un dulap cu patru despărţituri, ci unul cu cinci! Întrucât îmi trebuie chiar unul cu cinci despărţituri, ca să strâng în el tot ceea ce am de strâns!

Şi, după ce îi spuse unde şade, plecă şi se întoarse acasă la ea.

Acolo, scoase dintr-o ladă cinci rochii, de croieli şi de culori osebite, le orândui cu grijă, şi puse de pregăti mâncărurile şi băuturile, şi orândui florile, apoi aprinse mirodenii. Şi aşteptă în felul acesta sosirea oaspeţilor săi.

Or, pe înserate, hamalii tâmplarului aduseră dulapul cu pricina; şi nevestica le spuse să-l aşeze în odaia de primire. Pe urmă îi lăsă pe hamali să plece şi, până să aibă ea răgazul să cerceteze lacătele dulapului, se şi auziră bătăi la uşă. Şi, numaidecât după aceea, cel dintâi dintre oaspeţi se şi ivi, anume valiul oraşului. Şi ea se ridică în cinstea sa, şi sărută pământul dinaintea lui, şi îl pofti să guste din răcoritoare. Pe urmă, începu să lunece

înspre el nişte ochi lungi de-o palmă, şi să-i arunce nişte priviri arzătoare, aşa de iscusit încât valiul se ridică de mijloc şi, cu mişcări repezite şi cutremurate, vru să se bucure de ea pe dată. Ci muieruşca, desfăcându-se din strânsoare, îi spuse:

— O, stăpâne al meu, ce lipsit eşti de iscusinţă! Mai întâi începe prin a te dezbrăca, spre a fi slobod în mişcări!

Iar valiul spuse:

— Nu am nimica împotrivă!

Şi îşi scoase hainele. Iar muieruşca îi dete, aşa cum se face de obicei la petrecerile muieraticilor, în locul hainelor lui de culoare întunecată, o rochie de mătasă galbenă şi de o croială ciudată, şi o tichie de aceeaşi culoare. Şi valiul se împopoţonă cu rochia cea galbenă şi cu tichia cea galbenă, şi se pregătea să se veselească. Ci, tot atunci, se auzi o bătaie repezită la uşă. Şi valiul, tare îmbufnat, întrebă:

— Aşteptai vreo vecină, ori vreo ghicitoare?

Ea răspunse, speriată:

— Nu, pe Allah! ci am uitat că soţul meu se întoarce în seara aceasta din călătorie! Şi chiar el bate acuma la uşă!

El întrebă:

— Şi-acu ce are sa fie cu mine? Şi ce să fac?

— Nu ai decât o cale de scăpare, şi-anume să intri în dulapul de colea!

Şi deschise uşa de la întâia despărţitura a dulapului, şi îi spuse valiului:

— Intră în launtru!

El spuse:

— Păi cum să fac?

Ea spuse:

— Sa te ghemuieşti pe vine!

Şi valiul, frânt în două, se ciuci în dulap. Iar nevestica încuie uşa cu cheia şi se duse să deschidă celui care bătea.

Or, acesta era cadiul. Şi femeia îl primi întocmai cum îl primise şi pe valiu, şi, la ceasul potrivit, îl înveşmântă într-

o rochie roşie, de o croială nemaipomenită, şi cu o tichie de aceeaşi culoare; şi, cum el vroia să se repeadă la ea, îi zise:

— Nu, pe Allah! nu mai înainte de a-mi scrie un bilet în care să porunceşti slobozirea fratelui meu!

Şi cadiul îi scrise biletul cerut, şi i-l dete chiar în clipa când se auziră bătăi la uşă. Şi tânăra nevastă, cu un chip speriat, strigă:

— Este soţul meu, care se întoarce din călătorie!

Şi îl puse pe cadiu să se cocoţeze în cel de al doilea cat al dulapului, şi se duse să-i deschidă celui care bătea la uşa casei.

Şi era însuşi vizirul. Şi păţi şi el ceea ce păţiseră şi ceilalţi doi; şi, gătit cu o rochie verde şi cu o tichie verde, fu înghesuit la cel de al treilea cat al dulapului, în clipa în care sosea la rându-i şi regele oraşului. Şi regele, în acelaşi chip, fu dichisit cu o rochie albastră şi cu o tichie albastră, şi, în clipa când da să facă lucrul pentru care venise, uşa răsună iarăşi, şi, văzând spaima tinerei neveste, fu nevoit şi el să se ghemuiasca tare anevoie, întrucât era dolofan până peste poate.

Atunci, intră tâmplarul, cu nişte ochi mistuitori şi, drept preţ pentru dulap, vru numaidecât să se repeadă la tinerică. Ea însă îi zise:

— O, tâmplarule, de ce ai făcut atâta de strâmt cel de al cincelea cat al dulapului? De-abia dacă se poate vârî în el atâta cât încape într-o ladiţă!

El spuse:

— Pe Allah! catul acela poate cuprinde şi patru inşi chiar mai mari decât mine!

Ea spuse:

— Încearcă, să vad şi eu dacă poţi să intri!

Şi tâmplarul, cocoţându-se pe nişte scăunaşe puse unul peste altul, intră în cea de a cincea desparţitură, unde fu numaidecât încuiat cu cheia.

Pe dată, luând biletul pe care i-l dedese cadiul, nevestica se duse la paznicii temniţei, care, când văzură

pecetea pusa în josul scrisului, îl sloboziră pe flăcău. Atunci amândoi se întoarseră acasă. În graba mare şi, de bucurie, ca să-şi sărbătorească întâlnişul, se zbeguiră vârtos şi îndelung, cu zarvă şi cu gâfâieli straşnice. Şi, în lăuntrul dulapului, cei cinci încuiaţi auzeau toate celea, ci nu cutezau şi nici nu puteau să crâcnească. Şi, ghemuiţi unul deasupra altuia în cele cinci caturi, habar nu aveau când o sa fie scoşi de acolo.

Or, după ce tinerica şi flăcăul îşi sfârşiră zbegurile, strânseră de prin casă tot ce putură strânge din lucrurile mai de preţ, puseră totul într-o ladă, vândură lucrurile celelalte, şi plecară din oraşul acela, mutându-se în alt oraş şi în altă împărăţie. Şi-atâta cu ei!

Ci, în ceea ce îi priveşte pe cei cinci, iacătă! Când se împliniră două zile de când se aflau acolo, fură cuprinşi tuscinci de o nevoie amarnică de a se uşura.

Şi cel dintâi dintre ei care îşi dete drumul udului fu tâmplarul. Şi, cum se uşura aşa, udul începu să curgă în capul regelui. Şi regele, tot atunci, se slobozi şi el în capul vizirului, care se slobozi în capul cadiului, care se slobozi în capul valiului. Atunci toţi detera glas, afara de rege şi de tâmplar, strigând:

— O, ce porcărie!

Şi cadiul cunoscu glasul vizirului, care cunoscu şi el glasul cadiului. Şi îşi spuseră între ei:

— Iacătă-ne că am căzut în laţ! Noroc că regele a scăpat!

Ci, în clipa aceea, regele, care tăcuse, din mândrie, strigă:

— Tăceţi odată! Sunt aici! Şi habar nu am cine s-a uşurat în capul meu!

Atunci tâmplarul strigă:

— Înalţe Allah fala regelui! Tare socot că cu sunt acela! Căci eu mă aflu în cel de al cincelea cat!

Pe urma adăugi:

— Pe Allah! eu sunt pricina tuturor năpastelor acestea, întrucât dulapu-i lucrat de mine!

Estimp, soţul muieruştii se întoarse din călătorie; şi vecinii, care nu băgaseră de seamă plecarea femeii, îl văzură sosind şi bătând la uşa lui zadarnic. Şi îl întrebă de ce nu răspunde nimeni din lăuntru. Iar ei nu ştiură să-i spună nimic. Atunci cu toţii laolaltă, după ce aşteptară destul, sparseră uşa şi intrară în casă; ci văzură casa goală, şi fără nimic altceva în ea decât dulapul cu pricina. Şi auziră din lăuntrul dulapului glasuri de oameni. Şi nu socotiră alta decât că dulapul trebuie sa fie locuit de niscaiva ginni.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute douăzeci şi doua noapte

Urmă:

Şi hotărâră, cu glas mare, să dea foc dulapului şi să-l ardă cu tot ce s-o fi aflând în el. Şi, cum se pregăteau să-şi ducă planul la îndeplinire, se auzi glasul cadiului din adâncul dulapului, strigând:

— Opriţi-vă, oameni buni! Nu suntem nici ginni, nici hoţi! Ci suntem *Cutare* şi *Cutare!*

Şi, în câteva vorbe, le povesti toată viclenia care îi dăulase. Atunci vecinii, cu soţul în cap, sfărmară lacătele şi îi sloboziră pe cei cinci încuiaţi, pe care îi găsiră împopoţonaţi cu hainele acelea ciudate pe care îi pusese tinerica să le îmbrace. Acu, dacă îi văzură aşa, nimenea nu mai putu să nu râdă de acea pătăranie. Iar regele, ca să-l aline pe soţ de fuga soţiei, îi zise:

— Te căftănesc al doilea vizir al meu!

Şi-aşa cu povestea aceasta. Ci Allah este mai ştiutor!

Şi, sfârşind, Şeherezada îi spuse regelui Şahriar:

— Ci nu carecumva să crezi, o, măria ta, că toate acestea pot fi asemuite cu *Povestea Adormitului treaz!*

Şi, întrucât regele îşi împreunase sprâncenele la auzul

numelui acelei poveşti despre care nu ştia nimic, Şeherezada, fără a zăbovi mai mult, spuse:

POVESTEA ADORMITULUI TREAZ

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că a fost odinioară la Bagdad, pe vremea califului Harun Al-Raşid, un tânăr, holtei, pe care îl chema Abul-Hassan, şi care ducea o viaţă tare ciudată şi tare anapoda. În adevăr, vecinii lui nu-l vedeau niciodată să primească două zile la rând acelaşi om, sau să poftească în casa lui vreun locuitor din Bagdad; căci toţi cei care veneau la el erau străini. Încât oamenii din mahalaua lui, nepricepând nimica din tot ce putea face acesta, îl porecliseră Abul-Hassan cel Dezmăţat.

În fiecare seară, Abul-Hassan avea obiceiul să se ducă la capătul podului din Bagdad şi acolo aştepta să se ivească vreun străin; şi, de cum zărea vreunul, fie bogat, fie sărac, fie tânăr ori bătrân, se îndrepta către el, zâmbitor şi plin de curtenie şi, după salamalekuri şi urări de bun-venit, îl poftea să primească a fi găzduit în casa lui pentru cea dintâi noapte a aceluia la Bagdad. Şi îl ducea la el acasă şi îl ospăta cât putea mai bine; şi, cum era tare prietenos şi avea o fire plăcută, îi ţinea tovărăşie oaspetelui toată noaptea şi nu precupeţea nimic spre a-i da cea mai bună părere despre mărinimia sa. A doua zi însă îi spunea:

— O, oaspetele meu, să ştii că dacă te-am poftit la mine, atunci când în oraşul acesta numai Allah te cunoştea, am făcut-o pentru ca aveam pricinile mele să mă port aşa. Ci m-am juruit să nu găzduiesc niciodată două zile la rând acelaşi străin, de-ar fi el cel mai minunat şi cel mai plăcut dintre fiii oamenilor, încât, aşadar, iată-

mă nevoit sa mă despart de tine; şi chiar te rog, dacă ma întâlneşti vreodată pe uliţele Bagdadului, să te faci că nu mă cunoşti, ca să nu mă sileşti cumva să te ocolesc!

Şi, vorbindu-i astfel, Abul-Hassan îşi ducea oaspetele la vreun han din oraş, îi da toate sfaturile de care acela s-ar fi putut să aibă trebuinţă, îşi lua bun-rămas de la el şi nu-l mai vedea. Şi dacă, din întâmplare, se nimerea să întâlnească prin sukuri pe vreunul dintre străinii pe care îi găzduise, se prefăcea a nu-l cunoaşte, spre a nu fi nevoit cumva să se oprească şi să-i dea bineţe. Şi tot aşa se purta mai departe, fără a pregeta nici măcar o seară să aducă în casa lui un alt străin.

Or, într-o seara, pe la scăpătatul soarelui, cum sta el aşa, după obiceiul său, la capul podului de la Bagdad, aşteptând sosirea vreunui străin, văzu venind către el un negustor bogat, îmbrăcat în felul negustorilor de la Mossul şi urmat de un rob înalt şi cu înfăţişare falnică. Or, era însuşi califul Harun Al-Raşid, îmbrăcat teptil, cum avea el obiceiul să facă în fiecare lună, ca să vadă şi să cerceteze cu chiar ochii lui cele ce se petreceau prin Bagdad. Şi Abul-Hassan, când îl văzu, fu departe de a ghici cine era; şi se ridică din locul unde, şedea, şi se îndreptă înspre el, şi, după salamalekul cel mai gingaş şi după urarea de bun-venit, îi spuse:

— O, stăpâne al meu, binecuvântată să fie sosirea ta printre noi! Fă-mi hatârul de a primi în noaptea aceasta găzduirea mea, în loc să te duci să dormi la han. Şi mâine dimineaţă o să fie vreme să-ţi cauţi în tihnă o locuinţă după placul tău!

Şi, spre a-l hotărî să primească, îi povesti, în câteva cuvinte, că de multa vreme avea obiceiul să dea găzduire, numai pentru o noapte, celui dintâi străin pe care îl vedea trecând pe pod. Pe urmă adăugă:

— Allah este darnic, o, stăpâne al meu! În casa mea ai să găseşti o găzduire deplină, pâine caldă şi vin limpede!

Când califul auzi vorbele lui Abul-Hassan, i se păru întâmplarea atâta de ciudată şi Abul-Hassan atâta de

fistichiu, încât nu şovăi o clipă să-şi urmeze ispita de a-l cunoaşte. Încât, după ce se lăsă rugat oleacă, numai aşa, de ochii lumii şi ca să nu pară a fi un om prost crescut, primi rugămintea, zicând:

— Pe capul şi pe ochii mei! Allah să-şi sporească binefacerile asupra ta, o, stăpâne al meu! Iată-mă gata sa te urmez!

Şi Abul-Hassan îi arătă oaspetelui său drumul şi îi duse la casa lui, tainuind cu el într-una foarte plăcui.

Or, mama lui Hassan, în seara aceea, gătise o masă minunată. Le dete mai întâi nişte gogoşi prăjite în unt şi umplute cu carne tocată şi cu sâmburi de pin, pe urmă un clapon tare gras, împresurat de patru pui mari de găină, pe urma o gâscă umplută cu stafide şi cu fistic, şi la sfârşit o tocăniţa de porumbei. Şi toate astea, în adevăr, erau alese la gust şi plăcute la vedere.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute douăzeci şi patra noapte

Urmă:

Aşa că amândoi, aşezându-se dinaintea tablalelor, mâncară cu mare poftă; şi Abul-Hassan alegea, ca să le dea oaspetelui său, bucăţile cele mai bune. Pe urma, când sfârşiră de mâncat, robul le aduse ibricul şi ligheanul; şi se spălară pe mâini, în vreme ce mama lui Hassan strângea tăvile de mâncăruri, spre a servi castroanele de fructe, pline cu struguri, şi curmale, şi pere, precum şi alte tablale pe care se aflau tăvile pline cu prăjituri, cu magiun de migdale şi cu tot felul de zaharicale. Şi mâncară pe săturate, după care începură să bea.

Atunci Abul-Hassan umplu cu vin cupa de ospăţ şi, ţinând-o în mână, se întoarse înspre oaspetele sau şi îi spuse:

— O, oaspete al meu, tu ştii că niciodată cocoşul nu bea mai înainte de a fi chemat şi găinile, cu cotcodăceli uşoare, să vină să bea cu el. Or, eu, dacă ar trebui să duc cupa aceasta la buzele mele ca să beau de unul singur, băutura mi s-ar opri în gât, şi de bună seamă că aş muri. Te rog, dar, pentru noaptea aceasta, să laşi cumpătarea pe seama inşilor cu inima rea, şi să cauţi bucuria împreună cu mine în fundul cupei. Căci, cu adevărat, o, oaspete al meu, fericirea mi-e peste poate să am în casa mea un om atâta de falnic ca tine!

Şi califul, care nu vroia nicidecum să-l supere, şi care pe deasupra dorea să-l facă să vorbească, nu depărtă cupa, ci începu sa bea laolaltă cu el. Şi când vinul începu să le uşureze sufletele, califul îi spuse lui Abul-Hassan:

— O, stăpâne al meu, acuma, când ne-am împărtăşit cu pâinea şi cu sarea, nu vrei să-mi spui care este pricina de te porţi aşa faţă de străinii pe care nu-i cunoşti, şi nu vrei să-mi povesteşti, ca s-o ştiu şi eu, povestea ta, care trebuie sa fie uimitoare?

Şi Abul-Hassan răspunse:

— Află, o, oaspete al meu, că povestea mea nu este deloc uimitoare, ci numai plină de învăţăminte. Mă numesc Abul-Hassan, şi sunt fiul unui negustor care, la moartea lui, mi-a lăsat cu ce să trăiesc din belşug în Bagdad, cetatea noastră. Or, întrucât fusesem ţinut tare din scurt pe când trăia taică-meu, mă grăbii să fac tot ce-mi sta în putere pentru ca, în puţină vreme, să ajung din urmă timpul pierdut în tinereţele mele. Ci, întrucât am fost dăruit din fire cu înţelepciune, am avut grija să-mi împart moştenirea în două părţi, una pe care am schimbat-o în aur, şi alta pe care am păstrat-o în bunuri. Şi luai aurul pe care îl dobândisem de la partea dintâi, şi mă apucai să-i cheltuiesc, cu mână spartă, în tovărăşia unor tineri de vârsta mea, pe care îi ospătam şi îi ţineam pe seama mea şi pentru plăcerea mea, cu o dărnicie şi o mărinimie de emir. Şi nu precupeţii nimic pentru ca viaţa noastră sa fie plina de plăceri şi de bucurie. Or, făcând

aşa, mă trezii că după un an nu-mi mai rămăsese nici măcar un singur dinar pe fundul bisactelei mele, şi mă întorsei către prietenii mei, ci ei pieriseră. Atunci, mă apucai să-i caut şi să le cer la rândul meu să mă ajute în împrejurarea grea în care mă vedeam. Ci toţi, unul după altul, îmi ticluiră vreo pricină care nu le îngăduia să-mi dea cu ce să trăiesc măcar pentru o zi. Eu, atunci, mă întorsei în mine şi pricepui câtă dreptate avusese tătâne-meu, răposatul, să mă crească aspru. Şi mă întorsei acasă la mine şi începui să cuget la ce îmi mai rămânea de făcut. Şi atunci mă oprii la o hotărâre pe care din ziua aceea o ţin necurmat. M-am jurat, într-adevăr, dinaintea lui Allah, să nu mai am de-a face cu niciun om din ţara mea şi să nu mai găzduiesc în casa mea decât străini; ci, pe deasupra, necazul m-a învăţat că prietenia scurtă şi caldă este cu mult mai de dorit decât prietenia lungă şi care se sfârşeşte rău, şi mă legai să nu stau două zile la rând cu acelaşi străin poftit în casa mea, de-ar fi el cel mai minunat şi cel mai plăcut dintre fiii oamenilor! Căci simţisem amarnic cât de crude sunt legăturile sufletului şi cum te opresc ele să guşti pe deplin bucuriile prieteniei. Aşa că, o, oaspete al meu, să nu te minunezi cumva mâine de dimineaţă, după noaptea aceasta în care prietenia ni se arată sub înfăţişarea ei cea mai îndatoritoare, dacă am să fiu nevoit să-mi iau rămas-bun de la tine. Şi chiar dacă, mai târziu, ai sa mă întâlneşti pe uliţele Bagdadului, să nu ţi se pară urât din partea mea că nu am să te mai cunosc!

Când auzi povestea aceasta a lui Abul-Hassan, califul îi spuse:

— Pe Allah! purtarea ta este o purtare minunată, şi în viaţa mea nu am văzut un petrecăreţ purtându-se cu atâta înţelepciune ca tine! Încât preţuirea mea faţă de tine este până peste poate; tu ai ştiut, cu bunurile, pe care le-ai păstrat din cea de a doua parte a moştenirii tale, să duci o viaţă cuminte, care îţi îngăduie să ai în fiecare noapte tovărăşia unui alt om cu care poţi

totdeauna să-ţi înnoieşti plăcerile şi taifasurile, şi de care nu ai nici cum să te sastiseşti, nici cum să suferi vreo neplăcere!

Pe urmă adăugă:

— Ci, o, stăpâne al meu, ceea ce mi-ai spus în privinţa despărţirii noastre de mâine îmi pricinuieşte o supărare până peste poate. Întrucât aş fi vrut să-ţi răsplătesc în vreun fel facerea de bine faţă de mine şi găzduirea din noaptea aceasta. Te rog, dar, sa-mi spui acum o dorinţă şi, îţi jur pe Kaaba cea sfântă, că mă leg să ţi-o îndeplinesc. Rosteşte-te, aşadar, deschis, şi să nu te sfieşti cumva să-mi ceri cât de mult, căci bunurile lui Allah se află cu prisosinţă asupra negustorului care sunt, şi nimic nu are să-mi fie greu de îndeplinit, cu voia lui Allah.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute douăzeci şi cincea noapte

Urmă:

La vorbele acestea ale califului străvestit în neguţător, Abul-Hassan, fără a se tulbura ori a arăta nici cea mai mică uimire, răspunse:

— Pe Allah! o, oaspete al meu, ochiul meu este răsplătit din plin cu vederea ta, iar binefacerile tale ar fi pe deasupra. Îţi mulţumesc, dar, pentru grija ta faţă de mine; ci, cum nu am nicio dorinţă de jinduit şi nicio râvnă de împlinit, sunt tare încurcat cum să răspund la gândurile tale! Întrucât soarta mea îmi ajunge, şi nu mai doresc nimic alta decât să trăiesc aşa cum trăiesc, fără a avea vreodată nevoie de cineva!

Ci califul spuse iar:

— Allah fie cu tine, o, stăpâne al meu, nu-mi strica bucuria şi lasă-ţi sufletul să-mi spună o dorinţă, ca să ţi-o îndeplinesc! Altminteri, aş pleca de aici cu inima tare chinuită şi tare umilită! Întrucât o facere de bine pe care

ai primit-o este mai grea de purtat decât o răutate, iar omul de soi ales trebuie să plătească totdeauna îndoit binele! Aşa că vorbeşte şi nu te teme că m-ai sili cumva!

Atunci Abul-Hassan, văzând că nu poate să facă altfel, lăsă capu-n jos şi începu să cugete adânc la dorinţa pe care se vedea silit s-o aibă; pe urmă, deodată, ridică fruntea şi grăi:

— Ei bine, am găsit! Da asta-i dorinţa unui nebun, fără de nicio îndoială. Şi tare socotesc că nu ar fi să ţi-o spun, ca să nu ne despărţim lasându-ţi un gând aşa de urât despre mine!

Califul spuse:

— Pe viaţa capului meu! Da cine poate să spună dintru început dacă un gând este nebun ori cuminte? Eu, ce-i drept, nu sunt decât un negustor, însă pot să fac cu mult mai mult decât ar lăsa de crezut despre puterea mea meseria pe care o am! Grăbeşte, dar şi spune!

Abul-Hassan răspunse:

— Am să spun, o, stăpâne al meu, ci îţi jur pe virtuţile Profetului nostru (cu el fie pacea şi rugăciunea!) că numai califul ar putea să împlinească ceea ce vreau eu! Ori ar trebui să fiu eu calif, măcar pe-o zi, în locul stăpânului nostru emirul dreptcredincioşilor, Harun Al-Raşid!

Califul întrebă:

— Da la urma urmei, ya Abul-Hassan, ce ai face tu dacă ai fi calif măcar o zi?

El răspunse:

— Iacătă!

Şi Ahul-Hassan se opri o clipă; pe urmă, spuse:

— Află, o, stăpâne al meu, că oraşul Bagdad este împărţit în mahalale, şi că fiecare mahala are în fruntea ei câte un şeic care se numeşte şeicul al-balad. Or, spre pacostea mahalalei acesteia în care locuiesc eu, şeicul al-balad de aici este un om atâta de urât şi de plin de silă încât pesemne că s-o fi născut, fără de nicio îndoială, din împreunarea vreunei hiene cu un vier. Apropierea lui duhneşte, căci gura-i nu este nicidecum o gură ca oricare,

ci un găoz îngălat, ca o gură de umblătoare; ochii lui, de culoarea peştelui, bat în lături şi stau gata să-i cadă la picioare; buzele-i umflate seamănă cu o bubă rea, iar când vorbeşte aruncă fleoaşte de scuipat; urechile-i sunt nişte urechi de porc; obrajii fleşcăiţi şi puhavi seamănă cu fundul unei maimuţe bătrâne; flkile-i au rămas iară dinţi, de câte scârne au mestecat; trupu-i este ros de toate beteşugurile; în ce-i priveşte dedesubtul, n-a mai rămas nimic din el: atâta a slujit de cloacă năsărâmbelor de măgărari, de haznagii şi de măturători, încât a ajuns o putreziciune, şi-acum în locul lui nu mai sunt decât nişte ghemotoace de lână care-i ţin măruntaiele să nu se povârne. Or, tocmai ticălosul acesta dezmăţat, ajutat de alţi doi dezmăţaţi, pe care am să ţi-i zugrăvesc, îşi îngăduie să stârneasca tulburare în toată mahalaua. În adevăr, nu este mârşăvie pe care să n-o săvârşească, şi nu este clevetire pe care el să n-o vânture; şi, cum are un suflet scârnav, îşi varsă răutăţile de muiere bătrână tocmai împotriva oamenilor de treabă, liniştiţi şi curaţi. Ci, întrucât nu poate sa umble singur peste tot ca să împută mahalaua cu duhorile lui, are în slujba sa doi ciraci, tot atâta de mişei ca şi el. Cel dintâi dintre aceşti mişei este un rob spân la chip ca un eunuc, cu ochii galbeni şi cu un glas la fel de greţos ca sunetele scăpate din fundurile măgarilor. Şi robul acesta, fiu de târfoştină şi de câine, se dă drept arab sadea, măcar că nu este decât un rum dintre cei mai ticăloşi şi din cel mai nevolnic soi. Meseria lui este de a se duce să se încârduie cu bucătarii, cu slugile şi cu hadâmbii de pe la casele vizirilor şi ale mai-marilor împărăţiei, ca să dibuiască tainele stăpânilor şi să le ducă dascălului său, şeicul al-balad, şi să le împrăştie pe la cârciumi şi prin tot felul de locuri păcătoase. Nu-i e silă de nicio murdărie, şi linge orice fund, dacă pe fundul pe care îl linge poate sa găsească un dinar de aur. În ce-l priveşte pe cel de al doilea ticălos, apoi acela este un fel de râsul-lumii, cu nişte ochi mari, a cărui îndeletnicire este să spună tot soiul de măscări şi de blestemăţii prin

sukuri, unde-i sunt vestite şi ţeasta capului său chel ca o coajă de ceapă şi behăiturile-i atâta de urâte încât, la fiecare vorbă pe care o scoate, ai zice că stă să-şi sloboadă maţele. De altminteri, niciun neguţător nu îl pofteşte să vină şi să şadă în prăvălia lui, din pricină că-i atâta de greoi şi de mare încât, dacă se aşază pe un scaun, scaunul numaidecât se face ţăndări sub greutatea lui! Or, acesta nu este chiar la fel de ticălos cum este cel dintâi, da este mult mai nărod! Dacă, dar, o, stăpâne al meu, aş ajunge numai pe-o zi emir al drept-credincioşilor, nu aş căuta nici să mă îmbogăţesc pe mine, nici să-mi îmbogăţesc neamurile, ci nu aş zăbovi să izbăvesc mahalaua noastră de nemernicii aceştia trei, şi i-aş mătura la groapa cu murdării, după ce l-aş pedepsi pe fiecare după măsura spurcăciunii lui. Şi, în felul acesta, aş da îndărăt liniştea locuitorilor din mahalaua noastră. Şi-asta-i tot ceea ce doresc.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute douăzeci şi şaptea noapte

Urmă:

Când auzi vorbele acestea ale lui Abul-Hassan, califul îi zise:

— În adevăr, ya Abul-Hassan, dorinţa ta este dorinţa unui om care se află pe calea cea dreaptă, şi a unei inimi care este o inimă minunată, căci numai oamenii cei drepţi şi inimile minunate nu pot să îndure ca nepedeapsa să fie norocul celor răi. Ci să nu socoţi că dorinţa ta ar fi atâta de anevoioasă pe cât îmi dedeai tu de gândit; întrucât tare sunt încredinţat că, dacă emirul drept-credincioşilor ar auzi de ea, el care nu îndrăgeşte nimic mai mult decât întâmplările cele ciudate, s-ar bucura să-şi lase puterea în mâinile tale pe o zi şi-o noapte!

Ci Abul-Hassan se puse pe râs şi zise:

— Pe Allah! văd bine acuma că tot ce vorbirăm noi nu fu alta decât o glumă. Şi sunt încredinţat la rându-mi că, dacă ar auzi de năzdrăvănia mea, califul ar da poruncă să fiu închis la casa de nebuni! Aşa că, mă rog ţie, dacă întâmplarea te-o duce prin preajma oamenilor de la palat, să nu care cumva să pomeneşti vreodată despre cele ce tăinuirăm noi colea, în aburii băuturii!

Şi califul, ca să nu-şi supere gazda, îi spuse:

— Mă jur că n-am să pomenesc despre asta nimănuia!

Ci, în sinea lui, se jură că nu are să lase să-i scape prilejul acela de a se veseli aşa cum niciodată nu se mai veselise de când îşi străbatea oraşul îmbrăcat străvestit în tot felul de teptiluri. Şi îi spuse lui Abul-Hassan:

— O, gazdă a mea, acuma se cade să-ţi torn şi eu să bei, căci până acuma numai tu te-ai ostenit să-mi torni mie!

Şi luă bărdaca şi cupa, turnă vin în cupă, strecurând în ea şi un strop de bang cretan curat, şi îi întinse cupa lui Abul-Hassan, spunându-i:

— Să-ţi fie cu noroc şi cu sănătate!

Iar Abul-Hassan răspunse:

— Se poate oare să nu primesc băutura pe care ne-o dă musafirul nostru? Ci, Allah fie cu tine, o, stăpâne al meu! Întrucât mâine de dimineaţă nu am să pot să mă scol ca să te însoţesc la plecarea din casa mea, te rog să nu uiţi, când pleci, să închizi uşa bine în urma ta!

Şi califul îi făgădui că aşa are să facă. Iar Abul-Hassan, liniştit în privinţa aceasta, luă cupa şi o goli dintr-o înghiţitură. Ci pe dată bangul îşi îndeplini rostul, şi Abul-Hassan se prăvăli pe jos, cu capul dinaintea picioarelor, într-un chip atâta de fulgerător încât califul începu să râdă. După care, îl chemă pe robul ce rămăsese la poruncile sale şi îi spuse:

— Ia-l în spinare pe omul acesta şi vino după mine!

Iar robul se supuse şi, luându-l pe Abul-Hassan în spinare, porni după calif, care îi zise:

— Ia seama bine unde se află casa aceasta, încât să

poţi s-o găseşti atunci când am să-ţi poruncesc!

Şi ieşiră în uliţă, uitând să închidă uşa după ei, în ciuda rugăminţii lui Abul-Hassan.

Când ajunseră la palat, intrară în lăuntru pe uşa cea tainica şi se duseră în iatacul califului, unde se afla odaia de culcare. Iar califul îi spuse robului său:

— Scoate hainele omului acesta, îmbracă-l cu hainele mele de noapte, şi întinde-l în patul meu!

Şi, după ce robul îndeplini porunca aceasta, califul îl trimise să-i aducă acolo pe toţi dregătorii de la palat, pe viziri, pe musaipi şi pe hadâmbi, precum şi pe toate femeile din harem; şi când toţi se aflară dinaintea lui, le spuse:

— Mâine de dimineaţă să fiţi cu toţii în odaia aceasta şi fiecare dintre voi să staţi zornici la poruncile omului acesta care se află culcat aci în patul meu şi îmbrăcat cu hainele mele. Şi să nu pregetaţi să-i arătaţi aceleaşi cinstiri pe care le aveţi faţă de mine şi să vă purtaţi faţă de el, la orice-o fi, întocmai ca şi cum el aş fi chiar eu. Şi, când aveţi să răspundeţi la întrebările lui, să-l numiţi emir al drept-credincioşilor; şi să luaţi seama să nu carecumva să vă împotriviţi la vreuna dintre dorinţele lui. Întrucât dacă vreunul dintre voi, de-ar fi el chiar şi fiul meu, s-ar cugeta să nu ia în seamă poruncile pe care vi le dau, are să fie spânzurat pe clipă pe dată la poarta cea mare a palatului!

La vorbele acestea ale califului, toţi cei de faţă răspunseră:

— A auzi înseamnă a ne supune!

Şi, la un semn al vizirului, ieşiră toţi, în tăcere, pricepând că emirul drept-credincioşilor, dacă le dedese acele porunci, avea de gând să se veselească într-un chip fără de pereche.

După ce ei plecară, Al-Raşid se întoarse înspre Giafar şi înspre spătarul Massrur, care rămăseseră în sală, şi le zise:

— Aţi auzit ce-am spus. Ei bine! mâine trebuie ca voi să

vă sculaţi cei dintâi şi să veniţi cei dintâi în odaia aceasta, ca să staţi la poruncile acestuia care îmi va ţine locul! Şi să nu vă arătaţi nedumeriţi de niciuna dintre poruncile pe care vi le-o da; şi să vă prefaceţi că îl luaţi drept însuşi califul, orice v-ar spune el spre a vă scoate din greşeala voastră prefăcută. Şi să faceţi orice cheltuială pe care v-ar pune s-o faceţi, de-ar fi să vântuiţi toată haznaua împărăţiei; şi să răsplătiţi, şi să pedepsiţi, şi să spânzuraţi, şi să omorâţi, şi să căftăniţi, şi să maziliţi, întocmai cum are să vă ceară el. Şi să nu vă îngrijiţi cumva să veniţi mai întâi să mă întrebaţi pe mine. De altminteri, am să fiu şi eu ascuns pe undeva pe-aproape, şi am să văd şi să aud tot ce are să se petreacă! Şi, mai cu seamă, să faceţi în aşa fel încât să nu-i dea nicicum prin cap nicio clipă că tot ce i se întâmplă ar fi vreo petrecere ticluită la poruncile mele! Asta-i tot! Şi-aşa să fie!

Pe urmă adăugă:

— Nu cumva să uitaţi, când vă treziţi, să veniţi să mă sculaţi şi pe mine, la ceasul rugăciunii de dimineaţă!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute douăzeci şi noua noapte

Urmă:

Or, a doua zi, la ceasul hotărât, Giafar şi Massrur nu zăboviră să vină şi să-l scoale pe calif, care îndată dete fuga să se ascundă pe după o perdea din odaia în care dormea Abul-Hassan. Şi, de acolo, putea să audă şi să vadă tot ce avea să se întâmple, fără a fi în primejdie de a-l băga de seamă nici Abul-Hassan, nici ceilalţi care se aflau de faţă.

Atunci Giafar şi Massrur intrară, dimpreună cu toţi dregătorii, cu toate femeile şi cu toţi robii; şi toţi se aşezară, după cinuri, la locurile lor obişnuite. Şi domnea

în odaie o rânduială şi o tăcere, întocmai de parcă ar fi fost vorba de sularea emirului drept-credincioşilor. Şi, când toţi se aşezară aşa după rânduială, robul ce fusese hotărât de mai înainte se apropie de Abul-Hassan, încă adormit, şi îi puse sub nas un ghemotoc îmbibat cu oţet. Şi numaidecât Abul-Hassan strănută o dată, a doua oară şi a treia oară, zvârlind pe nas nişte murdării lungi, pricinuite de bang. Iar robul culese acele murdării pe o tavă de aur, ca să nu cadă pe pat ori pe covor; pe urmă, şterse nasul şi faţa lui Abul-Hassan şi îl stropi cu apă de trandafiri. Iar Abul-Hassan se dezmetici până la urmă din toropeala lui şi, trezindu-se, deschise ochii.

Şi se văzu mai întâi într-un pat falnic, cu un polog de atlaz roşu dauriu înstelat cu mărgăritare şi cu nestemate! Şi îşi ridică ochii şi se văzu într-o sală mare şi cu tavanul îmbrăcat cu satin, cu uşile perdeluite cu mătăsuri, iar în colţuri cu nişte vase de aur şi de cleştar! Şi îşi aruncă ochii împrejur şi se văzu înconjurat de nişte femei tinere şi de nişte roabe tinere stând plecate, de o frumuseţe răpitoare; şi, în spatele lor, zări mulţimea de viziri, de emiri, de musaipi, de eunuci negri şi de lăutărese gata să atingă strunele cele vuitoare şi să cânte laolaltă cu cântăreţele care şedeau roată pe un pod. Şi, lângă el, pe un taburet, cunoscu, după culoarea lor, hainele, caftanul şi turbanul emirului drept-credincioşilor.

După ce văzu toate acestea, Abul-Hassan închise ochii la loc, ca să adoarmă iar, atâta de încredinţat fu că se afla în vraja vreunui vis. Ci, tot atunci, vizirul cel mare Giafar se apropie de el şi, după ce sărută de trei ori pământul, îi spuse cu un glas supus:

— O, emire al drept-credincioşilor, îngăduie robului tău să te îmbrace, întrucât este ceasul rugăciunii de dimineaţă!

La vorbele acestea ale lui Giafar, Abul-Hassan se frecă la ochi de mai multe ori, pe urmă îşi ciupi braţul cu atâta mânie încât scoase un ţipăt de durere, şi îşi zise: „Nu, pe Allah! nu visez! Iacătă că am ajuns calif!” Da tot mai

şovăia, şi spuse cu glas tare:

— Pe Allah! toate acestea-s o închipuire a minţilor mele ameţite de toate băuturile pe care le-am băut azi-noapte cu negustorul de la Mossul, şi-s şi urmarea celor ce am vorbit cu el ca un nebun!

Şi se întoarse cu faţa înspre perete, ca să adoarmă iarăşi. Şi, întrucât nu se mai clinti deloc, Giafar se apropie şi mai mult de el şi îi zise:

— O, emire al drept-credincioşilor, îngăduie-i robului tău să se minuneze că îl vede pe domnul lui cum se abate de la datina de a se scula pentru rugăciune!

Şi, tot atunci, la un semn al lui Giafar, lăutăresele începură un cântec de harpe, de lăute şi de ţimbale, şi glasurile cântăreţelor răsunară dulce. Şi Abul-Hassan se întoarse înspre cântăreţe, zicându-şi cu glas tare:

— Da de când, ya Abul-Hassan, cei care dorm aud ceea ce auzi tu şi văd ceea ce vezi tu?

Şi se ridică de mijloc, până peste poate de uluit şi de minunat, ci tot îndoindu-se că ar fi aievea toate acelea. Şi îşi puse mâinile deasupra ochilor, ca să poată vedea mai bine şi ca să-şi dovedească mai bine cele ce trăia, şi îşi zise: „Uallah! Au nu-i ciudat? Au nu-i de-a mirările? Unde eşti, dară, Abul-Hassan, o, fiu al maicii tale? Visezi ori nu visezi? De când palatul acesta, patul acesta, dregătorii aceştia, hadâmbii aceştia, femeile acestea minunate, lăutăresele acestea, cântăreţele acestea fermecătoare, şi toate astea, şi toate alea?” Ci, în clipa aceea, muzica se opri, şi Massrur spătarul se apropie de pat, sărută pământul de trei ori la rând şi, ridicându-se, îi spuse lui Abul-Hassan:

— O, emire al drept-credincioşilor, îngăduie-i robului tău cel mai de pe urmă să-ţi spună că a şi trecut ceasul rugăciunii şi că este vremea să vii la divan pentru treburile împărăţiei!

Iar Abul-Hassan, tot mai năuc şi nemaiştiind, în buimăceala lui, ce hotărâre să ia, îl privi până la urmă pe Massrur între cei doi ochi şi îi spuse cu mânie:

— Cine eşti, mă, tu? Şi cu cine sunt, mă?

Massrur răspunse cu glas supus:

— Tu eşti stăpânul nostru, emirul drept-credincioşilor, califul Harun Al-Raşid, al cincelea din neamul lui Bani-Abbas, coborâtorul din moşul Profetului (cu el fie rugăciunea şi pacea!). Iar robul care îţi vorbeşte este bietul, săracul, umilitul nimicul-nimicului, Massrur, cel cinstit cu slujba împărătească de a purta spada voinţei domnului nostru.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute treizecea noapte

Urmă:

Auzind vorbele acestea ale lui Massrur, Abul-Hassan strigă:

— Minţi, fecior dintr-o mie de încornoraţi!

Ci Massrur, fără a se tulbura, răspunse:

— O, stăpâne al meu, hotărât! altul în locul meu, dacă l-ar auzi pe calif că-i vorbeşte aşa, ar muri de durere! Ci eu, bătrânul tău rob, care sunt de atâţia ani în slujba ta şi care trăiesc în umbra binefacerilor tale şi a bunătăţii tale, eu ştiu că locţiitorul Profetului nu îmi vorbeşte aşa decât ca să-mi pună credinţa la încercare! Fie-ţi, dar, milă, o stăpâne al meu, şi, mă rog ţie, nu mă pune prea îndelung la încercare! Sau, mai degrabă, dacă vreun vis urât ţi-a frământat somnul, scutură-te de el şi dă-i linişte robului tău cel îngrijat!

La cuvântarea aceasta a lui Massrur, Abul-Hassan nu putu să se stăpânească mai mult şi, pufnind într-un hohot năpraznic de râs, se răsturnă în pat şi începu să se rostogolească zvârcolindu-se printre pături şi aruncându-şi picioarele peste cap. Şi, de după perdea, Harun Al-Raşid, care auzea şi vedea tot, îşi umfla bucile obrajilor ca să-şi înăbuşe râsul ce-l scutura.

După ce râse în felul acesta vreme de un ceas, Abul-Hassan, într-un sfârşit, se mai potoli oleacă şi, ridicându-se de mijloc, îi făcu semn unui rob micuţ şi negru să se apropie, şi îi zise:

— Ia spune-mi, ţâcă, mă cunoşti?

Micuţul lăsă ochii în jos cu supuşenie şi cu sfială, şi răspunse:

— Eşti stăpânul nostru, emirul drept-credincioşilor, Harun Al-Raşid, califul Profetului (binecuvântat fie el!) şi locţiitorul pe pământ al Domnului Pământului şi al Cerului.

Abul-Hassan îi strigă însă:

— Minţi, o, chip de catran, o, fiu dintr-o mie de codoşi!

Se întoarse atunci înspre una dintre roabele cele tinere care se aflau de faţă şi, făcându-i semn şi se apropie, îi întinse un deget spunându-i:

— Muşcă-mă de degetul ăsta! Am să mă dumiresc mai bine dacă dorm sau dacă sunt treaz!

Şi fetişcana, care ştia că şi califul vede şi aude tot ce se petrece, îşi zise în sine: „Iacătă prilejul pentru mine să-i arăt emirului drept-credincioşilor ce ştiu să fac eu spre a-l veseli!” Şi, strângând din dinţi cu toate puterile ei, muşcă degetul până la os. Şi Abul-Hassan, scoţând un urlet de durere, strigă:

— Au! Ah! Văd bine că nu dorm! Hotărât! nu dorm!

Şi o întrebă tot pe tinerica aceea:

— Poţi tu să-mi spui dacă mă cunoşti şi dacă sunt cu adevărat acela care se spune!

Şi roaba răspunse, întinzând mâinile:

— Numele lui Allah fie asupra califului şi împrejurul lui! Eşti, o, stăpâne al meu, emirul drept-credincioşilor, Harun Al-Raşid, locţiitorul lui Allah!

La vorbele acestea, Abul-Hassan strigă:

— Iacătă-te că ai ajuns într-o noapte locţiitorul lui Allah, o, Abul-Hassan, o, fiule al maicii tale!

Pe urmă, scuturându-se, strigă la tânăra roabă:

— Minţi, o, tearfo ce eşti! Au nu ştiu eu cel mai bine cine sunt?

Ci, tot atunci, căpetenia eunucilor se apropie de pat şi, după ce sărută de trei ori pământul, se ridică şi, frânt în două, îi spuse lui Abul-Hassan:

— Să mă ierte stăpânul nostru! Da este ceasul la care stăpânul nostru merge la umblătoare să-şi uşureze trupul!

Şi îşi petrecu braţele pe sub subţiorile lui, şi îl ajută să se dea jos din pat. Şi, de îndată ce se ridică drept pe picioare, sala şi palatul răsunară de strigătul cu care toţi cei de faţă îl întâmpinară:

— Allah să dea biruinţă califului!

Şi Abul-Hassan gândi: „Pe Allah! au nu-i ăsta un lucru de-a minunelea! Ieri eram Abul-Hassan! Şi astăzi sunt Harun Al-Raşid pe urmă îşi zise: „De vreme ce este ceasul să mă duc să mă uşurez, hai sa mă uşurez! Ci nu sunt tocmai lămurit acuma dacă acesta este ceasul pentru amândouă felurile de uşurare!” Ci fu smuls din aceste cugetări de către căpetenia eunucilor, care îi întinse o pereche de iminei chindisiţi cu aur şi cu mărgăritare, iminei care, fiind înalţi la călcâi, erau meniţi anume spre a fi încălţaţi la umblătoare. Ci Abul-Hassan, care în viaţa lui nu mai văzuse asemenea iminei, îi luă şi, socotind că sunt niscaiva lucruri scumpe ce i se dedeau în dar, îi puse în una din mânecile cele largi ale caftanului de pe el!

Când văzură şi-asta, cei de faţă, care până aci izbutiseră să-şi stăpânească râsul, nu putură să-şi înnăbuşe veselia mai mult. Şi unii întoarseră capul, pe când alţii, prefăcându-se că sărută pământul dinaintea strălucirii califului, se prăbuşiră pe covoare, icnind. Şi, de după perdea, califul fusese cuprins de un râs înfundat, atâta de amarnic, încât căzuse într-un peş, întins pe jos.

Estimp, căpetenia hadâmbilor, ţinându-l pe Abul-Hassan pe după umeri, îl duse la o umblătoare pardosită cu marmoră albă, pe când toate celelalte odăi din sarai erau coperite cu chilimuri bogate. După care, îl aduse îndărăt în odaia de culcare, între dregători şi femei, toţi aşezaţi în două şiruri. Şi numaidecât alţi robi se apropiară,

anume însărcinaţi cu îmbrăcarea, şi scoaseră de pe el hainele de noapte şi îi aduseră ligheanul de aur, umplut cu apă de trandafiri, pentru spălările cele de datină. Şi, după ce se spălă, trăgând cu plăcere pe nas apa înmiresmată, îl îmbrăcară cu hainele împărăteşti, îi puseră cununa şi îi înmânară schiptrul de aur.

Dacă văzu aşa, Abul-Hassan gândi: „Să vedem! Sunt eu sau nu sunt Abul-Hassan?" Şi cugetă o clipă şi, cu un glas hotărât, strigă tare, în aşa fel ca să fie auzit de toţi cei de faţă:

— Nu sunt Abul-Hassan! Cel care are să spună că sunt Abul-Hassan are să fie tras în ţeapă! Sunt însuşi Harun Al-Raşid!

Şi, după ce rosti aceste cuvinte, Abul-Hassan, cu un glas poruncitor şi stăpân pe sine de parcă s-ar fi născut în scaunul de domnie, porunci:

— Porniţi!

Şi numaidecât alaiul se alcătui; şi Abul-Hassan, trecând la urmă, porni după alaiul care îl duse la sala împărătească. Şi Massrur îl ajută să se urce pe tron, unde se aşeză, în uralele tuturor celor de faţă. Şi îşi puse schiptrul pe genunchi, şi privi împrejur. Şi văzu că toată lumea era aşezată în bună rânduială în sala cea cu patruzeci de uşi; şi văzu străjile cu spade strălucitoare, şi vizirii, şi emirii, şi navabii, şi mai-marii tuturor neamurilor din împărăţie, şi alţii încă, fără de număr. Şi cunoscu, în mulţimea tăcută, chipuri pe care le ştia bine: vizirul Giafar, Abu-Nuwas, Al-Ijli, Al-Racaşi, Ibdan, Al-Farazdac, Al-Loz, Al-Sacar, Omar Al-Tartis, Abu-Isac, Al-Calia şi Jadim.

Or, pe când îşi plimba el în felul acesta privirile peste fiecare chip, Giafar înainta, urmat de dregătorii cei mai de seamă, toţi îmbrăcaţi în haine strălucite: şi, ajungând dinaintea tronului, se ploconiră cu faţa la pământ şi rămaseră aşa până ce le porunci el să se ridice. Giafar, atunci, trase de sub mantie un sul mare pe care îl desfăşură şi din care scoase un teanc de hârtii, pe care

începu să le citească una câte una, şi care erau judecăţile din ziua aceea. Şi Abul-Hassan, măcar că nu mai avusese niciodată până atunci prilejul nici barem să audă despre asemenea treburi, nu fu nicio clipă încurcat; şi se rosti asupra fiecăreia dintre pricinile ce i se înfăţişară, cu atâta iscusinţă şi dreptate, încât califul, care venise de se ascunsese după o perdea din sala tronului, rămase cu totul minunat.

Când Giafar şfârşi de citit, Abul-Hassan îl întrebă:

— Unde este căpetenia agiei?

Şi Giafar i-l arătă cu degetul pe Ahmad-cel-Hoţoman, căpetenia agiei, şi îi zise:

— Acela-i, o, emire al drept-credincioşilor!

Iar căpetenia agiei, dacă se văzu arătat, ieşi numaidecât de la locul unde se afla şi se apropie falnic de tron, şi se ploconi la picioarele lui, cu faţa la pământ. Şi Abul-Hassan, după ce îi îngădui să se ridice, îi spuse:

— O, căpetenie a agiei, ia cu tine zece străjeri şi du-te pe dată în *cutare* mahala, pe *cutare* uliţă, la *cutare* casă! Acolo ai să găseşti un porc greţos care este şeicul al-balad al mahalalei, şi ai să-l vezi stând între cei doi ciraci ai lui, doi nemernici nu mai puţin ticăloşi decât el. Zebereşte-i numaidecât, şi începe, ca să-i deprinzi cu ceea ce au să îndure, prin a le trage câte patru sute de lovituri de vargă la tălpi la fiecare...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute treizeci şi doua noapte

Urmă:

...câte patru sute de lovituri de vargă la tălpi la fiecare. După care, să-i sui pe o cămilă râioasă, îmbrăcaţi în zdrenţe şi cu faţa întoarsă înspre coada cămilei, şi să-i plimbi prin toate mahalalele oraşului, punând pristavul să strige: „Iată începutul osândei clevetitorilor, al

spurcătorilor de femei, al celor care tulbură vecinii şi îşi varsă balele asupra oamenilor cumsecade!” După care, să pui să fie tras şeicul al-balad în ţeapă prin gură, întrucât pe acolo a păcătuit şi întrucât fund nici nu mai are; şi să-i arunci hoitul putred drept hrană câinilor. Pe urmă, să-l iei pe cel spân şi cu ochii galbeni, cel mai ticălos dintre cei doi ciraci care îl ajutau pe şeicul al-balad la treaba lui cea spurcată, şi să pui să fie înecat în groapa cu scârne a casei lui Abul-Hassan, vecinul său. Pe urmă, are să vie rândul celuilalt cirac! Aceluia, care e un măscărici şi un nărod de râsul lumii, să nu-i dai altă pedeapsă decât aceasta: să-l pui pe un tâmplar dibaci să facă un scaun durat în aşa fel încât să se sfarme cu troznet de fiecare dată când insul cu pricina are să vrea să se aşeze pe el, şi să-l osândeşti pe măscăros să se aşeze toată viaţa lui pe scaunul acela! Du-te! Şi îndeplineşte poruncile mele!

Dacă auzi cuvintele acestea, căpetenia de agie Ahmad-cel-Hoţoman, care primise de la Giafar porunca să îndeplinească toate câte i-o cere Abul-Hassan, îşi puse mâna pe cap, ca să arate limpede cu aceasta că e gata să-şi dea el însuşi capul, dacă nu are să îndeplinească întocmai poruncile primite. Pe urmă, mai sărută o dată pământul dinaintea lui Abul-Hassan şi ieşi din sala tronului.

Şi-aşa! Iar califul, când îl văzu pe Abul-Hassan îndeplinindu-şi cu atâta măreţie sarcinile împărăteşti, se simţi cuprins de o mare plăcere. Iar Abul-Hassan îşi văzu mai departe de judecăţi, de căftăniri, de maziliri şi de încheierea treburilor domneşti, până ce căpetenia agiei se întoarse la picioarele tronului. Şi Abul-Hassan îl întrebă:

— Ai îndeplinit poruncile mele?

Iar căpetenia agiei, după ce se temeni ca de obicei, scoase o hârtie din sân şi i-o dete lui Abul-Hassan, care o despături şi o citi în întregime. Or, hârtia era chiar senetul în care se arăta osânda dobândită de cei trei cumetri, iscălit de martori domneşti şi de oameni bine cunoscuţi

din mahala. Şi Abul-Hassan spuse:

— E bine! Sunt mulţumit! Aşa să fie pedepsiţi totdeauna clevetitorii, spurcătorii de femei şi toţi cei care se bagă în treburile altuia!

După care, Abul-Hassan făcu semn căpeteniei vistieriei să se apropie şi îi spuse:

— Ia numaidecât din vistierie o pungă cu o mie de dinari de aur, du-te în mahalaua în care l-am trimis pe căpetenia agiei, întreabă unde se află casa lui Abul-Hassan, acela care este poreclit Dezmăţatul. Şi, întrucât acel Abul-Hassan, departe de a fi dezmăţat, este mai degrabă un om minunat şi un tovarăş de inimă şi, cum este bine cunoscut în mahalaua sa, toată lumea are să se grăbească să-ţi arate casa lui. Atunci să intri în casă şi să ceri să vorbeşti cu bătrâna şi vrednica lui mamă; şi, după salamalekuri şi cinstirile datorate acelei bătrâne minunate, să-i spui: „O, mamă a lui Abul-Hassan, iată o pungă cu o mie de dinari de aur pe care ţi-i trimite stăpânul nostru califul. Iar acest dar nu este nimic faţa de vredniciile tale. Ci vistieria, în vremea aceasta este goală, şi califului îi pare rău că nu poate astăzi să facă mai mult pentru tine.” Şi, fără să mai aştepţi, să-i întinzi punga şi să te întorci să-mi dai seamă ce-ai făcut.

Şi căpetenia vistieriei răspunse că ascultă şi că se supune, şi zori să ducă la îndeplinire porunca.

După asta, Abul-Hassan arătă, cu un semn, că marele-vizir Giafar trebuie să închidă divanul. Şi Giafar trecu semnul mai departe vizirilor, emirilor, dregătorilor şi tuturor celor de faţă, şi toţi, după ce se temeniră la picioarele scaunului domnesc, ieşiră în aceeaşi rânduială în care veniseră. Şi nu mai rămaseră lângă Abul-Hassan decât marele-vizir Giafar şi spătarul Massrur, care se apropiară de el şi îl ajutară să se ridice, luându-l unul de sub braţul drept, iar celălalt de sub braţul stâng. Şi îl duseră în sarai, în iatacurile cele dinlăuntru ale femeilor, unde era pregătit ospăţul acelei zile. Şi femeile de slujbă veniră numaidecât să ia pe lângă el locul lui Giafar şi al lui

Massrur şi îl duseră în sufragerie.

Pe dată se auzi un zvon de alăute, de cobze, de ţimbale, de fluiere, de clarinete şi de cavale, care însoţeau glasurile proaspete de fetişcane, cu atâta farmec, cu atâta dulceaţă şi cu atâta limpezime, încât Abul-Hassan, vrăjit până peste marginile vrăjirii, nu mai ştia ce să creadă. Şi, într-un sfârşit, îşi zise: „Acuma, nu am cum să mă mai îndoiesc! Sunt cum nu se poate mai aievea emirul drept-credincioşilor, Harun Al-Raşid. Căci toate astea nu pot fi vis! Întrucât altminteri cum aş putea să văd, să aud, să simt şi să umblu aşa cum fac? Hârtia asta, cu senetul de osândire al celor trei ticăloşi, o ţin în mână; cântecele acestea, glasurile acestea, le aud; şi toate celelalte, şi cinstirile acestea, sunt pentru mine! Sunt califul, ce mai!”

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute treizeci şi patra noapte

Urmă:

Şi se uită la dreapta, şi se uită la stânga, şi ceea ce văzu îl întări şi mai mult în credinţa fălniciei sale. Era în mijlocul unei săli minunate în care aurul ardea pe toţi pereţii, în care culorile cele mai plăcute străluceau în felurite chipuri pe perdele şi pe chilimuri, şi în care, spânzurând din tavanul de azur, şapte policandre de aur, cu şapte braţe, aşterneau o strălucire fără de seamăn. Şi în mijlocul sălii, pe nişte sofrăţele, se aflau şapte tablale mari, de aur greu, pline cu mâncăruri minunate, al căror abur îmbălsăma aerul cu ambră şi cu mirodii. Şi, împrejurul acelor sofrale, steteau în picioare, aşteptând un semn, şapte fetişcane, de o frumuseţe fără de pereche, înveşmântate în haine de culori şi de croieli felurite. Şi fiecare ţinea în mână câte un evantai, gata să învioreze aerul în jurul lui Abul-Hassan.

Atunci, Abul-Hassan, care din ajun nu mai mâncase nimic, se aşeză dinaintea tablalelor; şi numaidecât cele şapte fetişcane începură toate deodată să vânture evantaiele, ca să facă răcoare în preajma lui. Ci, cum nu era încă deprins să se bucure de atâta vânturătură în vreme ce mânca, le privi pe cele şapte fetişcane pe rând, cu un zâmbet dulce, şi le spuse:

— Pe Allah, o, fetelor, socot că una singură ar fi deajuns să-mi facă vânt. Veniţi, dar, toate, şi aşezaţi-vă împrejurul meu, ca să-mi ţineţi tovărăşie. Şi spuneţi-i arăpoaicei de colo să vină să ne facă ea vânt!

Şi le sili să vină şi să se aşeze la dreapta, la stânga şi dinaintea lui, în aşa fel încât, înspre orice parte s-ar fi întors, să aibă dinaintea ochilor o privelişte plăcută.

Atunci, începu să mănânce; ci, peste câteva clipe, băgă de seamă că fetele nu cutezau nicicum să se atingă de mâncare, din supuşenie faţă de el; şi le îmbie de mai multe dăţi să mănânce fără sfială, şi le dete cu chiar mâna lui câteva bucăţi alese. Pe urmă, le iscodi pe fiecare în parte cum le cheamă; şi ele îi răspunseră:

— Ne cheamă Boabă-de-Mosc, Gât-de-Alabastru, Foaie-de-Trandafir, Inimă-de-Rodie, Gură-de-Mărgean, Nucşoară-înmiresmată şi Trestie-de-Zahăr!

Şi, când auzi numele cele atâta de gingaşe, Abul-Hassan strigă:

— Pe Allah! numele acestea vi se potrivesc, o, fetelor! Căci nici moscul, nici alabastrul, nici trandafirul, nici mărgeanul, nici nucşoara cea înmiresmată, nici trestia-de-zahăr nu-şi pierd harurile trecând în gingăşia voastră!

Şi, cât ţinu masa, le spuse aşa mai departe cuvinte atâta de frumoase, încât califul, ascuns pe după perdea, şi care îl veghea cu mare luare aminte, se firitisea tot mai tare că pusese la cale o petrecere ca aceea. Când masa se sfârşi, fetele îi vestiră pe hadâmbi, care numaidecât aduseră cele de trebuinţă pentru spălarea mâinilor. Şi fetişcanele se repeziră şi luară din mâinile eunucilor ligheanul de aur, ibricul şi ştergarele şi, îngenunchind

dinaintea lui Abul-Hassan, îi turnară apă în mâini. Pe urmă, îl ajutară să se spele; şi eunucii, dând în lături o perdea mare, îl poftiră în altă sală, în care erau orânduite poame pe nişte tablale de aur. Şi fetele îl însoţiră până la uşa acelei săli, de unde se traseră îndărăt.

Atunci, Abul-Hassan, sprijinit de doi eunuci, intră în sala aceea, care era încă şi mai frumoasă şi mai bine împodobită decât cea dintâi. Şi, de îndată ce şezu jos, alte cântece, cântate de un taraf de lăutărese şi de cântăreţe din gură, se auziră răsunând minunat. Şi Abul-Hassan, răpit cu totul, zări pe tablale zece rânduri de poame dintre cele mai rare şi mai alese; şi erau acolo şapte tablale; şi fiecare tabla se afla sub un policandru spânzurat în tavan; şi, dinaintea fiecărei tablale, şedea câte o fetişcană, încă mai frumoasă şi mai împodobită decât cele de dinainte; şi fiecare avea, tot aşa, câte un evantai. Şi Abul-Hassan le cercetă rând pe rând şi fu încântat de frumuseţea lor. Şi le pofti să şadă jos împrejurul lui; şi, spre a le face curaj să mănânce, nu pregetă să le dea cu chiar mâna lui, în loc să le lase pe ele să-l slujească. Şi le întrebă cum le cheamă, şi spuse fiecăreia câte o drăgălăşenie potrivită, îmbiindu-le fie cu o smochină, fie cu un ciorchin de strugure, fie cu o felie de lubeniţă, fie cu o banană. Şi califul, care îl auzea, se veselea până peste poate şi era tot mai mulţumit să vadă de fiecare dată măsura pe care Abul-Hassan putea s-o dea.

După ce Abul-Hassan gustă din toate poamele ce se aflau pe tablale, şi după ce le dete şi fetelor să guste, se ridică, ajutat de eunuci, care îl duseră în a treia sală, hotărât încă şi mai frumoasă decât cele două de mai înainte.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute treizeci şi şasea noapte

Urmă:

Or, aceea era sala pentru dulciuri. Se aflau acolo, într-adevăr, şapte sofrale, fiecare sub câte un policandru, şi dinaintea fiecărei sofrale sta o fetişcană în picioare; şi pe sofralele acelea se aflau tăvi cu vase de cleştar şi castroane zmălţuite pline cu prăjituri minunate. Şi erau de toate culorile şi de toate felurile. Erau prăjituri moi, şi prăjituri uscate, şi plăcinte de foi, şi de toate! Şi Abul-Hassan, împresurat de alte cântece şi de zvoana altor lăute, gustă câte oleacă din toate dulciurile acelea înmiresmate, şi le puse să guste şi pe fete, pe care le pofti, în acelaşi chip, să-i ţină tovărăşie. Şi ştiu să spună fiecăreia câte o vorbă plăcută, întrebând-o cum o cheamă.

După care, fu dus într-a patra sală, care era sala băuturilor, şi care era de departe cea mai uluitoare şi cea mai minunată. Sub cele şapte policandre de aur din tavan se aflau şapte tablale, şi pe fiecare tabla se aflau oluri de toate soiurile şi de toate mărimile, rânduite frumos; şi se auzeau nişte lăute şi nişte glasuri de cântăreţe, nevăzute pentru ochiul care se afla acolo; şi dinaintea tablalelor şedeau în picioare şapte fetişcane, ce nu mai erau îmbrăcate în haine grele, ca surorile lor din sălile celelalte, ci acoperite numai cu o cămaşă de mătasă, şi erau de neamuri osebite şi, de înfăţişări osebite: cea dintâi era smeadă, cea de a doua neagră, cea de a treia albă, cea de a patra bălaie, cea de a cincea grasă, cea de a şasea slabă, şi cea de a şaptea roşcovană. Şi Abul-Hassan le cercetă cu atât mai multă plăcere şi luare-aminte, cu cât putea să judece în voie şi asupra formelor şi asupra nurilor lor, prin străvezimea mătăsurilor subţiri. Şi le pofti cu o plăcere până peste poate să şadă jos împrejurul lui şi să-i toarne de băut. Şi începu să le întrebe pe rând cum le cheamă, pe măsură ce îi dedeau cupa să bea. Şi de fiecare dată când golea o cupă, fura de

la fetişcană ba un sărut, ba o mursecătură, ba o ciupitură de bucă. Şi se juca aşa cu ele mai departe, până ce copilul cel moştenit începu să ţipe. Atunci, ca să-l potolească, le întrebă pe cele şapte fetişcane:

— Pe viaţa mea! care dintre voi vrea să aibă grijă de copilul ăsta afurisit?

Şi cele şapte fetişcane, la întrebarea aceea, drept orice răspuns, se repeziră la sugar şi vrură să-l alăpteze. Şi fiecare îl trăgea spre ea dintr-o parte şi din cealaltă, râzând şi chicotind, până ce tatăl copilului, nemaiştiind nici ce să aştepte, nici ce să dorească, îl ghemui la sânu-i, spunând:

— A adormit iar!

Şi-aşa!

Iar califul, care se ţinea peste tot după Abul-Hassan, ascunzându-se pe după perdele, se bucura în tăcere de ceea ce vedea şi auzea, şi binecuvânta soarta care îi scosese în cale un om ca acela.

Ci, estimp, una dintre fetişcane, care primise de la Giafar poruncile de cuviinţa, luă o cupă şi aruncă în ea cu dibăcie un strop de făină adormitoare din aceea de care califul se folosise în noaptea dinainte ca să-l adoarmă pe Abul-Hassan, şi îi zise:

— O, emire al drept-credincioşilor, mă rog ţie, mai bea şi cupa aceasta, care poate că are să trezească iar băiatul cel drag!

Şi Abul-Hassan, izbucnind în râs, răspunse:

— He, uallah!

Şi luă cupa pe care i-o întindea fetişcana, şi o bău dintr-o sorbitură. Pe urmă se întoarse înspre fata care îl îmbiase şi dete să vorbească, ci nu mai izbuti să deschidă gura, bâigui ceva şi se rostogoli deodată cu capu-înaintea picioarelor.

Atunci califul, care se veselise de toate astea, până peste marginile veseliei, şi care nu mai aştepta decât somnul acela al lui Abul-Hassan, ieşi de după perdea, nemaiputând să se ţină pe picioare de cât râsese. Şi se

întoarse înspre robii ce veniseră în fugă, şi le porunci să-l dezbrace pe Abul-Hassan de hainele împărăteşti cu care îl îmbrăcaseră dimineaţa şi să-l îmbrace cu hainele lui obişnuite. Şi, după ce porunca aceasta fu îndeplinită, îl chema pe robul care îl cărase pe Abul-Hassan şi îi porunci să-l aburce iarăşi în spinare, să-l ducă acasă şi să-l culce în patul lui. Căci califul îşi zise în sinea sa: „Dacă asta ţine mai mult, ori mor eu de râs, ori înnebuneşte el!” Şi robul îl luă în cârcă pe Abul-Hassan, îl scoase din sarai pe uşa cea tainică şi dete fuga de-l culcă în patul lui, în casa lui, având grijă de data aceasta să încuie uşa la plecare. În ce îl priveşte pe Abul-Hassan...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute treizeci şi şaptea noapte

Urmă:

...În ce îl priveşte pe Abul-Hassan, apoi acesta rămase cufundat într-un somn adânc până a doua zi la amiază, şi nu se deşteptă decât atunci când puterea bangului asupra creierilor lui se risipi cu totul. Şi, înainte de a izbuti să deschidă ochii, gândi: „Cea care îmi place cel mai mult, dacă mă gândesc bine, dintre toate fetişcanele, este fără nicio îndoială tânăra Trestie-de-Zahăr; şi după ea Gură-de-Mărgean; şi numai în al treilea rând Mănunchi-de-Mărgăritare, bălaioara, cea care mi-a dat cupa de pe urmă aseară!”’ Şi strigă cu putere:

— Hai, veniţi, o, fetelor! Trestie-de-Zahăr, Gură-de-Mărgean, Mănunchi-de-Mărgăritare, Zori-de-Ziuă, Steaua-Dimineţii, Boabă-de-Mosc, Gât-de-Alabastru, Faţă-de-Lună, Inimă-de-Rodie, Floare-de-Măr, Foaie-de-Trandafir! Hai! Veniţi degrabă! Ieri am fost oleacă ostenit! Astăzi însă copilul are să se poarte cuminte!

Şi aşteptă o clipa. Ci, întrucât nimeni nu răspundea şi nimeni nu da fuga la glasul său, se mânie şi, deschizând

ochii, se ridică de mijloc. Şi se văzu atunci în odaia lui, şi nicidecum în saraiul cel falnic în care locuise în ajun şi unde poruncise ca un stăpân peste tot pământul. Şi se gândi că se află sub puterea vreunui vis şi, ca să se scuture de acel vis, începu să strige din toate puterile lui:

— Hei, Giafar, o, fiu de căţea, şi tu, Massrur, codoşule, unde sunteţi?

La strigătele acestea, maică-sa cea bătrână veni în fugă şi îi spuse:

— Ce ai, copile al meu! Numele lui Allah fie asupra ta şi împrejurul tău! Ce-ai visat, o, fiul meu, o, Abul-Hassan?

Şi Abul-Hassan, mâniat că o vedea pe bătrână la capul patului lui, striga:

— Cine eşti, batrâno? Şi cine-i Abul-Hassan acela?

Ea zise:

— Pe Allah! Sunt mama ta! Şi tu eşti fiul meu, tu eşti Abul-Hassan, o, copile al meu! Ce vorbe anapoda mi-e dat să aud din gura ta? Parcă nu m-ai cunoaşte!

Ci Abul-Hassan îi strigă:

— Îndărăt, o, bătrână blestemată! Vorbeşti cu emirul drept-credincioşilor, califul Harun Al-Raşid! Piei din faţa locţiitorului lui Allah pe pământ!

La vorbele acelea, biata femeie începu să se bată amarnic peste obraji, strigând:

— Numele lui Allah fie cu tine, o, copile al meu! Fie-ţi milă, nu ridica glasul să rosteşti asemenea sminteală! Te aud vecinii, şi-atunci avem să fim pierduţi fără de scăpare! Deie Allah să coboare asupra minţii tale judecata şi tihna!

Abul-Hassan strigă:

— Îţi spun să ieşi de aici pe dată, o, bătrână ticăloasă! Tu eşti smintită, când mă iei drept fiu-tău! Eu sunt Harun Al-Raşid, emirul drept-credincioşilor, stăpânul Răsăritului şi al Apusului!

Ea se bătu iar peste faţa şi spuse, văicărindu-se:

— Prăpădi-l-ar Allah pe Cel-Rău! şi mila Celui-preaînalt să te slobozească din stăpânia lui, o, copilul meu! Cum

de-a putut să-ţi intre în cap un gând atâta de smintit? Au tu nu vezi că odaia asta în care te afli este departe de a fi saraiul califului, şi că de când te-ai născut tot aici ai trăit, şi niciodată nu ai locuit altundeva decât aici, niciodată cu altcineva decât cu maica ta cea bătrână care te iubeşte, fiul meu, ya Abul-Hassan! Ascultă-mă şi alungă de la tine din minte visurile acestea zadarnice şi cu primejdie care te-au zbuciumat în noaptea asta, şi bea, ca să te linişteşti, oleacă de apă din ulciorul acesta!

Atunci Abul-Hassan luă ulciorul din mâinile mamei sale, bău un gât de apă şi spuse, oleacă mai liniştit:

— S-ar putea, în adevăr, să fiu şi Abul-Hassan!

Şi îşi lăsă capu-n jos şi, cu mâna sprijinită în obraz, cugetă vreme de un ceas şi, fără a ridica fruntea, spuse, vorbindu-şi sie, ca unul care se trezeşte dintr-un somn adânc:

— Da, pe Allah! se cam poate să fiu Abul-Hassan! Sunt Abul-Hassan, fără de nicio îndoială! Odaia aceasta este odaia mea, uallah! Acuma o cunosc! Iar tu eşti mama mea! Şi eu sunt fiul tău! Aşa-i, sunt Abul-Hassan!

Şi adăugă:

— Da prin ce fermecătorie mi-au putut năpădi minţile nişte zăticneli ca acelea?

Auzind vorbele acestea, biata bătrână plânse de bucurie, încredinţată că fiu-său s-a potolit întru totul. Şi, după ce îşi şterse lacrimile, tocmai se pregătea să-i aducă de mâncare şi să-l iscodească pe fiul ei mai cu de-amănuntul despre visul cel ciudat pe care îl avusese, când Abul-Hassan, care, vreme de o clipă, privise ţintă dinaintea lui, sări deodată ca un nebun şi, înşfăcând-o pe biata femeie de haine, începu s-o zgâlţâie şi să-i strige:

— A, ticăloasă de bătrână! dacă nu vrei să te strâng de gât, să-mi spui numaidecât cine sunt vrăjmaşii care m-au dat jos din scaunul de domnie, şi cine-i acela care m-a închis în temniţa aceasta, şi cine eşti şi tu, cea care mă veghezi în cocioaba aceasta păcătoasă! A! teme-te de urmările mâniei mele, când am sa mă întorc la scaunul

domnesc! Gândeşte-te la răzbunarea preaînaltului tău stăpân, califul care rămân eu, Harun Al-Raşid!

Şi, zgâlţâind-o aşa, până la urma o scăpă din mâini. Iar ea se duse şi se ghemui pe rogojină, suspinând şi bocind. Şi Abul-Hassan, mânios până peste poate, se aruncă îndărăt în pat şi rămase cu capu-n mâini, pradă unei vâlvore de gânduri.

Ci, după o bucată de vreme, bătrâna se ridică iar şi, cum inima ei era plină de dragoste faţă de fiul său, nu pregetă să-i aducă, măcar că tremura, oleacă de sorbet cu apă de trandafiri şi să-l îndemne să ia o înghiţitură; şi îi spuse, ca să-l facă să-şi schimbe gândurile:

— Ascultă, fiul meu, ceea ce am să-ţi povestesc! Este un lucru care, sunt încredinţată, are să-ţi facă o tare mare plăcere. Află, în adevăr, că a venit ieri căpetenia agiei să-i zeberească, din partea califului, pe şeicul al-balad şi pe cei doi ciraci ai lui; şi, după ce a pus să li se tragă la fiecare câte patru sute de vergi la talpa picioarelor, a poruncit să fie plimbaţi, aşezaţi de-a-ndoaselea pe o cămilă râioasă, prin toate mahalalele oraşului, în huiduielile şi scuipiturile femeilor şi copiilor. Pe urmă, a pus să fie tras în ţeapă prin gură şeicul al-balad, pe urmă cel dintâi dintre ciracii lui să fie aruncat în haznaua cu scârne a casei noastre, şi l-a osândit pe cel de-al treilea la un chin tare ciudat, şi anume de a-l pune să şadă toată viaţa lui pe un scaun care se sfărâmă sub el.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute treizeci şi noua noapte

Urmă:

După ce Abul-Hassan auzi povestea aceasta care, aşa cum gândea bătrâna cea bună, ar fi trebuit să ajute la împrăştierea tulburării din sufletul lui întunecat, fu mai încredinţat decât oricând de măreţia lui domnească şi de

cinul moştenit, de emir al drept-credincioşilor. Şi îi spuse maică-si:

— O, bătrâna a nenorocirilor, vorbele tale, departe de a mă tulbura, nu fac decât să mă întărească în gândul, pe care de altminteri nu mi l-am schimbat niciodată, că sunt Harun Al-Raşid. Şi, ca să-ţi dovedesc şi ţie lucrul acesta, află că chiar eu am poruncit căpeteniei agiei, lui Ahmad-cel-Hoţoman, să-i pedepsească pe cei trei mişei din mahalaua aceasta! Conteneşte, dar, să-mi mai spui că sunt stăpânit de duhul lui Şeitan. Temeneşte-te, aşadar, în faţa mea, sărută pământul dinainte-mi şi cere-ţi iertare de la mine pentru vorbele tale cele necugetate şi pentru îndoielile pe care le-ai arătat în privinţa mea!

La vorbele acestea ale fiului ei, mama nu mai avu nicio îndoială în privinţa nebuniei lui Abul-Hassan, şi îi spuse:

— Allah milosârdnicul facă să coboare asupra capului tău roua binecuvântării sale, o, Abul-Hassan, şi să te ierte şi să-şi facă milă de tine, ajutându-te să fii iarăşi un om cu minte şi cu judecată! Ci, mă rog ţie, o, fiul meu, conteneşte să mai rosteşti numele califului şi să ţi-l dai ţie, căci pot să re audă vecinii şi-i spun vorbele tale valiului, care are să te zeberească atunci, şi are să te spânzure la poarta palatului!

Pe urmă, nemaiputând să-şi stăpânească tulburarea, începu să se văicărească şi să se bată peste piept cu deznădejde.

Or, această privelişte, în loc să-l potolească pe Abul-Hassan, nu făcu decât să-l întărâte şi mai tare; şi se ridică în picioare drept, apucă un ciomag şi, repezindu-se la maică-sa, în turbarea mâniei lui, ţipă la ea cu glas înfricoşător:

— Nu îţi îngăduiesc, o, blestemat-o, să-mi mai zici Abul-Hassan! Sunt Harun Al-Raşid însuşi şi, dacă te mai îndoieşti, am să-ţi bag în cap adevărul acesta cu lovituri de ciomag!

Şi bătrâna, la vorbele acelea, măcar că tremurând toată de spaimă şi de tulburare, nu uită că Abul-Hassan

este fiul ei şi, privindu-l aşa cum îşi priveşte o mamă copilul, îi spuse cu glas dulce:

— O, fiul meu, nu socot că legea lui Allah şi a Profetului său ţi s-a vânturat din minte până într-atâta cât să ajungi a uita cuviinţa pe care un fiu o datorează faţă de mama lui care l-a purtat nouă luni în pântecele ei şi l-a hrănit cu laptele şi cu dragostea ei! Lasă-mă mai bine să-ţi spun, pentru cea de pe urmă dată, că nu faci bine când îţi laşi minţile să se cufunde într-o visătorie ciudată ca aceea, şi când te împăunezi cu numele acela împărătesc de calif, care nu este dat decât stăpânului şi domnului nostru, emirul drept-credincioşilor, Harun Al-Raşid. Şi, mai cu seamă, nu te făcea vinovat de o nerecunoştinţă atâta de mare faţă de calif, chiar a doua zi după ce el ne-a coperit cu binefacerile sale. Află, în adevăr, că a venit ieri în casa noastră căpetenia vistieriei palatului, trimis de chiar emirul drept-credincioşilor, şi mi-a dat, din porunca lui, o punga cu o mie de dinari de aur, însoţind-o cu cereri de iertăciune că n-a putut să trimită mai mulţi bani, şi făgăduindu-mi că acesta nu are să fie cel de pe urmă dar al mărinimiei sale.

Când auzi vorbele acestea ale mamei sale, Abul-Hassan îşi pierdu şi cele mai de pe urmă îndoieli în ceea ce priveşte starea lui de dinainte, şi fu încredinţat ca a fost totdeauna califul, de vreme ce el însuşi trimisese punga cu cei o mie de dinari mamei lui Abul-Hassan. Se uită, aşadar, la biata femeie, cu nişte ochi mari şi ameninţători, şi ţipă:

— Mărturiseşti tu, spre nenorocirea ta, o, bătrână păcătoasă, că nu chiar eu ţi-am trimis punga cu aur şi că nu chiar din porunca mea căpetenia vistieriei mele a venit ieri să ţi-o aducă? Şi mai cutezi tu, după toate astea, să mă numeşti fiul tău şi să-mi spui ca sunt Abul-Hassan Dezmăţatul?

Şi, întrucât maică-sa îşi astupase urechile ca să nu mai audă asemenea înfricoşate vorbe, Abul-Hassan, aţâţat până peste marginile aţâţării, nu mai putu să se

stapânească şi se repezi la ea, cu ciomagul în mână, şi porni s-o stâlcească în bătăi.

Atunci, biata femeie, nemaiputând să tacă de durere şi de mânie faţă de o purtare ca aceea, începu să ţipe şi să cheme vecinii în ajutor, strigând:

— O, vai de păcatele mele! Săriţi, o, musulmanilor!

Şi Abul-Hassan, pe care strigătele acelea nu făceau decât să-l îndârjească şi mai mult, îi da mai departe cu lovituri de ciomag asupra bătrânei, ţipând la ea din când în când:

— Sunt ori nu sunt eu emirul drept-credincioşilor?

Şi maică-sa răspundea, în ciuda loviturilor:

— Tu eşti fiul meu! Eşti Abul-Hassan Dezmăţatul!

Estimp, vecinii deteră fuga la ţipetele şi la zarva...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute patruzecea noapte

Urmă:

...vecinii deteră fuga, la ţipetele şi la zarva aceea, năvăliră în odaie şi se repeziră între mamă şi fiu, ca să-i despartă, şi smulseră ciomagul din mâinile lui Abul-Hassan şi, mânioşi pe purtarea unui astfel de fiu, îl înhăţară vârtos, ca să nu-i mai lase putinţa să se mişte, şi îl întrebară:

— Ai înnebunit oare, Abul-Hassan, de ridici aşa mâna asupra mamei tale, această biată bătrână? Şi-ai uitat cu totul învăţăturile Cărţii celei sfinte?

Ci Abul-Hassan, cu ochii arzând de mânie, le strigă:

— Care Abul-Hassan? Cui îi spune-ţi voi Abul-Hassan?

Şi vecinii, la întrebarea aceasta, rămaseră până peste poate de năuci, şi, într-un sfârşit, îl întrebară:

— Ce? Nu eşti tu Abul-Hassan Desmăţatul? Şi bătrâna aceasta de treabă nu este mama ta, care te-a crescut şi te-a hrănit cu laptele şi cu dragostea ei?

El răspunse:

— A, fii de câini, lipsiţi din faţa mea! Eu sunt stăpânul vostru, califul Harun Al-Raşid, emirul drept-credincioşilor!

Când auziră vorbele acestea ale lui Abul-Hassan, vecinii se încredinţară pe deplin de nebunia lui; şi, nevrând să-l lase slobod pe un om pe care îl văzuseră în orbia turbării sale, îl legară de mâini şi de picioare şi trimiseră pe unul dintre ei să-l cheme pe portarul de la bolniţa de nebuni. Şi, peste un ceas, portarul de la bolniţa de nebuni, urmat de doi paznici voinici, veni cu tot tacâmul de lanţuri şi de cătuşe, şi ţinând în mână o cravaşă din vână de bou. Şi, întrucât Abul-Hassan, la vederea acestuia se zvârcolea amarnic să scape din legături şi îi înjura cu foc pe cei ce se aflau acolo, portarul îi arse peste umeri vreo două-trei lovituri cu vâna lui de bou. După care, fără a mai lua seama la ţipetele lui şi la numele pe care şi-l da, îl legară în fiare şi îl duseră la bolniţa de nebuni, împresurat de o mare înghesuială de trecători, care îi dau unii câte o lovitură de pumn, alţii câte o lovitură de picior, socotindu-l nebun.

Când ajunse la bolniţă, fu închis într-o cuşcă de fier, ca o fiară sălbatică, şi preacinstit cu o mamă de bătaie de cincizeci de lovituri, cu vâna de bou, drept leacul cel dintâi. Şi, din ziua aceea, căpătă, o dată dimineaţa şi o dată seara, câte o chelfăneală de cincizeci de vine de bou, încât după zece zile de doftoriceală de-aceasta căzu pielea de pe el şi năpârli ca un şarpe. Atunci, se întoarse în sineşi şi cugetă: „Iacătă la ce stare am ajuns acuma! De bună seamă că m-am înşelat, de vreme ce toată lumea mă ia de nebun! Ci nu este cu putinţă ca tot ce mi s-a întâmplat la palat să fie numai urmarea unui vis! Ce mai! Nu vreau să adâncesc mai mult treaba aceasta, ori, să mai încerc să pricep ceva, întrucât aş înnebuni de-a binelea! De altminteri, nu numai acesta este lucrul pe care mintea omului nu poate dovedi să-l priceapă, şi mă las în seama lui Allah să dezlege el cum stă taina!”

Or, pe când se cufundase în aceste cugetări noi, veni

maică-sa să vadă în ce stare se mai află şi dacă îşi venise la rosturi mai cuminţi. Şi, când îl văzu aşa de vitruit şi aşa de sfârşit, izbucni în suspine; ci izbuti să-şi stăpânească durerea şi, până la urmă, putu să-i dea bineţe cu dragoste; şi Abul-Hassan îi răspunse la salamalek, cu glas liniştit, ca un om cu mintea întreagă, rostind:

— Asupra ta fie izbăvirea şi mila lui Allah, o, maică a mea!

Iar bătrâna simţi o mare bucurie când auzi că este numită astfel, cu numele de mamă, şi îi zise:

— Numele lui Allah fie asupra ta, o, copilul meu! Binecuvântat fie Allah care ţi-a dat îndărăt judecata şi care ţi-a întors la locul lui sănătos creierul cel zăticnit!

Şi Abul-Hassan, cu un glas tare pocăit, răspunse:

— Îmi cer iertare de la Allah şi de la tine, o, maică a mea! În adevăr, nu pricep cum de am putut să spun toate smintelile pe care le-am spus, şi sa mă port aşa de anapoda, cum numai un smintit e în stare să se poarte! De bună seamă că am fost stăpânit de Şeitan, care m-a împins la nişte trăsnăi ca acelea! Şi nu încape nicio îndoială că altul în locul meu ar fi ajuns la smuceli şi mai mari! Da bine că s-a sfârşit tot, şi că iată-mă scăpat din nebuneala mea!

Şi, la vorbele acestea, mama îşi simţi lacrimile de durere cum i se schimbă în lacrimi de fericire, şi strigă:

— Mi-e inima atâta de bucurată, o, copile al meu, de parcă te-aş fi adus pe lume a doua oară. Binecuvântat fie Allah în veci! Pe urmă, adăugă...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, tăcu sfioasă.

Ci într-a şase sute patruzeci şi una noapte

Urmă:

...Pe urmă adăugă:

— Hotărât că tu nu ai să-ţi bagi nicio vină, o, copile al

meu, căci tot răul care l-am păţit nu ne-a venit decât de la negustorul acela străin pe care l-ai poftit tu în ultima noapte să mănânce şi să bea cu tine, şi care a plecat dimineaţa fără să aibă grijă să închidă uşa în urma lui. Or, ştii şi tu că, ori de câte ori uşa unei case rămâne deschisă înainte de răsăritul soarelui, Şeitan intră în casa aceea şi pune stăpânire pe minţile celor ce locuiesc în ea! Şi atunci se întâmplă ceea ce se întâmplă! Să-i mulţumim, aşadar, lui Allah, care nu a îngăduit rele şi mai mari asupra capetelor noastre!

Iar Ahul-Hassan răspunse:

— Ai dreptate, o, maica! A fost lucrarea stăpâniei lui Şeitan! În ce mă priveşte, eu m-am rugat de negustorul de la Mossul să nu carecumva să uite a închide uşa după el, ca să nu poată Şeitan să intre în casa noastră; ci negustorul n-a făcut aşa, şi, în felul acesta, ne-a pricinuit toate necazurile!

Pe urmă, adăugă:

— Acuma, când simt limpede că minţile nu îmi mai sunt tulburate şi că smintelile s-au sfârşit, mă rog ţie, o, dulce maică a mea, să vorbeşti cu portarul de la bolniţa de nebuni să-mi dea drumul din cuşca aceasta şi de la aceste chinuri pe care le îndur aici în fiecare zi!

Şi mama lui Abul-Hassan dete fuga, fără a mai sta pe gânduri, să-l vestească pe portar că fiului ei îi veniseră minţile la loc. Şi portarul se duse împreună cu ea să-l cerceteze şi să-l iscodească pe Abul-Hassan. Şi, întrucât răspunsurile erau cuminţi şi Abul-Hassan mărturisea că el este Abul-Hassan şi nu Harun Al-Raşid, portarul îl scoase afară din cuşcă şi îl slobozi din lanţuri. Şi Abul-Hassan, abia putând să se mai ţină pe picioare, se întoarse încetişor acasă, ajutat de maică-sa, şi rămase acolo culcat mai multe zile, până ce se întremă iarăşi şi până ce urmările bătăilor primite se mai zviduira oleacă.

Atunci, întrucât începuse să se cam mohorcască de atâta singurătate, se hotărî să înceapă iarăşi viaţa lui de mai înainte şi să se ducă, pe la scăpătat de soare, să stea

la capul podului şi să aştepte sosirea oaspetelui străin pe care i-l putea trimite ursiroarea.

Or, seara aceea era tocmai cea dintâi a lunii; iar califul Harun Al-Raşid, care, după obiceiul lui, se îmbrăca asemenea unui neguţător la fiecare început de lună, ieşise şi el tainic din palatul său, în căutarea vreunei întâmplări, şi, de asemenea, ca să vadă el însuşi dacă în oraş domneşte buna orânduială aşa cum dorea el. Şi, în felul acesta, ajunse pe pod, la capul căruia şedea Abul-Hassan. Şi lui Abul-Hassan, care pândea ivirea vreunui străin, nu-i trebui mult până ce să-l zărească pe negustorul de la Mossul pe care îl găzduise şi care se îndrepta înspre el, urmat, ca şi întâia oară, de un rob voinic.

Când îl văzu, Abul-Hassan, fie pentru că îl socotea pe negustor pricina dintâi a necazurilor sale, fie pentru că avea obiceiul să se facă a nu-i cunoaşte pe cei pe care îi poftise o dată în casa lui, întoarse capul degrabă înspre apa râului, ca să nu fie nevoit să dea bineţe musafirului său de odinioară. Califul însă, care, prin iscoadele sale, aflase tot ce i se întâmplase lui Abul-Hassan de la început, precum şi doftoriceala pe care o îndurase la bolniţa de nebuni, nu vroi să lase cumva să-i scape prilejul de a se mai veseli oleacă pe seama unui om atâta de ciudat. Şi, de altminteri, califul, care avea o inimă bună şi darnică, se hotărâse, tot aşa, ca, într-o zi, să îndrepte, pe cât îi sta în putere s-o facă, paguba suferită de Abul-Hassan, şi să răsplătească, într-un fel ori altul, cu faceri de bine, veselia pe care o gustase în tovărăşia lui. Încât, de cum îl zări pe Abul-Hassan, se apropie de el şi, aplecându-şi capul pe sub umărul său, din pricină că Abul-Hassan sta dârz cu capu-ntors înspre apă, şi, privindu-l în ochi, îi zise:

— Salamalekul fie asupra ta, o, prietene al meu, Abul-Hassan! Sufletul meu doreşte să te îmbrăţişeze!

Ci Abul-Hassan, fără a se uita la el şi fără a se clinti, îi răspunse:

— Nu încape niciun fel de salamalek între mine şi tine! Du-te! Nu te cunosc!

Şi califul se minună:

— Cum, Abul-Hassan? Nu-l cunoşti pe oaspetele pe care l-ai găzduit o noapte întreagă la tine în casă?

El răspunse:

— Nu, pe Allah! nu te cunosc! Cată-ţi de cale!

Ci Al-Raşid stărui pe lângă el şi îi zise:

— Da eu te cunosc prea bine şi nu pot să cred că m-ai fi uitat chiar de tot, câtă vreme nu s-a scurs decât abia o lună de când ne-am întâlnit cea din urmă oară şi de la seara aceea plăcută pe care am petrecut-o între patru ochi cu tine, în casa ta!

Şi, întrucât Abul-Hassan tot nu vroia să răspundă nimic, califul îi aruncă braţele împrejurul gâtului, începu să-l sărute şi îi spuse:

— O, Abul-Hassan, frate al meu, tare-i urât din partea ta să-mi faci o glumă ca aceasta! În ce mă priveşte, apoi eu sunt foarte hotărât să nu te las până ce n-ai să mă mai duci o dată în casa ta şi până ce nu ai să-mi povesteşti pricina supărării tale pe mine. Căci văd limpede, din felul cum îmi răspunzi, că ai să mă mustri de ceva!

Abul-Hassan, cu glas stârnit, strigă:

— Eu să te mai duc o dată în casa mea, o, chip aducător de belele, după tot răul pe care l-am tras din pricina venirii tale în casa mea? Hai, întoarce dosul şi arată-mi lăţimea umerilor tăi!

Califul însă îl mai sărută o dată şi îi spuse:

— Ah! prietene al meu, Abul-Hassan, tare aspru te porţi cu mine! Dacă este adevărat că venirea mea în casa ta ţi-a fost o pricină de necazuri, fii pe deplin încredinţat că iacătă-mă-s gata să îndrept tot răul pe care fără voia mea l-am pricinuit! Povesteşte-mi, dar, ce s-a întâmplat, şi răul pe care ai putut să-l suferi, ca să pot să aduc un leac la el!

Şi, în ciuda supărării lui Abul-Hassan, se lăsă pe vine lângă el şi îi înlănţui gâtul cu braţele, aşa cum face un

frate cu fratele său, şi aşteptă răspunsul.

Când povestea ajunge aici. Şeherezada văzu zorii mijind, şi sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute patruzeci şi treia noapte

Urmă:

Atunci, Abul-Hassan, îmbunat de acele mângâieri, sfârşi cu a spune:

— Fie, am să-ţi povestesc lucrurile tare ciudate care mi s-au întâmplat din seara aceea a noastră, şi nenorocirile care au urmat. Şi toate astea din pricină că ai uitat să închizi uşa după tine, şi aşa a intrat Stăpânia în casa mea!

Şi îi povesti tot ceea ce i se păruse că văzuse aievea şi ceea ce presupunea el, fără de nicio îndoială, că n-a fost decât o amăgire stârnită de Şeitan, şi toate nenorocirile, şi doftoriceala cea amarnică pe care o îndurase la bolniţa de nebuni, şi zarva căşunată în mahala de toată tevatura aceea, şi faima cea proastă pe care o dobândise pentru totdeauna faţa de toţi vecinii săi! Şi nu sări peste niciun amănunt, şi puse în povestea lui atâta foc, şi înşiră cu atâta încredinţare istoria cu închipuita lui stăpânire de către Şeitan, încât califul nu se putu opri să nu izbucnească într-un hohot lung de râs! Şi Abul-Hassan, neputând pricepe nicicum ce pricină stârnea râsul acela, îl întrebă:

— Au nu ţi-e milă defel de năpasta care s-a abătut asupra mea, de ţi râzi aşa de mine? Ori poate gândeşti ca mi-aş râde eu de tine, povestindu-ţi o poveste născocită? Dacă-i aşa, am să-ţi spulber îndoielile şi am să-ţi aduc toate dovezile despre cele ce-ţi înşirai!

Şi, spunând acestea, îşi scoase mâinile din mânecile caftanului, şi îşi dezgoli umerii, spinarea şi fundul, şi îi arăta califului, în felul acesta, rănile şi vânătăile de pe pielea lui cea dubăcită de bătăile cu vâna de bou.

La priveliştea aceea, califul nu se putu opri să nu se

înduioşeze de soarta amărâtului de Abul-Hassan. Şi, din clipita aceea, îşi curmă orice gând de a mai face vreo şotie cu el, şi îl îmbrăţişa de data aceasta cu mult mai multă dragoste adevărată, şi îi zise:

— Allah fie cu tine, o, Abul-Hassan, fratele meu! mă rog ţie fierbinte să mă mai iei în casa ta şi în noaptea aceasta, căci doresc să-mi bucur sufletul cu bună-primirea ta. Şi ai să vezi că mâine Allah are să-ţi dea îndărăt însutit binefacerea ta!

Şi îi spuse mai departe vorbe atâta de dulci, şi îl sărută atâta de drăgăstos, încât îl înduioşă că, în ciuda hotărârii sale de a nu primi niciodată de două ori acelaşi ins, să-l ducă în casa lui. Ci, pe drum, îi zise:

— Mă las biruit de stăruinţele tale, da numai cu mare părere de rău! Şi în schimb nu vreau să-ţi cer decât numai un lucru, şi anume de a nu mai uita şi de data aceasta uşa deschisă, când ai să pleci mâine de dimineaţă din casa mea!

Şi califul, înăbuşind în lăuntrul său râsul care îl zguduia la credinţa pe care Abul-Hasan tot o mai avea că intrase Şeitan în casa lui pe uşa deschisă, îi făgădui cu jurământ, că are să aibă grijă s-o închidă. Şi ajunseră în felul acesta acasă.

Când se văzură în casă, şi după ce se mai hodiniră oleacă, robul le aşternu masa, şi, după ce mâncara, le aduse băuturile. Şi, cu pocalul în mână, începură să tăifăsuiască plăcut, ba despre una, ba despre alta, până ce băutura începu să fiarbă în minţile lor. Atunci califul aduse cu dibăcie vorba despre dragoste, şi îl întrebă pe gazda sa dacă i se întâmplase vreodată să se aprindă năpraznic de vreo femeie, ori dacă nu cumva se şi însurase, sau dacă se păstrase totdeauna, becher. Şi Abul-Hassan răspunse:

— Se cade să-ţi spun, o, stăpâne al meu, că până astăzi nu am îndrăgit cu adevărat decât tovarăşii cei veseli, bucatele alese şi parfumurile; şi nu am găsit în viaţă nimic mai presus de un taifas, cu pocalul în mână,

dimpreună cu prietenii. Ci aceasta nu vrea să însemne că la un prilej nu m-aş pricepe să preţuiesc nurii unei femei, mai ales dacă s-ar asemui cu vreuna dintre acele fetişcane minunate pe care Şeitan m-a lăsat să le văd în visele de pomină care m-au înnebunit; una dintre acele fetişcane pururea voioase, care ştiu să cânte din gură ori din lăută, să dănţuiască şi să potolească pruncul pe care îl avem de moştenire; care îşi hărăzesc viaţa întru desfătarea noastră şi se străduiesc să ne bucure şi să ne veselească. Hotărât! dacă aş întâlni vreodată o fată ca aceea, n-aş pregeta s-o cumpăr de la tatăl ei, şi să mă însor cu ea, şi să-i dovedesc o dragoste adâncă. Ci asemenea soi nu se află decât la emirul drept-credincioşilor şi, al mult, la Giafar, vizirul cel mare! Drept care, o stăpâne al meu, în loc să mă leg cu o muiere cu care m-aş primejdui să-mi amărăsc viaţa din pricina sufletului ei acru şi a beteşugurilor ei, îmi place cu mult mai mult tovărăşia unor prieteni trecători şi a bătrânelor butelci de colea. În felul acesta, viaţa mi-e liniştită şi, dacă aş rămâne sărac, mi-aş mânca singur pâinea cea neagră a sărăciei!

Şi, rostind vorbele acestea, Abul-Hasan goli dintr-o sorbitură pocalul pe care i-l întindea califul, şi se rostogoli numaidecât pe covor, cu capu-naintea picioarelor. Pentru că emirul drept-credincioşilor avusese grijă, şi de data aceasta, să-i amestece în vin oleacă de făină de bang cretan. Şi pe dată robul, la un semn al stăpânului său, îl aburcă în spinare pe Abul-Hassan şi ieşi din casă, urmat de califul care, de data aceasta, nemaiavând de gând să-l trimită pe Abul-Hassan îndărăt la casa lui, nu mai uită să încuie cu grijă uşa în urma sa. Şi ajunseră la sarai şi, fără zgomot, se strecurată înlăuntru, prin poarta cea tainică, şi intrară în iatacurile...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute patruzeci şi patra noapte

Urmă:

...şi intrară în iatacurile domneşti. Acolo, califul porunci ca Abul-Hassan să fie întins chiar în patul măriei-sale, ca şi întâia oară, şi puse să fie îmbrăcat ca şi-atunci. Şi dete porunci la fel, şi îi ceru lui Massrur să vie să-l scoale de cu ziuă, înainte de ceasul de rugăciune, şi se duse să se culce într-o odaie de alături.

Or, a doua zi de dimineaţă, la ceasul hotărât, califul, trezit de Massrur, se duse în odaia în care se afla încă aţipit Abul-Hassan, şi porunci să vină dinaintea sa toate fetişcanele care, întâia oară, se aflaseră în felurile săli prin care trecuse Abul-Hassan, precum şi toate cântăreţele din gură şi din alăute. Şi le puse să se aşeze frumos, în bună rânduială, şi le spuse ce au de făcut. Pe urmă, după ce porunci să i se dea să răsufle oleacă de oţet lui Abul-Hassan, care strănutând scoase pe nas un muculeţ, se ascunse pe după o perdea şi dete semnul hotărât.

Numaidecât, cântăreţele îşi îmbinară laolaltă glasurile cele plăcute cu zvoana de harpe, de flaute şi de cavale, şi făcură să răsune nişte cântece asemănătoare cu cântecele îngerilor din rai. Şi Abul-Hassan, tot atunci, ieşi din starea lui de somnie şi, înainte de a deschide ochii, auzi cântecele acelea pline de farmec, care îl treziră cu totul. Şi deschise ochii, atunci, şi se văzu înconjurat de cele douăzeci şi opt de fetişcane pe care le întâlnise, şapte câte şapte, prin cele patru săli; şi le cunoscu dintr-o clipire, şi tot aşa cunoscu şi patul, şi odaia, şi zugrăvelile, şi podoabele. Şi cunoscu, la fel, şi glasurile care îl fermecaseră întâia oară. Şi, atunci, se ridică de mijloc, cu ochii zgâiţi, şi îşi petrecu de mai multe ori mâna peste faţă, ca să se încredinţeze şi mai bine de starea sa de trezie.

În clipita aceea, aşa cum fusese hotarât de mai înainte,

cântecele conteniră, iar în odaie se aşternu o tăcere mare. Şi toate femeile îşi lăsară ochii în jos, sfioase, dinaintea ochilor împărăteşti care le priveau. Atunci, Abul-Hassan, uluit până peste poate, îşi muşcă degetele şi strigă în tăcerea aceea:

— Vai de păcatele tale, ya Abul-Hassan, o, fiu al maicii tale! Acuma-i amăgirea; ci, mâine, vine vâna de bou, şi lanţurile, şi bolniţa de nebuni, şi cuşca de fier!

Pe urmă, strigă iar:

— Ah! ticăloase neguţător de la Mossul, dare-ar Allah să te înăbuşi în braţele lui Şeitan, stăpânul tău, în fundul iadului. Tot tu şi-acuma, fără de îndoială, n-ai încuiat uşa şi l-ai lăsat pe Şeitan să intre în casa mea şi să pună stăpânie pe mine. Şi iacată cum Cel-Rău îmi întoarce pe dos minţile şi mă face să văd lucruri anapoda. Allah să te prăpădească, o, Şeitane, pe tine şi pe toţi cei care s-au vândut ţie, şi pe toţi neguţătorii de la Mossul! Şi prăbuşi-s-ar oraşul Mossulului tot peste locuitorii lui, şi îngropa-i-ar sub dărâmături!

Pe urmă, închise ochii iar, şi îi deschise, şi iar îi închise, şi iar îi deschise, şi tot aşa de mai multe ori, şi strigă:

— O, sărmane Abul-Hassane, tot ceea ce ai mai bun de făcut este să te culci liniştit la loc şi să nu te mai scoli decât atunci când ai să simţi limpede că a ieşit Cel-Rău din trupul tău şi că minţile ţi s-au aşezat la locul lor obişnuit! De nu, ştii ce te aşteaptă mâine!

Şi, spunând vorbele acestea, se aruncă îndărăt în pat, îşi trase pătura peste cap şi, ca să-şi dea singur închipuirea că doarme, începu să sforăie ca o cămilă în călduri ori ca o turmă de bivoli în apă.

Or, califul, de după perdea, văzând şi auzind toate astea, fu zguduit de un râs de mai-mai să se înăbuşe.

În ce-l priveşte pe Abul-Hassan, apoi acesta nu izbuti să adoarmă, întrucât Trestie-de-Zahăr, cea îndrăgită, se apropie, urmând poruncile pe care le primise, de patul în care acesta sforăia fără a dormi şi, cu un glas dulce, îi spuse lui Abul-Hassan:

— O, emire al drept-credincioşilor, dau de ştire înălţimii tale că este ceasul de a te scula pentru rugăciunea de dimineaţă!

Ci Abul-Hassan, cu glas înfundat, strigă de sub pătură:

— Blestemat fie Cel-Rău! Piei, o, Şeitane!

Trestie-de-Zahăr, fără a se tulbura, spuse iar:

— Fără de îndoială, emirul drept credincioşilor se află în prada vreunui vis urât! Nu Şeitan îţi vorbeşte, o, stăpâne al meu, ci Trestie-de-Zahăr cea mărunţică! Alungat fie Cel-Rău! Eu sunt Trestie-de-Zahăr cea mărunţică, o, emire al drept-credincioşilor!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute patruzeci şi cincea noapte

Urmă:

La vorbele acestea, Abul-Hassan aruncă pătura de pe el şi, deschizând ochii, o văzu, într-adevăr, stând pe marginea patului, pe micuţa Trestie-de-Zahăr, cea dragă lui, şi, în picioare, dinainte-i, în trei rânduri, pe celelalte fetişcane, pe care le cunoscu, una câte una: Foaie-de-Trandafir, Gât-de-Alabastru, Mănunchi-de-Mărgăritare, Steaua-Dimineţii, Zori-de-Ziuă, Boabă-de-Mosc, Inimă-de-Rodie, Gură-de-Mărgean, Nucşoară-Înmiresmată, Vraja-Inimilor şi celelalte! Şi, dacă le văzu, îşi frecă ochii, de mai să şi-i bage în fundul capului, şi strigă:

— Cine sunteţi voi? Şi cine sunt eu?

Şi ele răspunseră cu toate deodată, pe glasuri felurite:

— Slavă stăpânului nostru, califul Harun Al-Raşid, emirul drept-credincioşilor, regele lumii!

Şi Abul-Hassan, până peste poate de uluit, întrebă:

— Au nu sunt eu Abul-Hassan cel Dezmăţat?

Ele răspunseră toate laolaltă, pe glasuri felurite:

— Izgonit fie Cel-Rău! Nu eşti Abul-Hassan, ci Abul-Hossn! Tu eşti domnul nostru şi cununa de pe capetele

noastre!

Şi Abul-Hassan îşi zise: „De data aceasta, am să văd eu limpede dacă dorm ori sunt treaz!” Şi, întoreându-se înspre Trestie-de-Zahăr, îi zise:

— Micuţo, ia vino colea!

Şi Trestie-de-Zahăr îşi întinse capul, iar Abul-Hassan îi zise:

— Muşcă-mă de ureche!

Şi Trestie-de-Zahăr îşi înfipse dinţii ei micuţi în ciucurele urechii lui Abul-Hassan, ci atâta de straşnic încât bietul de el începu să ţipe ascuţit şi într-un chip înfricoşător. Pe urmă, răcni:

— Hotărât! sunt emirul drept-credincioşilor, Harun Al-Raşid însuşi!

Numaidecât, alăutele începură să cânte toate de îndată, în pas îmbietor la dănţuială, şi cântăreţele începură toate deodată un cântec vesel. Şi toate fetişcanele, luându-se de mână, întinseră în odaie o horă mare şi, săltând sprintene din picior, începură să dănţuiască împrejurul patului, dând răspuns cântecului cu liu-liurile lor, şi cu atâta voioşie şi cu atâta zurbă, încât Abul-Hassan, stârnit deodată şi cuprins de înflăcărare, zvârli şi pături şi perne, îşi aruncă tichia de noapte în sus, sări din pat, se dezbrăcă de tot, smulgându-şi hainele de pe el şi, cu nasărâmba înainte şi cu fundul gol, se repezi între fetişcane şi se încinse la danţ cu ele, răsucindu-se în toate chipurile, şi scuturându-şi pântecele, dănănăia şi fundul, în toiul hohotelor de râs şi al zarvei care sporea. Şi făcu atâtea caraghiozlâcuri, şi săvârşi atâtea scălâmbăieli ghiduşe, încât califul, de după perdea, nu-şi mai putu stăpâni năvala veseliei şi se porni să sloboadă un şir de hohote de râs atâta de năprasnice încât răsunau mai tare decât tot vuietul danţului şi al cântecelor şi al dairalelor, al strunelor şi al clarinetelor! Şi, prins de sughiţuri, se prăbuşi pe spate şi era mai-mai să leşine. Ci izbuti să se ridice şi, dând perdeaua la o parte, scoase capul şi strigă:

— Abul-Hassan, ya Abul-Hassan, au tu te-ai jurat să mă

faci să mor de râs?

La vederea califului şi la sunetul glasului său, danţul conteni dintr-o dată, fetişcanele încremeniră care pe unde se aflau, şi larma se potoli atâta de desăvârşit încât s-ar fi auzit căderea unui ac pe jos. Şi Abul-Hassan, înmărmurit, se opri şi el ca toţi ceilalţi şi întoarse capul înspre locul dincotro venea glasul. Şi îl zări pe calif şi, tot din acea privire, îl cunoscu pe neguţătorul de la Mossul. Atunci, cu iuţeala unui fulger, înţelegerea pricinei tuturor necazurilor câte i se întâmplaseră îi străbătu mintea. Şi, dintr-odată, ghici tot tighilul. Încât, departe de a se fâstici ori de a se tulbura, se prefăcu a nu-l cunoaşte pe calif; şi, vrând să se veselească şi el la rându-i, se duse spre calif şi îi zise:

— He! He! iacătă-mi-te, dară, o, neguţător al fundului meu! Stai oleacă! ai să vezi tu acuma cum am să te învăţ să mai laşi deschise uşile oamenilor de treabă!

Iar califul începu să râdă din toate beregăţile lui şi răspunse:

— Pe volniciile preasfinţilor mei strămoşi, o, Abul-Hassan, fratele meu, fac jurământ că, spre a te despăgubi de toate necazurile pe care ţi le-am pricinuit, am să-ţi dăruiesc tot ce ţi-o putea dori sufletul! Şi ai să fii socotit de aici înainte, în palatul acesta, ca un frate al meu!

Şi îl sărută cu voioşie, ţinându-l strâns la pieptul său.

După care, se întoarse înspre fetişcane şi le porunci să-l îmbrace pe Abul-Hassan, fratele lui, cu nişte haine scoase din dulapul său şi să-i aleagă tot ceea ce este acolo mai bogat şi mai falnic. Şi fetele deteră zor să îndeplinească porunca. Iar când Abul-Hassan fu îmbrăcat cu totul, califul îi spuse:

— Acum, Abul-Hassane, vorbeşte! Tot ce ai să-mi ceri are să ţi se şi deie pe dată!

Iar Abul-Hassan sărută pământul dinaintea califului şi răspunse:

— Nu vreau să cer decât numai un lucru de la preadarnicul nostru stăpân, şi anume acela de a-mi face hatârul să mă lase să trăiesc toată viaţa mea la umbra

lui!

Şi califul, mişcat până peste poate de frumuseţea simţămintelor lui Abul-Hassan, îi zise:

— Scumpă mi-e lipsa ta de lăcomie, ya Abul-Hassan! Încât, nu numai că te aleg chiar din clipa de-acum ca tovarăş al meu de pahar şi ca frate al meu, dar îţi mai dau şi intrare slobodă la palat, şi plecare slobodă, la orice ceas din zi ori din noapte, fără a avea trebuinţă să ceri învoirea de-a veni ori de-a pleca. Mai mult! Vreau chiar ca iatacurile soţiei mele Sett Zobeida, fiica moşului meu, să nu-ţi fie oprite niciodată, ca altora. Şi, când am să intru la ea, tu ai să mergi cu mine, la orice ceas o să fie din zi ori din noapte!

Totodată, califul îi dărui lui Abul-Hassan un iatac minunat în sarai şi, de început, îi dete o simbrie de zece mii de dinari de aur. Şi îi făgădui că are să vegheze chiar el ca nu care cumva să ducă lipsă de ceva vreodată. După care, îl lăsă şi se duse la divan să vadă de trebile împărăţiei.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute patruzeci şi şasea noapte

Urmă:

Atunci, Abul-Hassan nu vroi să zăbovească mai mult şi se duse şi el s-o vestească pe maică-sa despre toate câte i se întâmplaseră. Şi dete fuga la ea şi îi povesti de şart lucrurile cele ciudate care se petrecuseră, de la început până la sfârşit. Ci nu ar fi de niciun folos să le mai spunem o dată. Şi nu pregetă să i le lămurească de rost, dat fiind că mintea ei singură nu izbutea sa ajungă a pricepe că însuşi califul fusese acela care îi jucase toate acele renghiuri, numai aşa, ca să se veselească. Şi adăugă:

— Ci dacă totul, până la urmă, s-a întors întru folosul

meu, fie preamărit Allah cel Făcător-de-bine!

Pe urmă, Abul-Hassan o lăsă degrabă, făgăduindu-i ca are să vină s-o vadă în fiecare zi, în vreme ce zvonul despre întâmplarea lui cu califul şi despre starea lui cea nouă se împrăştia în toată mahalaua, şi de acolo în tot Bagdadul, pentru ca mai apoi să ajungă şi în părţile mai apropiate şi mai depărtate ale împărăţiei.

Iar Abul-Hassan, în loc ca trecerea de care se bucura pe lângă calif să-l facă îngâmfat ori greţos, nu făcu decât să-i stârnească şi mai mult voioşia, firea cea zâmbitoare şi hazul. Şi nu trecea o zi fără ca el să nu înveselească pe calif şi pe toţi cei ce trăiau la palat, mari şi mici, cu giumbuşlucurile lui pline de haz şi cu snoavele lui. Şi califul, care nu mai putea să trăiască fără el, îl lua peste tot, până şi în iatacurile domneşti, ori la soţia sa, Sett Zobeida: un hatâr pe care nu-l făcuse vreodată nici baremi lui Giafar, vizirul său cel mare.

Or, Sett Zobeida băgă de seamă în curând că Abul-Hassan, ori de câte ori se afla împreună cu califul în iatacurile femeilor, rămânea cu ochii aţintiţi la una dintre însoţitoarele ei, şi anume chiar la aceea care se numea Trestie-de-Zahăr; şi copilandra, sub privirile lui Abul-Hassan, se înroşea toată de plăcere. Drept aceea, Sett Zobeida îi zise într-o zi soţului ei:

— O, emire al drept-credincioşilor, de bună seamă că ai băgat de seamă şi tu, ca şi mine, semnele de dragoste neîndoielnice pe care le schimbă Abul-Hassan şi micuţa Trestie-de-Zahăr. Ce gândeşti tu, dară, despre o împreunare între ei doi?

El răspunse:

— Se poate! Şi nu văd nimica împotrivă. De altminteri, ar fi trebuit să mă gândesc şi eu la lucrul acesta mai de mult. Ci treburile împărăţiei m-au făcut să uit de o asemenea grijă. Şi mă simt tare stânjenit, întrucât îi făgăduisem lui Abul-Hassan, încă de când am fost pentru a doua oară în casa lui, că am să-i găsesc o soţie de soi. Or, văd că Trestie-de-Zahăr s-ar cam potrivi. Şi nouă nu

ne mai rămâne decât să-i întrebăm pe amândoi şi să vedem dacă le-ar fi pe plac să se împreune.

Numaidecât, îi chemară la ei pe Abul-Hassan şi pe Trestie-de-Zahăr şi îi întrebară dacă primesc să se însoare amândoi. Şi Trestie-de-Zahăr, drept orice răspuns, se mulţumi să se înroşească până peste poate, şi se aruncă la picioarele falnicei Sett Zobeida, sărutându-i poala rochiei, în semn de mulţumire. Ci Abul-Hassan răspunse:

— De bună seamă, o, emire al drept-credincioşilor, robul tău Abul-Hassan este înecat de mărinimia ta. Ci, până a o lua la el acasă, ca soţie, pe aceasta fată desfătătoare, al cărei nume singur este de ajuns spre a-i zugrăvi alesele însuşiri, aş vroi, cu îngăduinţa ta, ca stăpâna noastră Sett Zobeida să-i pună o întrebare...

Iar Sett Zobeida zâmbi şi spuse:

— Şi care-i întrebarea aceea, o, Abul-Hassan?

El răspunse:

— O, stăpână a mea, aş vroi să ştiu dacă soaţei mele îi este drag ceea ce îmi este drag mie. Or, trebuie să-ţi mărturisesc, o, stăpână a mea, ca singurele lucruri pe care le preţuiesc sunt voioşia vinului, plăcerea bucatelor şi desfătarea cântecului şi a stihurilor frumoase! Dacă, dar, Trestie-de-Zahăr îndrăgeşte şi ea lucrurile acestea, şi dacă, pe deasupra, mai este şi simţitoare şi nu zice niciodată ba la ceea ce ştii şi tu, stăpână a mea, sunt gata s-o îndrăgesc cu o dragoste mare. Dacă nu, pe Allah! rămân holtei!

Şi Sett Zobeida, la vorbele acestea, se întoarse râzând înspre Trestic-de-Zahăr şi o întrebă:

— Ai auzit... Ce ai de răspuns?

Şi Trestie-de-Zahăr răspunse făcând un semn cu capul, care însemna da.

Atunci califul porunci să vină fără de zăbavă cadiul şi martorii, care scriseră senetul de căsătorie. Şi, cu prilejul acela, se deteră la palat ospeţe mari şi mari petreceri, vreme de treizeci de zile şi treizeci de nopţi, după care cei doi soţi putură să se bucure unul de altul în toată

tihna. Şi îşi petreceau viaţa mâncând, bând, râzând în hohote, şi cheltuind fără de socoteală! Şi tablalele cu bucate, cu poame, cu dulciuri şi cu băuturi nu se aflau niciodată goale în casa lor, şi bucuria şi desfăturile le luminau toate clipele. Încât, după o bucată de vreme, tot risipindu-şi banii în ospeţe şi petreceri, nu le mai rămase nimica în mână. Şi, întrucât califul, luat cu treburile împărăţiei, uitase să-i hotărască lui Abul-Hassan o leafă statornică, se treziră într-o dimineaţă fără de para chioară şi nu putură în ziua aceea să-i plătească pe negustorii ce le dedea de toate pe veresie. Şi se văzură tare amărâţi, şi nu cutezară, din mândrie, să se ducă şi să ceară, fie ce-ar fi fost, de la calif ori de la Sett Zobeida. Atunci, lăsară capu-n pământ şi începură să cugete la starea în care se aflau. Ci Abul-Hassan ridică cel dintâi capul şi zise:

— Hotărât! am fost tare risipitori! Şi nu vreau să mă fac de ruşine şi să mă duc să cer bani ca un cerşetor. Şi nu vreau nici ca tu să te duci şi să ceri de la Sett Zobeida! Încât, am chibzuit la ce ne mai rămâne de făcut, o, Trestie-de-Zahăr!

Şi Trestie-de-Zahăr răspunse, suspinând:

— Spune! Sunt gata să te ajut în gândurile tale, căci nu putem să ne ducem şi să ne milogim, şi, pe de altă parte, nu putem nici să ne schimbăm felul de viaţă de până acum şi să îngrădim cheltuielile, întrucât atunci i-am vedea pe ceilalţi cum ne privesc de sus!

Şi Abul-Hassan spuse:

— Ştiam bine, o, Trestie-de-Zahăr, că tu niciodată nu ai să te dai în lături şi să nu mă ajuţi în multele împrejurări în care ne-am afla aduşi de hotărârile soartei! Ei bine, aflǎ că pentru noi nu mai este decât o singură cale ca să ieşim din încurcătură, o, Trestie-de-Zahăr!

Ea răspunse:

— Spune-o degrabă!

El zise:

— Este aceea de a ne hotărî să murim.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute patruzeci şi şaptea noapte

Urmă:

La vorbele acestea, tânăra Trestie-de-Zahăr, înspăimântată, strigă:

— Nu, pe Allah! eu nu vreau sa mor! Şi poţi să te slujeşti singur, numai pentru tine, de calea aceasta!

Abul-Hassan, fără a se tulbura ori a se supăra, răspunse:

— A, fiică de muiere, ştiam eu bine, încă de pe când eram holtei, că nimica nu este mai scump decât singurătatea! Şi nevolnicia răspunsului tău mă încredinţează mai mult decât oricând! Dacă, în loc să-mi fi răspuns cu acea repezeală cu care mi-ai răspuns, te-ai fi ostenit să-mi ceri lămuriri, atunci te-ai fi veselit până peste poate de moartea cu care te-am îmbiat şi cu care încă te mai îmbiu! Au tu nu pricepi, ca să avem bani pentru toate zilele câte ne-au mai rămas, că e vorba să murim de o moarte prefăcută şi nicidecum de o moarte adevărată?

La vorbele acestea, Trestie-de-Zahăr începu să râdă şi întrebă:

— Păi cum aşa?

El spuse:

— Ascultă, dar! Şi să nu uiţi nimica din câte am să te învăţ. Iacătă! De îndată ce eu am să fiu mort, ori mai degrabă de îndată ce am să mă prefac că sunt mort, căci cel dintâi am să mor eu, tu să iei un giulgiu şi să mă înveleşti cu el. După ce ai să faci asta, să mă aşezi în mijlocul odăii acesteia în care ne aflăm acuma, în chipul cerut de datină, cu turbanul aşezat peste faţă, şi cu faţa şi cu picioarele întoarse înspre sfânta Kaaba de la Mecca. Pe urmă, să începi să scoţi nişte ţipete ascuţite, să verşi lacrimile cele de datină, precum şi pe cele de nedatină,

să-ţi sfâşii hainele şi să te prefaci că-ţi smulgi părul! Şi, după ce ai să te orânduieşti cum se cade în starea aceasta, să te duci, plângând necontenit şi cu părul despletit, la stăpâna ta Sett Zobeida şi, cu vorbe tăiate de suspine şi de felurite leşinuri, să-i povesteşti cu mare înduioşare de moartea mea, pe urmă să te laşi jos pe pământ şi să stai aşa, vreme de un ceas, şi să nu-ţi vii în simţiri decât după ce ai să fii scăldată în apă de trandafiri, cu care nu au să pregete să te stropească. Şi-atunci ai să vezi, o, Trestie-de-Zahăr, cum are să intre aurul în casa noastră!

La vorbele acelea, Trestie-de-Zahăr răspunse:

— Hotărât! o moarte ca asta e cu putinţă. Şi mă învoiesc a te ajuta s-o izbândeşti!

Pe urmă, adăugă:

— Dar eu când are să trebuiască să mor, şi în ce fel?

El spuse:

— Deocamdată fă ce-ţi spusei eu să faci. Şi, mai departe, are să aibă grijă Allah!

Şi adăugă:

— Iacătă! Eu sunt mort.

Şi se întinse în mijlocul odăii, şi se făcu mort.

Atunci, Trestie-de-Zahăr îl dezbrăcă, îl înveli în giulgiu, îl întoarse cu picioarele înspre Mecca şi îi aşeză turbanul peste faţă. După care, începu să îndeplinească tot ce îi spusese Abul-Hassan să facă, adică să ţipe jalnic, să urle amarnic, să plângă cu lacrimi obişnuite şi neobişnuite, să-şi rupă hainele, să-şi smulgă părul şi să se zgârie pe obraji. Şi, după ce ajunse în starea hotărâtă, plecă galbenă la chip cum e şofranul şi cu părul despletit să se înfăţişeze dinaintea măreţei Sett Zobeida şi, de-nceput, se lăsa să cadă de-a lungişul la picioarele stăpânei sale, scoţând un geamăt de să topească şi inima pietrelor.

Dacă o văzu aşa, Sett Zobeida, care auzise de la bun început din iatacul ei ţipetele de jale şi bocetele de moarte pe care le scotea Trestie-de-Zahăr de departe, nu mai avu nicio îndoială, văzând-o pe iubita sa Trestie-de-

Zahăr în starea aceea, că moartea nu şi-ar fi îndeplinit rosturile asupra soţului ei Abul-Hassan. Încât, întristată până peste marginile întristării, îi dete cu chiar mâna sa toate îngrijirile pe carele cerea starea ei, şi o luă pe genunchi, şi izbuti s-o aducă îndărăt la viaţă. Ci Trestie-de-Zahăr, deznădăjduită şi cu ochii scăldaţi în lacrimi, gemea mai departe şi se zgâria cu unghiile şi îşi smulgea parul şi se batea peste faţă şi peste piept şi, printre hohote, suspina numele lui Abul-Hassan. Şi, într-un sfârşit, povesti, în vorbe rupte, ca Abul-Hassan murise, în timpul nopţii, de o tulburare de pântece. Şi adaugă, mai dându-şi o lovitura peste piept:

— Nu-mi mai rămâne decât să mor şi eu la rându-mi. Ci Allah să alungească tot cu atâta viaţa stăpânei noastre!

Şi se mai lăsă o dată să cadă la picioarele bunei Sett Zobeida; şi leşină de durere.

Când văzură toate astea, femeile începură să se jeluiască împrejurul ei şi să căineze moartea acelui Abul-Hassan care atâta le veselise, pe când trăia, cu ghiduşiile şi cu inima lui voioasă. Şi, cu lacrimile şi cu suspinele lor, îi dovediră Trestiei-de-Zahar, trezită din leşin cu ajutorul apei de trandafiri cu care fusese stropită, că luau parte la jalea şi la durerea ei.

Iar Sett Zobeida, care şi ea plângea, împreună cu soaţele sale, moartea lui Abul-Hassan, într-un sfârşit, după toate vorbele de părere de rău care se spun în asemenea împrejurări, o chemă pe vistieriţa sa şi îi spuse:

— Du-te degrabă şi ia din visteria mea un sac cu zece mii de dinari de aur şi adu-i-l sărmanei acesteia, amărâtei de Trestie-de-Zahăr, ca să aibă cu ce să rânduiască aşa cum se cuvine înmormântarea soţului ei Abul-Hassan!

Şi vistieriţa zori să îndeplinească porunca şi puse ca sacul cu aur să fie încărcat în spinarea unui eunuc, care îl duse la uşa casei lui Abul-Hassan.

Pe urmă, Sett Zobeida o sărută pe iubita ei şi îi mai spuse alte vorbe dulci, ca s-o aline, şi o însoţi până la ieşire, zicându-i:

— Ajute-ţi Allah să-ţi uiţi necazul, o, Trestie-de- Zahăr, şi tămăduiască-ţi rănile, şi lungească-ţi viaţa cu toţi anii pe care i-a pierdut răposatul.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute patruzeci şi opta noapte

Urmă:

Iar cernita Trestie-de-Zahar sărută plângând mâna stăpânei sale, şi se întoarse singurică acasă la ea.

Şi intră, dar, în odaia în care Abul-Hassan o aştepta, întins neclintit ca un mort şi învăluit în giulgiu, şi închise uşa după ea, şi începu cu un hohot de râs de bună-vestire. Şi îi spuse lui Abul-Hassan:

— Scoală-te, dar, din morţi, o, taică al iscusinţii, şi vino să cari cu mine sacul acesta cu aur, rodul şireteniei tale! Pe Allah! astăzi încă n-avem să murim de foame!

Şi Abul-Hassan dete zor, ajutat de soaţa sa, să se descotorosească de giulgiu şi, sărind în picioare, se repezi la sacul cu aur şi îl târî în mijlocul odăii şi începu să ţopăiasca într-un picior împrejurul lui. După care, se întoarse înspre Trestie-de-Zahăr şi o firitisi pentru acea ispravă şi îi spuse:

— Ci asta nu este tot, o, nevastă! Acuma este rândul tău să mori, şi este rândul meu să-mi dobândesc sacul! Şi-o să vedem, în felul acesta, dacă am să fiu şi eu tot atât de dibaci pe lângă calif cum ai fost tu pe lângă Sett Zobeida. Căci se cam cade ca emirul drept-credincioşilor, care s-a veselit atâta pe seama mea odinioară, să afle că nu numai el se pricepe să izbândească la pozne! Ci nu are niciun rost acuma să pierdem vremea cu vorbe de clacă! Gata! ai murit!

Şi Abul-Hassan o potrivi pe nevastă-sa în giulgiul în care fusese învelit el, o aşeză în mijlocul odăii în care zăcuse şi el întins, o întoarse cu picioarele înspre Mecca şi

o sfătui să nu mai dea niciun semn de viaţă, orice-ar fi să se mai întâmple! Când sfârşi, se îmbrăcă anapoda de cum se îmbrăca de obicei, îşi desfăşă turbanul pe jumătate, îşi frecă ochii cu ceapă ca să plângă cu belşug de lacrimi şi, sfâşiindu-şi hainele şi smulgându-şi barba şi bătându-se în piept cu lovituri amarnice de pumn, dete fuga să-l caute pe calif, care în clipa aceea sta cu marele vizir Giafar şi cu Massrur şi cu o sumedenie de curteni, în mijlocul divanului. Şi califul, dacă îl văzu în starea aceea de mâhnire şi de deznădejde pe acel Abul-Hassan pe care îl ştia de obicei atâta de glumeţ şi de senin, fu până peste poate de uimit şi de tulburat, şi, curmând sfatul divanului, se ridică de la locul sau şi dete fuga la Abul-Hassan, pe care îl zori să-i spună pricina durerii sale. Ci Abul-Hassan, cu o năframă la ochi, nu răspunse decât cu nişte plânsete şi cu nişte suspine îndoite, ca să lase să-i scape într-un sfârşit, printre un potop de oftaturi şi un potop de leşinuri prefăcute, numele Trestiei-de-Zahăr, zicând:

— Vai! o, biata Trestie-de-Zahăr! vai, o, tu, cea fără de noroc! Ce-am să mă fac eu fără tine?

La vorbele şi la suspinele acelea, califul pricepu că Abul-Hassan venea să-i vestească moartea Trestiei-de-Zahăr, soţia sa, şi fu peste poate de tulburat. Şi îi deteră lacrimile în ochi, şi îi spuse lui Abul-Hassan, punându-i mâna pe umăr:

— Aibă-o Allah întru mila sa! Şi lungească-ţi el zilele cu toate cele câte i le-a luat acelei roabe dulci şi minunate! Noi ţi-o dăruisem spre a-ţi fi prilej de bucurie, şi iacătă că ţi-a ajuns pricină de jale! Biata de ea!

Şi califul nu se putu opri să nu plângă cu lacrimi fierbinţi. Şi îşi şterse ochii cu năframa. Şi Giafar şi ceilalţi viziri şi toţi cei ce se aflau de faţă plânseră la fel, cu lacrimi fierbinţi, şi îşi şterseră şi ei ochii, aşa cum făcuse califul.

Pe urmă, califul avu acelaşi gând ca şi Sett Zobeida; şi porunci să vină vistiernicul şi îi spuse:

— Numără-i numaidecât lui Abul-Hassan zece mii de

dinari, ca să aibă cu ce plăti cheltuielile de înmormântare ale răposatei lui soţii! Şi pune să-i fie duşi la uşa casei sale!

Şi vistiernicul răspunse că ascultă şi că se supune, şi dete fuga să îndeplinească porunca! Şi Abul-Hassan, mai deznădăjduit decât oricând, sărută mâna califului şi plecă suspinând.

Când ajunse în odaia unde îl aştepta Trestic-de-Zahăr, stând tot învelită în giulgiu, strigă:

— Hei, socoteai că numai tu eşti în stare să dobândeşti atâţia galbeni câte lacrimi ai vărsat? Na! Iacătă şi sacul meu!

Şi trase sacul până în mijlocul odăii; şi, după ce o ajută pe Trestie-de-Zahar sa iasă din giulgiu, îi spuse:

— Da! Ci asta nu este încă totul, o, nevastă! Acuma trebuie să facem aşa fel încât, atunci când s-o da în vileag matrapazlâcul nostru, să nu care-cumva să tragem asupra noastră mânia califului şi a miloasei Sett Zobeida. Iacătă, aşadar, ce avem să facem...

Şi se apucă s-o înveţe pe Trestie-de-Zahăr ce gânduri are în privinţa aceasta. Şi-atâta cu ei doi...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute patruzeci şi noua noapte

Urmă:

...Şi-atâta cu ei doi!

În ce-l priveşte însa pe calif, apoi acesta, după ce sfârşi sfatul de la divan, pe care de altminteri îl scurtă în ziua aceea, nu mai zăbovi să-l ia pe Massrur şi să se ducă la sarai, la Sett Zobeida, şi să-i spună acesteia părerile lui de rău pentru moartea roabei sale dragi. Şi întredeschise uşa de la iatacul soţiei sale şi o zări, întinsă pe patul ei şi înconjurată de slujnicele care îi ştergeau ochii şi o alinau. Şi califul se apropie de ea şi îi spuse:

— O, fiică a moşului meu, deie Allah să trăieşti tu anii pe care i-a pierdut sărmana ta roabă Trestie-de-Zahăr!

La vorbele acelea de părere de rău, Sett Zobeida, care aştepta venirea califului spre a-i spune ea vorbe de părere de rău pentru moartea lui Abul-Hassan, rămase uimită până peste poate şi, crezând că emirul drept-credincioşilor căpătase o veste greşită, rosti:

— Ocrotească Allah viaţa scumpei mele Trestie-de-Zahăr, o, emire al drept-crediocioşilor! Mai degrabă eu se cuvine a lua parte la jalea ta! Deie Allah să trăieşti şi să răstrăieşti tu cu mult mai mult decât prietenul tău, răposatul Abul-Hassan! Căci, dacă mă vezi, într-adevăr, atâta de mâhnită, nu sunt aşa decât din pricina morţii prietenului tău, şi nicidecum din pricina morţii Trestiei-de-Zahăr, care, slavă lui Allah, este bine sănătoasă!

La vorbele acestea, califul, care avea toate temeiurile să creadă că i se spusese adevărul cel mai adevărat, nu se putu opri să nu zâmbcască; şi, întorcându-se înspre Massrur, îi spuse:

— Pe Allah! o, Massrur, ce crezi tu de vorbele acestea ale stăpânei tale? Ea, cea atâta de cuminte şi de înţeleaptă de obicei, ia uite ce lipsită de judecată se dovedeşte, întocmai ca toate femeile! Aşa de adevărat este că toate sunt ca una, până la urmă! Eu vin s-o alin, şi ea încearcă să-mi facă în ciudă şi să mă amăgească, dându-mi o veste de care eu ştiu că nu este adevărată! Mă rog, ia spune-i chiar tu! Şi povesteşte-i ce ai văzut şi ce ai auzit întocmai ca şi mine! Poate că atunci are să-şi schimbe gândul şi nu are să mai vrea a ne vinde altele!

Şi Massrur, ca să se supună califului, îi spuse sultanei:

— O, stăpână a mea, stăpânul nostru, emirul drept-credincioşilor, are dreptate! Abul-Hassan este bine sănătos şi într-o stare minunată, da plânge şi se jeleşte de pierderea soţiei sale Trestie-de-Zahăr, cea scumpă ţie, moartă în noaptea aceasta din pricina unei tulburări de pântece! Află că, în adevăr, Abul-Hassan a plecat adineaori de la divan, unde a venit să ne vestească el

însuşi moartea soţiei sale. Şi s-a întors acasă la el, tare amărât, şi dăruit de mila mult darnică a califului nostru cu un sac cu zece mii de dinari de aur, pentru cheltuielile de înmormântare!

Vorbele lui Massrur, departe de a o tulbura pe Sett Zobeida, nu făcură decât s-o întărească în credinţa că emirul drept-credincioşilor vroia să glumească, şi strigă:

— Pe Allah, o, emire al drept-credincioşilor, astăzi nu este deloc vremea potrivită să te ţii de şotii, cum ai obiceiul! Ştiu eu bine ce spun; iar vistieriţa mea are să-ţi spună cât mă ţine înmormântarea lui Abul-Hassan. S-ar fi căzut mai degrabă să luăm şi noi mai mult parte la durerea roabei noastre, şi nu să râdem, aşa cum facem, fără de cuviinţă şi fără de măsură!

Şi califul, la vorbele acestea, simţi cum îl năpădeşte mânia, şi strigă:

— Ce tot spui tu, o, fiică a moşului meu? Pe Allah, nu cumva ai înnebunit de rosteşti asemenea lucruri? Îţi spun că Trestie-de-Zahăr este cea care a murit! Şi-apoi, degeaba ne mai certăm asupra acestui lucru! Am să-ţi dau dovada despre cele ce ţi-am împărtăşit!

Şi şezu jos pe chilim şi se întoarse înspre Massrur şi îi spuse:

— Dă fuga acasă la Abul-Hassan şi vezi, măcar că n-aş mai avea trebuinţă de altă dovadă afară de aceea pe care o ştiu, care dintre cei doi soţi a murit! Şi întoarce-te repede să ne spui care este!

Şi, pe când Massrur da fuga să îndeplinească porunca emirului drept-credincioşilor, califul se întoarse înspre Sett Zobeida şi îi spuse:

— O, fiică a moşului meu, avem să vedem noi acuma limpede care dintre noi doi are dreptate! Ci, de vreme ce stăruieşti atâta într-un lucru care este destul de limpede, vreau să pun rămăşag împotriva ta orice-ai vrea tu să zălogesc!

Ea răspunse:

— Primesc! Şi vreau să pun zălog împotriva ta lucrul

care îmi este cel mai drag pe lume, adică chioşcul meu cu zugrăvituri, împotriva a orice ai vrea tu să pui, oricât de mic ar fi preţul acelui lucru!

El spuse:

— Pun, ca zălog împotriva zălogului iau, tot ce am mai drag pe lume, adică palatul meu de petreceri! Socot că, în felul acesta, nu mă prilejuiesc de slăbiciunea ta! Căci saraiul meu de desfătări este cu mult mai presus ca preţ, şi ca frumuseţe decât chioşcul tău de zugrăvituri!

Sett Zobeida, până peste poate de îmbufnată, răspunse:

— Nu este vorba acuma să ştim, ca să ne certăm şi mai rău, dacă palatul tău este mai presus decât chioşcul meu! În privinţa aceasta, nu ai decât să asculţi ce se spune în spatele tău! Da este vorba mai degrabă să dăm o chezăşie rămăşagului nostru. Aşa încât sa re legăm pe *fatiha!*

Iar califul spuse:

— Bine, sa ne legăm pe *fatihaua* din *Coran!*

Şi rostiră împreună sura de început a Cărţii celei sfinte, ca sa pecetluiască rămăşagul dintre ei.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute cinci zecea noapte

Urmă:

Şi rostiră împreună sura de început a Cărţii celei sfinte, ca sa pecetluiască rămăşagul dintre ei. Şi, într-o tăcere vrăjmaşă, aşteptară întoarcerea spătarului Massrur. Şi-atâta cu ei!

În ce îl priveşte pe Abul-Hassan, apoi acesta sta la pândă ca să vegheze toate câte s-ar fi putut întâmpla, şi îl zări de departe pe Massrur venind, şi pricepu scopul pentru care îl căuta. Şi îi spuse Trestiei-de-Zahăr:

— O, Trestie-de-Zahar, ia uite că Massrur vine drept la

casa noastră! Şi, fără de nicio îndoială, trebuie să fi fost trimis la noi din pricina gâlcevii care de bună seamă că a izbucnit, în privinţa morţii noastre, între calif şi Sett Zobeida. Acuma se cade a începe cu a-i da dreptate califului împotriva darnicei Sett Zobeida. Grăbeşte-te, dar, şi mai fă o dată pe moarta, ca să te învăluiesc fără de zăbavă!

Şi Trestie-de-Zahăr se prefăcu numaidecât moartă; iar Abul-Hassan o învălui în giulgiu şi o aşeză ca şi întâia dată; şi, pe urmă, şezu jos repede lângă ea, cu turbanul desfăşat, cu chipul lungit şi cu năframa la ochi.

Or, tot atunci, intră şi Massrur. Şi, dacă o văzu pe Trestie-de-Zahăr înzovonită, în mijlocul odăii, şi pe Abul-Hassan cufundat în deznădejde, nu se putu opri să nu se întristeze şi rosti:

— Nu este alt Dumnezeu decât numai unul Allah! Mâhnirea mea după tine este nespus de mare, o, sărmană Trestie-de-Zahăr, sora noastră, o, tu cea odinioară atâta de gingaşă şi de dulce! Ce jalnică este soarta ta pentru noi toţi! Şi ce grabnică a fost pentru tine porunca de a te întoarce la Acela carele te-a zămislit! Măcar aibă-te Atoaterăsplătitorul întru mila şi întru tihna lui!

Pe urmă, îl sărută pe Abul-Hassan şi, tare trist, se grăbi să-şi ia rămas bun de la el şi să se ducă să-i dea seamă califului despre cele cercetate. Şi nu se simţea întru nimic stânjenit să-i arate, în felul acesta, dârzei Sett Zobeida cât este de îndărătnică şi de greşită atunci când îl înfruntă pe calif.

Intră, aşadar, la Sett Zobeida şi, după ce sărută pământul, îi spuse:

— Allah să lungească viaţa stăpânei noastre! Răposata zace înzovonită, în mijlocul odăii, iar lutul său a şi început să se umfle sub giulgiu şi să miroase! În ce-l priveşte pe bietul Abul-Hassan, tare mă tem că nu are să mai vieţuiască mult după soţia lui!

La vorbele acestea ale lui Massrur, califul se umplu de

plăcere şi se înfioră de mulţumire; pe urmă, întorcându-se înspre Sett Zobeida, îngălbenită de tot la faţă, îi spuse:

— O, fiică a moşului meu, ce mai aştepţi de nu trimiţi după calemgiu ca să scrie pe numele meu chioşcul cu zugrăveli?

Ci Sett Zobeida începu să-l ticăloşească pe Massrur şi, până peste poate de mâniată, îi spuse califului:

— Cum de poţi tu să crezi vorbele hadâmbului ăsta mincinos şi fiu de mincinoşi? Ce, n-am văzut-o eu cu ochii mei, şi roabele mele nu au văzut-o şi ele odată cu mine, aici, acum un ceas, pe mult iubita mea Trestie-de-Zahăr, amărâtă şi plângând moartea lui Abul-Hassan?

Şi, îndârjindu-se de chiar vorbele ei, zvârli papucul în capul lui Massrur şi ţipă:

— Ieşi de-aici, o, fecior de câine!

Şi Massrur, încă şi mai uluit decât califul, nu vroi s-o stârnească mai mult pe stăpâna sa şi, frângându-se în două, nu mai zăbovi să se cărăbănească, cu capu-n pământ.

Atunci, Sett Zobeida, plină de mânie, se întoarse înspre calif şi îi spuse:

— O, emire al drept-credincioşilor, n-aş fi gândit vreodată că într-o zi ai să te învoieşti cu eunucul ăsta ca să-mi stârneşti o durere atâta de mare şi să mă faci să cred ceea ce nu este! Căci nu mai am de ce să nu socot că vorbele lui Massrur n-ar fi fost ticluite de mai înainte spre a mă necăji pe mine! Oricum, ca să-ţi dovedesc limpede că dreptatea este de partea mea, vreau să trimit şi eu la rându-mi pe cineva să vadă care dintre noi doi a pierdut rămăşagul. Şi, dacă tu vei fi cel care a spus adevărul, înseamnă că eu sunt o smintită şi că toate însoţitoarele mele sunt smintite ca şi stăpâna lor! Iar dacă, dimpotrivă, am dreptate eu, atunci vreau să-mi dai, peste zălogul rămăşagului nostru, şi capul neobrăzatului ăsta de hadâmb de păcură!

Şi califul, care ştia, din alte păţanii, cât de ţâfnoasă este verişoara lui, îşi dete numaidecât învoirea la tot ceea

ce Sett Zobeida îi ceruse. Şi Sett Zobeida porunci să vină pe dată la ea bătrâna-i doică, în care avea toată încrederea, şi îi spuse:

— O, doică, du-te fără de zăbavă acasă la Abul-Hassan, prietenul stăpânului nostru califul, şi vezi numai cine a murit în casa aceea, dacă a murit Abul-Hassan, ori soţia lui, Trestie-de-Zahăr. Şi întoarce-te degrabă să-mi spui ce ai văzut şi ce ai aflat!

Şi doica răspunse că ascultă şi că se supune şi, în pofida picioarelor ei bătrâne, porni zornic la drum înspre casa lui Abul-Hassan.

Or, Abul-Hassan, care veghea cu ochi grijuliu toate mişcările din faţa casei sale, o zări de departe pe bătrână venind cu mers trudnic; şi pricepu numaidecât pricina pentru care fusese trimisă şi, întorcându-se înspre soţia lui, spuse râzând:

— O, Trestie-de-Zahăr, am murit...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute cincizeci şi una noapte

Urmă:

...O, Trestie-de-Zahăr, am murit!

Şi, cum nu mai avea vreme de pierdut, se înveli singur în giulgiu şi se întinse pe jos, cu picioarele înspre Mecca. Şi Trestie-de-Zahar îi puse turbanul pe faţă şi, cu părul despletit, începu să se bată peste obraji şi peste piept, scoţând ţipete de jale. Şi, în clipa aceea, intră în odaie bătrâna doică. Şi văzu ceea ce văzu! Şi, tare tristă, se duse la deznădăjduita Trestie– de-Zahăr şi îi spuse:

— Allah să reverse asupra capului tău anii pierduţi de răposatul! Vai, fata mea, Trestie-de-Zahăr, iacătă-te singurică, în văduvie, în totul tinereţii tale! Ce-ai să te faci tu acuma fără Abul-Hasssan, o, Trestie-de-Zahăr?

Şi se porni să plângă laolaltă cu ea o bucată de vreme.

Pe urmă îi spuse:

— Vai, fata mea, sunt nevoită să te las, măcar că-mi pare tare rău! Ci trebuie să mă întorc în mare grabă la stăpâna mea Sett Zobeida, ca s-o scot din amarnica tulburare în care a cufundat-o mincinosul acela sfruntat de Massrur, care i-a spus că te-a lovit moartea pe tine, în locul soţului tău Abul-Hassan!

Şi Trestie-dc-Zahăr, gemând, zise:

— De-ar fi dat Allah, o, maică a mea, ca eunucul acela să fi spus adevărul! N-aş mai fi eu aici ca să plâng aşa cum plâng acuma! Da de altminteri nu are să zăbovească prea mult nici moartea mea! Mâine de dimineaţă, cel târziu, au să mă îngroape şi pe mine, răpusă de jale.

Şi, spunând vorbele acestea, îşi îndoi plânsetele, suspinele şi bocetele. Şi doica, mai mohorâtă ca oricând, o mai sărută o dată şi ieşi binişor, ca să n-o tulbure, şi închise uşa după ea. Şi se duse să dea seamă stăpâne-si despre cele ce văzuse şi auzise. Şi, când sfârşi de povestit, şezu jos, cu sufletul la gură, de câte făcuse la vârsta ei înaintată.

Când Sett Zobeida auzi cele spuse de doică, se întoarse mândră înspre calif şi îi zise:

— Înainte de toate, trebuie să-l spânzuri pe robul tău Massrur, eunucul acela neobrăzat!

Şi califul, până peste poate de năucit, porunci să vină numaidecât Massrur dinaintea sa şi îl privi cu mânie şi vru să-l certe pentru minciuna lui. Ci Sett Zobeida nu-i dete răgaz. Întărâtata de vederea hadâmbului, se întoarse înspre doică şi îi spuse:

— Mai povesteşte o dată, o, doică, de faţă cu odrasla asta de câine, ceea ce ne-ai spus adineaori!

Şi doica, fără a fi apucat măcar să-şi tragă sufletul, fu nevoită să mai povestească o dată, de faţă cu Massrur. Şi Massrur, întărâtat de vorbele ei, cu toate ca se aflau de faţă şi califul şi Sett Zobeida, nu se putu opri să nu strige la ea:

— A, babă ştirbă ce eşti, cum de cutezi să minţi cu

atâta neruşinare şi să-ţi îngălezi aşa părul cel alb? Vrei sa mă faci să cred că n-am văzut-o eu cu ochii mei pe Trestie-de-Zahăr moartă şi învăluită în giulgiu?

Şi doica atunci, cu toată răsuflarea tăiată, întinse gâtul mânioasă şi ţipă la el:

— Nu este alt mincinos în afară de tine, o, harap negru! Nu în spânzurătoare ar trebui să pieri, ci tăiat bucăţele, şi să fii pus să-ţi mănânci singur carnea ruptă din tine!

Şi Massrur îi răspunse:

— Să taci, babă farfara! Du-te şi povesteşte-ţi gogoşile la muierile din harem!

Ci Sett Zobeida, scoasă din fire de obrăznicia lui Massrur, se porni dintr-o dată pe nişte hohote cu suspine, zvârlindu-i în cap perinile, vasele, ibricele şi taburetele, şi îl scuipă în ochi şi, într-un sfârşit, zdrobită, se prăbuşi pe pat plângând.

Când văzu şi auzi toate astea, califul rămase până peste poate de buimăcit, îşi plesni mâinile una de alta şi spuse:

— Pe Allah! Massrur nu este numai el mincinos! Şi eu sunt un mincinos, şi doica este la fel de mincinoasă, şi tu tot aşa eşti o mincinoasă, o, fiică a unchiului meu!

Pe urmă, îşi lăsă capu-n jos şi nu mai zise nimic. Ci, după un ceas de vreme, ridică iar capul şi spuse:

— Pe Allah! trebuie să aflăm numaidecât adevărul. Nu ne mai rămâne, aşadar, decât să ne ducem cu toţii la casa lui Abul-Hassan şi să vedem singuri care dintre noi este mincinos şi care spune adevărat!

Şi se ridică, şi o pofti pe Sett Zobeida să-l însoţească; şi, urmat de Massrur, de doică şi de liota de femei, porni înspre casa lui Abul-Hassan.

Or, când zări alaiul acela care venea la ei, Trestie-de-Zahăr, măcar că fusese dăscălită dintru bun început că treaba s-ar cam putea dovedi tare încurcată şi tulbure, nu se putu opri să nu strige:

— Pe Allah! *nu de fiecare dată când este aruncat, rămâne ulciorul nevătămat!*

Ci Abul-Hassan începu să râdă şi zise:

— Acuma avem să murim amândoi, o, Trestie-de-Zahăr!

Şi o culcă pe nevastă-sa pe jos, o învălui în giulgiu, se băgă şi el într-un cearceaf de mătasă pe care îl scoase dintr-o ladă, şi se întinse lângă ea, fără a uita să-şi pună turbanul peste faţă, cumu-i datina. Şi de-abia sfârşi pregătirile acelea, că alaiul şi intră în casă.

Când califul şi Sett Zobeida văzură priveliştea aceea de moarte ce li se înfăţişa dinaintea ochilor, rămaseră înmărmuriţi şi muţi. Pe urmă, deodată, Sett Zobeida, pe care atâta zbucium în atâta de scurtă vreme o vlăguise de tot, se îngălbeni de-a binelea, se schimbă la faţă şi căzu leşinată în braţele femeilor. Şi, când se deşteptă din leşinul ei, vărsă un potop de lacrimi şi strigă:

— Vai de tine, o, Trestie-de-Zahăr! n-ai mai putut să trăieşti după soţul tău, şi-ai murit de durere!

Califul însă, care nu vroia nicicum să înţeleagă lucrurile în felul acesta, şi care de altminteri plângea şi el moartea prietenului său Abul-Hassan, se întoarse înspre Sett Zobeida şi îi spuse:

— Nu, pe Allah! nu Trestie-de-Zahăr a murit de durere, ci sărmanul acesta de Abul-Hassan, care nu a putut să mai trăiască după moartea soaţei sale! Asta-i neîndoielnic...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute cincizeci şi treia noapte

Urmă:

Califul însă, care nu vroia să înţeleagă lucrurile în felul acesta, şi care de altminteri plângea şi el moartea prietenului său Abul-Hassan, se întoarse înspre Sett Zobeida şi îi spuse:

— Nu, pe Allah! nu Trestie-de-Zahăr a murit de durere,

ci sărmanul acesta de Abul-Hassan, care nu a putut să mai trăiască după moartea soaţei sale! Asta-i neîndoielnic!

Şi adăugă:

— Aşa! ci tu plângi şi leşini, şi socoţi că în felul acesta ai avea dreptate!

Iar Sett Zobeida răspunse:

— Şi tu crezi că ai avea dreptate împotriva mea, numai pentru că te-a minţit robul acesta blestemat!

Şi adăugă:

— Aşa! Ci unde sunt slugile lui Abul-Hassan? Daţi fuga degrabă şi căutaţi-mi-le! Şi-au să ştie ele să ne spună întocmai, pentru că ele i-au învelit pe stăpânii lor, care dintre cei doi soţi a murit cel dintâi şi care-i acela care a murit de durere!

Iar califul spuse:

— Ai dreptate, o, fiică a moşului meu! Iar eu, pe Allah! făgăduiesc zece mii de dinari de aur aceluia care are să-mi aducă încredinţarea!

Or, nici nu isprăvi bine de rostit vorbele acestea, că se şi auzi un glas de sub giulgiu, care spunea:

— Să mi se numere cei zece mii de dinari! Îi dau încredinţare califului nostru că eu, Abul-Hassan, am murit la urmă, numai de durere, de bună seamă!

La glasul acela, Sett Zobeida şi femeile, cuprinse de spaimă, deteră un ţipăt mare, îmbulzindu-se către uşă, pe când, dimpotrivă, califul, care pricepu pe data pozna ticluită de Abul-Hassan, fu năpădit de un râs atâta de năprasnic încât căzu pe spate, în mijlocul odăii, şi strigă:

— Pe Allah, ya Abul-Hassan, acuma am să mor eu, de-atâta râs!

Pe urmă, după ce califul se potoli din râs, iar Sett Zobeida se scutură de spaima ei, Abul-Hassan şi Trestie-de-Zahăr ieşiră de sub giulgii şi, în totul hohotelor tuturora, se apucară să povestească pricina ce-i îndemnase să facă acea poznă. Şi Abul-Hassan se aruncă la picioarele califului; iar Trestie-de-Zahar sărută

picioarele stăpânei sale; şi amândoi, cu o înfăţişare tare spăsită, îşi cerură iertare. Iar Abul-Hassan adăugă:

— Câtă vreme am fost holtei, o, emire al dreptcredincioşilor, n-am avut nicio grijă din pricina banilor! Ci Trestie-de-Zahăr aceasta, pe care am dobândit-o de la mila ta, e atâta de fometoasă încât ar mânca pungile cu tot ce se află în ele, şi, pe Allah! ar fi în stare să mistuie toată vistieria împărăţiei tale, cu vistier cu tot!

Iar califul şi Sett Zobeida se puseră iar pe râs în hohote. Şi îi iertară pe amândoi şi, pe deasupra, porunciră să li se numere, acolo pe loc, cele zece mii de dinari dobândite în urma răspunsului lui Abul-Hassan, şi încă zece mii de dinari că scăpaseră de moarte.

Pe urmă, califul, pe care această snoavă îl luminase în privinţa cheltuielilor şi a nevoilor lui Abul-Hassan, nu vroi să-l mai lase de aci înainte pe prietenul său să ducă lipsă de o simbrie statornica. Şi porunci vistiernicului să-i numere în fiecare lună o danie tot atâta cât şi cea a vizirului său cel mare. Şi binevoi, mai mult încă decât odinioară, ca Abul-Hassan să rămână prietenul său credincer şi tovarăşul său de pahar. Şi trăiră cu toţii viaţa cea mai desfătătoare, până ce veni Despărţitoarea celor ce se au dragi, Doborâtoarea palatelor şi Ziditoarea de morminte, Cea-de-neabătut şi Cea-de-neînlăturat!

Iar Şeherezada, în noaptea aceea, sfârşind astfel de povestit povestea aceasta, îi spuse regelui Şahriar:

— Asta-i tot ceea ce ştiu eu, o, măria ta, în privinţa Adormitului treaz. Ci, dacă îmi îngăduieşti, am să-ţi povestesc o altă poveste, care-i cu mult mai presus, şi în toate privinţele, decât aceea pe care ai ascultat-o acuma!

Şi regele Şahriar spuse:

— Vreau mai întâi, până a-ţi da îngăduinţa, să-mi spui, o Şeherezada, cum se cheamă povestea aceea!

Ea spuse:

— Este povestea *Dragostei dulcei Zein Al-Mawassif!*

El spuse:

— Şi care-i povestea aceasta, pe care eu nu o ştiu?

Şeherezada zâmbi şi spuse:

DRAGOSTEA DULCEI ZEIN AL-MAWASSIF

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că a fost odată, în vremile şi în anii tare de demult, un flăcău frumos întru totul, pe care îl chema Anis şi care, fără de nicio îndoială, era cel mai bogat, cel mai darnic, cel mai gingaş, cel mai minunat şi cel mai plăcut flăcău de pe vremea lui. Şi cum, pe deasupra, mai şi iubea tot ceea ce este de iubit pe pământ, femeile, prietenii, mâncarea bună, poezia, muzica, parfumurile, florile, izvoarele cele frumoase, plimbările şi toate plăcerile, trăia în huzurul unei vieţi fericite.

Or, într-o după-amiază, frumosul Anis dormea în tihnă, după tabietul lui, sub un roşcov din grădină. Şi visă un vis în care se făcea că parcă se juca şi se veselea cu patru păsări frumoase şi cu o porumbiţă strălucitor de albă. Şi parcă se făcea că tot mai mult îi plăcea să le alinte, să le mângâie pe pene şi să le sărute, când deodată un corb mare şi hâd se repezi cu pliscul ameninţător la porumbiţă şi o răpi, vântuindu-le pe celelalte patru păsări drăgălaşe, tovarăşele porumbiţei. Şi Anis se deşteptă tare mohorât, şi se ridică şi plecă să caute pe careva care ar fi putut să-i tălmăcească visul. Ci rătăci multă vreme fără să găsească pe nimeni. Şi tocmai începuse a se gândi să se întoarcă acasă, când, trecând pe lângă o locuinţă tare frumoasă ca înfăţişare, auzi răsunând din lăuntru, la apropierea sa, un glas de femeie, minunat şi duios, care cânta stihurile

acestea:

Mireasma dulce-a dimineţii,
Cu prospeţimea-i strălucind,
Pe-ndrăgostiţi îi răcoreşte
Şi le revarsă-n piept alint.
Ci pieptul meu robit mai poate
Să guste-al liniştilor jind?

O, prospeţime-a dimineţii,
Ai mai stins oare vreun alean
Ca dragostea ce-n mine arde
După un căprior-sultan,
Mai mândru, mai mlădiu, mai gingaş
Ca ramul arborelui ban?

Şi Anis îşi simţi sufletul pătruns de duioşia glasului acela; şi, mânat de dorinţa de a o vedea pe cea care cânta, se apropie de poartă, pe care o găsi deschisă pe jumătate, şi privi în lăuntru. Şi văzu o grădină minunată în care, departe până unde răzbateau privirile, nu erau decât straturi de flori frumoase, umbrare înverzite şi tufişuri de trandafiri, de iasomii, de vineţele, de narcise şi de nenumărate alte flori, printre care vieţuia, sub cerul lui Allah, un neam întreg de cântăreţi.

Încât, îmbiat de limpezimea acelor locuri, Anis nu mai şovăi să treacă pragul porţii şi să intre în gradină. Şi zări, în afundul verdeţii, la capătul unei cărări adumbrite de trei bolţi, o roată albă de fetişcane singure...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute cincizeci şi cincea noapte

Urmă:

...Şi zări, în afundul verdeţii, la capătul unei cărări

adumbrite de trei bolţi, o roată albă de fetişcane singure. Şi porni înspre ele, şi ajunse în dreptul celei dintâi bolţi, pe care se putea citi înscrisul acesta, săpat în litere de culoarea chinovarului:

O, casă, fie ca nicicând
Tristeţea să nu-ţi calce pragul.
Nicicând al vremii greu comând
N-apese pe cei din ogeagul
Căruia-i eşti coperământ!

Şi fie să durezi în veci,
Iar poarta pururea adaste-ţi
Cu bucurie oşti întregi
De musafiri, şi vechi, şi proaspeţi,
Şi gata oricând să petreci
Cu dragi prieteni şi cu oaspeţi!

Şi ajunse la cea de a doua boltă, şi putu să citească pe ea înscrisul acesta, săpat în litere de aur:

O, casă-a fericirii, fie să dăinuieşti
Atât timp cât aceste tufişuri de poveşti
S-or bucura de cântec şoptit de păsărele!

Prietenia toarne-şi mireasma peste tine
Atât timp cât aceste flori sta-vor să suspine
De-ntreaga frumuseţe pe care-o strâng în ele!

Stăpânii să-ţi trăiască în tihnă şi plăcere
Atât timp cât în fructe vor strânge pomii miere
Şi cât a lumii boltă va străluci de stele!

Ajunse în felul acesta sub cea de a treia boltă, unde putu sa citească aceste stihuri săpate în litere albastre ca apele mării:

O, casă, numai vis şi slavă,
Fie să străluceşti de-a pururi
Cu frumuseţea ta suavă,
Şi-ntr-ale soarelui azururi,
Şi-n dulcea nopţilor otavă,
Neîncercată de cusururi
Sub greaua timpului zăbavă
Ori ale trecerii huzururi!

Or, după ce trecu de această cea de a treia boltă, ajunse la capătul cărării; şi, dinaintea lui, în josul treptelor de marmoră spălată, care suiau la intrarea casei, văzu o fetişcană ce trebuie să fi avut mai bine de paisprezece ani, dar care, fără de nicio îndoială, nu atinsese cincisprezece ani. Şi sta întinsă pe un covor de catifea, sprijinită pe nişte perne. Şi alte patru fetişcane şedeau lângă. Ea, la poruncile sale. Şi era frumoasă şi albă ca luna, cu nişte sprâncene izbăvite, tot atâta de gingaşe ca un arc făcut din mosc scump, cu nişte ochi mari şi negri plini de măceluri şi de tâlhării, cu o gură de corai tot atâta de micuţă cât o nucşoară, şi cu o bărbiţă ce şoptea cu desăvârşire: „Iacătă-mă!" Şi neîndoielnic că ar fi pârjolit de dor, cu atâtea farmece, până şi inimile cele mai reci şi mai neîndurate.

Încât, frumosul Anis merse drept la fetişcana cea frumoasă, se temeni până la pământ, îşi duse mâna la inimă, la buze şi la frunte, şi spuse:

— Salamalekul fie asupra ta, o, sultană a neprihănirii!

Ci ea îi răspunse:

— Cum de ai cutezat, o, tinere neobrăzat, să intri într-un loc oprit şi care nu este al tău?

El răspunse:

— O, stăpână a mea, vina nu este nicidecum a mea, ci a ta şi a acestei grădini! De la poarta deschisă pe jumătate am văzut grădina aceasta, cu straturile ei de flori, cu iasomiile, cu mirţii şi cu vineţelele ei, şi am văzut grădina întreagă, cu tufişurile şi cu florile sale, cum se

ploconea dinaintea lunii frumuseţii care şedea chiar aici unde stai tu! Şi sufletul meu n-a putut sa mai îndure dorul care-i da ghies să vină şi să se plece şi să-ţi aducă laude dimpreună cu florile şi cu păsările!

Şi fetişcana începu să râdă şi îi spuse:

— Cum te cheamă?

El spuse:

— Robul tău Anis, o, stăpână a mea!

Ea spuse:

— Îmi place de tine până peste poate, ya Anis! Vino şi şezi lângă mine!

Îl pofti, aşadar, să stea lângă ea, şi îi spuse:

— Ya Anis, tare am chef să mă veselesc oleacă! Ştii să joci şah?

El spuse:

— Da, fireşte!

Iar ea făcu semn uneia dintre tinerele dimprejur, care numaidecât le aduse cutia de şah făcută din abanos şi din fildeş, cu colţuri de aur, şi cu pionii roşii şi albi, pionii roşii fiind ciopliţi în rubin, iar pionii albi fiind ciopliţi din cleştar. Şi fata îl întrebă:

— Vrei să iei pe cele roşii ori pe cele albe?

El răspunse:

— Pe Allah, o, stăpână a mea, am să le iau pe cele albe, căci cele roşii sunt de culoarea gazelelor şi, din această privinţă, ca şi din multe altele încă, ţi se potrivesc cu desăvârşire!

Ea spuse:

— Se poate!

Şi porni sa aşeze pionii. Şi jocul începu.

Ci Anis, care lua seama mai mult la nurii potrivnicei sale decât la pionii de şah, era pierit de minunare faţă de frumuseţea mâinilor ei, care i se păreau asemenea cu o plămadă de migdale, şi faţă de minunăţia şi de gingăşia degetelor ei, asemenea camforei celei albe. Şi, într-un sfârşit, Anis strigă:

— Cum aş putea să joc fără de primejdie, o, stăpână a

mea, împotriva unor degete atâta de frumoase?

Ci ea, cu luare aminte la joc, îi răspunse:

— Şah la rege! Şah la rege, ya Anis! Ai pierdut! Pe urmă, întrucât îl vedea pe Anis că nu lua deloc seama la joc, îi spuse:

— Anis, ca să iei seama mai cu grijă la joc, hai să jucăm pe o sută de dinari de fiecare partidă!

El răspunse:

— De bună seamă!

Şi aşeză pionii. Şi, la rându-i, fetişcana, care se numea Zein Al-Mawassif, tot atunci ridică vălul de mătasă ce-i coperea pletele, şi se arătă ca un stâlp strălucitor de lumină. Şi Anis, care nu izbutea să-şi mai desprindă privirile de la potrivnica sa, jucă mai departe tot fără să ştie ce face: ba lua pionii cei roşii drept pioni albi, ba muta anapoda, şi-aşa că pierdu cinci partide la rând, de cât o sută de dinari fiecare. Şi Zein Al-Mawassif îi spuse:

— Bag de seamă că nu eşti mai cu luare aminte nici acuma! Hai să jucăm pe mai mult! O mie de dinari de partidă!

Ci Anis, în ciuda sumei pe care jucau, nu se dovedi mai grijuliu, şi pierdu iar partida. Atunci ea îi spuse:

— Hai să jucăm pe tot aurul tău şi al meu!

El primi, şi pierdu. Atunci Anis jucă pe prăvăliile, pe grădinile şi pe robii lui, şi pierdu tot, rând pe rând. Şi nu îi mai rămase nimica în mâini.

Atunci, Zein Al-Mawassif se întoarse înspre el şi îi spuse:

— Anis, eşti un smintit. Şi nu vreau să te căieşti că ai intrat în grădina mea şi că m-ai cunoscut. Aşa că îţi dau îndărăt tot ce ai pierdut! Ridică-te şi pleacă liniştit pe unde ai venit!

Ci Anis răspunse:

— Nu, pe Allah, o, sultană a mea, nu îmi pare deloc rău după cele ce am pierdut! Iar dacă ai să-mi ceri şi viaţa, are să fie a ta pe dată. Ci, fie-ţi milă! nu mă sili să plec!

Ea spuse:

— De vreme ce nu vrei să iei îndărăt ceea ce ai pierdut du-te măcar şi caută cadiul şi martorii, ca să scrie o danie în toată legea cu bunurile acestea pe care le-am câştigat!

Iar Anis plecă numaidecât să-i aducă pe cadiu şi pe martori. Şi cadiul, măcar că era să scape calamul din mână când văzu frumuseţea dulcii Zein Al-Mawassif, întocmi senetul de danie şi îi puse pe cei doi martori să-l pecetluiască cu pecetea lor. Pe urmă se duse.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute cincizeci şi şasea noapte

Urmă:

...Şi cadiul măcar că era să scape calamul din mână când văzu frumuseţea dulcii Zein Al-Mawassif, întocmi senetul de danie şi îi puse pe cei doi martori să-l pecetluiască cu pecetea lor. Pe urmă se duse. Atunci, Zein Al-Mawassif se întoarse înspre Anis şi îi spuse, râzând:

— Acuma, Anis, poţi să pleci şi tu. Nu ne mai cunoaştem!

El spuse:

— O, sultană a mea, mă laşi, aşadar, să plec fără a-mi împlini dorinţa?

Ea spuse:

— Tare aş vrea, Anis, să-ţi împlinesc ceea ce zici, dar mi-au mai rămas câteva lucruri pe care să ţi le cer! Are să trebuiască să-mi mai aduci patru burdufuri cu mosc curat, patru uncii de chihlimbar cenuşiu, patru mii de viguri de atlaz de aur de cea mai frumoasă lucrătură, şi patru catâri cu tot tacâmul lor!

El spuse:

— Pe capul meu, o, stăpână a mea!

Ea întrebă:

— Cum ai să faci ca să mi le dai? Că nu mai ai nimic!

El spuse:

— Are să aibă grijă Allah! Am destui prieteni care să-mi împrumute banii de care duc lipsă.

Ea spuse:

— Atunci, dă fuga să-mi aduci cele ce ţi-am cerut.

Şi Anis, fără a se îndoi că prietenii săi nu i-ar veni în ajutor, ieşi şi se duse să-i caute.

Atunci, Zein Al-Mawassif îi spuse uneia dintre însoţitoarele sale, pe care o chema Hubub:

— Du-te după el, o, Hubub, şi iscodeşte-i drumurile. Şi, când ai să vezi că toţi prietenii despre care vorbeşte n-au binevoit să-i vină în ajutor, şi că, pentru o pricină ori alta, s-au descotorosit de el, să te duci şi să-i spui: „O, stăpâne al meu Anis, stăpâna mea Zein Al-Mawassif m-a trimis la tine ca să-ţi spun că vrea să te vadă numaidecât!" Şi să-l aduci cu tine şi să-l pofteşti în odaia de oaspeţi. Şi atunci are să se întâmple ce s-o întâmpla!

Iar Hubub răspunse că ascultă şi că se supune, şi zori să plece după Anis şi să-l urmeze peste tot pe unde umbla.

În ce o priveşte pe Zein Al-Mawassif, apoi aceasta intră în casă şi se duse la hammam să se scalde. Iar însoţitoarele sale îi deteră după scaldă toate îngrijirile de trebuinţă unei găteli fără de seamăn, pe urmă deteră jos părul care era de dat jos, frichiniră ceea ce aveau de frichinit, parfumară ceea ce aveau de parfumat, alungiră ceea ce aveau de alungit, şi subţiară ceea ce aveau de subţiat. Pe urmă, o îmbrăcară cu o rochie chindisită cu zarafir şi îi puseră pe cap o cunună de argint pe care se sprijinea un diadem bogat de mărgăritare, având la spate un nod cu două capete, fiecare împodobit cu câte o piatră de rubin mare cât un ou de porumbel, şi care îi spânzurau pe umerii strălucitori ca argintul străcurat. Pe urmă, se apucară să-i împletească părul cel frumos şi negru, înmiresmat cu mosc şi cu ambră, în douăzeci şi cinci de cosiţe care îi atârnau până la călcâie. Şi, când isprăviră s-o gătească şi când se arătă asemenea unei mirese, se

aruncară la picioarele sale şi îi spuseră, cu un glas tremurând de minunare:

— Păstreze-te Allah întru strălucirea ta, o, stăpână a noastră, şi depărteze pururea de la tine privirile pizmaşilor, şi ferească-te de deochi!

Şi, în vreme ce ea începu să se preumble cu paşi cât mai ispititori prin sală, ele nu mai conteneau să-i spună, din adâncul inimii lor, fel şi fel de laude. Estimp, tânăra Hubub se întoarse cu frumosul Anis, pe care îl poftise acasă la Zein Al-Mawassif, de îndată ce prietenii acestuia se descotorosiseră de el fără a binevoi să-i vină în ajutor. Şi îl duse în sala în care se afla stăpâna sa Zein Al-Mawassif.

Când frumosul Anis o zări pe Zein Al-Mawassif în toată strălucirea frumuseţii ei, se opri înmărmurit şi se întrebă: „Oare ea să fie, sau mai degrabă-i una dintre tinerele mirese care nu se văd decât în rai?” Ci Zein Al-Mawassif, bucuroasă de uimirea pe care i-o stârnise lui Anis, se duse la el zâmbind, îl luă de mâna, îl călăuzi până la divanul cel larg şi scund, pe care se aşeză, şi îl pofti şi pe el să stea jos lângă ea. Pe urmă, făcu un semn înspre slujitoarele ei, care numaidecât aduseră o tabla întinsă, lucrată dintr-o bucată de argint pe care se aflau săpate stihurile acestea despre mâncăruri:

Întinge-n farfuriile bogate
Cu dumicatul tău, şi ia cu zel,
Şi bucură-ţi privirile de toate,
Şi bucură-ţi şi inima la fel
Cu-aceste fără seamăn dulci bucate,
Gustoase, felurite, miresmate:

Şi sosuri, şi tocănuri, şi fripturi,
Fie la tavă, fie la grătar,
Şi colărezi mustoşi, şi prăjituri,
Dulceţuri, şi sorbeturi, şi lictar,
Magiunuri, chisăliţe, uscături —

Spre desfătarea fericitei guri!

O, prepeliţe, o, clapon voinic,
O, voi puiandri – haideţi, sa mă bucur!
Voi, miei gingaşi, hrăniţi doar cu fistic
Şi-acuma împănaţi vârtos cu struguri,
Măcar că n-aveţi pene niciun pic,
Eu va iubesc, şi n-am sa mă dezic!

Cât despre tine, fragede chebap,
Allah cel mare bine te cuvinte!
De daurita-ţi carne la proţap
Mi-s poftele de-a pururea flămânde!
Niciun prilej pe lume n-am să scap
Cu tine orişicând să-mi fac de cap!

Iar tu, cea care în castronul plin,
Salată, tu, de portulacă verde,
Te scalzi pare că-n suflet de măslin —
Simt sufletu-mi de dragu-ţi cum se pierde!
Al tău sunt, şi la tine mă închin,
Iubita mea, cu care mă alin!

Te zbaţi în piept, de drag, şi chinuieşti,
Oh, inimă, când vezi dormind pe tavă
Perechea ceea proaspătă de peşti,
Culcaţi acolo-n frageda otavă
De izmă-nmiresmată – şi râvneşti
Să guşti minunea lor ca din poveşti.

Acum niciun cuvânt să nu mai scoată
Preafericita-mi gură! Tacă doar!
Să tacă şi, cu mult dichis, sa vadă
Cum sa deguste acest praznic rar,
Pe care n-o să-l ştie scri vreodată
Calamul nice unui hronicar,
Niciun izvod din lumea asta toată!

Atunci, slujnicele puseră dinaintea lor bucatele înmiresmate. Şi mâncară laolaltă pe săturatele şi îşi îndulciră gurile. Şi li se aduseră pocalele cu vin, şi băură din aceeaşi cupă. Şi Zein Al-Mawassif se plecă înspre Anis şi îi zise:

— Iacătă că am mâncat împreună pâinea şi sarea, iar tu, în felul acesta, eşti oaspetele meu! Aşa că acuma nu ai cum să poţi gândi că aş putea să mai păstrez nici cel mai mărunt lucru care a fost al tău. Încât, fie că vrei, fie că nu vrei, îţi dau îndărăt tot ce am câştigat!

Iar Anis fu nevoit, vrând-nevrând, să primească în dar bunurile care fuseseră ale lui. Şi se aruncă la picioarele codanei, şi îi mulţumi îndelung. Ci ea îl ridică şi spuse:

— Dacă vrei cu adevărat, o, Anis, să-mi mulţumeşti pentru darul acesta, nu ai decât să vii cu mine în patul meu. Şi acolo, de data aceasta fără şagă, ai să-mi dovedeşti dacă ştii să joci bine şah.

Când povestea aiunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase suie cincizeci şi opta noapte

Urmă:

Şi Anis, sărind în picioare, răspunse:

— Pe Allah, o, stăpână a mea, ai să vezi în pat cum regele alb are să-i dovedească pe toţii potrivnicii!

Şi, spunând vorbele acestea, o luă în braţe şi, împovărat cu luna aceea, se repezi înspre odaia de culcare, unde tânăra Hubub îi deschise uşa. Şi acolo jucă o partidă de şah cu fetişcana, după toate legile unei arte desăvârşite; şi pe urmă jucă a doua partidă, şi a treia partidă, şi tot aşa mai departe, până la cea de a cincisprezecea partidă, făcându-l pe rege, la fiecare atac, să se poarte atâta de vitejeşte, încât codana, minunându-se şi totodată rămasă fără de răsuflare, se mărturisi

învinsă şi strigă:

— Eşti desăvârşit, o, taică al lăncierilor şi al călăreţilor!

Pe urmă, adăugă:

— Allah fie cu tine, o, stăpâne al meu! Spune-i regelui să se hodinească!

Şi, râzând, se sculă şi puse capăt, pentru seara aceea, partidelor de şah.

Atunci, cu sufletul şi cu trupul cufundat în oceanul desfătărilor, se odihniră o clipă unul în braţele celuilalt. Şi Zein Al-Mawassif îi spuse lui Anis:

— Acesta-i un ceas de tihnă dobândit pe drept, o, neînvinsule Anis! Ci, ca să-ţi pot judeca mai bine virtuţile, aş vrea să aflu de la tine dacă eşti şi la stihuri le fel de desăvârşit ca la şah! Ai putea, dar, să orânduieşti pe ritm feluritele clipe ale întâlnirii noastre şi ale jocului nostru, aşa ca să ni le putem săpa mai temeinic în amintire?

Şi Anis răspunse:

— Lucrul mi-i uşor, o, stăpână a mea!

Şi şezu jos pe patul înmiresmat şi, în vreme ce Zein Al-Mawassif sta cu braţul în jurul gâtului lui şi îl mângâia cu drag, el ticlui oda aceasta cerească:

Hai şi-ascultaţi povestea vrăjitoare
A unei fetişcane ca din vis,
De paisprezece ani şi-un sfert, pe care
Am întâlnit-o într-un paradis!

Ca ea frumoasă nu-i nici luna plină
Pe cerul lui Allah! Se legăna
Ca o gazelă zveltă prin grădină,
Şi totul fremăta în preajma sa.

Se temeneau din ramuri, mlădioase,
Nainte-i, pomii; păsările, sus,
O *preamăreau în cântece voioase*
Când m-am oprit în faţa ei şi-am spus:

„O, chip strălucitor, cu tine fie
Senina pace-a lui Allah, mereu!
Sultană mândră, rogu-mă-adânc ţie
Să-mi spui, ca să-l cunosc de-acum şi eu,

Ce nume poartă-aceea ce-mi aprinde
Numai cu o privire-a ei de jar
Vârtejul nebuniilor în minte
Şi-al dragostei nepotolit pojar?”

Cu sunet dulce de mărgăritare
Jucate într-o cupă de argint,
Aşa-mi răspunse-atunci la întrebare
Suavul glas al ei ca un alint:

„Nu poţi ghici şi singur acel anume?
E oare chipul meu atât de-ascuns
Că niciun har nu-l oglindeşte cum e
Şi-l face-n ochii tăi de nepătruns!”

Eu răspunsei: „Nu! Nu! Fără-ndoială
Tu eşti Podoaba Harurilor[1]*, eşti*
Cea căreia mă rog cerându-i: Ia-mă!
Podoabă-a Lumii, să nu mă goneşti!

Şi-n schimb, o, preafrumoaso, am să-ţi măsur
Mărgăritare, ambră, aur, mosc,
Nard, gemme, giuvaieruri şi mătăsuri,
Podoabe-n valuri, câte se cunosc!”

Lucind, lumina zâmbetului, caldă,
Pe dinţii-i tineri fulgeră atunci:
„Ia-mă, dar, ochi iubit! Şi, laolaltă,
Să ne supunem dulcilor porunci!”

O, suflete-al meu, salţi de bucurie!

[1] Zein Al-Mawassif înseamnă Podoabă a Harurilor

O, cingătoarea desfăcută-a ei!
Pe urmă, ah, cămaşa-i străvezie!
Şi trupu-i gol apoi, zvârlind scântei!

O, alinare-a dorurilor mele!
Sărut al ei, de miere şi parfum!
Miresmele de flacără din piele,
Gropiţele-i din care foc băum!

Zavistnicilor care tot îngaimă
Scorniri prosteşti cu limba lor cea rea,
Am să le-o zugrăvesc cu-ntreaga-i faimă,
Doar vor pricepe-atunci beţia mea:

Bogatu-i păr, ca noaptea la culoare,
Pe spatele-i alb curge la pământ;
Ci trandafirii care dau în floare
Îi sunt pe faţă ca un iad arzând.

Sprâncenele-i subţiri sunt arcuri crunte,
Iar pleoapele-i, cu-o ploaie de săgeţi,
Ucid pe cel ce stă să le înfrunte!
Privirea-i e hanger de mare preţ!

Pocal cu tămâios i-i gura! Fagure
Sărutul ei! Sau apă de izvor!
Mărgăritare-s dinţii albi – şiraguri
Culese din adâncul mărilor!

Ca gâtul de gazelă-i gâtu-i, iată,
Subţire şi înmiresmat cu nard;
Iar pieptu-i e-o tabla de smalţ curată
Pe care două cupe-ntoarse ard.

Gropiţa-i miresmată de pe pântec
E o beţie de parfum ceresc;
Iar dedesubt, al vieţii mele cântec,

E dorul după care jinduiesc!

Stă falnic, ca un jilţ măreţ de rege,
Cu cei doi stâlpi de slavă nalţi şi drepţi,
În stare nebunia s-o dezlege
Şi-n minţile celor mai înţelepţi.

Învăluit în şuba lui vrăjită,
Nesfiicios, şi tânăr, şi ghidici —
Când i-o atingi, se zbate vălurită,
Ca pielea pe-un catâr lovit de bici.

Ah, ochiu-i abia poate să se lase
Privit în roşul său mistuitor;
Iar buzele îi sunt dulci şi cărnoase,
Cu vârful mândru şi strălucitor.

De te apropii dârz şi vitejeşte,
Te-aşteaptă cald, voios şi hotărât;
De trudă, de loviri nu se sfieşte,
Şi nici de bătălii nu, cât de cât!

Zein Al-Mawassif, aşa eşti – mreajă
Şi patimă! În veci nu voi uita
Nici nopţile de dragoste şi vrajă,
Nici luminoasa frumuseţe-a ta!

Auzind oda aceasta ticluită atunci în cinstea sa, Zein Al-Mawassif fu cuprinsă de un val de plăcere şi se lumină de o strălucire până peste marginile strălucirii.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute cincizeci şi noua noapte

Urmă:

...Când auzi oda aceasta ticluită în cinstea ei, Zein Al-Mawassif fu cuprinsă de un val de plăcere şi se lumină de o strălucire până peste marginile strălucirii. Şi îl îmbrăţişă pe Anis şi îi spuse:

— O, Anis, ce desăvârşire! Nu vreau să mai trăiesc decât cu tine!

Şi îşi petrecură împreună noaptea toată, cu fel de fel de zbeguri, cu giugiuleli şi cu alte lucruri asemenea, până dimineaţa. Şi îşi petrecură ziua unul lângă altul, ba mai hodinindu-se, ba mai mâncând şi bând, ba mai veselindu-se, până seara. Şi trăiră aşa mai departe, vreme de o lună, în dârdora plăcerilor şi a desfătării.

Or, când se încheie luna, tânăra Zein Al-Mawassif, care era femeie măritată, primi o scrisoare de la soţul său, prin care i se vestea grabnica sosire a acestuia. Şi, după ce citi scrisoarea, strigă:

— Fire-ar să-şi rupă picioarele! Fire-ar depărtată sluţenia! Iacătă că desfătătoarea noastră viaţă de-acum are să fie tulburată de sosirea chipului acesta de reavestire!

Şi îi arătă iubitului său scrisoarea, şi îi spuse:

— Ce să facem noi acuma, o, Anis?

El răspunse:

— Mă las întru totul pe seama ta, o, Zein! Pentru că, în ceea ce priveşte vicleniile şi şiretlicurile, femeile au fost totdeauna mai presus decât bărbaţii!

Ea spuse:

— Da! Însă bărbatul meu este tare amarnic, şi nu are margini de zuliar ce e! Şi are să ne fie tare anevoie să nu-i stârnim bănuielile!

Şi cugetă vreme de un ceas, şi spuse:

— Nu văd altă cale ca să te aduc în casă, după afurisita lui de venire, decât aceea de a te înfăţişa drept un neguţător de parfumuri şi de mirodenii! Cugetă, dar, la meseria asta, şi, mai cu seamă, ia bine aminte, când o fi la tocmeală, să nu-l superi întru nimic!

Şi se înţeleseră amândoi în ce chip să-l învăluiască pe

soţ.

Şi iacăta că soţul se întoarse de pe drumurile lui, şi rămase peste poate de uimit când o văzu pe nevastă-sa gălbejita toată, din creştet până-n talpă. Or, vicleana, se adusese ea însăşi în acea stare, frecându-se singură cu şofran. Iar bărbatu-său o întrebă, tare speriat, de ce boală se bolnăvise; şi ea îi răspunse:

— Dacă mă vezi aşa de gălbejită, vai, nu este din pricina vreunei boli, ci din pricina jalei şi a îngrijorării care m-aţi năpădit câtă vreme ai fost plecat! Tare mă rog ţie să nu mai pleci de-acuma încolo la drum fără a lua cu tine un soţ care să te poată apăra ori să te îngrijească! Şi-tunci am sa fiu mai liniştita în privinţa ta!

El răspunse:

— Din toată inima, aşa am să fac! Pe viaţa mea, gândul tău este întemeiat! Linişteşte-ţi, aşadar, sufletul, şi caută să te întorci la culoarea strălucitoare de altădată a feţei tale!

Pe urmă, o sărută şi plecă la prăvălia sa, întrucât era un mare neguţător, evreu de credinţa lui. Iar soţia, fetişcana, tot aşa, era evreică, întocmai ca şi el.

Or, Anis, care luase toate învăţăturile în privinţa meseriei celei noi pe care urma s-o îmbrăţişeze, îl aştepta pe soţ în pragul prăvăliei. Şi, ca să lege cât mai grabnic prietenie cu el, îl îmbie cu parfumuri şi cu mirodenii la un preţ cu mult mai mic decât preţul obişnuit. Iar soţul lui Zein Al-Mawassif, care avea un suflet hapsân, fu atâta de mulţumit de afacerea aceea şi de felul de a neguţători şi de a se purta al lui Anis, încât ajunse muşteriul său statornic. Şi nu peste multe zile ajunse să-l îmbie a se întovărăşi cu el, dacă ar fi putut să aducă o sumă de bani mulţumitoare. Iar Anis nu pregetă să primească o atare îmbiere care, fără de nicio îndoială, avea să-l apropie de preaiubita sa Zein Al-Mawassif; şi îi răspunse că şi el avea aceeaşi dorinţă şi că râvnea sa fie tovarăş cu un neguţător atâta de preţuit. Şi întocmiră fără de zăbavă senetul lor de întovărăşire, şi îl pecetluiră cu peceţile lor,

de faţă cu doi martori dintre mai-marii din suk.

Or, în seara acelei zile chiar, soţul frumoasei Zein Al-Mawassif, spre a cinsti senetul de întovărăşire, îl pofti în casa lui pe noul său tovarăş, să împartă cina cu el, şi îl duse acasă; şi, cum era evreu, şi cum evreii nu le ţin pe femeile lor ascunse de privirile străinilor, vroi să-l arate neveste-si. Şi se duse s-o vestească de sosirea tovarăşului său Anis, şi îi spuse:

— Este un tânăr bogat şi cu purtări frumoase. Şi doresc să vii să-l vezi!

Iar Zein Al-Mawassif, bucuroasă până peste poate de ştirea aceea, nu vroi totuşi să lase nicidecum să i se vadă simţămintele şi, prefăcându-se a fi amarnic de supărată, strigă:

— Pe Allah! cum de cutezi tu, o, taică al bărbii, să aduci străini în lăuntrul casei tale? Şi cu ce fel de ochi socoţi tu să mă supui la greaua nevoinţă de a mă arăta lor, fie cu faţa descoperită, fie cu ea acoperită? Numele lui Allah să fie cu mine şi împrejurul meu! Trebuie să-mi uit acum sfiala ce se cade s-o aibă orice femeie tânără, numai pentru că ţi-ai găsit un tovarăş? Mai degrabă mă las tăiată în bucăţi!

Ci el răspunse:

— Ce vorbe necugetate mai spui şi tu, o, femeie! Şi oare de când am hotărât noi să facem ca musulmanii, care au în credinţa lor să-şi ascundă femeile? Şi ce mai ruşine anapoda la tine, şi ce mai sfială aiurea! Noi suntem mozaici, iar fandoseala asta a ta este chiar cu totul din cale afara pentru o mozaică!

Şi-aşa îi vorbi el. Ci, în cugetul sau, gândea: „Ce binecuvântare a lui Allah asupra casei mele să am o soţie atâta de cuminte, de cumpătată, de înţeleaptă şi de plină de măsură!” Pe urmă, începu să-i vorbească cu atâta râvnă, încât, până la sfârşit, o hotărî să vină şi să îndeplinească chiar ea datoriile de gazdă faţă de tovarăşul lui cel nou.

Or, Anis şi Zein Al-Mawassif, când se văzură, se feriră

să lase a ieşi în vileag că se cunoşteau. Şi Anis, cât ţinu cina, şezu cu ochii în jos, tare ruşinos; şi se făcea plin de o mare sfiiciune, şi nu se uita decât la soţ. Iar evreul gândea în sinea lui: „Ce tânăr minunat!” Încât, la sfârşitul cinei, nu pregetă să-l poftească pe Anis să vină şi a doua zi să-i fie musafir la masă. Şi Anis veni a doua zi, şi în ziua cealaltă; şi, de fiecare dată, se purtă întru totul cu o iscusinţă şi cu-o cumpătare desăvârşite.

Ci evreul tot fusese tulburat de un lucru ciudat, care se petrecea de fiecare dată când se afla Anis în casă. Căci, cu adevărat, neguţătorul avea în casă o pasăre îmblânzită...

Când povestea ajunse aici Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a şase sute şaizeci şi una noapte

Urmă:

...cu adevărat, neguţătorul avea în casă o pasăre îmblânzită, care fusese crescută de evreu şi care îl cunoştea şi îl îndrăgea pe stăpânul ei. Ci, în vremea cât evreul lipsise de acasă, pasărea îşi mutase dragostea asupra lui Anis şi se deprinsese să vină şi să se aşeze pe capul şi pe umerii lui, şi să se alinte în fel şi chip, până într-atâta că, atunci când stăpânul ei, evreul, se întoarse din călătorie, pasărea nu mai vroi să-l cunoască, privindu-l ca pe un străin. Şi nu mai avea nici ţipete de bucurie, nici bătăi din aripi şi nici alinturi decât pentru tânărul Anis, tovarăşul stăpânului ei. Şi evreul cugetă în sineşi: „Pe Mussa şi Aarun! pasărea aceasta m-a uitat! Iar purtarea ei faţă de mine îmi face şi mai de preţ simţămintele soţiei mele, care s-a îmbolnăvit de durere când am lipsit!” Aşa gândea el! Ci un alt lucru ciudat îl tulbură nu peste mult şi îi stârni o sumedenie de prepuneri chinuitoare.

În adevăr, băgă de seamă că soţia sa, cea atâta de

cumpănită şi de aşezată de faţă cu Anis, îndată ce adormea avea nişte vise tare ciudate. Îşi întindea mâinile, gâfâia, suspina şi se răsucea în fel şi chip, rostind numele lui Anis şi vorbindu-i aşa cum vorbesc îndrăgostiţii cei mai pătimaşi. Iar evreul fu până peste poate de uimit să vadă că lucrul acesta se petrecu mai multe nopţi în şir, şi gândi: „Pe Pentateuc! asta-i ca să mi se dovedească anume că femeile sunt toate la fel şi că, atunci când vreuna dintre ele este cuminte şi curată şi cumpătată, aşa cum este soţia mea, tot trebuie ca într-un fel ori în altul să-şi împlinească dorurile cele spurcate, fie chiar şi numai în vis! Departe de noi fie Cel-rău! Ce blestem mai sunt şi făpturile astea zămislite din para iadului!” Pe urmă, îşi zise: „Trebuie numaidecât s-o pun la încercare pe nevastă-mea! Dacă s-o lepăda de ispită şi dacă are să rămână curată şi cuminte, înseamnă că şi purtarea păsării şi zvârcolelile din vise nu sunt decât nişte întâmplări ca toate întâmplările, fără de nicio însemnătate!”

Or, când veni ceasul de masă obişnuit, evreul spuse soţiei sale şi tovarăşului său ca este poftit la valiu pentru o vânzare mare de mărfuri; şi îi rugă să-l aştepte cu masa până ce s-o întoarce şi el. Pe urmă, îi lăsă singuri şi ieşi prin grădină. Ci, în loc să se ducă la valiu, se întoarse degrabă pe unde plecase şi se sui la catul de deasupra al casei; de acolo, dintr-o odaie care avea o lucarnă ce da înspre sala de oaspeţi, putea să iscodească tot ce urma să se petreacă.

Or, nu avu de aşteptat multă vreme urmarea, care se arătă din partea lor în chip de sărutări şi de giugiuleli de o tărie şi de o patimă de necrezut. Şi, întrucât nu vroia să se dea în vileag că se află acolo, şi nici să le dea de bănuit că nu plecase la valiu, fu nevoit să privească, vreme de un ceas, la toate desfătările vajnice ale celor doi îndrăgostiţi. Ci, după acea aşteptare chinuită, coborî la ei şi intră în sală, cu un chip zâmbitor, întocmai ca şi cum habar nu ar fi avut de nimic. Şi, cât ţinu masa, se feri

cu grijă să-i lase să ghicească simţămintele ce-l munceau, şi se purtă cu mai multă cinstire şi cu mai multă drăgălăşenie faţă de tânărul Anis, care, de altminteri, se arătă încă şi mai aşezat şi mai sfios ca de obicei.

Dar, când masa se sfârşi şi tânărul Anis plecă, evreul îşi zise: „Pe coarnele Domnului nostru Mussa! am să le ard inimile despărţindu-i!” Şi scoase de la piept o scrisoare pe care o deschise şi o citi; pe urmă, strigă:

— Iacătă că iar am să fiu silit să plec într-o călătorie lungă. Căci scrisoarea aceasta îmi vine de la nişte prieteni ai mei din străinătăţi, şi trebuie să mă duc la ei ca să punem împreuna la cale o mare afacere neguţătorească!

Iar Zein Al-Mawassif ştiu cum să-şi ascundă în chip desăvârşit bucuria pe care i-o aducea ştirea aceea, şi spuse:

— O, soţul meu mult-iubit, ai să mă laşi, aşadar, să mor de lipsa ta? Spune-mi măcar câtă vreme ai să rămâi departe de mine!

El spuse:

— Vreme de vreo trei-patru ani nici mai mult, nici mai puţin!

Iar ea strigă:

— Ah, sărmană Zein Al-Mawassif! ce soartă mai ai şi tu, să nu te bucuri niciodată de şederea cu tine a soţului tău! O, deznădejde a sufletului meu!

Ci el îi spuse:

— Nu te mai necăji! Căci de data aceasta, ca să nu te mai las singură şi să te primejduiască boala şi mâhnirea, vreau să mergi şi tu cu mine! Ridică-te, dară, şi cheamă-le pe slujnicele tale Hubub, Khutub, Sukub şi Rukub să te ajute să-ţi strângi calabalâcurile de plecare!

La vorbele acestea, Zein Al-Mawassif, zdrobită, îngălbeni de tot la chip, şi ochii i se umplură de lacrimi, şi nu mai putu să rostească nici măcar un cuvânt. Iar soţul ei, care în lăuntrul său se simţea gâlgâind de mulţumire, o întrebă cu un glas plin de duioşie:

— Ce ai, Zein?

Ea răspunse:

— Nimic, pe Allah! Sunt numai oleacă tulburată de ştirea aceasta plăcută, ştiind că n-am să mai rămân singură fără tine!

Pe urmă, se sculă şi începu să se pregătească de plecare, ajutată de slujnicele sale, sub ochiul evreului, soţul ei. Şi Zein nu ştia cum să facă să afle şi Anis trista veste. Într-un sfârşit, izbuti să se folosească de o clipă prielnică spre a însemna pe poartă stihurile acestea de despărţire pentru iubitul ei:

Anis, îţi las tristeţea mea, s-o plângi!
Acuma, iată, singur vei rămâne,
Cu suflet sfâşiat de răni adânci!
Sunt pradă unei crunte anasâne.
Numai un suflet rău şi zuliar,
Mai mult decât nevoia, ne desparte,
Îşi face bucuria hâd cuibar
În inima pizmaşului de moarte,
Când vede cât nealinat amar
Mă macină pe mine şi mă arde.
Ci pe Allah cel neclintit mă jur,
Anis, că-a nimănui, afar' de tine,
N-am să mai fiu, de-ar năpădi pe mine
Mijlocitori cât frunza din păduri!

După care, se sui pe cămila ce fusese pregătită pentru ea şi, ştiind că avea să nu-l mai vadă niciodată pe Anis, se afundă în lectica ei, spunând versuri de rămas-bun casei şi grădinii. Şi caravana toată porni la drum, cu evreul în frunte, cu Zein Al-Mawassif la mijloc, şi cu slujnicele la coadă. Şi-atâta cu Zein şi cu evreul, soţul ei.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a şase sute şaizeci şi doua noapte

Urmă:

...Şi-atâta cu Zein şi cu soţul ei, evreul.

Iar, în ceea ce îl priveşte pe tânărul Anis, iacată! A doua zi, când nu-l mai văzu venind la suk, după obiceiul său, pe negustorul evreu, tovarăşul lui, fu peste poate de nedumerit şi îl aşteptă să sosească până seara. Ci degeaba. Atunci, se hotărî să se ducă şi să vadă el însuşi pricina unei lipse ca aceea. Şi, în felul acesta, ajunse dinaintea porţii de la intrare şi citi însemnarea pe care Zein Al-Mawassif o săpase cu mâna ei acolo. Şi îi pricepu înţelesul şi, năucit, se lăsă să cadă jos la pământ, pradă deznădejdii. Iar când îşi mai veni oleacă în sine din tulburarea pe care i-o pricinuia plecarea aceea a iubitei lui, începu să-i întrebe pe vecini despre ea. Şi aşa află că evreul, soţul ei, o dusese dimpreună cu slujnicele şi cu o mulţime de calabalâc, pe două cămile, şi cu zaherea pentru o călătorie tare lungă.

La ştirea aceasta, Anis începu să se învârtească întocmai ca un smintit prin singurătăţile grădinii; şi ticlui versurile acestea:

Să ne oprim să plângem
La dulcea amintire
A mult iubitei noastre,
Aici, unde sfârşesc
Copacii din grădina-i
Privită cu iubire,
Şi unde casa-i doarme
În somnul nefiresc,
Iar urmele-i rămase,
Ca-n inimă-mi, cu şoapte,
Nu pot să le mai şteargă,
Oricât s-ar vânzoli,
Nici vânturile crunte
Ce bat din miazănoapte,

Nici vânturile blânde
Ce bat din miazăzi!

S-a dus! Dar bietu-mi suflet
E lângă ea oriunde,
Legat de strămurarea
Ce dă îndemn la drum
Cămilelor! Ah, vino,
Tu, noapte, din afunde
Nemărginiri, ah, vino,
Şi răcoreşte-acum
Obrajii mei în flăcări,
Şi potoleşte jarul
Ce inima mi-o arde
Şi mi-o preface-n scrum.

O, *vânt dinspre deşerturi,*
Tu, cel ce în suflare
Aduci mireasma scumpă
A răsuflării ei,
Nu ţi-a spus oare leacul
Care-ar mai fi în stare
Să curme-aceste lacrimi
Ce curg din ochii mei?
Nu ţi-a spus oare leacul
Ah, leacul sfânt cu care
Să-ntorc al vieţii licăr
În trupul meu de stei?

Vai mie! Mokademmul
A dat semnal de ducă,
Şi-n tot adânc de noapte
Cernita chervanea
Stă gata de plecare –
Când zorii nici n-apucă
Pe văi să-şi pună vălul
Luminii pentru ea!

Cămilele-ngenunche!
Calabalâcu-i gata!
Iar ea se suie tristă
În lectică. S-a dus!
S-a dus, vai! Şi mă lasă
Pe urmele ei, biata,
Pierdut fără nădejde,
Cu sufletul răpus.

Şi o urmez departe
Pe drumurile rele
Stropind ţărâna zării
Cu lacrimile mele!

Pe urmă, cum se lăsase să lunece în felul acesta pe calea gândurilor şi a amintirilor, auzi croncănind un corb ce-şi avea cuibul într-unul din palmierii din preajmă. Şi ticlui stihurile acestea:

O, corbule, ce cauţi tu-n gradina
Iubitei mele? Oare plângi aşa,
Cu glasul tău de jale, jalea mea
Şi dragostea-mi ce şi-a pierdut lumina?
Vai! Vai! ţipi tu în tristu-ţi grai,
Şi toate ţipă-n jurul tău: Vai! Vai!

Pe urmă, Anis nu mai putu să îndure atâtea chinuri şi amaruri, şi se întinse pe pământ, şi îl fură somnul. Şi iată că i se arătă în vis iubita lui; şi se simţea fericit lângă ea; şi o strângea în braţele lui, şi ea tot aşa pe el. Ci deodată se trezi, şi nălucile pieiră. Şi nu mai putu decât să ticluiască stihurile acestea:

Icoană sfântă a iubitei mele!
În toi de noapte-adâncă îmi apari,
Şi vii, povara dorurilor grele
O clipă s-o alini, atât măcar!

Ah, visele sunt trista fericire
Ce le rămâne celor despărţiţi!
Dar cât de grele-s ele la trezire,
Nălucile din ochii veştejiţi!

Ea îmi vorbeşte, râde, mă mângâie;
Eu fericirea lumii-o ţin la piept;
Din toate însă nu-i dat să rămâie
Decât suspinu-atunci când mă deştept!

Aşa se jeluia tânărul Anis. Şi trăia aşa mai departe, la umbra casei părăsite, neîndepărtându-se decât ca să mănânce şi el cât de cât acasă la el. Şi-atâta cu Anis.

Estimp, caravana, când ajunse la depărtare de o lună de la oraşul cu pricina, aşeză conac. Iar evreul puse să se ridice corturile nu departe de un oraş ce se afla lângă mare. Acolo, o dezbrăcă pe nevastă-sa de hainele cele bogate, luă o nuia lungă şi mlădioasă, şi îi spuse:

— Ah, stricato şi destrăbălato, pielea ta cea prihănită nu mai poate fi curăţată decât cu asta! Să vină acuma să te scape din mâinile mele tânărul acela Anis, dezmăţatul!

Şi, cu toate ţipetele şi împotrivirile ei, o şfichiui amarnic, când cu dreapta, când cu stânga. Pe urma, aruncă peste ea o mantie aspră din păr de capră, şi plecă în oraş să caute un potcovar, şi îi spuse potcovarului…

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaizeci şi treia noapte

Urmă:

...Şi îi spuse potcovarului:

— Să potcoveşti cât mai vârtos picioarele roabei acestea; după care, să-i potcoveşti şi mâinile. Şi-aşa are să-mi slujească de vită de călărit!

Iar potcovarul, înmărmurit, îl privi pe bătrân şi îi zise:

— Pe Allah! este întâia oară când sunt chemat să potcovesc o făptură omenească! Au ce-a săvârşit roaba aceasta tânără ca să i se cadă o atare osândă?

Bătrânul spuse:

— Pe Pentateuc! aceasta este osânda cu care noi evreii îi pedepsim pe robii noştri, atunci când avem a ne plânge de purtarea lor.

Ci potcovarul, uluit de frumuseţea strălucitei Zein Al-Mawassif, şi tulburat până peste poate de farmecele ei, îl sfruntă pe evreu cu silă şi cu mânie, şi îl scuipă în ochi; şi, în loc de a se atinge de tânara fetişcana, ticlui acolo pe loc stihurile acestea:

Tu, mai degrabă, o, catâr smintit,
Să fii pe toată pielea potcovit,
Mai înainte de a fi sluţite
Picioarele ei preablagoslovite!
Că de-ai avea un pic de minte-n glavă.
Ai fi văzut şi tu că nu potcoavă
Se cade-acestor gingaşe picioare,
Ci aur, în inele lucitoare!
Şi să fii bine-ncredinţat aşa:
Că o făptură mândră cum e ea,
De-o fi s-ajungă poate că vreodată
Naintea Celui-sfânt, la judecată,
Judecătoru-o scoate-ntr-o clipită
Nevinovată şi neprihănită.

Pe urmă, potcovarul dete fuga la valiul cetăţii şi îi povesti tot ce văzuse, zugrăvindu-i frumuseţea cea minunată a strălucitei Zein Al-Mawassif şi osânda la care vrea s-o supună evreul, soţul ei. Iar valiul porunci cavazilor să se ducă pe dată la corturi şi să aducă dinaintea lui pe roaba cea frumoasă, pe evreu şi pe celelalte femei din caravană. Şi străjerii zoriră să îndeplinească porunca. Şi, peste un ceas, se întoarseră şi

împinseră în sala de judecată, dinaintea valiului, pe evreu, pe Zein Al-Mawassif şi pe cele patru slujnice, Hubub, Khutub, Sukub şi Rukub. Şi valiul, uluit de frumuseţea mândrei Zein Al-Mawassif, o întrebă:

— Cum te cheamă, fiica mea?

Ea spuse, scuturându-şi şoldurile:

— Roaba ta Zein-Al-Mawassif, o, stăpâne al nostru!

Şi el o întrebă:

— Da insul ăsta atâta de urât, cine este?

Ea răspunse:

— Este un evreu, o, stăpâne al meu, care m-a luat de la mama şi de la tatăl meu, şi m-a necinstit, şi a vroit, cu tot soiul de chinuri amarnice, să mă silească să mă leapăd de sfânta lege musulmană a părinţilor mei! Şi în fiecare zi mă pune să îndur schingiuri grele, şi încearcă, în acest chip, să-mi frângă dârzia! Şi, ca dovadă pentru cele ce mărturisesc eu aici, o, stăpâne al meu, ia uite urmele loviturilor cu care mă zobeşte necurmat!

Şi îşi dezvălui, cu multă sfiiciune, partea de sus a braţului, şi arătă dungile cu care era învrâstată. Pe urmă, adaugă:

— Şi-apoi, o, stăpâne al nostru, preacinstitul potcovar are să mărturisească la ce schingiuire păgânească a vrut evreul acesta să mă supună! Iar slujnicele mele au să adeverească şi ele cele spuse de mine! În ce mă priveşte, eu sunt o musulmană, o drept-credincioasă, şi mărturisesc că nu este alt Dumnezeu afară de Allah, şi că Mahomed este trimisul lui Allah!

La vorbele acestea, valiul se întoarse înspre slujnicele Hubub, Khutub, Sukub şi Rukub, şi le întrebă:

— Este adevărat ce spune stăpâna voastră?

Ele răspunseră:

— Este adevărat!

Atunci valiul se întoarse înspre evreu şi, cu ochii scăpărând, îi strigă:

— Afurisit să fii tu, vrăjmaş al lui Allah! De ce ai rupt-o pe tinerica aceasta de la tatăl şi de la mama ei, de la casa

şi de la ţara ei, şi ai schingiuit-o, şi ai încercat s-o faci să-şi lepede sfânta noastră credinţă şi s-o arunci în ticăloasele de blestemăţii ale credinţei tale păcătoase?

Evreul răspunse:

— O, stăpâne al nostru, pe viaţa capului lui Yacub, al lui Mussa şi al lui Aarun! mă jur ţie că tânăra aceasta este soţia mea legiuită!

Atunci valiul strigă:

— Să fie ciomăgit!

Iar străjerii îl întinseră la pământ şi îi traseră la talpa picioarelor o sută de lovituri de ciomag, şi pe spinare tot o sută de lovituri de ciomag, şi peste fund altă sută de lovituri de ciomag. Şi, cum evreul ţipa şi răcnea fără contenire, împotrivindu-se şi urlând că Zein Al-Mawassif era a lui după lege, valiul spuse:

— De vreme ce nu vrea să mărturisească, să i se reteze mâinile şi picioarele, şi să fie biciuit!

Când auzi osânda aceea năpraznică, evreul strigă:

— Pe coarnele cele sfinte ale lui Mussa! dacă numai atâta trebuie ca să scap, el bine! mărturisesc că femeia aceasta nu este soţia mea şi că am răpit-o de la ai ei!

Atunci valiul grăi:

— De vreme ce mărturiseşte, să fie aruncat în temniţă! Şi acolo să rămâie câte zile o mai avea de trăit! Aşa să fie pedepsiţi evreii cei necredincioşi!

Şi cavazii îndepliniră pe dată porunca. Şi îl târâră pe evreu în temniţă. Şi de bună seamă că acolo avea sa se sfârşească, întru necredinţa şi urâţenia lui. Nu l-ar mai avea Allah în veci întru mila sa! Şi zvârli-i-ar sufletul în pojarul din catul cel mai de la urmă al iadului! Ci noi suntem drept-credincioşi! Şi noi mărturisim că nu este alt Dumnezeu decât numai unul Allah, şi că Mahomed este trimisul lui Allah!

În ce o priveşte pe Zein Al-Mawassif, apoi aceasta sărută mâna valiului şi, însoţită de cele patru slujnice, Hubub, Khutub, Sukub şi Rukub, se întoarse la corturi şi porunci cămilarilor să ridice tabăra şi să pornească la

drum înspre ţara iubitului ei Anis.

Or, caravana călători fără de necaz şi, în seara celei de-a treia zile, ajunse la o mânăstire creştinească, locuită de patruzeci de călugări şi de patriarhul lor. Şi patriarhul acela, pe care îl chema Danis, tocmai sta jos înaintea porţii mânăstirii, să se bucure de reveneală, când fetişcana cea frumoasa trecu călare pe cămila ei, cu capul scos afară din lectică. Şi patriarhul, la vederea chipului acela de lună, simţi cum i se înviorează bătrâna carne moartă; şi se cutremură şi în picioare, şi în spinare, şi în inimă, şi în capul său. Şi se ridică din jilţul lui şi, ploconindu-se până la pământ dinaintea lecticei frumoasei Zein Al-Mawassif, o pofti pe fetişcană să coboare şi să se odihnească acolo cu toată liota ei. Şi stărui pe lângă ea să-şi petreacă noaptea la mânăstire, încredinţând-o că la vreme de noapte mişună peste tot tâlharii de drumul mare. Şi Zein Al-Mawassif, nevrând să se încăpăţâneze a nu primi acea găzduire, măcar că era din partea unor creştini şi călugări, coborî din lectică şi intră în mânăstire, urmată de cele patru slujnice ale sale.

Or, patriarhul Danis, aprins de dragoste după frumuseţea şi farmecele strălucitei Zein Al-Mawassif...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaizeci şi cincea noapte

Urmă:

...Or, patriarhul Danis, aprins de dragoste după frumuseţea şi farmecele strălucitei Zein Al-Mawassif, nu ştia cum să facă să-i mărturisească patima lui. Căci lucrul acesta era, în adevăr, tare anevoios. Într-un sfârşit, socoti că a găsit calea cea mai bună, şi anume de a trimite la fetişcană pe călugărul cel mai bun de gură dintre cei patruzeci de călugări ai mânăstirii. Şi călugărul acela se duse la codană, cu gândul de a-i vorbi în folosul

patriarhului său. Ci, la vederea acelei lune de frumuseţe, îşi simţi limba înnodată în gură cu o mie de noduri şi, dimpotrivă, degetul lui cel de sub pântec începu să vorbească tare lămurit de sub mantia lui, ridicându-se ca un nas de elefant. Şi, la priveliştea aceea, Zein Al-Mawassif începu să râdă din tot gâtul ei, împreună cu Hubub, Khutub, Sukub şi Rukub. Pe urmă, când îl văzu pe călugăr că stă mut, cu nasul în sus, Zein făcu un semn înspre slujnice, care săriră numaidecât şi îl împinseră afară din odaie.

Atunci, patriarhul Danis, dacă îl văzu pe călugăr că se întoarce cu o înfăţişare tare amărâta, îşi zise: „Fără îndoială, n-a izbutit s-o înduplece!” Şi mână alt călugăr la ea. Şi cel de al doilea călugăr se duse la Zein Al-Mawassif; ci i se întâmplă şi lui întocmai ce i se întâmplase şi celui dintâi. Şi fu izgonit, şi se întoarse cu capul plecat la patriarh; iar patriarhul, atunci, trimise pe al treilea, şi pe al patrulea, şi pe al cincelea, şi tot aşa mai departe, până la al patruzecilea. Şi, de fiecare dată, călugărul trimis cu votria se întorcea mofluz, fără a fi izbutit să înfăţişeze solia patriarhului său şi fără a-şi fi arătat altceva în faţa fetişcanei decât tulburarea moştenirii ce i-o lăsase tătâne-său.

Când văzu toate astea, patriarhul îşi aduse aminte de zicala care spune: „Cel mai bine este să te scarpini cu unghiile tale, şi să mergi pe picioarele tale!” Şi se hotărî să facă singur ceea ce era de făcut.

Atunci, se ridică şi intră cu pas falnic şi măsurat în odaia în care se afla Zein Al-Mawassif. Şi iacătă! Întocmai ca şi celorlalţi călugări, i se întâmplă tot ce li se întâmplase şi lor, adicătelea rămase cu limba înnodată cu o mie de noduri şi cu graiul numai al sculei. Şi, faţă de râsul şi de zeflemelile codanei şi ale tovarăşelor ei, ieşi din odaie cu nasul atârnându-i până la pământ.

Or, de îndată ce plecă el, Zein Al-Mawassif se ridică şi le spuse soaţelor:

— Pe Allah! trebuie să fugim din mânăstirea aceasta

cât mai iute, căci tare mi-e teamă că aceşti călugări amarnici şi cu patriarhul lor cel duhnos să nu vină şi să ne siluiască în noaptea aceasta şi să ne spurce cu atingerea lor pângăritoare!

Şi, prilejindu-se de negurile nopţii, se furişară toate cinci afară din mânăstire şi, încălecând iarăşi pe cămile, porniră la drum mai departe, înspre ţara lor. Şi-atâta cu ele.

În ce-i priveşte pe patriarh şi pe cei patruzeci de călugări, apoi aceştia, când se treziră dimineaţă şi când băgară de seamă lipsa strălucitei Zein Al-Mawassif, îşi simţiră măruntaiele cum se zvârcolesc de ciudă. Şi se strânseră în biserică, să cânte ca asinii, după năravul lor. Ci, în loc să-şi cânte antifoanele şi să-şi îngaime rugăciunile obişnuite, ia uite ce ticluiau:

Călugărul cel dintâi cânta:

Strângeţi-vă, fraţii mei, laolaltă,
Până ce nu v-o părăsi sufletul meu,
Căci mi-a bătut ceasul cel de pe urmă!
Pojarul dragostei îmi arde oasele,
Patima îmi sfâşie inima,
Şi mă mistui de-o frumuseţe rară
Care-a venit la noi să ne ucidă
Cu săgeţile ucigaşe
Zvârlite de genele pleoapelor ei.

Iar cel de al doilea călugăr răspunse cu această cântare:

O, tu, cea care acum
Drumeţeşti departe de mine,
De ce, dacă mi-ai răpit inima,
Nu m-ai luat de tot când ai plecat?
Te-ai dus.
Şi duci şi tihna mea cu tine!
Ah, dare-ar Domnul să te-ntorci curând,

Ca să ma vezi cum îmi dau sufletul
În braţele tale!

Cel de al treilea călugăr cântă:

O, tu, cea al cărei chip străluceşte în ochii mei,
Şi-mi umple sufletul,
Şi-mi năpădeşte inima,
Pentru duhul meu amintirea ta
Este mai dulce decât este mierea
Pentru buzele de copil!
Iar dinţii tăi care zâmbesc viselor mele
Sunt mai strălucitori ca sabia lui Azrael.
Ca o umbră-ai trecut,
Şi ai turnat în lăuntrurile mele
O flacără mistuitoare.
Dacă vreodată în vreun vis
Ai veni lângă patul meu,
L-ai găsi scăldat
De lacrimile mele.

Cel de al patrulea călugăr răspunse:

Să punem strajă gurii noastre,
O, fraţii mei,
Şi să nu lăsăm slobode
Vorbele cele zadarnice care mohorăsc
Inimile noastre chinuite.
O, tu, lună plină a frumuseţii,
Dragostea ta şi-a cernut
Strălucitele-i raze
Peste capul meu neguros
Şi m-a aprins de-o patimă
Fără de sfârşit.

Cel de al cincelea călugăr, suspinând, cântă:

Eu nu mai am decât un dor —
Dorul după iubita mea!
Frumuseţea ei întunecă
Strălucirea lunii!
Şoldurile ei falnice îl preamăresc
Pe-Acela carele le-a zămislit!
Şi iată că inima mea
E mistuită de dragostea pe care
Mi-a deşteptat-o frumuseţea ei!
Şi lacrimile curg din ochii mei
Ca nişte picături de onix.

Cel de al şaselea călugăr, atunci, duse mai departe:

O, tufişuri pline de trandafiri,
O, stele de pe ceruri,
Unde-i aceea care s-a ivit
Pe zarea noastră,
Şi-a căreia putere ucigaşă,
Fără de sprijinul nici unei arme,
Îi biruieşte pe bărbaţi
Numai cu privirile sale!

Pe urmă, cel de al şaptelea călugăr cântă cântarea aceasta:

Ochii mei care au pierdut-o
Se umplu de lacrimi;
Patima se-aprinde,
Iar nădejdea se stinge.
O, vrăjitoare dulce,
Ivită în căile noastre —
Patima se-aprinde,
Iar nădejdea se stinge.

Şi, la fel mai departe, toţi călugării deteră glas, unul după altul, câte unei cântări ticluite atunci, până ce veni

şi rândul patriarhului lor, care, cu un glas plângăreţ, cântă:

Sufletul mi-e plin de tulburare,
Şi nădejdile m-au părăsit.
O *frumuseţe răpitoare*
A trecut pe cerul nostru
Şi mi-a dus tihna cu ea.
Acuma somnul
A pierit de pe pleoapele mele,
Şi jalea mi le mistuie.
Doamne, mă plâng ţie
De chinurile mele!
Doamne,
Fă ca sufletul meu să se ducă
Şi făptura mea să piară
Ca o umbră!

Când îşi sfârşiră de cântat cântecele, călugării se aruncară cu faţa pe podelele bisericii lor şi plânseră îndelung. După care, hotărâră să zugrăvească din minte chipul celei fugite şi să-l aşeze pe altarul păgâniei lor. Ci nu putură să-şi împlinească gândul, întrucât îi ajunse moartea şi puse capăt chinurilor lor, după ce îşi săpară singuri mormintele, în mânăstire...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaizeci şi şasea noapte

Urmă:

...după ce îşi săpară singuri mormintele, în mânăstire.
Şi-aşa cu cei patruzeci de călugări şi cu patriarhul lor!
Estimp, veghea lui Allah îi meni caravanei bună tihnă şi, după o călătorie fără supărări, sosi cu bine în ţara de obârşie. Şi Zein Al-Mawassif, ajutată de soaţele sale, se

dete jos din lectică şi puse piciorul la pământ în grădina ei. Şi intră în casă şi numaidecât porunci să se gătească totul şi să se parfumeze patul cu ambră scumpă, până a nu o trimite pe Hubub să-l vestească de întoarcerea sa pe mult-iubitul Anis.

Or, la ceasul acela, Anis, care îşi trecea zilele şi nopţile numai într-un plâns, sta şi somnolea, întins pe patul lui, şi avea un vis în care o vedea limpede pe iubita sa cum se întorsese acasă. Şi, întrucât credea în vise, se ridică tare tulburat şi plecă numaidecât la casa iubitei Zein Al-Mawassif ca să se încredinţeze dacă visul era adevărat. Şi intră pe poarta de la grădină. Şi îndată simţi în văzduh mireasma de ambră şi de mosc a mult-iubitei sale. Şi zbură către casă şi intră în odaia în care, gata de mult, Zein Al-Mawassif îl aştepta să vină. Şi căzură unul în braţele celuilalt, şi şezură mult timp înlănţuiţi aşa, vădindu-şi semnele pătimaşei lor iubiri. Şi, ca să nu leşine de bucurie şi de tulburare, băură dintr-un ulcior plin cu o băutură răcoritoare de zahăr cu lămâie şi cu apă de flori. După care, îşi descărcară sufletele, povestindu-şi tot ce li se întâmplase în vremea despărţirii lor; şi nu tăceau decât ca să se alinte şi să se sărute cu drag. Şi numai Allah ştie socoata şi dârzia dovezilor lor de dragoste din noaptea aceea. Şi, a doua zi, o trimiseră pe tânăra Hubub după cadiu şi după martori, care scriseră pe loc senetul lor de căsătorie. Şi trăiră amândoi o viaţă preafericită, până ce veni Secerătoarea flăcăilor şi a fetişcanelor! Ci slavă şi mărire aceluia carele, întru dreptatea sa, împarte frumuseţea şi plăcerile! Şi rugăciunea şi pacea fie cu sultanul trimişilor, Mahomed, care a menit raiul pentru drept-credincioşii săi!

După ce Şeherezada povesti în felul acesta povestea lui Anis şi a frumoasei Zein Al-Mawassif, micuţa Doniazada strigă:

— O, surioara mea, câtă dulceaţă, câtă desfătare, câtă curăţie şi câtă desăvârşire în vorbele tale!

Iar Şeherezada spuse:

— Dar ce este toată această poveste pe lângă aceea pe care

vreau s-o mai povestesc, dacă, bineînţeles, vrea regele să-mi îngaduie, despre Tânărul cel Leneş?

Şi regele Şahriar spuse:

— De bună seamă, Şeherezada! am să-ţi mai îngădui şi noaptea aceasta, câci vorbele tale m-au mulţumit, iar eu nu cunosc *Povestea Tânărului Leneş!*

Şi Şeherezada spuse:

POVESTEA TÂNĂRULUI LENEŞ

Se povesteşte – printre multe altele – că într-o zi, pe când califul Harun Al-Raşid şedea în scaunul lui de domnie, a intrat în sală un eunuc tânăr, care ţinea în mâini o cunună de aur roşu, încrustată cu mărgăritare şi de rubine şi cu tot soiul de gemme şi de nestemate dintre cele mai scumpe. Şi copilul acela eunuc a sărutat pământul dinaintea califului şi a spus:

— O, emire al drept-credincioşilor, stăpâna noastră Sett Zobeida m-a trimis să-ţi aduc salamalekurile şi supunerea ei şi, totodată, să-ţi spun că acestei cunune minunate, pe care tu o ştii bine, îi lipseşte din vârf o gemmă mare, şi că nu s-a putut găsi niciodată una destul de frumoasă spre a fi pusă în locul gol. Şi a poruncit să se caute pe la toţi negustorii, şi a scotocit prin toată vistieria sa, dar până acuma încă nu a izbutit să găsească o piatră vrednică să stea în vârful cununei acesteia! Drept care, doreşte să porunceşti tu să se facă cercetările de cuviinţă, spre a-şi împlini plăcerea.

Atunci califul s-a întors înspre vizirii, emirii, curtenii şi musaipii săi, şi le-a spus:

— Căutaţi cu toţii gemma aceea, cât de mare şi de frumoasă o doreşte Sett Zobeida!

Or, au căutat cu toţii gemma aceea printre nestematele soţiilor lor*;* ci nu au găsit nimic pe potriva dorinţei stăpânei Sett Zobeida. Şi au dat seamă califului de zădărnicia căutărilor lor. Iar califul şi-a simţit inima tare strânsă la vestea aceea şi le-a spus:

— Cum de se poate să fiu calif şi regele regilor de pe pământ, şi să nu se poată să am un lucru atâta de nevolnic cum este o piatră? Vai de căpăţânile voastre! Duceţi-vă şi cercetaţi pe la negustori!

Iar ei au cercetat pe la toţi negustorii, care au răspuns la fel:

— Nu mai căutaţi degeaba! Stăpânul nostru califul nu va putea să găsească o gemmă ca aceea, decât la un tânăr din Bassra, care se numeşte Abu-Mohammad-Oase-Moi!

Iar ei s-au dus să-i dea seamă califului despre cele ce aflaseră, spunându-i:

— Stăpânul nostru califul nu va putea să găsească gemma aceea decât la un tânăr din Bassra, care se numeşte Abu-Mohammad-Oase-Moi!

Atunci califul i-a poruncit lui Giafar, vizirul său, să-i dea de ştire emirului de la Bassra să se ducă să-l caute numaidecât pe acel Abu-Mohammad-Oase-Moi şi să-l aducă cu mare zor la Bagdad, dinaintea sa.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaizeci şi şaptea noapte

Urmă:

Şi Giafar a scris pe dată o scrisoare în privinţa aceasta, şi l-a însărcinat pe spătarul Massrur să plece cu mare grabă la Bassra şi s-o ducă chiar el emirului El-Zobeidi, cârmuitorul cetăţii. Şi Massrur a plecat, fără a mai zăbovi, să-şi îndeplinească solia.

Când cârmuitorul Bassrei, emirul El-Zobeidi, a primit scrisoarea califului, a răspuns că ascultă şi că se supune; şi, după ce i-a dat trimisului califului toate cinstirile şi supunerile datorate, î-a pus la îndemână nişte străji care să-l ducă acasă la Abu-Mohammad-Oase-Moi. Şi Massrur a ajuns îndată la palatul în care locuia tânărul acela, şi a

fost întâmpinat la poartă de o ceată de robi îmbrăcaţi bogat, cărora le-a spus:

— Daţi de ştire stăpânului vostru că emirul drept-credincioşilor îl cheamă la Bagdad!

Şi robii au intrat să ducă stăpânului lor ştirea.

Într-o clipită, tânărul Abu-Mohammad s-a şi ivit în pragul casei sale şi l-a văzut pe trimisul califului cu străjile emirului de la Bassra; şi s-a plecat până la pământ dinaintea lui şi a spus:

— Mă supun poruncilor emirului drept-credincioşilor!

Pe urmă, a adăugat:

— Ci mă rog măriilor voastre, o, prealuminaţilor, să intraţi pe-o clipă ca să-mi cinstiţi casa!

Massrur a răspuns:

— Nu prea putem să zăbovim pe-aici, din pricina poruncilor grabnice ale califului, care nu aşteaptă decât sosirea ta la Bagdad!

El a spus:

— Ci tot trebuie să-mi daţi răgazul de trebuinţă ca să-mi fac pregătirile de drum. Intraţi, dară, şi hodiniţi-vă!

Massrur şi însoţitorii săi au mai făcut, chipurile, oleacă de nazuri, dar până la urmă au intrat după tânăr.

Şi au văzut, încă din odaia de la intrare, nişte perdele falnice de catifea albastră ţesute cu aur subţire, şi marmure scumpe, şi lucruri de lemn cioplit, şi tot felul de minunăţii, şi peste tot, şi pe covoare şi pe lucruri, şi pe pereţi ori pe tavane, numai aurării şi argintării şi nestemate strălucitoare. Şi gazda i-a dus la o sală de scaldă, sclipind de curăţenie şi parfumată ca un boboc de trandafir, atâta de minunată cum nici palatul califului nu avea una asemenea. Iar după scaldă, robii i-au îmbrăcat în nişte mantii falnice de atlaz verde, împodobite cu flori făcute din mărgăritare, din aur subţire şi din nestemate de toate culorile. Şi, spunându-le urările de după scaldă, robii le-au adus pe două tăvi de smalţ aurit cupele cu sorbeturi şi răcoritoare. După care, au intrat cinci tineri, frumoşi ca îngerul Harut, care au înmânat fiecăruia din

partea stăpânului lor, după urările de scaldă, câte o pungă cu cinci mii de dinari, ca dar. Şi atunci au intrat robii dintâi, aceia care îi duseseră la hammam; şi i-au poftit să vină după ei, şi i-au dus în sala de oaspeţi, unde îi aştepta Abu-Mohammad, stând pe un divan de mătasă şi cu coatele sprijinite pe nişte perne tivite cu mărgăritare. Şi s-a ridicat în cinstea lor, şi i-a poftit să şadă jos lângă el, şi a mâncat, şi a băut, laolaltă cu ei, tot felul de mâncăruri minunate şi de băuturi cum nu se află decât la palatele kaisarilor.

Atunci, tânărul s-a ridicat şi le-a spus:

— Sunt robul emirului drept-credincioşilor! Pregătirile de drum au fost făcute, şi putem să plecăm la Bagdad!

Şi au ieşit din Bassra, şi au luat calea către Bagdad. Şi, după o călătorie fericită, au ajuns în Cetatea Păcii şi au intrat în palatul emirului drept-credincioşilor.

Când s-a văzut în faţa califului, Abu-Mohammad a sărutat pământul dinaintea lui şi a luat o înfăţişare plină de cuviinţă şi de cumpătare. Şi califul l-a poftit să şadă jos. Şi el a şezut sfios pe marginea scaunului şi, cu o vorbire foarte aleasă, a rostit:

— O, emire al drept-credincioşilor, robul tău cel supus a aflat, fără să-i fi spus cineva, pricina pentru care este chemat dinaintea domnului său. Drept care, în loc de numai o gemmă, a socotit de datoria lui de nevrednic supus să-i aducă emirului drept-credincioşilor tot ceea ce i-a hărăzit soarta!

Şi, spunând vorbele acestea, a adăugat:

— Dacă stăpânul nostru îmi îngăduie, am să pun să se deschidă lăzile pe care le-am adus cu mine, ca dar al unei slugi pentru domnul său!

Şi califul i-a spus:

— Nu văd nimica împotrivă!

Atunci, Abu-Mohammad a poruncit să fie adusă cea dintâi ladă, şi a scos din ea, printre alte minunăţii ce răpeau minţile, trei pomi de aur, cu tulpinile de aur, cu crengile şi cu frunzele de smarald şi de beril verde-

albastru, şi cu poamele de rubine, de mărgăritare şi de topaze, în loc de portocale, de mere şi de granate. Pe urmă, în vreme ce califul se minuna de frumuseţea acelor pomi, a deschis cea de a doua ladă...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaizeci şi opta noapte

Urmă:

...şi, printre alte bogăţii, a scos un chioşc de mătase şi de aur, încrustat cu mărgăritare, hiacinte, rubine, safire şi multe alte gemme cu nume necunoscute; şi stâlpul din mijloc al acelui chioşc era făcut din lemn de aloe indian; şi toţi pereţii chioşcului erau tigheliţi cu gemme de toate culorile, iar în lăuntrul său era împodobit cu desene de un meşteşug minunat, înfăţişând zbeguri de animale şi zboruri de păsări; şi toate acele animale şi acele păsări erau făcute din aur, din crisolite, din granate, din smaralde şi din multe alte soiuri de gemme şi de metaluri scumpe.

Şi, după ce a scos din ladă acele felurite lucruri, pe care le-a aşternut pe covoare una peste alta, la nimereală, Abu-Mohammad s-a ridicat în picioare lângă ele şi, fără a-şi mişca nici măcar capul, şi-a săltat şi şi-a coborât pleoapele. Şi pe dată chioşcul întreg s-a orânduit singur în mijlocul sălii, cu atâta iuţeală, rânduială şi potriveală de parcă ar fi fost întocmit de douăzeci de inşi pricepuţi; şi cei trei pomi minunaţi s-au dus şi s-au aşezat singuri la intrarea chioşcului, adăpostindu-l cu umbra lor.

Atunci, Abu-Mohammad s-a mai uitat o dată la pavilion şi a dat un şuierat foarte slab. Şi numaidecât păsările-gemme din lăuntru au început să cânte, şi animalele de aur au început să le răspundă cu dulceaţă şi cu gingăşie. Şi Abu-Mohammad, peste *o* clipită, a scos alt şuierat, şi corul întreg a tăcut numaidecât pe nota începută.

Când şi-a mai venit oleacă în fire din uluirea în care îl cufundase vederea acelor lucruri cum altele asemenea nu mai văzuse niciodată, califul i-a spus tânărului:

— Poţi tu să-mi spui, o, tinere, de unde ai dobândit toate lucrurile acestea, câtă vreme nu eşti decât un supus dintre supuşii mei? Toată lumea te cunoaşte pe numele de Abu-Mohammad-Oase-Moi, şi ştiu că tatăl tău nu era decât un biet ventuzar la hammam, care a murit fără să-ţi fi lăsat niciun fel de moştenire! Cum se face, dar, de-ai ajuns, în atâta de puţină vreme, şi atâta de tânăr încă, la treapta aceasta de bogăţie, de falǎ şi de putere?

Şi Abu-Mohammad a răspuns:

— Am să-ţi spun, dară, povestea mea, o, emire al drept-credincioşilor, care este o poveste atâta de minunată şi de plină de întâmplări nemaipomenit de vrăjite, încât dacă ar fi scrisă cu acul, ca tatuaj, pe colţul din lăuntru al ochiului, ar fi o învăţătură de mari foloase pentru acela care ar vroi să se bucure de ea!

Şi Al-Raşid, până peste poate de zădărit, a spus:

— Grăbeşte-te, dar, şi ne deapănă ceea ce ai să ne spui, ya Abu-Mohammad!

Şi tânărul a spus:

— Află, dar, o, stăpâne al drept-credincioşilor (Allah înalţe-te întru putere şi slavă!) ci, în adevăr, sunt cunoscut îndeobşte pe numele de Abu-Mohammad-Oase-Moi, şi că sunt fiul unui biet ventuzar de pe vremuri de la hammam, care a murit fără să ne lase, mie şi maică-mi, nici cele de trebuinţă ca să facem faţă nevoilor. Încât, aceia care ţi-au povestit amănuntele acestea ţi-au spus adevărat; ci ei nu ţi-au spus nici pentru ce şi nici cum am dobândit eu porecla aceasta! Or, iacătă! Încă din copilăria mea, o, emire al drept-credincioşilor, eu am fost copilul cel mai leneş şi mai molâu din câţi se pot găsi pe faţa pământului. Şi, în adevăr, aşa de mare erau netruda şi leneveala mea, încât, dacă mă aflam culcat pe pământ şi dacă soarele cădea cu toate flăcările lui pe căpăţâna mea goală, în totul amiezii, eu nu aveam inimă să-mi schimb

locul ca să mă mut la umbră, şi mă lăsam copt ca o colocasă, mai degrabă decât să mişc un picior sau o mână.

Or, la moartea răposatului meu tată (aibă-l Allah întru mila sa!), eram un copilandru de cincisprezece ani; da parcă n-aş fi avut decât doi ani ca vârstă, căci nu vroiam nici să muncesc, nici să mă mişc din locul meu; iar biata maică-mea era nevoită să slugărească pe la oamenii din mahala, ca să nu murim, pe când eu îmi petreceam zilele întins pe-o latură şi nu aveam nici măcar putere să-mi ridic mâna ca să gonesc muştele care îşi aşezaseră sat în toate găurile de pe chipul meu.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaizeci şi noua noapte

Urmă:

Or, într-o zi, dintr-o întâmplare destul de rară printre întâmplări, maică-mea, care ostenise o lună întreagă slugărind pe la cine-i da de muncă, intră în odaia mea, ţinând în mână cinci bănuţi de argint, rodul trudei ei întregi. Şi îmi spuse: „O, copile al meu, tocmai am auzit că vecinul nostru, şeicul Muzaffur, pleacă spre ţara Chinei! Or, ştii şi tu, copile al meu, că acest preacinstit şeic este un om minunat, un om de bine care nu-şi râde de nişte sărăcani ca noi şi nu-i alungă niciodată. Ia, dar, aceste cinci drahme de argint şi scoală-te să mergi cu mine la şeic; şi să-i dai aceste cinci drahme şi să-l rogi să-ţi cumpere din China niscaiva mărfuri pe care să le vinzi apoi aici şi cu care (de-ar da Allah, întru mila lui faţă de noi!) să dobândeşti, fără de nicio îndoială, un câştig frumos. Iată, aşadar, pentru noi, prilejul să ne îmbogăţim! Iar acela care nu vrea să primească pâinea lui Allah este un păgân!” Or, eu, la predica aceea a mamei mele, îmi sporii şi mai mult trândăvia şi mă prefăcui mort de-a

binelea. Iar maică-mea mă rugă şi mă răsrugă în toate chipurile, în numele lui Allah şi pe mormântul tatălui meu, şi pe toate! Da degeaba! Căci mă făceam că sforăi! Arunci ea îmi zise: „Pe harurile răposatului! te juruiesc, o, Abu-Mohammad-Oase-Moi, dacă nu vrei să ma asculţi şi să mergi cu mine la şeic, că n-am să-ţi mai dau nici să bei, nici să mănânci, şi-am să te las să mori de foame!” Şi rosti vorbele acestea cu un glas atâta de hotărât, o, emire al drept-credincioşilor, încât pricepui că de data aceasta are să se ţie de cele ce spunea: şi scosei atunci un grohăit surd, care vroia să zică: „Ajută-mă să mă scol!” Şi ea mă luă de mână şi mă ajută să mă ridic şi să şed pe scaun. Eu atunci, sfârşit de trudă, începui să plâng şi, printre geamăte, suspinai: „Dă-mi târlicii!” Şi ea mi-i aduse, iar eu îi zisei: „Pune-mi-i în picioare!” Şi ea mi-i puse în picioare. Şi eu îi zisei: „Ajută-mă să mă ridic!” Şi ea mă ridică şi mă sprijini să stau drept. Iar eu, gemând de să-mi dau sufletul, îi zisei: „Sprijină-mă să merg!” Iar ea veni în spatele meu şi mă sprijini, împingându-mă încetişor spre a mă face să calc. Iar eu începui să merg cu paşi rari, oprindu-mă la fiecare pas să răsuflu şi plecându-mi capul pe umeri de parcă mi-aş fi dat sufletul. Şi, într-un sfârşit, ajunsei, în felul acela, la malul mării, la şeicul Muzaffar, care, împresurat de apropiaţii şi de prietenii lui, se pregătea să se suie pe corabie pentru plecare. Iar sosirea mea fu întâmpinată cu mare uimire de toţi cei de faţă, care strigau, uitându-se la mine: „O, ce minune! E întâia dată când îl vedem pe Abu-Mohammad-Oase-Moi umblând! Şi este întâia dată când iese din casa lui!” Or, eu, când ajunsei lângă şeic, îi spusei: „O, unchiule al meu, tu eşti şeicul Muzaffar?” El îmi spuse: „La poruncile tale, o, Abu-Mohammad, o, fiu al prietenului meu, răposatul ventuzar (Allah aibă-l întru bună voia şi mila sa!)”. Eu îi zisei, întinzându-i cele cinci drahme de argint: „Ia aceste cinci drahme, o, şeicule, şi cumpără-mi pe ele niscaiva mărfuri de la China! Şi poate că aşa, prin mijlocirea ta, are să fie un prilej să ne îmbogăţim şi noi!” Iar şeicul

Muzaffar nu vroi să nu primească cele cinci drahme; şi le vârî la chimirul său, zicând: „În numele lui Allah!" Şi îmi spuse: „Binecuvântarea lui Allah!" Şi îşi luă rămas bun de la mine şi de la mama mea; şi, însoţit de o mulţime de neguţători care se întovărăşiseră cu el pentru acea călătorie, se sui pe corabia care să-l ducă în China. Or, Allah meni bună pace şeicului Muzaffar, care ajunse fără de supărare în ţările Chinei. Şi cumpără, şi tot aşa făcură şi ceilalţi negustori care erau cu el, ce era de cumpărat, şi vându ce avea de vândut, şi târgui şi făcu tot ce avea de târguit şi de făcut. După care, se sui, ca să se întoarcă în ţara noastră, tot pe corabia pe care o închiriase de la Bassra, împreună cu soţii săi. Şi ridicară pânzele, şi lăsară China în urmă. După zece zile de plutire, şeicul Muzaffar se sculă deodată, într-o dimineaţă, îşi plezni cu deznădejde palmele una de alta, şi strigă: „Să se strângă pânzele!" Şi negustorii, tare nedumeriţi, îl întrebară: „Care-i treaba, o, şeicule Muzaffar?" El spuse: „Trebuie să ne întoarcem îndărăt în China!" Şi ei, până peste poate de uluiţi, îl întrebară: „Da de ce aşa, o, şeicule Muzaffar?" El spuse: „Aflaţi, dar, că am uitat să cumpăr mărfurile pentru care Abu-Mohammad-Oase-Moi mi-a dat cele cinci drahme de argint!" Şi negustorii îi spuseră: „Allah fie cu tine, o, şeicule al nostru! nu ne sili, după toate ostenelile îndurate şi după toate primejdiile înfruntate şi după o lipsă atâta de lungă din ţara noastră, să ne întoarcem în China pentru un fleac ca acesta!" El spuse: „Trebuie numaidecât să ne întoarcem în China! Căci m-am juruit pe credinţa mea cu făgăduiala faţă de Abu-Mohammad şi de biata maică-sa, soţia prietenului meu, răposatul ventuzar!" Ei spuseră: „Asta să nu te apese întru nimic, o, şeicule! Căci suntem gata să-ţi plătim fiecare câte cinci dinari de aur ca dobândă la cele cinci drahme de argint pe care ţi le-a înmânat Abu-Mohammad-Oase-Moi! Şi ai să dai tot aurul acesta la sosirea noastră acasă!" El spuse: „Primesc darul vostru, în numele lui!" Atunci, negustorii îi plătiră fiecare câte cinci dinari de aur, în numele meu,

şeicului Muzaffar, şi îşi văzură de drum mai departe. Or, de-a lungul drumului, corabia se opri, ca să ia merinde, la o insulă de printre cele multe insule. Şi negustorii şi şeicul coborâră să se preumble pe uscat. Iar şeicul, după ce se preumblă şi se bucură de reveneala de pe insula aceea, se întoarse să se urce pe corabie, când văzu, pe ţărmul mării, un neguţător de maimuţe care avea de vânzare vreo douăzeci de asemenea făpturi. Ci, printre toate acele maimuţe, avea şi una care era tare prăpădită la înfăţişare, cheală, tremurând întruna şi cu ochii urduroşi. Iar maimuţele celelalte, de fiecare dată când stăpânul lor întorcea capul ca să stea de vorbă cu muşteriii, nu pregetau să se repeadă la tovarăşa lor cea ticăloasă şi s-o muşte şi s-o zgârâie şi să i se ude pe cap. Iar şeicul Muzaffar, care avea o inimă miloasă, tare fu mişcat de starea acelei sărmane maimuţe şi îl întrebă pe neguţător: „Cu cât dai maimuţa aceea?” El spuse: „Aceea, o, stăpâne al meu, nu este scumpă. Ţi-o las, ca să scap de ea, cu cinci drahme numai!” Iar şeicul îşi zise: „Este taman cât mi-a dat orfanul! Şi am să-i cumpăr jivina aceasta, că doar o putea să se slujească de ea, arătând-o prin sukuri, şi să-şi câştige pâinea lui şi a mamei sale!” Şi plăti neguţătorului cele cinci drahme, şi puse pe unul dintre corăbierii de pe corabie să prindă maimuţa. După care, se sui pe corabie, împreună cu soţii săi negustori, gata de plecare. Or, până să se desfăşoare pânzele, văzură nişte pescari care se cufundau în adâncurile mării şi, de fiecare dată când ieşeau din apă, ţineau în mâini nişte scoici pline cu mărgăritare.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaptezecea noapte

Urmă:

Şi maimuţa văzu şi ea lucrul acela. Şi numaidecât făcu

o săritură şi se cufundă în apa. Şi se băgă până la fundul mării, şi ieşi peste o bucată de vreme, ţinând în mâini şi în gură nişte scoici pline cu mărgăritare de o mărime şi de o frumuseţe uluitoare. Şi se căţără pe corabie şi veni să-i dea şeicului tot ce pescuise. Pe urmă, îi făcu din mână mai multe semne care vroiau să spună: „Leagă-mi ceva la gât!” Şi şeicul îi legă un sac la gât, şi maimuţa sări iarăşi în mare, şi ieşi iar cu sacul umplut de scoici pline cu mărgăritare, mai frumoase şi mai mari decât cele dintâi. Pe urmă, iar sări în mare, de mai multe ori la rând, şi de fiecare dată se întoarse să-i aducă şeicului sacul plin cu pescuitul ei minunat. Şi-aşa! Iar şeicul şi toţi neguţătorii erau până peste fire de uluiţi. Şi îşi spuneau: „Nu este putere şi tărie decât întru Allah atotputernicul! Maimuţa aceasta stăpâneşte taine pe care noi nu le putem pătrunde! Ci toate astea-s întru norocul lui Abu-Mohammad-Oase-Moi, fiul ventuzarului!” După care, plecară de la insula mărgăritarelor. Şi, după o călătorie minunată, ajunseră la Bassra. Or, de cum puse piciorul pe uscat, şeicul Muzaffar veni să bată la poarta noastră. Şi maică-mea întrebă din lăuntru: „Cine este acolo?” Şi el răspunse: „Sunt eu! Deschide, o, mamă a lui Abu-Mohammad! M-am întors din China!” Şi maică-mea strigă: „Scoală-te, Oase-Moi! Iacătă şeicul Muzaffar care s-a întors din China! Du-te şi deschide poarta şi temeneşte-te dinainte-i şi spune-i bun-venit! Pe urmă, să-l întrebi ce ţi-a adus, în nădejdea că Allah ţi-o fi trimis, prin mijlocirea lui, cu ce să ne îndestulăm nevoile!” Iar eu îi spusei: „Ajută-mă să mă scol şi să umblu!” Şi ea aşa făcu. Şi mă târâi, împiedicându-mă în poalele mantiei, până la poartă, pe care o deschisei. Şi şeicul Muzaffar, urmat de robii lui, intră în odaia de primire şi îmi spuse: „Salamalekul şi binecuvântarea fie asupra aceluia ale cărui cinci drahme au fost noroc călătoriei noastre! Ia uite, o, fiul meu, ce ţi-am adus!” Şi porunci să se înşire în odaie sacii de mărgăritare, îmi înmână aurul pe care i-l deteseră negustorii şi îmi puse în palmă sfoara cu care era legată

maimuţa. Pe urmă, îmi spuse: „Asta este tot ceea ce ţi-au dobândit cele cinci drahme! În ce priveşte maimuţa aceasta, o, fiul meu, să n-o chinuieşti, întrucât este o maimuţă binecuvântată şi îşi luă rămas-bun de la noi, şi plecă împreună cu toţi robii săi. Eu atunci, o, emire al drept-credincioşilor, mă întorsei înspre maică-mea şi îi spusei: „Vezi şi tu, o, maică a mea, cine avea dreptate dintre noi doi! Mi-ai asuprit viaţa în fiecare zi spunându-mi: «Scoală-te, Oase-Moi, şi munceşte!» Iar eu îţi spuneam: „Cel care m-a zămislit are să-mi dea cu ce să trăiesc!»” şi maică-mea îmi răspunse: „Dreptu-i, fiul meu! Fiecare îşi poartă ursita legată la gât şi, orice-ar face, nu poate să scape de ea!” Pe urmă, mă ajută să număr mărgăritarele şi să le împart pe mărimi şi pe frumuseţe. Şi mă scuturai de moleşeala şi de trândăvia mea, şi începui să mă duc la suk în fiecare zi şi să vând mărgăritare la negustori. Şi dobândii câştig straşnic, care îmi îngădui să cumpăr pământuri, case, prăvălii, grădini, palate şi mulţime de robi – bărbaţi, femei şi copilandri. Or, maimuţa mergea cu mine peste tot, şi mânca tot ce mâncam eu, şi bea ce beam eu, şi nu mă scăpa din ochi niciodată. Ci, într-o zi, pe când mă aflam în palatul care pusesem să mi se zidească, maimuţa îmi făcu semn că vrea o călimară, hârtie şi calam. Şi eu îi adusei cele trei lucruri. Şi ea luă hârtia, pe care o aşeză pe mâna ei stângă, aşa cum fac scribii, şi luă calamul, pe care îl înmuie în călimară, şi scrise: „O Abu-Mohammad, du-te de-mi caută un cocoş alb! Şi vino cu el în grădină, după mine!” Iar eu citii rândurile acelea, şi mă dusei să caut un cocoş alb, şi alergai în grădină să i-l dau maimuţei, pe care o găsii ţinând un şarpe în mâini. Şi maimuţa luă cocoşul şi îl slobozi asupra şarpelui. Şi pe dată cele două făpturi se luară la luptă, şi cocoşul îl birui până la urmă pe şarpe şi îl ucise. Pe urmă, altminterea de cum fac cocoşii, îl mâncă pe tot, până la capăt. Maimuţa, atunci, luă cocoşul, îi smulse penele toate şi le sădi una lângă alta în grădină. Pe urmă, omorî cocoşul şi udă cu sângele lui

toate penele. Şi luă pipota cocoşului, o curăţă şi o puse în mijlocul grădinii. După care...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaptezeci şi una noapte

Micuţa Doniazada îi spuse surorii sale:
— O sora mea, te rog mult! grăbeşte de ne spune ce-a făcut maimuţa lui Abu-Mohammad după ce a sădit penele cocoşului în grădină şi le-a udat cu sângele cocoşului!
Iar Şeherezada spuse:
— Din toată inima şi cu drag!
Şi urmă!

...După care, se duse dinaintea fiecărei pene, îşi clămpăni fălcile scoţând nişte ţipete pe care eu nu le putui pricepe, şi se întoarse iar lângă mine, ca să facă o săritură de-a mirărilea, ridicându-se de pe pământ şi pierind din ochii mei, în văzduhuri. Şi-n clipita aceea, toate penele de cocoş din grădina mea se preschimbară în pomi de aur, cu crengile şi cu frunzele de smarald şi de beril verde-albastru, şi având drept roade rubine, mărgăritare şi toate soiurile de nestemate. Iar pipota cocoşului se preschimbă în chioşcul acesta vrăjit, pe care mi-am îngăduit să ţi-l dăruiesc, o, emire al drept-credincioşilor, dimpreună cu trei pomi din grădina mea! Eu atunci, îmbogăţit de aici înainte cu bunurile acestea fără de socoată, dintre care fiecare nestemată preţuieşte cât o vistierie, trăiesc astăzi în huzur şi fericire! Şi toate astea numai fiindcă în tinereţile mele mi-am pus credinţa în bunătatea cea fără de margini a Atoateîmpărţitorului, care nu-i lasă niciodată în nevoie pe drept-credincioşii săi!
După ce califul a ascultat povestea aceasta, s-a minunat până peste marginile minunării şi a strigat:
— Bunăvoinţa lui Allah este fără capăt!
Şi l-a oprit pe Abu-Mohammad pe lângă sine, ca să

poată să povestească povestea aceasta diecilor de la palat spre a fi scrisă. Şi nu l-a lăsat să plece din Bagdad decât după ce l-a coperit de cinstiri şi de daruri, cu o dărnicie pe potriva celei pe care o dovedise oaspetele sau faţă de el. Ci Allah este cel mai darnic şi mai puternic!

După ce regele Şahriar ascultă povestea, îi spuse Şeherezadei:

— O, Şeherezada, povestea aceasta mă mulţumeşte, pentru învăţătura ei!

Iar Şeherezada zise:

— Da, măria ta, ci ea nu-i nimic faţă de aceea pe care vreau şi ţi-o povestesc în seara aceasta!

Şi spuse:

POVESTEA TÂNĂRULUI NUR ŞI A VITEZEI FRÂNCE

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că a fost odată, în vechimea vremilor şi în curgerea timpilor şi a clipelor, în ţara Egiptului, un om dintre oamenii de vază, pe care îl chema Cunună şi care îşi trecuse viaţa călătorind pe uscat şi pe mări, prin insule şi prin deşerturi, şi prin tărâmurile cunoscute şi necunoscute, fără vreo teamă nici de primejdii, nici de osteneli, nici de necazuri, şi înfruntând amaruri atâta de năpraznice încât, numai ascultându-le, ar încărunţi părul de-a binelea, chiar şi pe capul ţâncilor. Ci, după ce a ajuns bogat, fericit şi cinstit de toţi, neguţătorul Cunună s-a lăsat de călătorii, ca să trăiască în palatul lui, liniştit, stând în tihnă pe divan şi cu fruntea încinsă de turbanul de muselină albă fără de pată. Şi nimic nu-i lipsea pentru împlinirea dorinţelor sale. Întrucât iatacurile lui, haremul, dulapurile şi sipeturile, pline cu bogăţii, cu haine de la Mordin, cu pânzeturi de la Baalbeck, cu mătăsuri de la Homs, cu arme de la Damasc, cu atlazuri de la Bagdad, cu marame de la Mossul, cu caftane de la Maghreb şi cu chindiseli de la Ind, nu-şi aveau perechea ca strălucire nici în saraiurile regilor ori ale sultanilor. Şi stăpânea o mulţime de robi, şi negri şi albi, şi mameluci turci, şi cadâne, şi hadâmbi, şi cai de soi ales, şi catâri, şi cămile de la Bactriana, şi dromadere bune de goană, şi băieţi de la Grecia şi de la Siria, şi fetişcane de la Circasia, şi eunuci micuţi de la

Abisinia, şi femei din toate ţările. Şi-aşa că era, fără de nicio îndoială, negustorul cel mai mulţumit şi cel mai lăudat de pe vremurile lui.

Ci bunul cel mai de preţ şi cel mai strălucit pe care îl stăpânea negustorul Cunună era însuşi fiul său, un flăcăiaş de paisprezece ani, care hotărât că era mai frumos, şi încă cu mult, decât luna în cea de a paisprezecea zi a ei. Căci nimic, nici frăgezimea primăverii, nici ramura mlădie a arborelui ban, nici bobocul de trandafir, nici alabastrul cel străveziu nu se putea asemui cu gingăşia răpitoarei lui tinereţi, cu umbletul lui zarif, cu dulcile culori ale chipului său şi cu albeaţa cea neprihănită, a făpturii lui vrăjitoare. Şi de altminteri poetul, stârnit de desăvârşirile sale, l-a şi cântat aşa:

Prietenu-mi cel tânăr şi-atâta de frumos
Îmi spune: „O, poete, ţi-e harul cam sărac!”
Eu îi răspund: „O, doamne al meu, neîndoios,
În cazu-acesta-al nostru nici nu am ce să fac
Cu harul! Frumuseţii îi eşti cel mai chipos
Sultan – fără prihană în trupul tău răvac!
Ci – de-i cu-ngăduinţă să-nalţ şi eu prinos —
O, cât e de frumoasă, pe chipul tău cel drag,
Aluna ceea neagră, un strop întunecos
De chihlimbar, ce iese mai bine în vileag
Pe albul unei mese de marmoră, lucios!
Şi ia uite ce spade stau gata de atac,
Din pleoapele-ţi pornite la luptă, arţăgos,
Cu cei ce ca-n orbire nepăsătoare zac!”

Iar un alt poet a spus:

I-am întrebat, când i-am văzut buimaci,
În zarva luptei, căsăpind, vârtos,
Pe cei care se omorau posaci:
„De ce atâta sânge dat prinos?”

Ei mi-au răspuns crunţi: „Pentru ochii dragi
Ai unui flăcăiandru preafrumos!”

Iar un al treilea a spus:

Veni la mine singur,
Veni în ospeţie.
Şi când văzu cum tremur
Şi cum mă înfior,
Îmi spuse: „Ce-i cu tine?
Ţie rău, cumva şi mie,
Simţind că ard de dor,
Atâta doar, cu spaimă,
Pe limbă fu să-mi vie,
Şi îngăimai de zor:
„Săgeţile acelea,
Vai, dă-le în pustie,
Săgeţile acelea
Din ochii tăi – că mor!”

Iar un altul a spus:

Şi lune şi gazele au venit
Să se măsoare-n nuri şi-n frumuseţe cu el.
Ci eu le-am spus atunci cinstit:
„Gazelelor, fugiţi, nu fiţi semeţe,
Căci nu e chip să vă asemuiţi
Cu puiu-acesta zvelt de căprioară!
Iar voi, o, lune, nu vă mai trudiţi,
Căci frumuseţea lui nu se măsoară!"

Iar un altul a spus:

Zarif flăcău! Din negru-i păr
Şi albul frunţii lui, să ştii,
Se-mbracă lumea,-ntr-adevăr,
Pe rând, în noapte şi în zi.

Dar ia priviţi cu luare-aminte
Şi aluniţa-i din obraz! —
Că şi bujorul, când aprinde
Împurpuratul lui atlaz,
Şi-mpodobeşte mândra-i floare
Cu bumbul mic şi negricios,
Prin care mai aprins apare
Şi care-l face mai frumos!

Iar un altul a spus:

Se limpezeşte apa frumuseţii
Doar de-i atinge limpezimea feţii!
Şi de la pleoapele lui iau săgeţi
Arcaşii care vor să-i săgeteze,
În inimă, pe cei de el iubeţi!
Ci mai cu seamă trei virtuţi alese
Să-i fie lăudate-n vieţi de vieţi;
Întâi, ah, frumuseţea lui; apoi,
Zarifu-i trup, cu mlădiosul boiu;
Şi-n urmă, dragostea ce-i purtăm noi!

Veşmintele-i uşoare-abia-nfăşoară,
Întreaga-i strălucire de comoară,
Aşa cum norii străvezii abia
Ascund oleacă faţa lunii pline,
Ca şi mai mândră să se-arate ea!
Ci mai cu seamă trei virtuţi depline
Să fie lăudate-n cinstea sa:
Acele mult prea străvezii veşminte,
Frumosul trup ce-n ele se cuprinde,
Şi dragostea mea mare şi fierbinte!

Ah, negri îi sunt ochii de cărbune.
Şi neagră-i pata gingaşei alune
Ce-i râde pe obrazul drag – podoabă!
Atât de negre şi de dulci sunt ele,

Încât se zbate inima mea, roabă,
Şi curg de-a valma lacrimile-mi grele
Din care focul dorului se-adapă.
Să fie lăudate, ah, de-a pururi,
Şi-aceste lacrimi, şi-aceste huzururi,
Şi-atâtea frumuseţi fără cusururi!

Şi fruntea lui, şi chipul lui vrăjit,
Şi trupul meu, de patimi chinuit,
Se-asemuie cu cornul mândru-al lunii;
Ah, ele pentru strălucirea lor,
Iar trupul meu, în care ard cărbunii,
Prin faptul că, topit de lungul dor,
S-a-ncovoiat ca-n ceasul rugăciunii.
Aşa încât, şi până peste poate,
Ah, pururea să-i fie lăudate
Desăvârşirile acestea toate!

Luminile ochilor lui, chiar dacă
I s-au făcut sângelui meu bărdacă,
Nu se-nroşesc, oricât potop ar stringe,
Şi nu ştiu cum de pot rămâne-aşa –
Oricât m-aş zbuciuma şi-oricât aş plânge
Duioase, moi, dulci, ca de catifea,
În care nu se vede-un strop de sânge.
De trei ori, dar, cu-naltă bucurie,
Slăvite, şi acuma şi-n vecie,
Luminile ochilor lui să fie!

Nu-mi stinse jarul şi amara sete
Decât în ziua când, pe îndelete,
Cu buzele şi zâmbetu-i frumos
Îmi dărui tot ce-mi visam anume.
Iar eu, în schimb, să-i fie de folos,
Îi dăruiesc tot ce am eu pe lume,
Şi dacă ia ce-i dau, sunt bucuros;
Avere, rosturi, suflet, viaţă, nume!

De-a pururi lăudate-i fie, dară,
Şi buzele-i aprinse ca de pară,
Şi zâmbetele lui ca de fecioară!

Şi un alt poet, printre cei fără de număr care l-au cântat, a spus:

Cu arcurile-ncovoiate
Ce-i stau ochilor lui de straje;
Cu ochii-i care-aruncă suliţi
Din vrăjitoarele ochiade;
Cu agerele iatagane
Ale privirii-i ucigaşe;
Cu-nfăţişarea-i fără seamăn;
Cu mult zarifele lui nade;
Cu pletele-i ca noaptea neagră;
Cu uitătura lui cea blândă
Ce-ţi fură somnul şi domneşte
Peste-a iubirii-mpărăţie;
Cu cârlionţii-i de pe frunte,
Ca nişte scorpioni ce-mplântă
Veninul deznădejdii-n inimi;
Cu trandafirii ce-şi îmbie
Roşeaţa-n crinii daţi în floare
De pe obrajii lui senini;
Şi cu acele dulci rubine
Ce-i ard pe buze-n zâmbet moale;
Cu dinţii lui – mărgăritare
Bătute-n patimi şi în chin;
Şi cu suavele miresme
Care-l înfăşură-n petale;
Cu undele de vin şi miere
Ce-i umplu gura când vorbeşte;
Cu mijlocu-i mlădiu ca ramul;
Cu mersul lui ca un alint;
Cu-mbelşugatu-i spate falnic
Care, şi când se odihneşte

Şi-n mers grăbit, la fel se-arată,
Aceleaşi frumuseţi rotind;
Cu pielea-i de caisă dulce;
Cu nurii care paşii-i poartă;
Şi cu purtările-i blajine;
Cu-nmiresmatele-i cuvinte,
Şi cu obârşia-i înaltă;
Cu-averea-i; cu aleasa-i soartă;
Cu toate-aceste daruri rare,
Jur că nici soarele-n amiază
Nu străluceşte precum chipu-i
Strălucitor şi fără pată;
Iar luna nouă când răsare
Nu-i, cât ar fi de luminoasă,
Decât o aşchie desprinsă
Din unghia lui minunată!

Ca răsuflarea-i aromită
Nici mirosul de ambră nu-i;
Iar boarea-mbălsămată-a serii
Se-mbălsămează-n părul lui!

Or, într-o zi, pe când copilandrul cel minunat, fiul lui Cunună neguţătorul, şedea în prăvălia tatălui său...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaptezeci şi doua noapte

Urmă:

...câţiva tineri, prieteni de-ai lui, veniră să stea la taifas cu el, şi îl poftiră să meargă în plimbare la o grădină a unuia dintre ei, şi îi spuseră:

— O, Nur, ai să vezi ce frumoasă este grădina aceea!

Şi Nur le răspunse:

— Vreau să merg! Ci, mai întâi, trebuie să-mi cer

îngăduinţă de la tatăl meu.

Şi se duse la tatăl lui să-i ceară îngăduinţa. Iar neguţătorul Cunună nu avu de ce să fie împotrivă şi, dându-i lui Nur învoirea, îi mai dărui, pe deasupra, şi o pungă plină cu galbeni, ca să nu fie la cheremul prietenilor lui.

Atunci, Nur şi cu ceilalţi băieţi încălecară pe catâri şi pe măgari şi se duseră la o grădină în care se afla tot ce putea să bucure ochii şi să îndulcească gura. Şi intrară în grădină, pe o poartă boltită, frumoasă ca poarta raiului, zidita din rânduri de cărămizi de marmură de felurite culori, şi adumbrită de viţe de vie agăţătoare, pline cu ciorchini roşii şi negri, albi şi aurii, întocmai cum a spus poetul:

O, ciorchini de struguri, doldora de vin,
Negri precum corbii, dulci ca un sorbet,
Printre frunze late bobul vostru plin
Pare-un deget tânăr, neted şi boghet!

Ni-i beţia voastră data să dezmierde;
Şi când staţi pe coarde, sărutaţi de soare,
Frumuseţea voastră sufletul ni-l pierde,
Şi când vă striveşte teascu-n zdrobitoare,
Şi vă schimbă-n mierea cea îmbătătoare,

Şi, pe când intrau, văzură sus, pe fruntea acelei porţi boltite, stihurile acestea, săpate în litere frumoase de azur:

Vino, prietene, de vrei
Să te îmbeţi de frumuseţe!
Sunt o grădină cum nu-i alta!
Te-aştept din prag, să-ţi dau bineţe!
Şi inima-ţi are să-şi uite
Aici necazurile toate,
La răcoroasa mângâiere

A adierii ce străbate
Cărările-mi cu umbră moale,
Şi la priveliştea vrăjită
A florilor ce mă îmbracă
În haina lor ca-ntr-o ispită,
Şi care râd înveselite
În falnicele lor petale.
Cu dărnicie ceru-şi varsă
Din plin belşugurile sale,
În pomii mei cu crengi plecate
Sub greul roadelor peşchir.
Şi ai să vezi cum legănate
Sub degetele de zefir
Voioase joacă şi dansează
În aer crengile subţiri,
Şi cum duioasele
Pleiade cu mâinile strălucitoare,
Aruncă ploaia lor de aur
Şi norii de mărgăritare.
Şi dacă, obosind deodată
De joaca lui prin crengi, zej
Le lasă, ca s-alinte unda
Pâraielor care-şi torc firul
Şi care-i ies voioase-n cale,
Le lasă şi pe ele-apoi
Şi fuge să-mi sărute gingaş
Pe gură florile-n zăvoi.

După ce trecură de poarta aceea, îl zăriră pe paznicul grădinii stând la umbră, sub bolta foşnitoare de viţă, şi frumos ca îngerul Rizwan, cel care păzeşte comorile raiului. Şi paznicul se ridică în cinstea lor şi le ieşi înainte şi, după salamalekuri şi urările de bun venit, îi ajută să descalece din şei, şi ţinu să le slujească el însuşi de călăuză, ca să le arate, în toate amănuntele, frumuseţile grădinii. Şi copiii putură astfel sa admire şi apele cele frumoase care şerpuiau printre flori şi nu le părăseau

decât cu părere de rău, şi crângurile grele de miresme, şi pomii osteniţi de giuvaerurile lor, şi păsările cântătoare, şi tufărişurile înflorite, şi copăceii cu mirodii, şi tot ceea ce făcea din acea grădină minunată un colţ rupt din grădina raiului. Dar ceea ce îi încântă mai presus de toate cuvintele, fu priveliştea, ce nu-şi avea nicăieri asemuire, a vrăjiţilor pomi roditori, cântaţi rând pe rând de toţi poeţii, aşa cum aduc mărturie aceste câteva poeme dintre mii de poeme:

RODIILE

Frumoasă-i haina-n care staţi sclipind,
Dulci rodii abia-ntredeschise, mine
De-nflăcărate, gingaşe rubine
Închise-n sipeţele de argint.
Voi sunteţi fermecate picături
Al unui sânge fără de cusur!

O, rodii dulci, cu pieliţa subţire,
Ca nişte feciorelnici, falnici bumbi,
Ţâşnind din piept, ispititori şi scumpi,
Şi stârnitori de patimi şi iubire –
Privindu-vă, pricep ce meşteşug
Pretinde o aleasă-arhitectură;
Iar de vă gust, ţinându-vă în gură,
Mă vindec de oricare beteşug.

MERELE

Frumoaselor cu chip vrăjit,
O, mere dulci şi-nmiresmate,
Surâsul vostru-nvăluit
În roşu şi în galben poate
Să fie-oricând asemuit,

Prin roşul care îl străbate,
Cu un obraz de-ndrăgostit,
Plin de noroc şi sănătate;
Iar galbenu-i ca un pălit
Obraz de-ndrăgostit, ce-l bate
Un nenoroc fără sfârşit!
Pe faţa voastră-s adunate,
Deci, două semne, desluşit
Şi-al celui fericit în toate,
Şi-al celui deznădăjduit!

CAISELE

Caise dragi, cu sâmburî minunaţi,
Cine-ar putea să pună la-ndoială
Desăvârşirea voastră numai fală?
Voi, când eraţi doar flori, v-asemănaţi
Cu stelele; acum, ca fructe pline,
Rotunde printre frunze, şi-ntru tot
De aur, vă asemuiţi, socot,
Cu nişte sori gingaşi, cu pete line.

SMOCHINELE

O, albelor smochine, şi negre, ca de soare;
Binevenite pe tablaua mea!
Îmi sunteţi dragi ca albele fecioare
Ale Greciei; vă iubesc aşa
Ca pe-ale Etiopiei fierbinţi
Copile-ntunecate de dorinţi.

O, voi, din toate, cele mai iubite!
Voi, care nu vă îndoiţi deloc
De dragostea-mi şi dulcile-i ispite
Pe care le stârniţi ca pe un foc,

Încât nici nu vă pasă cum arată
Făptura voastră pururea visată!

Ah, dacă va iubesc atât, şi dacă
Atâtea doruri îmi stârniţi în piept,
E pentru că eu ştiu să-mi fie dragă,
Aşa cum alţii nu ştiu, şi-i nedrept,
Maturitatea voastră, dulci smochine,
O, voi, cele de-atâta taină pline!

Iubite dulci, cu faţa numai cute
De-atâtea deziluzii câte-aţi tras
Pe crengile de-amar de vânt bătute
Şi care v-a scris chinul pe obraz,
Ce dulci sunteţi, şi cât de-nmiresmate,
Ca florile de muşeţel, uscate.

Şi numai voi, dintre atâtea poame,
În clipa rară-a coaptelor dorinţi,
O, voi, preadăruitelor cu-aroame,
Ştiţi să lăsaţi, topindu-vă-ntre dinţi,
Suavul strop îmbătător, pe care
L-aţi zămislit din miere şi din soare!

PERELE

O, tinere copile, o, candide fecioare,
De must răcoritor şi-arome pline,
Oleacă dulci, oleacă acrişoare,
Eline, sinaite, alepine,

Voi, care, legănându-vă sfioase,
Staţi atârnate-n ramuri, dolofane,
Cu talii suple şi cu şolduri grase,
Şi aşteptaţi, ca nişte mari sultane,

Să vină-ndrăgostiţii voşiri-odată
Şi gingaş de pe ramuri să vă strângă —
Să n-aveţi teamă, vor veni îndată
Să vă culeagă, şi vă şi mănâncă!

Fie că sunteţi galbene ori crude,
Fie grăsane, fie ascuţite,
Fie că singuratice şi nude,
Fie perechi pe crengile-nfrunzite,

O, pere, voi veţi fi întotdeauna
Pe gustul nostru! Carnea voastră pură,
Râvnita pururi, fragedă şi bună,
Şi care parcă se topeşte-n gură,

Întotdeauna are să ne pară
Uluitoare ca şi-ntâia oară!

PIERSICILE

Cu strat de puf ne apărăm obrazul
De aerul prea crud ori prea fierbinte;
Din catifea ne-am întocmit veşminte,
Să ne-nvelească pielea ca atlazul.

Rotunde suntem, roşii ca de sânge,
Scăldate-n nentinată feciorie;
De-aceea pielea noastră-i purpurie,
Şi-atâta strălucire-n ea răsfrânge.

Deci cu toţi dinţii ia fără zăbavă
Şi muşcă mierea-n carnea noastră strânsă;
Doar inima nu ne-o atinge însă,
Că te-ar ucide dulcea ei otravă!

MIGDALELE

Dulce-mi şoptesc: „Sfioase şi fecioare,
Noi în trei mantii verii ne învălim,
Ca perlele-n cochilia lor tare.
Şi-n miezul nostru, cât de dulci să fim
Şi cât de-alese pentru cel în stare
Să spargă-asprimea noastră – aferim!
Ne place să fim aspre şi amare
cât suntem încă tinere; dar ştim
Că vârsta curge, şi-ar fi de mirare
Tot aspre şi fecioare să trăim;
Şi-atunci deschidem inima în soare
Şi, proaspătă, cu drag ne-o dăruim
Oricui o vrea, când trece pe cărare!”

Iar eu strigai: „O, gingaşe migdale,
Mărunte giuvaiere şi ispite,
Mă uit cum staţi în verzile mantale,
Cu mare sfiiciune învălite,
Şi puful vostru subţirel şi verde
Îmi aminteşte dulcele obraz
Al unui copilandru ce mă pierde;
Iar ochii lui, pare că s-ar fi tras
Din cele două jumătăţi prelungi
Ce-alcătuiesc întreaga-vă făptură;
Iar unghiile lui îmi par atunci
Croite pe măsura voastră pură.

Chiar necredinţa voastră e un har,
Căci chiar dacă-mpărţită-n două-adese
Vi-i inima nehotărâtă – dar
Rămâne albă, fără ca să-i pese,
Şi miezul ei stă pururea curat,
Ca perla în cochilia-i de jad.”

JUJUBELE

Ia uite şi jujubele-n ciorchine
Cum spânzură, ca nişte clopoţei
De aur, prinşi la glezne de femei,
În lanţ de flori, pe ramurile pline.

Sunt roadele copacului Sidrah.
Huriile se-alintă-n umbra lui.
Şi falnic stă, cum niciun altul nu-i,
De-a dreapta lângă jeţul lui Allah.

Iar tablele lui Moise cândva
Din lemnul lui s-au întocmit, săvai!
Şi cele patru râuri sfinte-n rai
Purced chiar de la rădăcina sa!

PORTOCALELE

Sus pe colină, când zefiru-adie,
Se clatină-aromaţii portocali
Din ramurile toate-nfiorate,
Şi râd din tot belşugul lor floral,
Şi hohotesc din frunzele lor toate,
Cu foşnet dulce, acolo pe deal.

O, portocale, voi sunteţi asemenea
Unor femei care şi-au pus veşminte,
Croite din atlaz de aur roşu.
Pe tinerele trupuri, să se-alinte
Şi să se-mpodobească fericite,
Ca-n zilele de sărbătoare, sfinte!

Flori după miros, fructe după gust,
Voi sunteţi însă nişte mingi de foc
În care-aţi strâns răcoare de zăpezi!

Zăpezi ce-n foc nu se topesc deloc!
Un foc vrăjit, fără de vâlvătăi,
Şi cu zăpezi vrăjite la mijloc!

Iar când mă uit la pielea voastră coaptă,
La sclipătu-i vrăjit şi nepătat,
Cum aş putea să nu-mi aduc aminte
De al iubitei zâmbet luminat,
De fetişcana cu obrajii roşii,
De trupu-i ca de aur brobonat?

LĂMĂILE

Cu crengile-aplecate la pământ,
Lămâii se-ncovoaie sub povara
Belşugului de roadă, fremătând.
Iar fructele lor, ce-nfioară nara,
Căţui de aur sub frunzişul blând,
Revarsă-n inimi vrăji îmbătătoare,
Şi cu mireasma lor de abur sfânt
Dau sufletu-ndărăt celui ce moare.

CHITRELE

Priveşte-le: încep să dea în pârg
Şi chitrele acestea! E-o zăpadă
Care se-mpodobeşte-acum de sârg
În haine de şofran; e, totodată,
Argintul ce se face aur tras;
E luna care se preschimbă-n soare.
O, chitre voi baloane de topaz,
Pur chihlimbar, sâni tineri de fecioare,
O, chitre voi, o, chitre sclipitoare!...

BANANELE

Bananelor, cu forme îndrăzneţe
Şi carnea grasă ca o prăjitură,
Bananelor, cu dulce piele pură
Ce ardeţi ochii fetelor iubeţe,
Bananelor, când vă topiţi în gură,
Ne vindecaţi de dor şi de tristeţe,
Şi ne-mbătaţi precum o băutură!

Fie că spânzuraţi în mari ciorchini,
Lungi drugi de aur care greu apasă
Pe-ai mamei voastre umeri mult prea plini
Fie că sub tavan, la noi în casă,
Vă pârguiţi puţin câte puţin —
O, şipuri scumpe cu mireasmă-aleasă
Şi gust cum altul nu e mai deplin,

Voi totdeauna ştiţi să fiţi pe plac
Şi simţurilor noastre totodată
Şi dorului după cel dus şi drag!
Din toată poama dulce din livadă,
Doar voi vă scoateţi inima-n vileag
Cu milă şi privire-nduioşată
De-o văduvă cu doruri fără leac,
Ori de-o femeie, biată, divorţată!

CURMALELE

Suntem copilele voinice
Crescute-n mândri palmieri,
Noi, oacheşele beduine
Blând legănate-n adieri
Ce fluieră prin părul nostru
Învăluindu-ne-n plăceri.

Iar tatăl nostru, sfântul soare,
Ne-a dat drept hrană, din pruncie,
Lumina lui fără de seamăn;
Şi din adânc bogat de glie,
Ca de la sânul unei mame,
Am supt licoare şi tărie.

Suntem iubitele cântate
De neamul corturilor, care
De veci trăieşte-n libertate
Şi care nici habar nu are
De-orăşeneştile palate
Cu porţi şi strajă la intrare,

Ah, neamul slobod al pustiei,
Al costelivelor cămile,
Al iepelor nedomolite,
Al răpitoarelor copile,
Al iataganelor cumplite,
Şi-al ospeţiei fără sile!

Iar cel ce a gustat vreodată
Sub palmii noştri umbra dulce,
Acela numai anevoie
Din vraja noastră se mai smulge,
Şi-ar vrea să-i adumbrim de-a pururi
Mormântu-n care-o să se culce!

Or, acestea-s, printre altele, sumedenii, câteva dintre poemele despre fructe. Ci ar trebui o viaţă întreagă pentru a spune versurile despre nişte flori ca acelea care se aflau în acea grădină minunată, iasomii, hiacinte, crini de apă, mirţi, maci, narcise şi trandafiri de toate soiurile.

Însă paznicul grădinii îi şi dusese pe băieţi, punându-i pe alei, la un chioşc ascuns în mijlocul verdeţii. Şi îi pofti să intre acolo să se odihnească, şi îi îmbie să şadă jos, împrejurul unui havuz, pe nişte perne de atlaz, rugându-l

pe tânărul Nur să ia loc la mijloc. Şi îi dete...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaptezeci şi treia noapte

Urmă:

Şi îi dete, ca să-şi răcorească faţa, un evantai din pene de struţ, pe care erau scrise aceste versuri:

Aripa albă-s, şi neostenită!
Înmiresmatele mele-adieri,
Care alintă faţa-ndrăgostită,
Stârnesc ispita dulcilor plăceri,
Şi-n umbra mea de simplu evantai
Guşti reveneala vântului din rai.

Pe urmă, tinerii, după ce îşi scoaseră caftanele şi turbanele, începură să tăifăsuiască şi să înşire lafuri împreună, şi nu mai puteau să-şi desprindă privirile de pe frumosul lor prieten Nur. Iar paznicul le aşternu chiar el masa, care fu cum nu se poate mai aleasă, cu fripturi de pui, de gâşte, de prepeliţe, de porumbei, de potârnichi şi de miel umplut, fără a mai socoti coşurile cu fructe culese de pe ramuri. Şi, după masă, tinerii se spălară pe mâini cu săpun înmiresmat cu mosc, şi se şterseră cu ştergare de mătase chindisite cu aur.

Atunci, paznicul intră cu un mănunchi minunat de trandafiri şi zise:

— Se cuvine, o, prietenii mei, ca, până a vă desfăta cu băuturile, să vă pregătiţi sufletul pentru plăcere cu aceste culori şi miresme de trandafir.

Iar ei strigară:

— Adevărat spui, o, paznicule!

El zise:

— Aşa-i! Nu vreau să vă dau însă aceşti trandafiri decât în schimbul unui poem frumos despre această floare

minunată!

Atunci, tânărul care era stăpânul acelei grădini luă coşul cu trandafiri din mâinile paznicului, îşi cufundă capu-n ele, mirosi îndelung florile, pe urmă făcu un semn, cu mâna cerând tăcere, şi ticlui:

Fecioară plină de miresme
Şi-atât de ruşinoasă-alt'dată,
În tinereţea ta cuminte,
Când roşul mândrului obraz
Ţi-l ascundeai cu sfiiciune,
De-un gând de foc cutremurată.
Sub verdele fără prihană
Al mânecilor de atlaz,
O, floare peste flori regină,
Eşti ca sultana între roabe,
Şi ca în ceata-i de războinici
Un tânăr şi frumos emir!
În bumbul tău plin cu balsamuri
Parfumul lumii-ntregi încape,
O, floare pururi îndrăgită,
Boboc vrăjit de trandafir!
Petalele-ţi întredeschise
Sub lina zării adiere
Sunt buzele unei cadâne
Dând să-l sărute pe cel drag!
În prospeţimea ta curată,
Eşti mai gingaşă la vedere
Decât obrazul fără barbă
Al unui tinerel ravac;
Şi-s ca un zâmbet de copilă
Podoabele-ţi de foc, învoalte;
Iar sângele ce-ţi colorează
Făptura de fecioară, viu,
Te face-asemeni aurorei
În razele-i de aur, calde,
Te face-asemeni unei cupe

Cu vin într-însa purpuriu,
Te face-o salbă de rubine
Pe-o creangă pură de smaralde!
O, floare-aprinsă-a voluptăţii,
Dar care ştii să fii şi crudă
Când unii, cu grosolănie,
Te smulg din cuibu-ţi liniştit!
Pe-aceia-i pedepseşti amarnic
Şi îi alungi cu mare ciudă,
Scoţând din tolba ta de aur
Săgeţi cu vârful ascuţit!
Ce minunată, ce plăcută,
Cât eşti de înveselitoare!
Cum ştii tu să-i vrăjeşti pe-aceia
Cari, gingaşi, ştiu ce scumpă eşti!
Cum ştii să-mbraci atunci făptura-ţi
În rochii mult strălucitoare,
Şi, pentru ei, cum ştii, frumoaso,
Să capeţi aure cereşti,

Şi să rămâi iubita fără pată
De care nu te saturi niciodată!

Când auziră această minunată laudă a trandafirului, tinerii nu-şi mai putură stăpâni încântarea şi scoaseră un potop de strigăte şi repetară laolaltă, legănându-şi capul:

Şi să rămâi iubita fără pată
De care nu te saturi niciodată.

Iar cel care îşi sfârşise poemul cel ticluit goli numaidecât coşul şi îi coperi cu trandafiri pe oaspeţii săi. Pe urmă, umplu cu vin cupa cea mare şi o trecu apoi roată pe la toţi. Şi tânărul Nur, când îi veni rândul, luă cupa cu o oarecare stânjeneală; căci niciodată nu mai băuse vin, iar cerul gurii lui nu cunoştea gustul băuturilor dospite, aşa cum nici trupul lui nu cunoştea atingerea cu

femeia. Era fecior, în adevăr, şi părinţii săi, dat fiind anii-i tineri, încă nu-i dăruiseră nicio cadână, cum e obiceiul la cei bogaţi, care vor, înainte de însurătoare, să le dea deprindere şi ştiinţă, în aceste treburi, fiilor lor tinerei. Iar prietenii lui ştiau amănuntul, despre fecioria lui Nur, şi se învoiseră, poftindu-l la acea plimbare prin grădini, să-l dumirească în privinţa aceasta.

Aşa că, atunci când îl văzură că ţinea cupa şi şovăia ca dinaintea unui lucru oprit, tinerii începură să râda cu hohote nestăpânite, încât Nur, necăjit şi, oricum, umilit, duse până la urmă hotărât cupa la gură şi o goli dintr-o sorbitură până la cel din urmă strop. Şi tinerii, dacă văzură aşa, scoaseră un strigăt de biruinţă; iar grădinarul cel iscusit veni lângă Nur, cu bărdaca umplută la loc, şi îi zise:

— Bun temei ai, o, Nur, să nu te lepezi mai mult de licoarea aceasta scumpă a beţiei! Ea este mama virtuţilor, leacul împotriva tuturor necazurilor, tiriacul pentru toate relele trupului şi ale sufletului! Săracilor le dă bogăţie, fricoşilor curaj, slabilor putere şi tărie! O, Nur, prietene al meu minunat, şi eu sunt, şi noi toţi cei de aici suntem slujitorii şi robii tăi! Ci ia cupa aceasta, rogu-te, şi bea vinul acesta, care este mai puţin îmbătător decât ochii tăi!

Şi Nur nu putu să nu primească şi, dintr-o sorbitură, goli cupa pe care i-o întinsese gazda sa.

Atunci, aburul beţiei începu să i se învâlvoreze în cap; şi unul dintre flăcăi strigă către gazda:

— E bine aşa, o, preabune prietene! Ci plăcerea noastră n-ar putea să fie întreagă fără de cântecul şi fără de glasul buzelor de femeie...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaptezeci şi patra noapte

Urmă:

180...Şi nu ştii vorbele poetului?:

Hai, să se treacă vinul, roată,
Şi-n cupa mică şi-n cea mare!
Prietene, ia, bea licoare
Din mâna asta minunată
A unei frumuseţi ce pare
Ca luna plină când se-arată!
Dar, ca să poţi goli pocalul,
Părându-ţi mai ispititor,
Ascultă-o muzică de dor! —
Eu ştiu că totdeauna calul
Dat la adăp lângă izvor
Mult mai cu sete soarbe valul
Când i se fluieră uşor!

Când auzi versurile acestea, tânărul stăpân al grădinii răspunse cu un zâmbet, pe urmă se ridică numaidecât şi ieşi din odaia în care petreceau, ca să se întoarcă peste o clipă ţinând de mână o fetişcană îmbrăcată toată în mătase albastră. Or, fata aceea era o egipteancă zarifă şi minunat croită, dreaptă ca litera *alef*, cu ochi babilonieni, cu părul negru ca negurile, şi albă ca argintul dintr-o mină sau ca o migdală descojită. Şi era aşa de frumoasă şi aşa de strălucitoare în rochia ei întunecată, că ai fi luat-o drept o lună de vară în totul unei nopţi de iarnă, încât, cum să nu fi avut nişte sâni de fildeş alb, un pântec pe potrivă, nişte coapse falnice şi nişte podoabe rotunde ca nişte perne, şi dedesubtul lor o minune moale, trandafirie şi înmiresmată, asemenea unui săculeţ pus într-un pachet mare? Şi oare nu chiar despre egipteanca aceea va fi spus poetul:

Ea trece mândră – ca o căprioară
Târând în urmă-i turmele de lei
Pe care lungi săgeţi din ochii ei

I-a biruit acum întâia oară.

Frumoasa-i noapte neagră, de cărbune,
A părului, cu-ntunecatu-i rost,
Întinde peste ea, drept adăpost,
Un cort fără de stâlpi, un cort minune.

Cu mâneca-şi ascunde, ruşinată,
Calzi, trandafirii-i roşii din obraz.
Ci inimile totuşi, ca-n extaz,
De ambra pielii sale se îmbată.

Iar dacă şi-ar da la o parte voalul
Sub care-şi adumbreşte chipul pur.
Ce umilit te-ai temeni, azur
Al cerului curat cum e cristalul!

Voi, diamante pline de lucoare,
V-aţi temem atunci şi voi la fel,
Când ochii ei şăgalnici de sub el
Ar răsări ca două pietre rare!

Şi tânărul stăpân al grădinii îi spuse fetişcanei:

— O, frumoasă domniţă a stelelor, află că nu te-am poftit să vii în grădina noastră decât spre a-i face plăcere musafirului şi prietenului nostru Nur, aci de faţă, şi care ne cinsteşte astăzi, întâia oară, cu ospeţia lui!

Atunci, tânăra egipteancă se duse şi şezu lângă Nur, aruncându-i o ochiadă năprasnică; pe urmă, scoase de sub izar un săcuţ de satin verde; şi îl dezlegă şi scoase din el treizeci şi două de bucăţele de lemn pe care le împereche două câte două, aşa cum se împerechează bărbaţii cu femeile şi femeile cu bărbaţii, şi într-un sfârşit înjghebă o minunată alăută indienească. Şi îşi suflecă mânecile până la coate, dezvelindu-şi astfel încheieturile mâinilor şi braţele, strânse alăuta la sân, aşa cum îşi strânge o mamă copilul, şi o pipăi cu unghiile degetelor.

Şi alăuta, la atingerea aceea, se înfioră şi gemu cu vuiet; şi nu putu să nu-şi aducă aminte dintr-odată de obârşia şi de menirea ei: îşi aminti de pământul în care fusese sădită ca arbore; de apele care o udaseră, de locurile unde crescuse în nemişcarea tulpinei sale, de păsările pe care le adăpostise, de toporarii care o retezaseră, de meşterul cel iscusit care o şlefuise, de lustruitorul care o îmbrăcase în strălucire, de corabia care o adusese, şi de toate mâinile cele frumoase prin care trecuse. Şi, la amintirile acestea, gemu şi cântă dulce, şi parcă răspundea pe limba sa cu aceste cuplete ritmate unghiilor care o alintau:

Am fost un arbor verde-odinioară,
Plin tot de frunze şi privighetori;
Când îmi cântau, cu triluri ce nfioară,
De dragoste, le legănam uşor.

Da, ele mi-au dat patima cântării!
Iar eu, ca-n vrajă, nici nu cutezam
Să-mi mişc o frunză doar în boarea zării,
Şi le-ascultam cu fiecare ram.

Ci într-o zi, o mână grea mă curmă,
Şi mă doboară-n huiet la pământ,
Şi mă preschimbă, cum vedeţi, pe urmă
În mica alăută care sunt.

Ci nu mă plâng de soarta mea – e bună!
Când unghiile gingaşe mă prind,
Eu freamăt lung din fiecare strună,
Sub mâinile frumoase, dănţuind.

Drept plată a robiei mele toate,
Mă culc pe sânii fetelor, de foc,
Şi-n braţe dulci de hurii parfumate
Ce mă cuprind duios peste mijloc.

Ştiu să vrăjesc cu limpedea-mi chitare
Prietenii iubiţi, şi să-i alin;
Ca trilurile de privighetoare,
Îmbăt fără paharnic, fără vin.

După începutul acesta fără cuvinte, în care alăuta grăise într-un grai pe care numai sufletul îl pricepe, egipteanca cea frumoasă se opri o clipă din cântare...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaptezeci şi cincea noapte

Urmă:

...pe urmă, întorcându-şi privirile către tânărul Nur, cântă aceste stihuri, acompaniindu-se cu alăuta:

Noaptea-i plină de lumină,
Iar privighetoarea, lin,
În frunzişul verde-şi cântă
Pătimaşul ei suspin,
Cum îşi cântă-ndrăgostitul
Al iubirii dulce chin.
Ah, trezeşte-te! Deasupra
Vraja cerului senin
Sufletele ni le-mbată
Cu al fericirii vin,
Şi în noaptea de lumină,
Când de farmec totu-i plin,
Sub sclipirea lunii blânde,
Vino, dragostea mea, vin'!
Teamă nici să nu ne fie
Să ne folosim de somnul
Celor vajnici şi haini,
Să ne bucurăm în voie

De-ale dragostei lumini.
Noaptea nu e-ntotdeauna
Ca un falnic baldachin,
Plină de sclipiri de stele
Şi miresme! Vino, vin'!
Oare nu ai, ca să-ţi bucuri
Sfântul inimii alin,
Mirţi şi trandafiri de-a valma,
Flori de aur şi rubin,
Şi parfumuri care-mbată?
Oare nu ai, ca tain,
Toate cele patru haruri
Ce-ncunună un destin:
Un prieten, o iubită,
Bani la teşcherea, şi vin?
Ce-ţi mai trebuie pe lume,
Pentru-al bucuriei cin?
Nu mai zăbovi o clipă!
Foloseşte-acest festin!
Mâine totul va să piară!
Iata, ţi se dă peşin
Cupa fericirii plină —
Ia-o, soarbe-o-acum! Amin!

Când auzi stihurile acestea, tânărul Nur, beat de vin şi de dragoste, aruncă nişte priviri înflăcărate înspre roaba cea frumoasă, care îi răspunse cu un zâmbet făgăduitor. El atunci se plecă înspre ea, mânat de dorinţă; şi ea, pe dată, îşi împinse în el de-a binelea vârful sânilor, îl sărută între ochi, şi se lăsa toată în mâinile lui. Şi Nur, supunându-se tulburării simţurilor şi învâlvorării care îl cuprindea, îşi lipi buzele de gura copilandrei şi o adulmecă întocmai ca pe un trandafir. Ci fata, chemată de privirile celorlalţi băieţi, se desprinse din această îmbrăţişare dintâi a flăcăiandrului, spre a-şi lua iar alăuta şi ca să cânte:

Pe frumuseţea feţei tale,
Pe-obrajii-ţi – strat de trandafiri —
Pe vinul scump al gurii tale,
Jur că tu eşti, fără-ngrădiri,
Lumină pentru ochii mei, alint
Al pleoapei mele, şi că doar pe tine,
Numai pe tine te iubesc cu jind,
O, viaţă, tu, a inimii din mine!

Când auzi mărturisirea aceasta arzătoare, Nur, răpit de iubire, ticlui şi el la rându-i:

O, tu, care te-arăti strălucitoare,
Ca o corabie de hoţi pe mare,
Frumoaso cu priviri de şoim tâlhare;
O, *fată dulce, strânsă-n cingătoare,*
Cu gura-mpodobită, cum îmi pare,
De două şiruri de mărgăritare,
Şi cu obrajii trandafiri în floare
Dintr-o grădină-nchisă cu zăvoare,
O, tu, ce-ţi laşi a părului lucoare
Lungimea-ntreagă să şi-o desfăşoare,
În două despărţit de-acea cărare,
Lin unduind din creştet la picioare,
Şi negru ca harapul tânăr care,
Scos la mezat, e gata de vânzare —

Tu, gând tiran al sufletului meu,
La care mă închin de-acum mereu,

Vederea doar a farmecelor tale
I-a şi croit iubirii dreapta cale
În inima mea, şi, ca-ntr-un tertip,
Mi-a zugrăvit cârmâzul ei pe chip
Şi-mi mistuie acum, şi-mi ia zălog
Ficatul ars de-al patimilor foc!
Ah, ţie-aş vrea să-ţi dau, de-ar fi să pot,

Şi-averea mea, şi sufletul, pe tot!
Iar dacă tu te-ai ridica să-ntrebi:
„Mi-ai dărui şi somnul tău, şi trebi?”
Eu aş răspunde: „Hotărât că da!
Şi ochii-mi, vrăjitoareo, ţi i-aş da!”

Când tânărul stăpân al grădinii văzu starea în care se afla prietenul său Nur, socoti că venise clipa s-o lase pe egipteana cea nurlie să înceapă a-l învăţa jocurile dragostei. Şi le făcu semn băieţilor, care se ridicară unul câte unul şi ieşiră din sala de ospăţ, lasându-l pe Nur singur-singurel cu egipteana cea frumoasă.

Când fetişcana se văzu singură cu frumosul Nur, numaidecât se şi ridică în sus, dreaptă, şi se despuiă de podoabele şi de hainele de pe ea, ivindu-se goala pe de-a-ntregul, şi având drept izar numai pletele ei. Şi se duse de se aşeză pe genunchii lui Nur şi îi sărută între ochi şi îi zise:

— Află, o, ochi al meu, că darul este totdeauna pe măsura dărniciei celui care îl dă. Or, ţie, pentru frumuseţea ta, şi întrucât îmi place de tine, îţi dau tot ce am! Ia-mi buzele, ia-mi limba, ia-mi sânii, ia-mi pântecul şi tot ce vrei!

Şi Nur primi darul cel minunat, şi îi dete şi el, în loc, un dar încă şi mai minunat. Iar fetişcana, deopotrivă de fermecată şi de uimită de dărnicia şi de iscusinţa lui, îl întrebă, când sfârşiră:

— Şi iacătă, o, Nur, prietenii tăi ziceau că erai fecior?

El spuse:

— Da, eram!

Ea spuse:

— Tare-i uluitor! Şi ce priceput te-ai dovedit de la cea dintâi încercare a ta!

El spuse, râzând:

— Când izbeşti într-o cremene, totdeauna sar scântei!

Şi, iacătă, în felul acesta, în vâlva de trandafiri, de veselie şi de desfătări sporite, tânărul Nur cunoscu

dragostea în braţele unei egiptence frumoase şi sănătoase ca un ochi de cocoş, şi gingaşă ca o migdală descojită.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaptezeci şi şasea noapte

Urmă:

Or, aşa îi fusese scris de la ursitoare că trebuia sa fie pentru începutul învăţăturii lui. Căci fără de aceasta, cum s-ar pricepe lucrurile încă şi mai minunate care aveau să-i însemne paşii pe calea cea dreaptă a vieţii fericite?

Încât, de îndată ce zbeguielile lor luară sfârşit, tânărul Nur se sculă, căci stelele începeau să sclipească pe cer şi răsuflarea lui Allah se ridica în vântul nopţii. Şi îi spuse fetişcanei:

— Cu îngăduinţa ta!

Şi, cu toate rugăminţile ei de a-l mai ţine, flăcăul nu vroi să zăbovească, ci se duse de încălecă pe catârul lui şi se întoarse cât mai degrabă acasă, unde îl aşteptau îngrijoraţi tatăl său Cunună şi mama sa.

Or, de cum trecu pragul, maică-sa, plină de îngrijorare din pricina acelei întârzieri neobişnuite a fiului ei, dete fuga în întâmpinarea lui, îl strânse în braţe şi îi spuse:

— Unde ai fost, scumpul meu, de-ai zăbovit atâta vreme departe de casă?

Ci, de îndată ce Nur deschise gura, maică-sa băgă de seamă că e ameţit de vin şi îi simţi duhoarea răsuflării. Şi îi zise:

— Ah, Nur, păcătosule, ce-ai făcut? Dacă taică-tău are să simtă cum duhneşti, e prăpăd!

Căci Nur, care dusese bine beţia cât timp stătuse în braţele egiptencei, fusese răzbit de aerul tare de afară, şi minţile lui tulburate îl făceau să se clatine la dreapta şi la stânga ca un beţiv. Încât maică-sa îl duse repede la patul

lui şi îl culcă, învelindu-l bine.

Ci, în clipa aceea, intră în odaie neguţătorul Cunună, care era un păstrător credincios al legii lui Allah ce-i opreşte pe drept-credincioşi să bea băuturi dospite. Şi, când îl văzu pe fiul lui culcat, galben la faţă şi pierit, o întrebă pe soţia sa:

— Ce are?

Ea răspunse:

— Îl doare rău capul, din pricina aerului tare din grădina aceea unde i-ai îngăduit să se ducă la plimbare cu prietenii lui!

Şi neguţătorul Cunună, cam necăjit de dojana ce i-o făcea soţia şi de durerea de cap a fiului său, se aplecă înspre Nur ca să-l întrebe cum îi mai este; ci îi simţi duhoarea răsuflării şi, mâniat, îl zgâlţâi de mână şi strigă:

— Cum, fiu dezmăţat? ai încălcat legea lui Allah şi a profetului său, şi cutezi să intri în casă fără a-ţi curăţa gura de ticăloşie?

Şi îl certă aşa, mai departe, cu asprime.

Atunci Nur, care era beat de tot, fără să-şi dea bine seama ce face, ridică mâna şi îi trase tatălui său, negustorul Cunună, un ghiont care îl lovi, în ochiul drept, şi atâta de năpraznic încât îl doborî la pământ. Iar bătrânul Cunună, peste poate de mâniat, făcu jurământ, pe despărţenia de nevastă-să, că de-a doua zi chiar are să-l alunge pe fiul său Nur, după ce are să-i taie mâna dreaptă. Pe urmă, ieşi din odaie.

Când mama lui Nur auzi jurământul acela cumplit, împotriva căruia nu mai încăpea niciun fel de scăpare ori de leac, îşi sfâşie hainele deznădăjduită şi îşi petrecu noaptea toată bocindu-se şi plângând la piciorul patului fiului ei cufundat în beţie. Ci, întrucât treaba era amarnică, biata de ea, făcându-l să asude şi să se uşureze cât mai mult, izbuti să-i împrăştie aburii vinului. Şi, cum flăcăul nu-şi mai aducea aminte nimic din tot ce se întâmplase, îi povesti ea ce faptă săvârşise şi jurământul cel cumplit al tatălui său Cunună. Pe urmă îi

spuse:

— Vai de noi! acuma căinţele sunt degeaba! Şi nu-ţi mai rămâne altă hotărâre să iei, până ce ursita o schimba faţa lucrurilor, decât să pleci cât mai degrabă, o, Nur, din casa părintelui tău! Du-te, fiul meu, în oraşul Al-Iskandaria, şi ia de colea o pungă cu o mie de galbeni şi o sută de dinari! Când ai să sfârşeşti banii aceştia, ai să-mi ceri alţii, numai să ai grijă să-mi dai de ştire.

Şi începu să plângă, sărutându-l.

Nur, atunci, după ce vărsă şi el la rându-i un potop de lacrimi de căinţă, agăţă punga la brâu, îşi luă bun-rămas de la maică-sa, şi ieşi tainic din casă, îndreptându-se grabnic înspre portul Bulak şi, de acolo, pe Nil în jos, cu o corabie, până la Al-Iskandaria, unde coborî bine sănătos.

Or, Nur văzu că Al-Iskandaria era o cetate strălucită, locuită de nişte oameni cu totul minunaţi şi dăruită cu un aer foarte plăcut, cu grădini pline de roade şi de flori, cu străzi frumoase şi cu sukuri falnice. Şi porni să străbată încântat feluritele mahalale din oraş şi toate sukurile, unul după altul. Şi, cum trecea prin sukul osebit de plăcut al neguţătorilor de flori şi de fructe...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaptezeci şi şaptea noapte

Urmă:

...văzu un persan care trecea călare pe un catâr, având la spatele lui, pe crupă, o fetişcană minunată, cu înfăţişarea plăcută şi cu un mijloc de cinci palme pline. Era alba cum e ghinda în coaja ei, ca albişoara în eleşteu, ca o zerboa[2] în deşert. Faţa ei era mai orbitoate decât strălucirea soarelui, iar de sub straja arcurilor întinse ale sprâncenelor scăpărau doi ochi mari şi negri, de obârşie

[2] Gazelă.

babilonică. Şi, prin pânza străvezie care o învăluia, se ghiceau în ea minunăţii fără de pereche pe lume: obrajii lucitori ca satinul cel mai frumos şi presăraţi cu trandafiri; dinţii care erau două şiraguri de mărgăritare; sânii drepţi şi împungători; şoldurile mlădioase; coapsele asemănătoare cu cozile durdulii ale oilor siriene, şi adăpostind, către vârful lor de zăpadă, o comoară de neasemuit, şi sprijinind un spate alcătuit întru totul dintr-un amestec de mărgăritare, de trandafiri şi de iasomii. Slavă celui carele a zămislit-o!

Încât, atunci când tânărul Nur o văzu pe tânăra aceea, care o întrecea în strălucire pe egipteana cea oacheşă din grădină, nu se putu opri să nu se ia după preafericitul catâr care o ducea. Şi începu să meargă aşa, după ea, până ce ajunseră la locul unde se afla târgul de robi.

Acolo, persanul se dete jos de pe catâr şi, după ce o ajută pe fată să descalece şi ea la rându-i, o luă de mână şi o înfăţişă telalului, ca s-o strige spre vânzare. Şi telalul, dând mulţimea la o parte, o pofti pe fetişcană să se aşeze într-un jilţ de fildeş împodobit cu aur, în mijlocul târgului. Pe urmă, îşi plimbă privirile peste cei care îl înconjurau şi strigă:

— O, neguţătorilor! O, cumpărătorilor! o, stăpânilor de bogăţii! orăşeni şi beduini! o, lume care te afli împrejurul meu, mai aproape ori mai departe, deschid mezatul! Nicio ocară asupra aceluia care deschide mezatul! Preţuiţi şi rostiţi-vă! Allah este atoateputinte şi atoateştiutor! Deschid mezatul!

Atunci, veni în rândul din faţă un bătrân, care era starostele neguţătorilor din oraş, şi dinaintea lui nimenea nu îndrăznea să ridice glasul spre a da mai mult. Şi făcu domol un ocol împrejurul jilţului pe care şedea fata şi, după ce o cercetă cu mare luare aminte, spuse:

— Deschid mezatul cu nouă sute douăzeci şi cinci de dinari!

Numaidecât telalul striga cât îl ţinea gura:

— Mezatul se deschide la nouă sute douăzeci şi cinci de

dinari! O, deschizătorule! O, atoateştiutorule! O, darnicule! La noua sute douăzeci şi cinci de dinari ca preţ de mezat pentru mărgăritarul cel fără de asemuire!

Pe urmă, cum nimenea nu vroia să ridice mezatul, din preţuire faţă de preacinstitul staroste, telalul se întoarse către fetişcană şi o întreba:

— Primeşti, o, sultăniţă a lunelor, să fii a preacinstitului nostru staroste?

Şi fata răspunse, de sub maramele ei:

— Nu cumva eşti smintit, o, telalule, ori măcar lovit de vreo scrânteală la limbă, de-mi pui o întrebare ca asta?

Iar telalul, fâstâcit, întrebă:

— Şi de ce, mă rog, o, sultăniţă a mândreţelor?

Şi fetişcana, dezvelindu-şi într-un zâmbet mărgăritarele gurii, spuse:

— O, telalule, au nu ţi-e ruşine înaintea lui Allah şi a bărbii tale, când vrei să dai fete de soiul meu unui moşneag ca acesta, matofit şi neputinţe, pe care nevastă-sa, fără de nicio îndoială, şi nu numai o dată, l-o fi dodelit amarnic şi plină de ciudă din pricina nevolniciii lui? Şi nu ştii că unui moşneag ca acesta i se potrivesc întocmai versurile poetului:

Am o zestre de ocară,
Fără vreo nădejde.
E făcută dintr-o ceară
Care se topeşte.

Şi cu cât mă zbat mai tare,
Cu atât, greoaie,
Ca lovită de dogoare,
Şi mai rău se-nmoaie.

Nu spun astea într-o doară!
Rea-i, şi mişelească!
Ea se stinge, bunăoară,
Când să se trezească

Blestemata! Doar arare.
La vreun ceasc destoinic,
Când sunt singur, mai tresare
Într-un zel războinic.

Ticăloasă-i şi avară
Când să se arate
Darnică! Şi altfel, iară,
Risipind de toate,

Când mai bună-ar fi, îmi pare,
O economie!
Ah, scârbavnica! E-n stare
Doar atunci să-nvie

Când mă culc! Şi să nu sară
Când mă ştie treaz!
Zestre neagră şi amară,
Zestre de necaz!

Fie blestemată care
Zestrea mea umilă
Are s-o râvnească şi-are
Să mi-o ia de milă!

Când cei de faţă auziră vorbele şi versurile acestea ale fetişcanei, se arătară până peste poate de supăraţi, din pricina lipsei de cinstire şi de bună-cuviinţă dovedite faţă de staroste. Şi telalul îi spuse tinerei:

— Pe Allah, o, stăpâna mea, mă faci să-mi crape obrazul dinaintea negustorilor! Cum de poţi să-i spui asemenea lucruri starostelui nostru, un om de vază, un înţelept, un învăţat chiar?

Ea însă răspunse:

— A, dacă este un învăţat, atunci cu atât mai bine, în adevăr! Poate că şi învăţătura de-acum are să-i fie de

vreun folos! Un învăţat fără de zebb, la ce-o fi bun? Hai, ducă-se mai iute să se ascundă pe undeva!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaptezeci şi opta noapte

Urmă:

Telalul, atunci, pentru ca fata să nu aibă putinţa de a-l beşteli mai departe pe bătrânul staroste, se grăbi să înceapă iar strigarea, cât îl ţinea gura, răcnind:

— O, neguţătorilor, o, cumpărătorilor! mezatul este deschis şi rămâne deschis! Acela care dă mai mult o ia pe fata regilor!

Atunci se înfăţişă un alt negustor, care nu fusese de faţă la cele petrecute până aci, şi care, vrăjit de frumuseţea roabei, spuse:

— O iau eu, pe nouă sute cincizeci de dinari!

Fetişcana, însă, când îl văzu, pufni într-un hohot de râs; şi, când el dete să se apropie de ea ca s-o cerceteze mai bine, îi zise:

— O, şeicule, ia spune-mi, ai cumva în casa ta un satâr mai mare?

El răspunse:

— Am, pe Allah, o, stăpâna mea! Da ce vrei să faci cu el?

Ea răspunse:

— Păi tu nu vezi că, înainte de toate, trebuie să-ţi retezi o bucată bună din pătlăgeaua vânătă pe care o porţi în chip de nas? Şi nu ştii că ţie ţi se potrivesc, mai mult decât oricui, vorbele acestea ale poetului:

Pe faţa lui se-nalţă-un minaret
Atât de mare-ncât întreaga lume
Prin uşile lui două, berechet,
S-ar duce dintr-odată, fără nume,

Şi-ntinderea întreagă pământească
Ar fi deodată să se pustiască!

Când auzi vorbele acestea ale fetişcanei, negustorul cel năsos fu cuprins de o mânie atâta de mare încât strănută deodată năpraznic, pe urmă, înşfăcându-l pe telal de guler, îi aldui o grămadă de ghiolduri după ceafă, zbierând:

— Telal blestemat! nu ne-ai adus-o pe neruşinata asta de roabă decât ca să ne ocărască şi să ne facă de batjocură?

Şi telalul, tare mohorât, se întoarse înspre fetişcană şi îi zise:

— Pe Allah, de când îmi fac meseria de telal n-am mai avut o zi atâta de afurisită ca asta! Au tu nu poţi să-ţi struneşti destrăbălările limbii şi să ne laşi să ne câştigăm pâinea?

Pe urmă, ca să pună capăt zarvei, începu iar strigarea.

Atunci se ivi un al treilea negustor, tare bărbos, care vroi s-o cumpere pe roaba cea frumoasă. Ci, până să apuce el să-şi deschidă gura ca să rostească preţul, fetişcana se puse pe râs şi strigă:

— Ia te uită, o, telalule! La ăsta rânduiala firii s-a răsturnat: e un berbec cu o coadă straşnică, da coada i-a crescut în bărbie! Şi de bună seamă că nu ai de gând să mă dai unui om cu o barbă atâta de lungă şi, drept urmare, cu o minte tare mărginită! Că doar ştii şi tu că mintea şi judecata sunt cu atâta mai scurte cu cât e mai lungă barba!

La vorbele acestea, telalul, deznădăjduit până peste poate, nu vroi să ducă mai departe vânzarea aceea. Şi strigă:

— Nu, pe Allah! astăzi nu-mi mai fac meseria!

Şi, luând-o pe fată de mână, cu sufletul plin de spaimă o dete îndărăt persanului, stăpânul ei, spunându-i:

— Noi nu putem s-o vindem! Deschidă-ţi Allah prin alte locuri poarta vânzării şi a cumpărării!

Şi persanul, fără a se tulbura ori a se supăra, se întoarse înspre fetişcană şi îi zise:

— Allah este cel mai darnic! Haide, fata mea! o să izbutim noi să găsim cumpărătorul care ţi se potriveşte!

Şi o luă şi plecă, ţinând-o cu o mână, pe când cu mâna cealaltă îşi ducea catârul de căpăstru, iar fetişcana arunca din ochi, către cei care o priveau, nişte săgeţi negre şi ascuţite.

Or, de-abia atunci îl zărişi tu pe tânărul Nur, o, minunato, şi la vederea lui simţişi dorinţa cum îţi muşcă sufletul şi dragostea cum îţi răsuceşte lăuntrurile! Şi te oprişi deodată şi îi spuseşi stăpânului tău, persanul:

— Pe acesta îl vreau! Vinde-mă lui!

Şi persanul se întoarse şi îl zări şi el la rându-i pe flăcăiandrul cel împodobit cu toate farmecele tinereţii şi ale frumuseţii, şi îmbrăcat zarif cu un caftan de culoarea prunei coapte. Şi îi zise fetei:

— Tânărul acesta era şi el mai adineaori printre cei care priveau la vânzare, şi nu s-a apropiat nicidecum de mezat. Cum vrei, dar, să mă duc şi să-i spun să te cumpere, dacă el nu vrea?

Ea răspunse:

— Asta nu-i pricină de necaz! Nu vreau să fiu decât a flăcăului acesta. Şi numai a lui am să fiu.

Şi se duse hotarâtă la tânărul Nur şi îi spuse, scurgând înspre el o privire plină de ispite:

— Oare nu-s frumoasă deloc, o stăpâne al meu, de n-ai binevoit să dai niciun preţ pe mine la mezat?

El răspunse:

— O, sultană a mea, oare se mai află pe lume o frumuseţe asemenea cu a ta?

Ea întrebă:

— Pentru ce, dar, nu m-ai vrut deloc, atunci când eram spre vânzare celui care dă mai mult? De bună seamă că din pricină că nu mă găseai pe gustul tău!

El răspunse:

— Allah să te binecuvânteze, o, stăpână a mea! Hotărât

că, dacă aş fi fost în ţara mea, te-aş fi cumpărat la preţul bogăţiilor mele toate şi pentru toate bunurile pe care le am sub mâna mea. Aici însă nu sunt decât un străin şi nu am altă avere decât o pungă cu o mie de dinari!

Ea spuse:

— Dă-o drept cumpărare a mea şi n-ai să te căieşti!

Şi tânărul Nur, neputând să se împotrivească vrăjit din privirea aţintită spre el, îşi descinse brâul, în care se afla înghesuită mia de dinari, şi numără şi cântări aurul dinaintea persanului. Şi încheiară târgul amândoi, după ce chemară cadiul şi martorii ca să legiuiască în scris învoiala de vânzare şi de cumpărare. Şi, ca să adeverească legământul, fata rosti:

— Mă învoiesc să fiu vândută flăcăului acesta frumos, la preţul de o mie de dinari, daţi stăpânului meu persanul!

Şi cei de faţă îşi spuseră între ei:

— Uallah! tare-s făcuţi unul pentru altul!

Şi persanul îi spuse lui Nur:

— Deie Allah ca fata aceasta să fie pentru tine un temei de binecuvântare! Bucuraţi-vă laolaltă de tinereţea voastră...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şase sute şaptezeci şi noua noapte

Urmă:

...vi se cuvine întru totul fericirea care vă aşteaptă!

Atunci tânărul Nur, urmat de fetişcana cea cu şolduri legănătoare, se îndreptă către hanul cel mare al oraşului şi închirie degrabă o odaie în care să găzduiască. Şi îşi ceru iertare faţă de fetişcană că nu-i putea da ceva mai bun, zicând:

— Pe Allah, o, stăpână a mea, dacă aş fi la Cairo, oraşul meu, te-aş găzdui într-un sarai vrednic de tine! Ci, să-ţi mai spun o dată, aici nu sunt decât un străin! Şi nu mai

am la mine, ca să facem faţă nevoilor, decât numai atât cât să plătesc locuinţa de-aici!

Ea răspunse, zâmbind:

— Fii fără de nicio grijă în privinţa aceasta!

Şi îşi scoase de pe deget un inel în care era prins un rubin de mare preţ, şi îi spuse:

— Ia inelul acesta şi du-te de-l vinde în suk. Şi cumpără tot ce este de trebuinţă pentru un ospăţ în doi; şi nu te zgârci la cheltuieli, ci ia tot ce se găseşte mai bun de mâncare şi de băutură, fără să uiţi nici florile, nici fructele, nici mirodeniile!

Şi Nur pleca grabnic să îndeplinească porunca, şi nu zăbovi mult până să se întoarcă încărcat cu bunătăţi de toate felurile. Şi îşi suflecă mânecile şi poalele caftanului, şi aşternu masa, şi pregăti cu multă grijă ospăţul. Pe urmă, se aşeză lângă fata care se uita la el surâzând; şi începură, până una alta, să mănânce şi să bea bine. Iar după ce se săturară, şi băutura începu să-şi facă rostul, tânărul Nur, care era oleacă sfios de ochii cei strălucitori ai roabei sale, nu vroi să se lase mânat de dorinţele cele aprige care îl fierbeau, înainte de a întreba de ţara şi de obârşia fetişcanei. Şi o luă de mână şi îi zise:

— Allah fie cu tine, o, stăpâna mea, nu ai putea acuma să-mi spui cum te cheamă şi care-i ţara ta?

Ea răspunse:

— Tocmai, o, Nur, despre asta vroiam şi eu să-ţi spun mai întâi.

Şi se opri o clipă; pe urmă, grăi:

— Află, o, Nur, că mă cheamă Mariam, şi că sunt singura fată a puternicului rege al frâncilor care domneşte în cetatea Constantinia. Încât, să nu te minuneze, deloc când ai să afli că am primit din copilărie cea mai aleasă creştere şi că am avut dascăli de toate felurile. Am fost învăţată deopotrivă să mânuiesc şi acul şi igliţa, să fac marame şi horbote, să ţes chilimuri şi brâuri, şi să chindisesc mătasa fie cu aur pe beteală de argint, fie cu argint pe beteală de aur. Şi la fel am învăţat

tot ce poate să împodobească mintea şi să sporească frumuseţea. Şi, în felul acesta, am crescut în palatul tatălui meu, departe de toate privirile. Iar femeile din palat spuneau, uitându-se la mine cu ochi drăgăstoşi, că eram minunea vremilor. Încât, o mulţime de prinţi şi de regi, care domneau peste pământuri şi peste insule, n-au pregetat să vină şi să mă ceară de soţie; ci tatăl meu, regele, nu a primit niciuna dintre cererile lor, nevroind să se despartă de singura lui fată, care îi era mai scumpă ca viaţa şi mai mult decât liota de copii ai lui, băieţi, fraţii mei! Estimp, îmbolnăvindu-mă, m-am juruit că, dacă m-oi mai însănătoşi, am să mă duc să mă închin la o mânăstire foarte cinstită printre frânci. Şi, când m-am vindecat, am vrut să-mi îndeplinesc jurământul şi m-am suit pe o corabie împreună cu una dintre fetele de neam din alaiul meu, fata unuia dintre mai marii cei mai de vază de la curtea tatălui meu regele. Ci, de cum am pierdut din vedere pământul, corabia noastră a fost lovită de nişte musulmani, tâlhari de mare; iar eu, cu alaiul meu tot, am fost luată roabă şi adusă în Egipt, unde am fost vândută negustorului persan pe care l-ai văzut şi care, spre norocul feciorіei mele, se nimerise să fie suferind de hadâmbie. Şi, tot spre norocul meu şi pentru că aşa a vrut ursitoarea mea, stăpânul meu, de cum m-a adus în casa lui, a căzut bolnav de o boală lungă şi grea, şi, cât a zăcut el aşa, n-am pregetat să-i dau îngrijirile cele mai statornice. Încât, de îndată ce s-a întors iar la sănătate, a ţinut să-mi arate mulţumirea lui pentru dovezile de dragoste ce-i dedesem câtă vreme gogise, şi m-a rugat să-i cer orice-o putea să-mi dorească sufletul. Iar eu nu i-am cerut, decât numai un hatâr, şi anume sa mă vândă cuiva care să se poată folosi de ceea ce am eu de folosit, şi să nu mă dea decât unuia pe care să mi-l aleg eu singură. Şi persanul mi-a făgăduit numaidecât, şi m-a adus degrabă să mă vândă la târgul de robi, unde, în felul acesta, am putut să-mi îndrept alegerea asupra ta, o, ochi al meu, spre paguba tuturor acelor moşnegi şi a acelor

inşi matofiţi care mă jinduiau.

Şi, după ce spuse toate astea, tânăra frâncă se uită la Nur cu nişte ochi în care ardea aurul ispitelor, şi îi zise:

— Aş putea, oare, aşa cum sunt, să fiu a altcuiva, o, flăcăule?

Şi, cu o mişcare iute, îşi aruncă la o parte maramele şi se dezbrăcă pe de-a-ntregul, ca să se ivească în toată goliciunea ei dintru-ntâi. Binecuvântat fie pântecul care a purtat-o! Numai atunci putu să judece Nur ce binecuvântare coborâse peste capul său! Şi văzu că domniţa era o frumuseţe dulce şi albă ca o pânză de in, şi că revărsa din toate părţile lina mireasmă de ambră, ca trandafirul care îşi zămisleşte singur mireasma lui fără de pereche. Şi o strânse în braţe şi găsi în ea, după ce o cercetă în adâncurile-i cele tainice, un mărgăritar încă neatins. Şi se bucură de ceea ce găsise, până peste marginile bucuriei, şi se înflăcără până peste marginile înflăcărării. Şi începu să-şi plimbe mâna peste umerii şi peste gâtul ei gingaş, şi să şi-o strecoare printre vălurile şi buclele părului ei, făcând săruturile-i să pliuţăie pe obrajii ei, ca nişte pietre vuitoare în apă; şi se dedulcea cu buzele ei [...]. Chiar că aşa! Iar ea, la rându-i, nu pregetă să dea la iveală o bună parte din darurile şi din minunatele haruri pe care le avea în ea; căci fata aceasta îngemăna patima grecoaicelor cu puterea de iubire a egiptencelor, alinturile desfătătoare ale arăboaicelor cu căldura etiopincelor, nevinovăţia sperioasă a frâncelor cu iscusinţa cea meşteră a indiencelor, priceperea fetelor din Circasia cu dorinţele de foc ale nubienelor, drăgălăşeniile femeilor din Yaman cu tăria trupească a femeilor din Egiptul-de-Sus, tainica frăgezime a chinezoaicelor cu jarul fetelor din Hedjaz, şi nesaţul femeilor din Irak cu gingăşia persanelor. Încât înlănţuirile nu conteniră să urmeze după îmbrăţişări, sărutările după mângâieri, şi desfăturile după zbeguri, cât ţinu noaptea toată, până ce, osteniţi oleacă de atâtea nebunii şi de atâta zbucium, adormiră într-un sfârşit unul în braţele celuilalt, beţi de plăcere. Slavă lui

Allah carele n-a izvodit privelişte mai răpitoare decât aceea a doi îndrăgostiţi fericiţi care, după ce s-au ameţit cu dulceaţa voluptăţii, se odihnesc în patul lor, cu braţele înlănţuite, cu mâinile împreunate şi cu inimile bătând la fel!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte suta noapte

Urmă:

A doua zi, când se deşteptară, nu zăboviră să-şi înceapă iarăşi zbegurile, cu şi mai multa dârzie, căldură, spor, îndemnuri, tărie şi pricepere decât făcuseră în ajun. Încât domniţa francă, încântată şi minunându-se până peste poate că vedea atâtea virtuţi îngemănate în fiii de musulmani, îşi zise: „Hotărât! când o credinţă trezeşte şi stârneşte la drept-credincioşii ci asemenea dovezi de bărbăţie, de vitejie şi de virtute, ea este, fără putinţă de tăgadă, cea mai bună, cea mai omenească şi singura adevărată dintre toate credinţele!” Şi vru să se încunune şi ea pe dată întru islam. Se întoarse, aşadar, înspre Nur şi îl întrebă:

— Ce se cere să fac, ochiul meu, ca să mă încunun şi eu întru islam? Căci vreau să fiu musulmană ca tine, întrucât pacea sufletului meu nu se mai află nicidecum la frânci, care socotesc virtute amarnica postire şi nu preţuiesc nimica mai mult decât un popă jugănit! Sunt nişte rătăciţi care habar nu au de bucuria cea de nepreţuit a vieţii! Sunt nişte amărâţi pe care soarele nu-i încălzeşte cu dulceaţa razelor lui! Încât, sufletul meu vrea să rămână aici, unde are să înflorească din toţi trandafirii lui şi are să cânte din toate păsările sale! Spune-mi, dar, ce se cere să fac ca să fiu şi eu musulmană!

Şi Nur, plin de fericire că ajuta astfel şi el oleacă, pe măsura puterilor lui, s-o aducă la dreapta credinţă pe

domniţa frâncă, îi spuse:

— O, stăpâna mea, credinţa noastră este lesnicioasă şi nu cunoaşte niciun fel de greutăţi lăturalnice! Mai de vreme ori mai târziu, toţi necredincioşii au să vadă limpede cu cât este mai presus credinţa noastră, a drept-credincioşilor, şi au să purceadă şi ei de bună voie înspre noi, aşa cum se merge de la întuneric înspre lumină, de la ceea ce este de neînţeles înspre pricepere şi de la ceea ce este cu neputinţă înspre ceea ce este firesc! În ce te priveşte, o, domniţă a binecuvântării, ca să te speli într-un sfârşit de slinul creştinesc, nu ai decât să rosteşti aceste două mărturisiri: „Nu este alt Dumnezeu decât unul Allah, şi Mahomed este trimisul lui Allah!” Şi pe dată te-ai şi făcut drept-credincioasă şi musulmană!

La vorbele acestea, domniţa Mariam, fata regelui frâncilor, ridică degetul şi rosti:

— Mărturisesc şi adeveresc că nu este alt Dumnezeu decât unul Allah, şi Mahomed este trimisul lui Allah!

Şi pe dată se încunună întru islam! Slavă aceluia carele, pe căi drepte, deschide ochii celor orbi, dă auz urechilor celor surzi, dezleagă limba celor mulţi şi luminează inimile celor amăgiţi – Stăpânul virtuţilor, Împărţitorul harurilor, Multplinul de bunătate faţă de drept-credincioşii săi! Amin!

Lucrul acesta de seamă fiind împlinit astfel (Allah fie lăudat!), amândoi se ridicară din patul plăcerilor lor şi se duseră de se răcoriră, pentru ca, apoi, să-şi facă spălările cele îndătinate şi rugăciunile cele de cuviinţă, După care, mâncară şi băură şi începură să tăifăsuiască cu mult drag şi să se bucure laolaltă. Şi Nur se minuna tot mai mult de ştiinţa cea multă a domniţei şi de înţelepciunea şi de agerimea minţii ei.

Or, după amiază, pe la ceasul rugăciunii asr, tânărul Nur plecă la geamie, iar domniţa Mariam se duse să se plimbe pe la Columna Fanarului. Şi atâta cu ei!

Estimp, regele frâncilor de la Constantinia, tatăl domniţei Mariam, când află de răpirea fiicei sale de către

musulmanii tâlhari de mare, fu cuprins de o durere până peste marginile durerii şi se simţi deznădăjduit de moarte. Şi trimise în toate părţile călăreţi şi patricii să facă cercetările cuvenite şi s-o răscumpere pe domniţă şi s-o scape, fie târguind-o, fie cu de-a sila, din mâinile răpitorilor ei. Ci toţi cei pe care îi însărcinase cu aceste cercetări se întoarseră de la o vreme fără să fi aflat nimic. Atunci regele porunci să vină la el vizirul său, căpetenia agiei, un moşneag, chior de ochiul drept şi şchiop de piciorul stâng, da un adevărat diavol al iscoadelor; care era în stare să descâlcească, fără a le rupe, firele încurcate ale unei pânze de păianjen; ori să smulgă dinţii unui om adormit fără a-l trezi; ori să ciordească îmbucătura din gura unui beduin flămând [...]. Şi îi dete poruncă să colinde toate ţările musulmane şi să nu se întoarcă la el decât atunci când are s-o aducă şi pe domniţă. Şi îi făgădui tot soiul de răsplăţi şi de hatâruri când s-o întoarce, însă îi mai dete de înţeles şi că, în caz de neizbândă, îl aşteaptă ţeapa. Şi vizirul cel chior şi şchiop plecă la drum fără de zăbavă. Şi începu să colinde, îmbrăcat teptil, toate ţările prietene şi neprietene, fără a da de nicio urmă, până ce ajunse la El-Iskandaria.

Şi taman în ziua aceea ieşise împreună cu toţi robii care îl însoţeau să facă o raită de plăcere pe la Columna Fanarului. Şi vru soarta ca în felul acesta să dea de domniţa Mariam, care se bucura de reveneală prin locurile acelea. Încât, de îndată ce o cunoscu, chiorul zvâcni de bucurie şi se repezi în calea ei. Şi, când ajunse dinainte-i, puse un genunchi la pământ şi dete să-i sărute mâna.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute una noapte

Urmă:

Domniţa, însă, care îşi însuşise toate virtuţile musulmane, precum şi sfiala faţă de bărbaţi, îi trase o palmă straşnică vizirului frânc, cel atâta de urât, şi ţipă la el:

— Câine blestemat! ce cauţi pe pământ musulman? Şi socoţi că ai să mă faci să cad în puterea ta?

Frâncul răspunse:

— O, domniţă, eu nu sunt întru nimic vinovat de treaba aceasta. Nu trebuie să te superi decât pe tatăl tău regele, care m-a ameninţat cu tragerea în ţeapă dacă n-am să te găsesc! Aşa încât trebuie să te întorci cu noi, de voie ori de silă, ca să mă scapi de osânda cea înfricoşată. Şi-apoi tătâne-tău moare de deznădejde, că te ştie luata prinsă de necredincioşi, iar maică-ta plânge la gândul răutăţilor pe care trebuie să le înduri în mâinile acestor tâlhari nesăţioşi!

Ci domniţa Mariam răspunse:

— Ba nicidecum! Pacea sufletului meu mi-am găsit-o chiar aici. N-am să plec în ruptul capului din ţara aceasta binecuvântată! Întoarce-te, dară, de unde ai venit, ori cugetă să nu care cumva să te trag tocmai eu în ţeapă aci pe loc, în vârful Columnei Fanarului!

La vorbele acestea, frâncul cel şchiop pricepu că n-are s-o poată hotărî pe domniţă să meargă cu el de bună voia ei, şi îi spuse:

— Cu îngăduinţa ta, o, stăpâna mea!

Şi le făcu semn robilor lui s-o înşface, care, numaidecât, o împresurară, îi puseră căluş în gură şi, oricât se apără şi oricât de amarnic îi zgârie ea, o aburcară în spinare şi o duseră, la căderea nopţii, pe puntea unei corăbii ce-şi ridica pânzele înspre Constantinia. Şi-atâta cu vizirul cel chior şi şchiop şi cu domniţa Mariam!

Estimp, tânărul Nur nu o vedea de nicăieri pe domniţa Mariam întorcându-se la han şi nu ştia care să fie pricina acelei zăbave. Şi, cum noaptea creştea, iar îngrijorarea lui sporea, Nur ieşi din han şi începu să rătăcească pe uliţele

pustii, cu nădejdea de-a o găsi, şi ajunse până la urmă în port. Acolo, nişte luntraşi îi spuseră că tocmai plecase o corabie şi că pe puntea acelei corăbii fusese dusă o tânără ale cărei trăsături se potriveau întocmai cu cele date de Nur.

Aflând, în felul acesta, de răpirea mult-iubitei sale, Nur începu să se văicărească şi să plângă, necurmându-şi suspinele decât ca să strige „Mariam! Mariam!” Atunci un bătrân, dacă îl văzu plângând aşa, înduioşându-se de frumuseţea şi de deznădejdea lui, se duse la el şi îl întrebă cu blândeţe care-i pricina lacrimilor acelea. Şi Nur îi povesti nenorocirea ce i se întâmplase. Atunci bătrânul îi zise:

— Nu mai plânge, copilul meu, şi nu deznădăjdui! Corabia care a plecat a îndreptat pânzele către Constantinia şi tocmai că şi eu, care sunt căpitan de corabie, ridic pânzele tot către oraşul acela, în noaptea aceasta, cu cei o sută de musulmani care se află pe puntea mea. Nu trebuie, aşadar, decât să te sui pe corabia mea şi ai să găseşti iară lumina dorurilor tale!

Şi Nur, cu lacrimile în ochi, sărută mâna căpitanului de corabie şi se îmbarcă degrabă cu el pe corabia care zbură, cu toate pânzele în vânt, peste mare.

Or, Allah le meni bună pace şi, la capătul unei călătorii de cincizeci şi una de zile, ajunseră cu corabia în faţa Constantiniei, unde traseră grabnic la ţărm. Ci numaidecât fură înhăţaţi de oştenii frânci care vegheau ţărmul, şi fură prădaţi şi aruncaţi în temniţă, aşa cum poruncise regele, care vroia, în felul acesta, să-şi răzbune pe toţi neguţătorii străini ocara adusă fetei lui în ţările musulmane.

În adevăr, domniţa Mariam ajunsese la Constantinia chiar în ajunul acelei zile. Şi, de îndată ce ştirea despre întoarcerea ei se răspândi în cetate, toate uliţele fură împodobite în cinstea sa şi tot norodul ieşi s-o întâmpine. Iar regele şi regina încălecară pe cai, cu toţi mai-marii şi dregătorii de la palat, şi veniră s-o aştepte la coborârea

de pe corabie. Iar regina, după ce o sărută cu dragoste pe fiică-sa, o întrebă îngrijorată, înainte de orice, dacă mai era fecioară ori dacă, spre amarul ei şi spre ocara numelui său, îşi pierduse pecetea cea fără de preţ. Ci domniţa, izbucnind în râs dinaintea tuturor celor ce se aflau de faţă, răspunse:

— Ce mă întrebi tu, o, maică a mea? Au tu crezi că poţi să rămâi fecioară în ţara musulmanilor? Şi tu nu ştii că în cărţile musulmanilor se spune: „Nicio femeie nu are să îmbătrânească fecioară în islam...”

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute doua noapte

Urmă:

...„Nicio femeie nu are să îmbătrânească fecioara în islam!”

Şi regina – care nu-i pusese fetei sale această întrebare de faţă cu toată lumea decât ca să se ducă vestea, încă de la întoarcerea ei, că fecioria îi era nevătămată, iar cinstea lor era neatinsă, – când auzi vorbele acelea neaşteptate, şi încă rostite şi dinaintea întregii curţi, îngălbeni toată la chip şi căzu leşinată în braţele însoţitoarelor ei, tulburate de pocinogul acela atâta de pârdalnic. Iar regele, tot aşa, amarnic de furios de întâmplare, şi mai ales de felul deschis în care fiică-sa dezvăluia cele ce i se întâmplase, îşi simţi băşica fierii cum plezneşte în mijlocul ficatului şi, oţărât până peste marginile oţărălii, o luă pe domniţă şi intră cu mare grabă în palat, împresurat de uluirea tuturora, de nasurile alungite ale dregătorilor şi de chipurile acre ale bătrânelor curtence rămase fără de răsuflare. Şi acolo îşi chemă numaidecât sfetnicii, şi ceru părerea vizirilor şi a patriarhilor. Şi vizirii şi patriarhii întrebaţi răspunseră:

— Noi suntem de părere că, spre-a o curaţi pe domniţa

de murdăria musulmanilor, nu este decât o cale, şi anume să fie spălată în sângele lor. Încât, trebuie să fie scoşi din temniţă o sută de musulmani, niciunul mai mult, niciunul mai puţin, şi să li se taie capul! Şi să fie strâns sângele de la gâtul lor şi în acel sânge să fie scăldat trupul domniţei, ca pentru un botez nou!

Drept urmare, regele porunci să fie aduşi cei o sută de musulmani care tocmai fuseseră aruncaţi în temniţă, şi printre care, cum s-a spus, se afla şi tânărul Nur. Şi se începu cu tăierea capului căpitanului de corabie. Pe urmă se tăie capul tuturor neguţătorilor. Şi, de fiecare dată, se strângea într-un bazin mare sângele care ţâşnea din gâturile fără cap. Şi veni şi rândul tânărului Nur, şi fu dus la locul de tăiere, fu legat la ochi, fu întins pe preşul cel însângerat, şi călăul îşi roti spada ca să-i reteze capul de la gât, când o femeie batrână se apropie de rege şi îi zise:

— O, rege al vremilor, cele o sută de capete au şi fost tăiate, iar bazinul este plin de sânge! Încât acest musulman tânăr care a mai rămas s-ar cădea să fie cruţat, şi mai degrabă să-mi fie dat mie ca să-mi slugărească la biserică!

Şi regele strigă:

— Pe Mesia! adevărat ai vorbit! Cele o sută de capete se aflǎ aci, iar bazinul este plin. Ia-l, dară, pe acesta şi foloseşte-l ca slugă la biserică!

Şi bătrâna, care era căpetenia paznicelor de la biserică, îi mulţumi regelui şi, pe când măria-sa ieşea din sală laolaltă cu vizirii lui spre a purcede la botezul de sânge al domniţei, bătrâna îi luă pe tânărul Nur. Şi, fermecată de frumuseţea lui, îl duse fără de zăbavă la biserică.

Acolo, bătrâna îi porunci lui Nur să se dezbrace şi îi dete o haină lungă şi neagră, un potcap lung de popă, un văl mare, negru, pe care să şi-l pună peste acel potcap, un patrafir şi un brâu lat. Şi îl îmbrăcă ea însăşi, ca să-l înveţe cum trebuie sa facă; şi îi dete sfaturile de trebuinţă, ca să-şi îndeplinească aşa cum se cuvine slujba la biserică. Şi, vreme de şapte zile în şir, îi veghe munca

şi îl îndemnă să se străduiască, pe când el se jeluia în inima lui de drept-credincios că e silit să facă o slugărie ca aceea în slujba necredincioşilor.

Or, în seara celei de a şaptea zile, bătrâna îi spuse lui Nur:

— Află, fiul meu, că peste câteva clipite domniţa Mariam, care a fost curăţată prin botezul de sânge, are să vină la biserică să-şi petreacă noaptea toată în rugăciune, ca să i se ierte astfel blestemăţiile. Te înştiinţez, aşadar, de venirea ei, pentru ca, atunci când eu m-oi duce să mă culc, tu să stai la uşă ca să îndeplineşti orice slujbă pe care s-ar putea să ţi-o ceară, ori ca să mă chemi la caz că ea ar cădea leşinată de căinţă din pricina păcatelor ce le-a săvârşit. Ai priceput?

Şi Nur, cu ochii scăpărând, răspunse:

— Priceput, o, stăpână a mea!

Estimp, domniţa Mariam, îmbrăcată în negru din creştet până-n talpă, şi cu faţa coperită de un văl negru, ajunse în tinda bisericii şi, plecându-se adânc dinaintea lui Nur, pe care, din pricina hainelor de pe el, îl socoti vreun popă, intră în biserică, după ce bătrâna paznică îi descuie uşa, şi, cu pas domol, se duse la un fel de paraclis lăuntric, tare întunecat la înfăţişare. Atunci bătrâna, nevrând s-o stânjenească nicidecum, se grăbi să plece; şi după ce îl dodeli pe Nur să vegheze la uşă...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute treia noapte

Urmă:

...se duse să se culce în chilia ei.

Iar Nur, după ce se încredinţă că bătrâna paznică adormise şi sforăia ca o căpcăună, se strecură în biserică şi se duse drept la locul unde se afla domniţa Mariam, şi care era un paraclis luminat de o candelă ce ardea

dinaintea chipurilor necredinţei (arde-le-ar focul!). Şi intră încetişor în paraclisul acela şi, cu un glas tremurând, spuse:

— Eu sunt Nur, o, Mariam!

Şi domniţa, când auzi glasul mult-iubitului ei, crezu dintru-ntâi că visează, pe urmă se aruncă în braţele lui. Şi amândoi, tulburaţi până peste poate, începură să se sărute în tăcere şi îndelung. Şi, când izbutiră să vorbească, îşi povestiră tot ce păţiseră din ziua despărţirii. Şi laolaltă deteră laudă lui Allah, care le îngăduise să se afle iar împreună.

După care, domniţa, spre a sărbători bucuria acelei clipe a întâlnirii lor, se grăbi să-şi scoată hainele cele cernite pe care regina, maică-sa, o silise să le poarte spre a-şi aminti necontenit de pierderea fecioriei sale. Şi, când se dezbrăcă de tot, şezu pe genunchii lui Nur, care, la rându-i, aruncase departe de el rasa şi hainele de popă creştinesc. Şi se porniră pe un potop de alinturi nemaipomenite, şi cum unele asemenea nu mai văzuse vreodată petrecându-se locul acela de pierzanie al sufletelor necredincioşilor. Şi nu conteniră, cât ţinu noaptea toată, să se dedea, fără de niciun fel de oprelişti, celor mai osebite plăceri ale desfătării, dându-şi unul altuia dovezile cele mai vădite ale dragostei lor vajnice. Şi Nur, în clipa aceea, simţea cum se întoarce la viaţă cu atâta năprazră, încât ar fi putut să sugrume, fără de oprire, unul după altul, o mie de popi, cu patriarhii lor cu tot! Allah să-i stingă pe păgâni şi să dea tărie şi virtute drept-credincioşilor lui!

Când, către zori, clopotele bisericii sunară cea dintâi chemare a necredincioşilor, domniţa Mariam se grăbi – da cu câte lacrimi de jale! să se îmbrace în hainele ei cernite; iar Nur, la fel, se îmbrăcă şi el cu hainele necredinţei (ierte-l Allah, cel care vede adâncul cugetului, în această cruntă anevoinţă în care se află!). Ci, înainte de a pleca şi după ce îl mai sărută pentru o ultimă oară, domniţa îi spuse lui Nur:

— Acuma, o, Nur, după cele mai bine de şapte zile de când te afli în această cetate, cunoşti pesemne temeinic locurile şi împrejurimile bisericii acesteia?

Şi Nur răspunse:

— Da, o, stăpâna mea!

Ea spuse:

— Ei bine, atunci, ia aminte la vorbele mele şi să nu le uiţi! Căci mi-am ticluit în gând un plan care are să ne îngăduiască să scăpăm pe totdeauna din ţara aceasta! Drept care, mâine, la cea dintâi strajă a nopţii, nu ai decât să deschizi uşa bisericii care dă înspre mare şi să te duci fără de zăbavă pe ţărm. Acolo, ai să găseşti o corăbioară cu zece oameni; iar căpitanul lor, când are să te vadă că vii, are să se repeadă să-ţi dea mâna. Ci tu să aştepţi să te strige pe nume; şi, mai ales, să nu zoreşti nimic! În ce mă priveşte, să nu ai nicio grijă din partea mea: am să pot eu să dau de tine fără de nicio supărare. Şi Allah are să ne slobozească din mâinile lor.

Pe urmă, înainte de a-l lăsa singur, mai adăugă:

— Ci, o, Nur, spre a le face un pocinog cât mai straşnic patriarhilor, să nu uiţi să şterpeleşti din vistieria bisericii tot ce ai să găseşti mai greu ca preţ şi mai uşor ca greutate, şi să goleşti, înainte de a pleca, toată cutia în care necredincioşii îşi pun darurile de aur pe care le aduc căpeteniilor credinţei acesteia mincinoase.

Şi domniţa, după ce îi ceru lui Nur să spună şi el, vorbă cu vorbă, sfaturile pe care i le dedese, ieşi din biserică şi, cu ochii tare mohorâţi, se întoarse la palat, unde maică-sa o aştepta ca să-i predice căinţa şi lepădarea de plăcerile trupului. Ferească-i Allah în veci pe drept-credincioşii săi de lepădarea aceea necurată şi facă el să nu aibă a se căi decât de răul săvârşit faţă de aproapele lor! Amin!

Aşadar, la cea dintâi strajă de noapte, Nur, după ce veghe sforăiturile bătrânei căpcăune a bisericii, nu pregetă să pună gabja pe toate lucrurile de preţ din vistieria de sub pământ şi să golească în brâul lui de popă tot aurul şi argintul ce se afla în cutia patriarhilor. Şi,

încărcat cu acea pradă luată de la necredincioşi, o tuli în graba mare, pe uşa ce-i fusese arătată, spre ţărmul mării. Şi acolo, urmând ce-i spusese domniţa, găsi corabia, iar căpitanul, după ce îi întinse mâna şi îl chemă pe nume, îl primi cu toată dragostea, dimpreună cu povara lui cea de preţ. Şi numaidecât dete semnalul de plecare.

Or, corăbierii, în loc să se supună poruncilor date de căpitanul lor şi să dezlege parâmele care ţineau corabia legată de stâlpii de pe ţărm, începură să cârtească, iar unul dintre ei ridică glasul şi spuse:

— O, căpitane, da tu ştii prea bine că am primit cu totul altfel de porunci de la stăpânul nostru, regele, care vrea să-l pornească mâine pe vizirul său cu corabia noastră, ca să se ducă să-i dovedească pe piraţii musulmani care s-au ivit prin preajmă, ameninţând s-o răpească pe domniţa Mariam!

Căpitanul însă, oţărât până peste poate de împotrivirea aceea, strigă:

— Cine cutează să se împotrivească poruncilor mele?

Şi, rotindu-şi sabia, reteză dintr-o lovitură capul celui care vorbise. Şi sabia lumina, în beznă, roşie de sânge, ca o făclie. Însă fapta aceea aprigă nu-i opri pe corăbierii ceilalţi, oameni dârzi, să nu cârtească mai departe. Încât, împărtăşiră cu toţii, într-o clipită, sub sabia cea iute ca fulgerul, soarta tovarăşului lor, pierzându-şi tuszece, unul după altul, capul de pe grumaji. Şi căpitanul împinse cu piciorul leşurile lor în mare.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute patra noapte

Urmă:

La sfârşit, se întoarse înspre Nur şi, cu un glas poruncitor ce nu îngăduia cârtire, ţipă:

— Yallah! Hai! Desfă parâmele, întinde pânzele şi

strânge frânghiile, în vreme ce eu am grijă de cârmă!

Şi Nur, înspăimântat de volnicia aprigului căpitan, şi-apoi şi fără vreo armă cu care să se apere şi să încerce să scape fugind pe uscat, fu nevoit să se supună şi, măcar că nu se pricepea la treburile marinăreşti, îndeplini cât putu mai bine munca la frânghii. Şi corabia, călăuzită de mâna hotărâtă a căpitanului la cârmă, se îndepărtă, cu toate pânzele umflate, înspre larg şi, împinsă de vântul prielnic, puse cap către Al-Iskandaria.

În vremea aceasta, bietul Nur se căina în sufletul său, fără a cuteza să se plângă deschis faţă de căpitanul cel bărbos care se uita la el cu nişte ochi strălucitori; şi îşi zicea: „Ce năpastă s-a abătut, dar, pe capul meu, tocmai când socoteam că necazurile mele s-au isprăvit! Şi fiecare nenorocire e mai rea decât cea de dinaintea ei! Baremi de-aş pricepe ceva din toate astea! Şi-apoi, ce-am să mai păţesc şi cu insul ăsta amarnic? Fără de nicio îndoială că n-am să mai ies viu din mâinile lui!” Şi se lăsă aşa mai departe dus de gânduri negre, cât ţinu noaptea toată, veghind pânzele şi saulele.

Dimineaţa, cum se aflau în faţa unui oraş unde urmau să tragă la ţărm spre a năimi câţiva corăbieri, căpitanul se ridică deodată, cuprins parcă de un mare zbucium, şi îşi aruncă mai întâi turbanul la picioare! Pe urmă, întrucât Nur, uluit, se uita la el fără să priceapă nimic, izbucni în râs şi, cu amândouă mâinile, îşi smulse barba şi mustăţile, şi, pe dată, se schimbă într-o fetişcană ca luna când se ridică peste mare. Şi Nur o cunoscu pe domniţa Mariam. Şi, de îndată ce tulburarea i se potoli, se aruncă la picioarele ei, peste poate de minunat şi de bucuros, şi îi mărturisi că fusese cuprins de o mare spaimă din pricina acelui căpitan cumplit care făcea să zboare atâta de uşor capetele oamenilor de pe grumajii lor. Şi mult mai râse domniţa Mariam de spaima lui; şi, după ce se sărutară, fiecare se grăbi să se aştearnă iarăşi pe muncă spre a intra în portul oraşului. Şi, de cum ajunseră pe uscat, luară în slujba lor câţiva corăbieri, şi plecară pe mare mai

departe. Iar domniţa Mariam, care se pricepea la tainele năieritului şi cunoştea drumurile mării şi curgerea vântului şi a apelor, dete mai departe poruncile de trebuinţă, ziua întreagă, cât ţinu drumul. Ci, când se lăsă noaptea, nu pregetă să se ducă şi să se culce lângă preaiubitul ei Nur, şi să deguste cu el, în reveneala mării şi sub cerul gol, toate desfătările dragostei. Allah să-i apere şi să-i ţină şi să sporească asupra lor hatârurile Lui!

Or, Allah le hărăzi, până la sfârşitul călătoriei, o plutire fără de necazuri, şi ei zăriră în curând Columna Fanarului. Şi, după ce corabia fu legată la ţărm în port, iar oamenii de pe corabie coborâră pe uscat, Nur îi spuse domniţei Mariam:

— Iacătă-ne, într-un sfârşit, pe pământ musulman! Aşteaptă numai o clipă aici, până mă duc să-ţi cumpăr tot ce îţi trebuieşte ca să intri în cetate aşa cum se cuvine; căci văd că nu ai nici rochie, nici iaşmac, nici papuci!

Şi Mariam răspunse:

— Da, du-te să-mi cumperi toate astea, da să nu zăboveşti prea mult până să te întorci!

Şi Nur coborî pe uscat, ca să cumpere lucrurile acelea. Şi-atâta cu ei!

Ci, în ceea ce îl priveşte pe regele frâncilor din Constantinia, iacăta! A doua zi, de cu zori, după plecarea la ceas de noapte a domniţei Mariam, i se aduse vestea că fata pierise şi nu i se putu da niciun alt amănunt, afară doar că fusese să-şi facă rugăciunile în biserica cea mare a patriarhiei. Ci tot atunci veni şi îngrijitoarea cea bătrână să-i aducă ştirea că sluga cea nouă de la biserică pierise şi, îndată după aceea, i se vesti şi fuga din port a corăbiei celei micuţe şi moartea celor zece năieri, ale căror leşuri fuseseră găsite pe ţărm descăpăţânate. Şi regele frâncilor, fierbând de turbarea strânsă în pântece, cugetă vreme de un ceas, şi spuse:

— Dacă acea corabie a mea a pierit, nu mai încape nicio îndoială că a fost luată de fata mea!

Şi, pe loc, porunci să vină la el căpitanul portului şi

vizirul cel chior şi şchiop, şi le spuse:

— Aţi auzit ce s-a întâmplat! Or, fata mea, fără de nicio îndoială, trebuie să se fi îndreptat înspre ţările musulmane să-şi caute hăndrălăii. Dacă, dar, nu mi-o aduceţi îndărăt, vie ori moartă, nimica nu are să vă mai scape, la rându-vă, de ţeapa care vă aşteaptă! La drum!

Atunci, vizirul cel bătrân şi chior şi şchiop, precum şi căpitanul portului înarmară degrabă o corabie şi o îndreptară în zbor, fără de zăbavă, înspre Al-Iskandaria, unde ajunseră la acelaşi ceas cu cei doi fugari. Şi cunoscură numaidecât corabia cea micuţă, trasa în port. Şi o zăriră, ca să nu mai aibă vreo îndoială, şi pe domniţa Mariam stând pe o grămadă de parâme pe punte. Şi pe dată poruncină să coboare într-o luntre o ceată de oameni înarmaţi, care se strecurară pe nesimţite la corabia fugară, izbutiră s-o înşface pe domniţă pe neaşteptate, o legară belci şi o duseră pe puntea lor, după ce deteră foc corăbiei celei micuţe. Şi, fără a mai zăbovi, se întoarseră în larg şi puseră cap spre Constantinia, unde fură destul de norocoşi să ajungă fără de niciun necaz. Şi deteră zor să se ducă şi s-o dea pe domniţa Mariam tatălui său, regele.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute cincea noapte

Urmă:

Când regele frâncilor o văzu intrând pe fiica lui şi când ochii lui deteră de ochii ei, nu putu să-şi stăpânească furtuna simţămintelor şi, aplecându-se peste jeţul lui, cu pumnul întins, strigă la ea:

— Vai de tine, fată blestemată! De bună seamă că te-ai lepădat de credinţa străbunilor tăi, dacă ţi-ai părăsit aşa casa părintească şi te-ai dus să cauţi adăpost la necredincioşii care te-au despecetluit! Hotărât, numai

moartea ta ar putea să mai spele ocara pe care ai adus-o numelui de creştin şi cinstei neamului nostru! Ah, ticăloaso, găteşte-te să fii spânzurată la uşa bisericii!

Ci domniţa Mariam, departe de a se tulbura, răspunse:

— Tu, tată, ştii ce suflet deschis am eu. Or, nu sunt vinovată, aşa cum mă crezi. Oare ce păcat am săvârşit dacă am vrut să mă întorc la un pământ pe care soarele îl scaldă în razele lui şi unde bărbaţii sunt puternici şi tari de virtute? Şi ce să fi rămas să fac printre popii şi jugăniţii de-aici?

La vorbele acestea, mânia regelui ajunse până peste poate, şi răcni către gealaţii lui:

— Lua-ţi-o de dinaintea ochilor mei pe fata aceasta păcătoasă şi duce-ţi-o de-o daţi morţii celei mai crunte!

Şi pe când călăii se pregăteau s-o înşface pe domniţă, vizirul cel bătrân şi chior veni şchiopătând până dinaintea tronului şi, după ce sărută pământul în faţa regelui, spuse:

— O, rege al vremurilor, îngăduie robului tău să rostească o rugăminte înainte de moartea domniţei!

Regele spuse:

— Grăieşte, o, vizire al meu bătrân şi credincios, o, stâlp al creştinătăţii!

Şi vizirul spuse:

— Află, o, măria-ta, că robul tău cel nevrednic este de tare multă vreme îndrăgostit de farmecele domniţei. Drept aceea, vin acuma să te rog să n-o dai morţii şi, ca singură răsplată pentru multele dovezi de credinţă ale mele faţă de rosturile scaunului domniei tale şi ale creştinătăţii, să mi-o dai de soţie. Şi-apoi, eu sunt atâta de urât, încât căsătoria aceasta, care pentru mine însemnează un hatâr, ar putea sluji totodată şi ca osândă pentru greşelile domniţei! Pe aeasupra, mă îndatorez s-o ţin încuiată în afundul casei mele, ferită, de aci înainte, de orice putinţă de fugă şi de orice căutare a musulmanilor!

Dacă auzi vorbele acestea al vizirului său, regele spuse:

— Nu este nicio piedică! Da ce ai să faci tu, o, sărmanule, cu jarul acesta aprins de la focul iadului? Şi nu te temi de urmările cele încornoroase ale unei căsătorii ca aceasta? Pe Mesia! eu, în locul tău, aş sta multă vreme cu degetul în gură ca să cuget la o treabă atâta de amarnică!

Ci vizirul răspunse:

— Pe Mesia! nu-mi fac nicio amăgire în privinţa aceasta, şi ştiu întru totul cât de amarnică-i împerecherea noastră. Da am să ştiu eu să mă port cu destulă înţelepciune ca s-o împiedic pe soţia mea să se dedea la destrăbălări scârbavnice!

Şi regele frâncilor, la aceste vorbe, izbucnind în râs, se cutremură în jeţul lui şi îi spuse vizirului cel bătrân:

— O, moşneag boşorog, tare-aş vrea să văd cum îţi cresc în frunte doi colţi de elefant! Da te prevestesc că dacă ai s-o laşi pe fiică-mea să scape din palatul tău, ori dacă n-ai s-o împiedici să mai adauge vreo năzbâtie la năzbâtiile cele care au adus atâta ocară numelui nostru, are să-ţi zboare capul de pe umeri! Numai cu înţelegerea aceasta îţi dau învoirea mea!

Şi bătrânul vizir primi târgul şi sărută picioarele regelui.

Numaidecât, popii, călugării şi patriarhii, precum şi toţi dregătorii creştinătăţii, fură vestiţi despre căsătoria pusă la cale. Şi, cu prilejul acesta, se deteră ospeţe mari la palat. Şi, când petrecerile se sfârşiră, vizirul cel bătrân şi îngreţoşător intră în odaia domniţei. Oprire-ar Allah urâciunea să aducă vreo prihană strălucirii! Şi facă el ca porcul acela împuţit să-şi deie sufletul până s-ajunga a murdări lucrurile cele neîntinate!

Da o să ne mai întoarcem la el!

Estimp, Nur, care coborâse pe uscat să cumpere lucrurile cele de trebuinţă pentru îmbrăcatul domniţei, când se întoarse cu iaşmacul şi rochia şi o pereche de papuci din piele galbenă ca portocala, văzu o mulţime mare ce se ducea şi se întorcea din port. Şi întrebă care-i pricina acelei forfoteli; şi i se spuse că năierii de pe o

corabie francă năvălise pe neaşteptate asupra unei corăbii trasă nu departe de acolo şi îi dedese foc, după ce răpise o fată ce se afla pe acea corabie. Şi, la ştirea aceea, Nur se schimbă deodată la faţă şi căzu la pământ fără de simţire.

După o bucată de vreme, când se deşteptă din pieire, le povesti celor de faţă trista lui întâmplare. Ci nu are niciun rost s-o mai spunem o dată. Şi toţi începură să-l învinuiască pentru purtarea lui şi să-i arunce un potop de dojeni, spunându-i:

— Nu ai decât ceea ce ţi se cuvine! De ce ai lăsat-o singură? Ce nevoie aveai să te duci să-i cumperi iaşmac şi papuci noi din piele galbenă ca portocala? Au nu putea să coboare pe uscat cu hainele ei cele vechi şi să-şi copere faţa, până una alta, cu o bucată de pânză de corabie sau cu orice altă cârpă? Asta-i, pe Allah! nu ai decât ce ţi se cuvine!

Estimp, veni acolo şi un şeic, care era stăpânul hanului în care şezuse Nur şi domniţa, când se întâlniseră întâia oară. Şi îl cunoscu pe bietul Nur şi, dacă îl văzu într-o stare atâta de jalnică, îl întrebă care-i pricina. Şi, când află toată povestea, îi zise:

— Hotărât! iaşmacul era cu totul şi cu totul de prisos; şi tot aşa şi rochia cea nouă, şi papucii cei galbeni! Da şi mai de prisos ar fi acuma să mai vorbim despre asta. Hai cu mine, fiul meu! Eşti tânăr şi, în loc sa plângi ca o femeie şi să te laşi prada deznădejdii, eşti dator să te foloseşti mai degrabă de tinereţea şi de voinicia ta. Gata! Neamul fetelor frumoase încă nu s-a stins în ţara noastră! Şi-o să izbutim noi să-ţi găsim o egipteancă frumoasă şi pricepută care, fără de nicio îndoială, are să te despăgubească şi să te mângâie...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute şasea noapte

Urmă:

...să te mângâie de pierderea acelei domniţe frânce!

Nur însă, plângând necontenit, răspunse:

— Nu, pe Allah, o, bunule unchi al meu, nimica nu are să mă poată despăgubi de pierderea domniţei, nici să mă facă să-mi uit durerea:

Şeicul întrebă:

— Da atunci ce ai să faci acuma? Corabia s-a dus cu domniţa, iar lacrimile tale nu au nicio putere!

El spuse:

— Tocmai de-aia vreau să mă întorc în cetatea regelui frâncilor şi s-o scot de acolo pe iubita mea!

El spuse:

— Ah, fiul meu, nu da ascultare îndemnurilor sufletului tău neînfricat! Dacă ai izbutit s-o scapi întâia dată, ia bine seama la cea de a doua încercare, şi nu uita de proverbul care spunea „Olul prea adesea aruncat, nu scapă nevătămat!”

Ci Nur răspunse:

— Îţi mulţumesc, unchiule, pentru sfaturile tale cuminţi, da pe mine nimica nu mă sperie şi nimica nu are să mă împiedice să mă duc s-o dobândesc iarăşi pe iubita mea, chiar de-o fi să-mi primejduiesc de moarte sufletul cel scump!

Şi cum, din voia sorţii, se afla în port o corabie gata să-şi desfăşoare pânzele înspre insulele frâncilor, tânărul Nur se îmbarcă degrabă pe ea; şi ancora fu ridicată numaidecât.

Or, şeicul, stăpânul hanului, mare dreptate avusese când îl îndemnase pe Nur să se gândească în ce dârdoră de primejdii are să se arunce fără de nicio socoteală. În adevăr, regele frâncilor, după năzbâtia din urmă a fiică-si, se jurase pe Mesia şi pe cărţile păcătoşeniei că are să stingă de pe faţa pământului şi a mărilor neamul musulmanilor; şi poruncise să se gătească de război o

sută de corăbii care să pornească să dea piept cu vasele musulmanilor şi să pustiască ţărmurile şi să semene peste tot prăpădul, măcelul şi moartea, încât, în clipa când corabia pe care se afla Nur intra în apele insulelor, fu întâmpinată de unul dintre acele vase de război şi luată prinsă şi dusă în portul regelui frâncilor, chiar în ziua dintâi a petrecerilor ce se dedeau întru sărbătorirea nunţii vizirului cel chior cu domniţa Mariam. Şi regele, ca să sărbătoreasca mai falnic acele petreceri şi ca să-şi potolească zăcăşia din suflet, dete poruncă sa fie ucişi în ţeapă toţi musulmanii prinşi.

Se îndeplini, dar, porunca aceea năpraznică, şi toţi prinşii, unul după altul, fură traşi în ţeapă dinaintea porţii unde avea loc nunta. Şi nu mai rămăsese decât tânărul Nur, când regele, care împreună cu toată curtea lui se afla de faţă la acea osândă, se uită la el cu luare aminte şi spuse:

— Nu ştiu, da, pe Mesia! tare socot că tânărul acesta este tânărul pe care l-am dăruit, nu de mult, paznicei de la biserică! Cum se face că se află aici, după ce a fugit o dată?

Şi adăugă:

— Ha! Ha! să fie tras în ţeapă pentru vina de a fi fugit!

Ci, în clipa aceea, vizirul cel chior înaintă şi spuse regelui:

— O, rege al vremilor, am făcut şi eu un jurământ! Şi anume, să jertfesc, la poarta palatului meu, spre a coborî binecuvântarea asupra căsniciei mele, trei tineri musulmani! Mă rog, dar, ţie, să-mi dai putinţa de a-mi îndeplini jurământul şi să mă laşi să aleg trei prinşi de la corabia cu prinşi de război!

Şi regele zise:

— Pe Mesia! nu ştiam nimica de jurământul tău! Că ţi-aş fi dăruit nu doar trei, ci treizeci de prinşi! Nu mi-a mai rămas decât acesta de-aici; ia-l, până ce or mai fi aduşi alţii!

Şi vizirul îl luă pe Nur cu el, gândind să-şi spele cu

sângele lui pragul palatului; ci, după ce cugetă că jurământul său nu ar fi îndeplinit cu totul dacă nu i-ar jertfi pe toţi cei trei musulmani deodată, porunci ca tânărul Nur, pus în lanţuri, să fie aruncat în grajdul palatului, unde, până una alta, gândea să-l lase chinurilor foamei şi setei.

Or, vizirul cel chior avea în grajdul lui doi cai gemeni, de o frumuseţe vrăjită, din cel mai ales soi de Arabia, şi ai căror strămoşi erau scrişi şi agăţaţi la gâtul lor într-o punguţă legată cu un lanţ de peruzele şi de aur. Unul era alb ca o porumbiţă şi se numea Sabik, iar celălalt era negru ca un corb şi se numea Lahik. Şi amândoi caii aceia erau vestiţi printre frânci şi printre arabi, şi stârneau pizma regilor şi a sultanilor. Ci unul dintre cai avea o pată de albeaţă pe ochi; şi nici iscusinţa celor mai iscusiţi potcovari nu izbutise să facă albeaţa aceea să piară. Şi vizirul cel chior se străduise şi el să o tămăduiască, întrucât era meşter în leacuri şi în doftoriceli; da nu făcuse decât să înrăutăţească şi mai mult beteşugul şi să sporească întinderea petei.

Încât, atunci când Nur, dus de vizir, ajunse în grajd, băgă de seamă pata de pe ochiul calului şi zâmbi a râde. Iar vizirul îl văzu că zâmbeşte aşa şi îi zise:

— O, musulmanule, de ce zâmbeşti?

El spuse:

— Din pricina petei de pe ochiul calului!

Vizirul zise:

— O, musulmanule, ştiu, că oamenii din neamul tău sunt tare iscusiţi la cai şi că se pricep mai bine decât noi la meşteşugul de a-i îngriji! Oare din pricina aceasta zâmbeşti?

Şi Nur, care chiar că se pricepea de minune să vindece beteşugurile cailor, răspunse:

— Tu zici! Nu se află nimenea în toată împărăţia creştinilor care să ştie tămădui calul acesta! Ci eu pot să-l vindec! Ce mi-ai dărui dacă mâine ţi-ai găsi calul cu nişte ochi sănătoşi ca ai unei gazele?

Vizirul răspunse:

— Ţi-aş dărui viaţa şi slobozenia, şi te-aş face pe loc căpetenie peste grajdurile mele şi vraci al palatului!

Nur spuse:

— Dacă-i aşa, dezleagă-mă!

Şi vizirul dezlegă lanţurile care ferecau mâinile lui Nur; şi Nur, numaidecât, luă nişte seu, nişte ceară, nişte var şi nişte usturoi, le mestecă bine cu zeamă tare de ceapă, şi făcu o alifie cu care obloji ochiul bolnav al calului. După care se culcă pe crivatul de scânduri din grajd şi îi lăsă lui Allah grija zviduirii albeţei de pe ochiul calului.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute şaptea noapte

Urmă:

A doua zi dimineaţă, vizirul cel chior veni chiar el, şchiopătând, să dea jos alifia. Şi uimirea şi bucuria lui fură cum nu se poate mai mari când văzu ochiul calului limpede ca lumina dimineţii. Şi fericirea lui fu atâta de nemărginită, încât îl îmbrăcă pe Nur chiar cu mantia lui şi îl numi pe loc căpetenie peste grajdurile sale şi peste vracii cailor de la palat. Şi îi hotărî ca locuinţă odăile de deasupra grajdurilor, faţă în faţă chiar cu iatacurile lui şi de care nu le despărţea decât curtea. După care se duse să ia parte la petrecerile ce se dedeau pentru nunta domniţei. Şi habar n-avea el că omul nu scapă în veci de ursita lui, şi nu ştia ce lovituri păstrează soarta pentru aceia care dintru început sunt meniţi să slujească de pildă neamurilor!

Or, aşadar, ajunseră în cea de a şaptea zi de ospeţe, şi iacată şi seara când moşneagul cel slut tocmai trebuia să între s-o ia în stăpânire pe domniţă. (Izgonit fie Cel-Rău!) Or, domniţa tocmai sta sprijinită în coate la fereastră şi asculta cele de pe urmă vuiete şi strigăte ce se ridicau în

cinstea ei. Şi, tare tristă, se gândea la iubitul ei Nur, flăcăul cel voinic şi frumos de la Egipt, care îi culesese floarea fecioriei. Şi o mare jale îi scălda sufletul, la amintirea aceea, şi făcea să i se ridice lacrimile în ochi. Şi îşi zicea: „Hotărât! n-am sa mă las atinsă niciodată de bătrânul cel îngreţoşător! Mai degrabă îl omor, şi pe urmă mă arunc pe fereastră în mare!” Şi, pe când se lăsa cuprinsă de amărăciunea acelor gânduri, auzi sub ferestrele ei un glas frumos de flăcău care cânta, în înserare, nişte stihuri arăbeşti despre despărţirea celor ce se au dragi. Or, era chiar Nur, care, în clipa aceea, sfârşind de dat cele de pe urmă îngrijiri cailor, se suise în iatacul său şi se aşezase şi el cu coatele pe fereastră, ca să se gândească la iubita lui. Şi cânta vorbele acestea ale poetului:

Ah, fericire dusă!
Pe urme-ţi, am venit,
Departe de pământul
Străbun şi fericit,
În ţara asta crudă,
Pe căile-i străine,
Cu amăgirea sfântă
Că am să dau de tine.
Ah, vai de mine, vai!

Iar simţurile mele.
De-al amăgirii dor,
Te recunosc, iubito,
Te strigă-n graiul lor,
În tot ce-i gingăşie
Şi mi se-arată-n cale,
În tot ce-mi pare-un farmec
Din farmecele tale.
Ah, vai de mine, vai!

Când undeva departe

Un fluier plânge stins,
Şi când îi dă răspunsuri
Lăuta, dinadins,
Curg lacrimile mele
Topite de suspine,
Şi gândul meu visează
La mine şi la tine.
Ah, vai de noi, vai, vai!

Auzind cântecul acela în care iubitul inimii ei îşi mărturisea simţămintele dragostei lui credincioase, domniţa Mariam cunoscu numaidecât glasul şi fu cuprinsă de o tulburare până peste poate. Ci, cum era înţeleaptă şi iscusită, ştiu să se stapânească şi să nu se dea de gol faţă de însoţitoarele care o înconjurau, şi începu prin a le ruga s-o lase singură. Pe urmă, luă o hârtie şi un calam şi scrise cele ce urmează:

În numele lui Allah cel Atoatedătător şi Atoatefăcător! Şi toate celelalte! Pacea lui Allah fie cu tine, o, Nur, precum şi mila şi binecuvântarea lui!

Vreau să-ţi spun că roaba ta Mariam te salută şi arde de dorul de a se vedea iarăşi laolaltă cu tine! Ascultă, dar, ce îţi spune ea aici, şi fă ceea ce îţi porunceşte.

La întâia strajă de noapte, la ceasul prielnic îndrăgostiţilor, ia cei doi cai, Sabik şi Lahik, şi du-i afară din cetate, dincolo de poarta Sultania, unde ai să mă aştepţi. Şi dacă te-o întreba careva unde duci caii, tu să răspunzi că îi duci la plimbare!”

Pe urmă, împături scrisoarea, o legă într-o basma de mătasă şi flutură basmaua la fereastră, înspre Nur. Şi, când văzu că el o băgase de seamă şi că vine într-acolo, aruncă basmaua pe fereastră. Şi Nur luă basmaua de jos, o desfăcu şi găsi în ea scrisoarea, pe care o citi, pe urmă o duse la buze şi la frunte, în semn de învoire. Şi dete fuga la grajduri, unde aşteptă cu cea mai mare nerăbdare

straja dintâi a nopţii. Atunci, puse şaua pe cei doi cai de soi ales şi ieşi afara din cetate, fără ca pe drum să fie supărat de cineva. Şi o aşteptă pe domniţă la poarta Sultania, ţinând cei doi cai de căpăstru.

Or, tocmai în clipa aceea, când petrecerile se sfârşisera şi se lăsă noaptea, chiorul de moşneag cel atâta de slut şi de îngreţoşător intrase în odaia domniţei, ca să săvârşească ceea ce avea de săvârşit. Şi domniţa Mariam, tremurând de scârbă, atâta de silos era la înfăţişare, îl văzu intrând. Ci, întrucât fata îşi avea un plan al ei de urmat, pe care nu vroia să-l zădărnicească, se strădui să-şi stăpânească simţămintele de scârbă şi, ridicându-se în cinstea moşneagului, îl pofti să ia loc lângă ea pe divan. Iar bătrânul cel şchiop îi zise:

— O, doamnă a mea, tu eşti mărgăritarul Răsăritului şi al Apusului, şi numai ia picioarele tale am să mă închin!

Iar domniţa răspunse:

— Fie! da să curmăm cu laudele. Unde-i demâncarea? Mi-e tare foame şi, înainte de toate, se cade a începe să mâncăm!

Numaidecât, bătrânul îşi chemă robii şi, într-o clipită, fură aduse tăvile pline cu bunătăţurile cele mai rare şi mai alese, făcute din tot ce zboară în văzduhuri, înoată în ape, umblă pe pământuri şi creşte în pomii din livezi şi în copăceii din tufărişuri. Şi amândoi începură să mănânce laolaltă; iar domniţa se silea să-l îmbie cu bucate; şi bătrânul era vrăjit de grijile ei şi se umfla în piept şi se bucura că o să-şi ajungă scopurile mai uşor decât gândise. Ci deodată se prăvăli pe spate, cu capul mai greu decât picioarele, fără de simţire. Căci domniţa izbutise să-i arunce în cupă pe sub mână un strop de bang marocan, în stare să doboare un elefant şi să-l fac să-şi amestece înălţimea cu lăţimea.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii miijnd şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute opta noapte

Urmă:

Slavă lui Allah carele nu îngăduie urâciunii, să întineze ceea ce este curat!

Când îl văzu pe vizir rostogolindu-se în felul acela, ca un porc umflat, domniţa Mariam se ridică pe clipă pe dată, luă doi saci pe care îi umplu cu nestemate şi cu giuvaeruri, înfăşcă o spadă cu lama călită în sânge de lei, şi-o prinse la brâu, se coperi cu o maramă şi, cu ajutorul unei frânghii, se lăsă să lunece pe fereastră în curte, iar de acolo, fără a fi zărită de nimeni, ieşi din palat şi fugi înspre poarta Sultania, unde ajunse fără de niciun necaz. Şi, de cum îl văzu pe Nur, dete fuga la el şi, fără a-i lăsa răgaz nici măcar s-o sărute, sări pe calul Lahik şi îi strigă lui Nur:

— Încalecă pe Sabik, şi după mine!

Şi Nur, lăsând la o parte orice alt gând, sări la rându-i pe cel de al doilea cal şi îl slobozi în galopul cel mare, spre a o ajunge din urmă pe iubita lui, care era de mult departe. Şi goniră aşa toată noaptea, până în zori.

Când socoti că pusese o depărtare destul de mare între ei şi cei care s-ar fi putut să-i urmărească, domniţa se învoi să se oprească o clipă ca să se hodinească şi să dea răgaz harnicilor bidivii să-şi mai tragă sufletul. Şi cum locul unde poposiseră era tare plăcut, cu pajişti verzi, cu umbră, cu pomi roditori, cu flori şi cu ape curgătoare, şi cum prospeţimea acelui ceas îi îmbia la plăcerea cea dulce, se simţiră fericiţi că puteau, într-un sfârşit, să se aşeze unul lângă altul, în tihna acelor locuri, şi să-şi povestească între ei tot ce pătimiseră cât fuseseră despărţiţi. Şi, după ce băură din apa aceluiaşi izvor şi se înviorară cu poame culese din aceiaşi pom, îşi făcură spălările cele de după datină şi se lăsară unul în braţele celuilalt, proaspeţi, voioşi şi drăgăstoşi. Şi, dintr-o bucată, îndreptară toată vremea pierdută în post. Pe urmă, răpiţi

de dulceaţa văzduhului şi de liniştea locului, se lăsară furaţi de somn, sub mângâierile adierii de dimineaţăa.

Or, şezură aşa adormiţi până pe la amiază, şi nu se deşteptară decât când auziră pământul bubuind sub nişte izbituri parcă de mii de copite. Şi deschiseră ochii, şi văzură ochiul soarelui întunecat de un vârtej de pulbere şi, din vâlvora prafului acela, ţâşneau fulgere ca dintr un cer furtunos. Şi cunoscută în curând tropotul cailor şi zăngănitul armelor. Or, era o oaste întreagă, care se luase pe urmele lor! Cu adevărat, în dimineaţa acelei zile, regele frâncilor se sculase de cu zori ca să se ducă el însuşi să afle veşti despre domniţă, fiica lui, şi să se liniştească în privinţa acesteia. Întrucât el era departe de a se simţi fără de griji faţă de împlinirea căsătoriei domniţei cu un bătrân a cărui vlavie de bună seamă că demult trebuie să se fi topit. Însă uimirea lui ajunse până peste poate când n-o găsi pe fiică-sa şi când îl văzu pe vizir întins pe jos, lipsit de simţire şi cu capu-ntre picioare. Şi, cum regele vroia mai întâi de toate să afle ce-i cu domniţa, turnă nişte oţet în nasul vizirului, care îşi căpătă pe dată folosinţa simţurilor. Şi regele, cu un glas înfricoşător, răcni:

— O, blestematule, unde este fiica mea Mariam, soţia ta?

El răspunse:

— O, măria ta, nu ştiu!

Atunci regele, plin de mânie, îşi trase spada şi, dintr-o fulgerătură, despică în două capul vizirului său; şi spada răzbi, strălucind, prin fălcile chiorului. Allah aşeze-i pe veci sufletul păcătos în catul cel mai de la urmă al gheenei!

Tot atunci, năvăliră şi grăjdarii, tremurând, să-i aducă regelui vestea că vraciul cel proaspăt al cailor pierise, precum şi bidiviii Sabik şi Lahik. Şi regele nu mai avu nicio îndoială că fiică-sa fugise cu căpetenia grajdurilor, şi numaidecât strigă să vină la el cei dintâi trei patrici ai săi şi le porunci să treacă fiecare în fruntea a câte trei mii de

oameni şi să-l însoţească la căutarea fiicei sale. Şi adăugă pe lângă oastea aceea pe patriarhii şi pe mai-marii de la curtea sa, se aşeză el însuşi în fruntea oştilor, şi purcese pe urmele fugarilor, pe care îi ajunse în pajiştea cu pricina.

Şi, când văzu oastea apropiindu-se, domniţa Mariam sări pe cal şi strigă către Nur:

— Vreau, o, Nur, să stai de-o parte, întrucât am să-i lovesc eu singură pe vrăjmaşii noştri, şi să te apăr şi să mă apăr împotriva lor, măcar de-ar fi ei nenumăraţi ca firele de nisip!

Şi, rotindu-şi spada, ticlui versurile acestea:

Vreau astăzi să-mi arăt puterea,
Şi vitejia vreau s-arăt!
Pe toţi vrăjmaşii mei de-a valma
Să-i dau amarului prăpăd!
Să spulber până-n temelie
Şi frânce lănci şi metereze!
Şi capete de-oşteni năprasnici
Cumplita-mi spadă să reteze!

Ca noaptea-i calul meu cu care
M-arunc în luptă, fără frică;
Iar vitejia mea-i ca ziua
Când zorii limpezi se ridică!

Urmarea la ce spun acum
Se va vedea chiar azi: căci sunt
O călăreaţa nenfricată
Cum nu e alta pe pământ!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute noua noapte

Urmă:

...Iar regele o văzu cum venea, rotind în fundul capului ochii ei ca de argint-viu. Şi strigă:

— Pe credinţa în Mesia! – este destul de smintită ca să ne înfrunte!

Şi opri mersul oştilor sale şi se duse singur înspre fata lui, strigând la ea:

— O, fiică a stricăciunii! iacătă că îndrăzneşti să mă înfrunţi şi să te arăţi gata să loveşti oastea frâncilor! O, smintito, au tu te-ai dezbrăcat de orice ruşine şi te lepezi de credinţa părinţilor tăi? Şi nu ştii că, dacă nu te supui îndurării mele, te aşteaptă moartea neabătută?

Ea răspunse:

— Ceea ce a trecut s-a dus şi nu se mai întoarce! Şi aceasta-i o taină a legii musulmane! Cred într-unul singur Allah şi în Mohamed, trimisul lui, cel binecuvântat, fiul lui Abdallah! Şi n-am să mă lepăd în veci de credinţa mea şi de dragostea mea faţă de flăcăul din Egipt, de-ar fi să sorb pentru aceasta cupa prăpădului meu!

Spuse, şi îşi făcu calul înspumat să se rotească pe picioarele de dindărăt în faţa oştii frâncilor, şi cântă stihurile acestea de luptă, spintecând aerul cu spada ei sclipitoare:

Ce dulce e să lupţi cînd sună
Al bătăliei ceas cumplit!
Hai, de-ndrăzniţi, veniţi degrabă,
Nevolnicilor stânşi în gloată!
Veniţi, creştini fricoşi, la mine,
Să înfruntaţi neocolit
Tăria loviturii mele
Cu care-am să vă sfărm îndată!

Cu capelele retezate
Am să vă samăn în ţărână,
Iar inima puterii voastre

Am s-o dobor cu scârbă jos!
Peste cetatea voastră neagră
Nimica n-o sa mai rămână —
Doar corbii, ca să dea de veste
Sfârşitul vostru ruşinos!

Sub ascuţişul spadei mele
Aveţi să beţi numaidecât
Cumplite-nghiţituri, amare
Ca zeama crudă de dovleac,
Iar regele cel crunt al vostru
Are să dea acum pe gât
Întreaga cupă-a deznădejdii,
Să nu-i mai fie sete-n veac!

Hei, ia ieşiţi-mi înainte,
Dacă se află vreun viteaz
În rândurile voastre! Haide!
Veniţi să-mi alinaţi aleanul,
Şi-n sângele spurcat al vostru
Să-mi vindec aprigul necaz,
Să-mi zviduiesc durerea toată
Din inima-mi cum e catranul!

Hai, dar! înaintaţi odată!
Hai, dacă n-a-ngheţat în voi
Şi sufletul cel plin de spaimă!
Hai să vedeţi cum vă dărâmă
Amarnicu-ascuţiş al spadei
Şi cum v-aruncă la gunoi,
Şi cum va-ngroapă pe vecie
Sub neagra haină de ţărână!

Aşa cântă viteaza domniţa. Şi se apleca pe calul ei, îl sărută pe gât, îl mângâie cu palma şi îi spuse la ureche: „Astăzi, o, Lahik, este ziua să arăţi din ce neam şi de ce falǎ eşti!” Şi sângele lui de arab se înfioră, şi calul

necheză o dată şi ţâşni mai iute ca vântul dinspre miază-noapte, vărsând flăcări pe nari. Iar domniţa Mariam, dând un răcnet înfricoşător, făcu o roată pe aripa stângă a frâncilor şi, în galopul bidiviului ei, seceră cu sabia nouăsprezece capete de călăreţi. Pe urmă, se întoarse în mijlocul câmpului de luptă şi îi sfruntă pe frânci cu strigăte amarnice.

Dacă văzu aşa, regele îl chemă pe unul dintre cei trei patrici, care se numea Barbut, căpetenia oştilor sale. Or, acesta era un războinic dibaci, iute ca focul; era sprijinul cel mai de temei al scaunului regelui frânc, şi era cel dintâi între mai-marii din împărăţia şi de la curtea sa, ca putere şi ca vitejie; şi meseria de cavaler era toată viaţa lui. Şi patriciul Barbut, la chemarea regelui său, înaintă clocotind de dor de luptă, călare pe calul lui de soi ales, cu vine voinice; şi era apărat de o tunică de aur încărcată cu podoabe şi făcută din zale înguste ca aripile de lăcustă. Şi armele lui erau o sabie ageră şi vânjoasă, o lance cât un catarg de corabie şi care numai cu o lovitură ar fi dat peste cap un munte; şi mai avea patru suliţe ascuţite şi o măciucă înfricoşătoare ţintuită cu piroane. Şi aşa, leit în fire şi în arme de atac şi de apărare, se asemuia cu un turn.

Or, regele îi spuse:

— O, Barbut, vezi şi tu măcelul făcut de fata asta descreierată! Trebuie s-o birui şi să mi-o aduci, vie ori moartă!

Pe urmă, îi puse pe patriarhi să-l blagoslovească, îmbrăcaţi cu veşmintele lor bălţate şi ridicând crucile deasupra capetelor, şi să-i procitească deasupra *Evanghelia,* rugându-se să-i vie în ajutor idolii păcătoşeniei şi ai păgâniei lor. Ci noi, musulmanii, nu ne rugăm decât unuia singur Allah, carele este plin de putere şi de măreţie!

De îndată ce patriciul Barbut sfârşi de sărutat steagul crucii, se repezi pe câmpul de luptă, mugind ca un elefant înfuriat şi vărsând, pe limba lui, înjurături cumplite

împotriva credinţei musulmane. Blestemat fie el! Ci, la rându-i, domniţa îl văzu venind asupra sa, şi răgi ca o leoaică, mamă de pui de leu; şi mormăind, mugind şi iute ca o pasăre de pradă, îşi năpusti calul Lahik în calea potrivnicului. Şi amândoi se izbiră ca doi munţi mişcători, şi se înfruntară piept în piept cu îndârjire, urlând năpraznic ca nişte demoni. Pe urmă, se despărţiră şi făcură o sumedenie de ocolişuri, şi se întoarseră iarăşi cu turbare să se izbească încă o dată, ferindu-se de lovituri fiecare cu o dibăcie şi cu o iuţeală uluitoare, care înfricoşau privirile înmărmurite. Şi pulberea stârnită de copite le sărea adesea în ochi; şi arşiţa copleşitoare era atâta de mare, încât pietrele ardeau ca nişte tufişuri. Şi lupta ţinu un ceas, cu o vitejie la fel şi de-o parte şi de cealaltă.

Ci, începând să-şi piardă răsuflarea, patriciul Barbut vru să sfârşească; şi îşi trecu buzduganul din mâna dreaptă în mâna stângă, apucă una dintre cele patru suliţe şi o zvârli înspre domniţă, însoţind-o cu un răcnet ca un bubuit de tunet. Şi arma porni din mâna lui ca fulgerul care orbeşte privirea. Ci domniţa văzu suliţa cum venea, aşteptă să ajungă în dreptul ei şi o abătu iute cu dosul săbiei; şi suliţa, şuierând, se înfipse hăt departe în nisip. Şi toată oastea văzu aceasta şi fu cuprinsă de mirare.

Atunci Barbut luă altă suliţă şi o aruncă mânios strigând: „Să lovească şi să omoare!” Ci domniţa se feri din calea ei şi o făcu zadarnică. Şi cea de a treia şi cea de a patra suliţă avură aceeaşi soarta. Numaidecât, Barbut, spumegând de mânie şi de umilinţă, luă iarăşi măciuca în mâna dreaptă, răgi o dată ca un leu şi năpusti arma cu toată puterea braţului, ţintindu-şi potrivnica. Şi ghioaga cea uriaşa zbură vuvuind prin văzduh şi ajunse deasupra domniţei Mariam, pe care ar fi zdrobit-o fără de izbăvire, dacă viteaza n-ar fi prins-o din zbor şi n-ar fi înşfăcat-o deodată: întrucât pe domniţă Allah o dăruise cu dibăcie, cu sprinteneală şi cu tărie. Şi roti şi ea la rându-i ghioaga! Şi privirile tuturor care o văzură fură orbite de minunare!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute zecea noapte

Urmă:

Şi, ca o leoaică, se repezi la patriciu şi îi strigă, pe când răsuflarea ei şuiera cum şuieră vipera cu corn:

— Vai de tine, blestematule! Vino să înveţi cum se mânuieşte un buzdugan!

Când patriciul Barbut o văzu pe potrivnica lui cum prinde buzduganul din zbor, i se păru că şi cerul şi pământul se mistuie din ochii lui. Şi, pierdut, uitându-şi tot curajul şi toată virtutea, dete dosul, nemaiocrotindu-şi fuga decât cu pavăza. Ci domniţa cea vitează îl urmă strâns, îl ţinti şi, rotind ghioaga cea amarnică, i-o zvârli în spinare. Şi, vuind, buzduganul izbi pavăza, mai vârtos decât un bolovan aruncat dintr-o catapultă. Şi îl doborî pe patriciu de pe cal, frângându-i patru coaste. Şi Barbut se rostogoli în ţărână, se zvârcoli în sângele lui şi scurmă pământul cu unghiile. Şi moartea îi veni degrabă, întrucât Azrael, îngerul morţii, se apropie de el cu ceasul cel de pe urmă şi îi înşfacă sufletul care se duse să dea seamă de păcatele şi de păgânia lui faţă de acela carele ştie toate tainele şi pătrunde toate simţămintele.

Atunci domniţa Mariam, în galopul cel mare, se aplecă iute de-a lungul pântecelui calului până la pământ, culese de jos lancea uriaşă a vrăjmaşului ucis şi se trase la oarecare depărtare. Iar acolo înfipse lancea adânc în pământ şi, punând piept la toată oştirea tătâne-său, îşi opri scurt calul cel ascultător, se sprijini cu spatele de lancea cea lungă şi şezu aşa nemişcată, cu fruntea sus şi sfidătoare. Şi, în felul acesta, făcând o singură făptură cu calul şi cu lancea înfiptă în pământ, era de neclintit ca un munte şi de neabătut ca ursita.

Când îl văzu pe patriciul Barbut dându-şi sufletul în

felul acela, regele frâncilor, în durerea lui, începu să se bată peste faţă, îşi sfâşie hainele şi îl chemă la el pe cel de al doilea patriciu, căpetenia oastei lui, care se numea Bartus şi era un viteaz vestit printre frânci pentru curajul şi pentru bărbăţia sa la lupta în doi. Şi îi zise:

— O, patriciule Bartus, răzbună moartea lui Barbut, fratele tău de arme!

Şi patriciul Bartus răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi, dând pinteni calului înspre câmpul de luptă, se năpusti asupra domniţei.

Ci viteaza, stând mai departe sfidătoare, nici nu se mişcă; iar calul rămase neclintit şi arcuit pe picioarele lui, ca un pod. Şi iacătă că sosi asupra-i galopul cel năpraznic al patriciului, care slobozise frâiele calului şi gonea ţinându-şi înainte lancea, al cărei fier semăna cu acul scorpionului. Şi izbitura fu năpraznică.

Atunci, toată ostăşimea făcu un pas înainte ca să vadă mai bine cumplitele minunăţii ale acelei lupte, cum alta asemenea ochii lor nu mai văzuseră vreodată. Şi un murmur de minunare trecu prin toate rândurile.

Ci luptătorii, învăluiţi într-o pulbere deasă, se şi încăieraseră amarnic şi îşi împărţeau lovituri de gemea văzduhul. Şi se luptară aşa vreme lungă, cu ura în suflet, şi aruncându-şi blesteme înfricoşătoare.

Iar patriciul, de la un timp, pricepu că potrivnica lui e mai tare şi îşi zise: „Pe Mesia! acuma e ceasul să-mi dovedesc toată puterea!” Şi înşfăcă o suliţă vestitoare a morţii, o cumpăni şi o zvârli drept înspre vrăjmaşa lui, răcnind: „Na!”’

Ci nu ştia că domniţa Mariam era voinica fără de asemuire a Răsăritului şi a Apusului, viteaza pământurilor şi a deşerturilor, şi războinica munţilor şi a câmpiilor!

Or, ea băgase de seamă mişcarea patriciului şi îi pricepuse gândul. Şi, când arma vrăjmaşă porni înspre ea, domniţa aşteptă până ce vârful suliţei îi ajunse aproape de piept, şi-atunci deodată o prinse din zbor şi,

întorcându-se înspre patriciul uluit, îl ţinti drept în mijlocul pântecelui cu arma aceea, care ieşi strălucind printre oasele din şira spinării. Şi patriciul căzu ca un turn când se prăbuşeşte; şi huietul armelor lui umplu de larmă văzduhurile.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute unsprezecea noapte

Urmă:

Şi sufletul i se duse să stea pe veci laolaltă cu al tovarăşului său în flăcările cele nestinse pe care le-a aprins mânia judecătorului cel mare.

Atunci, domniţa Mariam îşi roti iarăşi calul Lahik împrejurul oştimii, răcnind:

— Unde-s robii? Unde-s cavalerii? Unde-s vitejii? Unde-i vizirul cel chior, câinele ăla şchiop? Să iasă la iveală cel mai viteaz, dacă are curaj! Ruşine să vă fie, o, creştinilor, care tremuraţi înaintea braţului unei femei!

Dacă auzi şi dacă văzu toate astea, regele frâncilor, mohorât până peste poate şi tare necăjit de pierderea celor doi patrici ai săi, îl chemă pe cel de al treilea patriciu, care se numea Fâsian, adică împuţitul, întrucât era vestit pentru fâsâielile şi împuţiciunile lui, şi care era un fătălău de pomină, şi îi zise:

— O, Fâsian, tu, a cărui cea mai mare virtute este fătălia, acuma-i rândul tău să te lupţi cu dezmăţata aceasta şi să răzbuni cu moartea ei moartea tovarăşilor tăi!

Şi patriciul Fâsian, după ce răspunse că ascultă şi că se supune, dete galop calului, slobozind în urma lui un potop de bubuituri asurzitoare, în stare să albească de spaimă părul unui copil din leagăn şi să facă să se umfle pânzele unei corăbii.

Ci, dinspre partea ei, Sett Mariam îşi şi luase avânt şi îl

şi pornise pe Lahik într-un galop mai iute decât fulgerul când scapără şi decât grindina când bate. Şi amândoi se năpustiră unul înspre celălalt, ca doi berbeci, şi se izbiră cu atâta năprazna de-ai fi zis că se loviseră doi munţi. Şi patriciul, repezindu-se la domniţă, scoase un răcnet cumplit şi dete o lovitură mânioasă. Ci ea se feri cu sprinteneală, lovi cu dibăcie lancea vrăjmaşului şi i-o frânse în două. Pe urmă, în clipa când patriciul, dus de avântul ce şi-l luase, trecea pe lângă ea, Sett Mariam se suci deodată, făcând iute o întoarcere şi, chiar cu coada de la lancea lui, îl lovi pe potrivnicul ei între umeri cu atâta putere, încât îl doborî jos din şea. Şi, însoţind lovitura aceea cu un răcnet cumplit, se repezi la el, pe când patriciul zăcea răsturnat pe spate, şi, dintr-o lovitură, îi înfipse lancea în gură şi îi ţintui capul de pământ, împingând vârful lancei cât mai adânc.

La priveliştea aceasta, toată oştirea rămase dintruntâi mută de uluire. Pe urmă, dintr-o dată, toţi simţiră cum bate peste capetele lor fiorul spaimei; căci nici nu mai ştiau dacă viteaza care săvârşise asemenea isprăvi este făptura omeneasca ori demon. Şi, dând dosul, îşi căutară scăparea în fugă, aruncându-şi picioarele în vânt. Ci Sett Mariam zbură după ei, mistuind sub paşi depărtările. Şi îi ajungea când pe mai mulţi laolaltă, când pe câte unul, îi fulgera cu sabia cea rotitoare şi îi făcea să-şi soarba moartea dintr-o înghiţitură, afundându-i în marea ursitelor. Şi inima îi era atâta de voioasă încât i se părea că lumea nu mai poate s-o încapă! Şi îi tăie pe care-i tăie, şi îi betegi pe care-i betegi, şi aşternu pământul cu morţi, în lung şi în lat. Şi regele francilor, cu mâinile ridicate înspre cer de deznădejde, fugea şi el laolaltă cu toţi ostaşii lui, ţinându-se la mijloc între oştile vânzolite, între patriarhii şi popii lui, cum fuge un cioban, gonit de furtună, în mijlocul turmei sale de oi. Iar domniţa nu mai contenea să-i hăituiască în felul acesta şi să-i măcelărească amarnic, până la ceasul când soarele se coperi întru totul cu mantia întunericului.

Numai atunci domniţa Mariam se gândi să se oprească din goana ei biruitoare. Se întoarse, aşadar, îndărăt, şi se duse la multiubitu-i Nur, care începuse să fie tare îngrijorat din pricina ei, şi se odihni. În noaptea aceea în braţele lui, uitându-şi, în alinturile împărtăşite şi în desfătările dragostei, ostenelile şi primejdiile pe care le înfruntase ca să-l scape şi ca să se mântuie pe totdeauna de asupritorii ei creştini. Şi a doua zi, după ce se sfătuiră laolaltă îndelung despre locul care ar fi cel mai plăcut unde să se aşeze de aci înainte, hotărâră să se ducă să încerce dulceaţa Damascului. Şi porniră la drum înspre cetatea aceea plăcută. Şi-atâta cu ei!

În ce-l priveşte însă pe regele frâncilor, apoi acesta, cu nasu-n pământ şi cu burdihanul întors pe dos din pricina morţii celor trei patrici, Barbut, Bartus şi Fâsian, şi din pricina înfrângerii oştirii sale, se întoarse îndărăt la palatul lui din Constantinia, unde îşi strânse sfetnicii şi, după ce prefirară năpastele păţite, îi întrebă ce hotărâre ar fi mai bine să ia. Şi adaugă:

— Nu ştiu unde s-o fi putut duce acum fiica aceea de încornoraţi ai neruşinării! Da îmi vine să cred că trebuie să se fi dus în ţările musulmane, acolo unde, după spusele ei, bărbaţii sunt nişte bărbaţi vânoşi şi neostoiţi! Căci fiica aceasta de târfă este un jar aprins de la pojarul iadului! Şi nu putea să afle printre creştini nişte haidamaci care să-i potolească patimile cele nesăţioase! Vă cer, aşadar, să-mi spuneţi, o, patriarhilor, ce trebuie să fac eu la o ananghie atâta de afurisită!

Şi patriarhii şi călugării şi mai-marii crăiei cugetară vreme de un ceas, pe urma răspunseră:

— Noi socotim, o, rege al vremilor, că nu-ţi mai rămâne decât una de făcut, după toate câte s-au petrecut, şi anume să trimiţi o scrisoare, cu nişte daruri bogate, preaputernicului rege al musulmanilor, califul Harun Al-Raşid, care este stăpân peste pământurile şi peste ţările unde s-au dus cei doi fugari; şi, în acea scrisoare pe care să i-o scrii cu chiar mâna măriei tale, să-i faci tot felul de

făgăduieli şi de jurăminte de prietenie, ca să se învoiască a porunci să fie priponiţi fugarii, şi să ţi-i trimită în lanţuri la Constantinia. Şi lucrul acesta nu are să te îndatoreze şi nu are să ne îndatoreze nici pe noi cu nimic faţă de căpetenia aceea de necredincioşi, întrucât, de îndată ce ni-i va da îndărăt pe fugari, noi avem să ne şi repezim să-i măcelărim pe musulmanii din alai şi avem să uităm jurămintele şi făgăduielile date, aşa cum facem noi de obicei de fiecare dată când încheiem vreo înţelegere cu necredincioşii aceia închinaţi lui Mahomed!

Aşa grăira patriarhii şi sfetnicii regelui frâncilor. Blestemaţi fie ei şi în viaţa aceasta şi în cealaltă, pentru păgânia şi hainia lor!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute douăsprezecea noapte

Urmă:

Or, regele frâncilor din Constantinia, care avea o inimă tot atâta de ticăloasă ca şi patriarhii lui, nu pregetă să urmeze sfatul acela plin de viclenie. Da ei nu ştiau că ticăloşia se întoarce, mai de vreme ori mai târziu, împotriva acelora care o săvârşesc, şi că ochiul lui Allah veghează pururea asupra drept-credincioşilor săi şi îi apără împotriva şiretlicurilor vrăjmaşilor lor preascârbavnici!

Regele luă, aşadar, un calam şi scrise, cu litere greceşti, o scrisoare către califul Harun Al-Raşid, în care, după urările cele mai cuviincioase şi mai pline de laude şi de prietenie, îi spunea:

„O, preaputernice emir al fraţilor noştri musulmani, am o fata deşucheată, pe nume Mariam; şi fata aceasta a mea s-a lăsat amăgită de un tânăr egiptean din Cairo, care a răpit-o şi a dus-o în ţările ce se află sub puterea şi

sub stăpânirea ta. Mă rog, dar, ţie, o, preaputernicule emir al musulmanilor, să binevoieşti a porunci să se facă cercetările de cuviinţă spre a fi găsită, şi să mi-o trimiţi cât mai curând cu putinţă, sub strajă straşnică.

Iar eu, în schimb, am să acopăr cu cinstiri şi cu hatâruri straja aceea pe care ai să mi-o trimiţi cu fiica mea, şi am să fac tot ce oi putea ca să-ţi fiu pe plac! Aşa, ca să-ţi arăt recunoştinţa mea şi ca să-ţi fac dovadă de gândurile mele de prietenie, îţi făgăduiesc, printre altele, că am să poruncesc unor zidari chiar de tine aleşi să zidească o geamie în cetatea mea de domnie. Şi am să-ţi trimit, pe deasupra, bogăţii de nedescris, cum niciun om n-a mai văzut vreodată unele asemenea: tinere fecioare ca nişte hurii, băieţi tineri fără fir de păr în barbă ca nişte lune, comori pe care focul n-ar putea să le mistuie, mărgăritare, nestemate, cai, iepe şi mânji, cămile şi pui de cămile, şi catâri încărcaţi cu poveri scumpe cu cele mai alese roade de pe pământurile noastre. Şi, dacă toate astea nu ţi-or fi destul, mi-oi strânge hotarele regatului meu, ca să sporesc stăpânirile şi hotarele crăiei mele, ca să sporesc stăpânirile şi hotarele tale! Şi făgăduielile acestea le pecetluiesc cu pecetea mea, eu, Cezar, regele acelora care se închină Crucii!"

Şi regele frâncilor, după ce pecetlui scrisoarea aceasta, o înmână proaspătului vizir pe care îl numise în locul bătrânului cel chior şi şchiop, şi îi grăi vorbele acestea:

— De vei căpăta îngăduinţă să fii primit de Harun ăla, să-i spui: „O, preaputernicule calif! vin s-o cer de la măria ta pe domniţa noastră; întrucât aceasta-i pricina sarcinii celei de seamă ce ni s-a încredinţat. Dacă primeşti cu priinţă cererea noastră, te poţi bizui pe recunoştinţa regelui, stăpânul nostru, care are să-ţi trimită cele mai îmbelşugate peşcheşuri!"

Pe urmă, ca să aţâţe şi mai mult râvna vizirului său, pe care îl trimitea în felul acesta ca sol, regele frâncilor îi făgădui şi lui, la fel, că dacă solia are să dobândească

fericită izbândă, are să i-o dea pe fiică-sa de soţie şi are să-l umple de averi şi de huzmeturi. Pe urmă, îi dete păs şi îl îndemnă cu multă criceală să puie scrisoarea în chiar mâna califului. Şi vizirul, după ce sărută pământul dinaintea regelui, porni la drum.

Or, după o călătorie lungă, sosi cu alaiul lui la Bagdad, unde, pentru început, se odihni vreme de trei zile. Apoi, întrebă unde este palatul califului şi, după ce i se arăta, se duse acolo ca să ceară să fie primit de emirul dreptcredincioşilor. Şi, când fu îngăduit la divanul de primire, vizirul, aruncându-se la picioarele califului, sărută de trei ori pământul dinaintea sa, îi spuse în câteva cuvinte pricina soliei care îi fusese încredinţată, şi îi înmână scrisoarea de la stăpânu-său, regele frâncilor, tatăl domniţei Mariam. Şi Al-Raşid despecetlui scrisoarea, o citi şi, după ce îi desluşi bine cuprinsul, se arătă binevoitor cererii ce i se făcea, măcar ca venea de la un rege necredincios. Şi puse să se scrie pe dată tuturor valiilor din ţările împărăţiei musulmane, ca să li se zugrăvească înfăţişarea domniţei Mariam şi a tovarăşului ei, cu poruncă anume să se facă toate cercetările de trebuinţă spre a-i găsi, ameninţând cu cele mai grele osânde la caz de neizbândă ori de nepăsare, şi să i-i trimită fără de zăbavă, sub strajă bună, la curtea sa, de îndată ce au să fie dibuiţi. Şi olăcari călări pe cai ori în spinarea dromaderelor fugarnice plecară în toate părţile, ducând fiecare câte o scrisoare către un valiu de vilaet. Şi, în aşteptare, califul îl opri pe lângă sine, la palat, pe solul frânc, dimpreună cu tot alaiul lui.

Şi-atâta cu aceşti regi osebiţi şi cu învoielile lor!

Ci, în ceea ce îi priveşte pe cei doi îndrăgostiţi, iacătă! După ce domniţa puse pe fugă, ea singură, oastea regelui frâncilor, părintele ei, şi după ce dete hrană vulturilor pe cei trei patrici care se măsuraseră cu ea, porni la drum, împreună cu Nur, înspre Siria, şi ajunse cu bine la porţile Damascului. Ci, cum călătoreau în conacuri scurte, poposind prin locurile frumoase spre a se deda plăcerilor

dragostei lor, şi nici cu gândul nu gândeau la ticăloşiile puse la cale de vrăjmaşii lor, ajunseră la Damasc la câteva zile după ce olăcarii cei iuţi ai califului, care le-o luaseră înainte, aduseseră valiului poruncile în privinţa lor. Şi, întrucât habar nu aveau despre ce îi aştepta acolo, îşi spuseră fără de niciun ocoliş numele faţa de iscoadele agiei care îi dibuiră numaidecât şi care puseră caraulele valiului să-i priponească pe loc. Şi caraulele, fără a mai pierde vremea, îi puseră să facă pe dată cale întoarsă, fără a le îngădui să intre în cetate şi, împresurându-i cu armele cele crunte, îi siliră să meargă cu ei la Bagdad, unde, după zece zile de drum zorit prin mijlocul pustiului, sosiră zobiţi de trudă. Şi fură duşi la divanul de primire, împresuraţi de străjile palatului.

Când povestea, ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute treisprezecea noapte

Urmă:

Şi când se aflară în faţa califului cel mare, se temeniră şi sărutară pământul dinaintea lui. Iar musaipul care era de slujbă atunci zise:

— O, emire al drept-credincioşilor, iacătă pe domniţa Mariam, fata regelui frâncilor, şi pe Nur, răpitorul ei, fiul neguţătorului Cunună din Cairo. Şi au fost zeberiţi amândoi la Damasc, după poruncile valiului cetăţii!

Atunci califul îşi aruncă ochii înspre Mariam şi fu cucerit de înfăţişarea ei nurlie şi de frumuseţea chipului ei, şi o întrebă:

— Chiar tu eşti numita Mariam, fiica regelui frâncilor?

Ea răspunse:

— Da, chiar eu sunt domniţa Mariam, roaba numai a ta, o, emire al drept-credincioşilor, ocrotitorule al credinţei, coborâtorule din emirul trimişilor lui Allah!

Şi califul, tare uimit de răspuns, se întoarse apoi înspre

Nur şi fu la fel de încântat de harurile tinereţii sale şi de înfăţişarea lui aleasă; şi îi zise:

— Iar tu eşti chiar tânărul Nur, fiul lui Cunună, neguţătorul din Cairo?

El răspunse:

— Da, eu sunt, robul tău, o, emire al drept-credincioşilor, sprijinitorule al împărăţiei, apărătorule al credinţei!

Şi califul îi spuse:

— Cum de ai cutezat s-o furi pe domniţa aceasta frâncă, sfruntând legea?

Atunci Nur, prilejuindu-se de îngăduinţa de a vorbi, îşi povesti de şart toate păţaniile, cu toate amănuntele, iar califul îl ascultă cu multă luare-aminte. Ci nu are niciun rost să le mai spunem şi noi o dată.

Atunci, Al-Raşid se întoarse înspre domniţa Mariam şi îi zise:

— Află că tatăl tău, regele frâncilor, mi l-a trimis pe solul acesta pe care îl vezi aici, cu o scrisoare scrisă de chiar mâna lui. Şi mă încredinţează de recunoştinţa lui şi de dorinţa ce o are de a zidi o geamie în cetatea lui de scaun, dacă mă învoiesc să te trimit îndărăt în ţara lui. Or, tu ce ai a răspunde?

Iar Mariam ridică fruntea şi, cu un glas şi hotărât şi plăcut totodată, răspunse:

— O, emire al drept-credincioşilor, tu eşti locţiitorul lui Allah pe pământ şi aperi legea lui Mahomed, Profetul lui (cu el fie pururea pacea şi rugăciunea!). Or, eu m-am făcut musulmană şi cred într-unul singur Allah, şi îmi mărturisesc credinţa aceasta dinaintea măriei tale, şi rostesc: „Nu este alt Dumnezeu decât Allah, şi Mohamed este trimisul lui Allah!” Ai putea tu, dară, o, emire al drept-credincioşilor, să mă trimiţi în ţara necredincioşilor care îl fac pe Allah seamăn cu alţii, care cred că Isus, un fiu de om, este Dumnezeu, care se închină la idoli, care proslăvesc crucea şi înalţă rugi ereticeşti la tot soiul de fiinţe moarte în păgânie şi azvârlite în flăcările mâniei lui

Allah? Or, dacă ai să săvârşeşti una ca asta şi să mă dai pe mâna creştinilor aceştia, eu, la ziua Judecăţii, când toate măririle nu au să mai însemneze nimic şi când numai inimile cele curate au să fie luate în seamă, am să te învinuiesc pentru purtarea ta, dinaintea lui Allah şi dinaintea Profetului nostru, vărul tău (cu el fie rugăciunea şi pacea!).

Când auzi cuvintele acestea ale domniţei Mariam şi mărturisirea ei de credinţă, califul se umplu de bucurie în sufletul său aflând că o vitează ca aceea s-a făcut musulmană; şi, cu lacrimi în ochi, strigă:

— O, Mariam, fata mea, fie ca Allah să nu îngăduie niciodată să dau pe mâna necredincioşilor o musulmană care crede într-unul Allah şi în Profetul său! Allah să te apere şi să te păstreze şi să reverse asupra ta mila şi binecuvântările lui, sporindu-ţi puterea credinţei! Şi acuma, pentru vitejia şi bărbăţia ta, poţi să ceri orice de la mine; şi mă leg cu jurământ că nu am să precupeţesc nimic, de-ar fi şi jumătate din împărăţia mea! Înveseleşte-ţi, aşadar, ochii, dezleagă-ţi inima şi alungă orice grijă! Şi spune-mi, spre a putea să fac cele de trebuinţă, dacă nu cumva ai fi mulţumită ca tânirul acesta, fiul supusului nostru Cunună, neguţătorul de ta Cairo, să-ţi fie soţ legiuit?

Şi Mariam răspunse:

— Au cum să nu doresc, o, emire al dreptcredincioşilor? Au nu-i el acela care m-a cumpărat? Au nu-i el acela care a cules de la mine ceea ce era de cules? Au nu el şi-a primejduit de atâtea ori viaţa pentru mine? Şi, într-un sfârşit, au nu el a adus pacea sufletului meu, dezvăluindu-mi curăţia credinţei musulmane?

Numaidecât califul trimise să fie aduşi cadiul şi martorii şi ticluiră pe loc senetul de căsătorie. Pe urmă, îl chemă dinaintea lui pe solul regelui frâncilor, vizirul, şi îi spuse:

— Vezi bine şi tu, cu chiar ochii tăi, şi bine auzi, cu chiar urechile tale, că nu pot să îndeplinesc cererea stăpânului tău, de vreme ce domniţa Mariam, făcându-se

musulmană, este de-a noastră. Altminterea, aş săvârşi o faptă de care ar trebui să dau seama lui Allah şi Profetului său, la ziua Judecăţii! Căci scris este la Cartea lui Allah: „Niciodată nu are să le fie dat celor necredincioşi să-i stăpânească pe drept-credincioşi!”...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute paisprezecea noapte

Urmă:

...Întoarce-te, aşadar, la stăpânul tău şi spune-i tot ce ai văzut şi auzit!

Iar solul, dacă pricepu în felul acesta că emirul drept-credincioşilor nu vrea să i-o dea pe fata regelui frâncilor, cuteză să se lase dus de furie, plin de ciudă şi de sumeţie, întrucât îl orbise Allah să nu mai vadă urmările vorbelor ce le rostea; şi strigă:

— Pe Mesia! de-ar fi ea musulmană încă de douăzeci de ori pe-atâta, şi tot trebuie s-o duc la tătâne-său, stăpânul meu! Altminterea, are să vie el să-ţi cotropească împărăţia şi are să-ţi umplă cu oştile lui toată ţara, de la Eufrat până în Yaman!

La vorbele acestea, califul, mâniat până peste poate, răcni:

— Ce? câinele ăsta de ghiaur cutează să ne arunce ameninţări? Să i se reteze capul şi să fie pus la intrarea în cetate, cu trupul răstignit pe cruce, ca să slujească de aci înainte drept pildă solilor necredincioşilor!

Ci domniţa Mariam strigă:

— O, emire al drept-credincioşilor, nu întina sabia ta slăvită cu sângele câinelui acesta! Vreau să-l răsplătesc chiar cu, aşa cum i se cuvine!

Şi, rostind cuvintele acestea, smulse sabia pe care vizirul frânc o purta la şold, şi, rotind-o vajnic, dintr-o

fulgerătură îi şi reteză capul şi i-l aruncă pe fereastră. Şi împinse hoitul cu piciorul, făcând semn robilor să-l ducă de acolo.

La priveliştea aceasta, califul rămase uimit de iuţeala cu care domniţa îndeplinise osânda, şi o înveşmântă cu chiar caftanul lui. Şi porunci ca tot aşa să fie îmbrăcat şi Nur cu un caftan măreţ, şi îi covârşi pe amândoi cu daruri scumpe; şi, după dorinţa pe care şi-o mărturisiră, le dete o strajă falnică să-i însoţească până la Cairo, şi le mai dete şi nişte scrisori cu care să se înfăţişeze la valiul Egiptului şi la ulemale. Şi Nur, dimpreună cu domniţa lui, se întoarse în felul acesta în Egipt, la bătrânii lui părinţi. Iar neguţătorul Cunună, când îl văzu pe feciorul său că îi aduce în casă o domniţă ca noră, fu peste poate de mândru şi îl iertă pe Nur pentru purtarea lui de odinioară. Şi, în cinstea tânărului, îi pofti la un ospăţ măreţ pe toţi mai-marii din Cairo, care îi covârşiră cu daruri pe tinerii însurăţei, întrecându-se de sârg unii pe alţii.

Şi tânărul Nur cu domniţa Mariam trăiră ani lungi, bucuroşi şi voioşi până peste poate, nelipsindu-se de nimic şi mâncând bine, şi bând bine, şi drăgostindu-se vârtos, spornic şi îndelung, în vâlva preţuirii şi a belşugului, în cea mai tihnită şi mai plăcută viaţă, până ce veni să-i cerceteze Sfărâmătoarea fericirilor, Despărţitoarea de prieteni şi de sindrofii, aceea care pustieşte casele şi umple pântecele mormintelor! Ci slavă celui Singur Viu, carele nu cunoaşte moarte şi ţine în mâinile lui cheile Văzutelor şi Nevăzutelor! Amin!

După ce auzi povestea aceasta, regele Şahriar se ridică deodată de mijloc şi strigă:

— Ah, Şeherezada, povestea aceasta de vitejie chiar că m-a fermecat!

Şi, după ce se rosti astfel, se sprijini iarăşi în coate pe perne, zicându-şi*:* „Tare nu-mi vine a crede că ar mai avea, după asta, şi alte poveşti să-mi mai povestească! Şi-aşa că trebuie să cuget ce-mi rămâne de făcut în privinţa capului ei!”

Ci Şeherezada, dacă îl văzu că îşi încruntă sprâncenele, îşi

zise: „Nu-i vreme de zăbovit!” Şi grăi:

— Aşa-i, o, măria ta, povestea aceasta de vitejie este minunată, da ce-i ea pe lângă aceea pe care aş mai vrea să ţi-o povestesc, dacă mi-ai mai îngădui?

Şi regele întrebă:

— Ce ziceai tu, Şeherezada? Şi ce poveşti gândeşti să-mi mai povesteşti care să fie mai minunate ori mai uimitoare decât aceasta?

Iar Şeherezada zâmbi a râde şi zise:

— Măria-ta ai să judeci! Ci, în noaptea aceasta, ca să ne sfârşim veghea, nu vreau să-ţi povestesc decât o snoavă scurtă, dintre acelea care nu-s greu de ascultat! Şi-i scoasă din *Sfaturile mărinimiei şi ale ştiinţei de a le purta în viaţă.*

Şi numaidecât spuse:

SFATURILE MĂRINIMIEI ŞI ALE ŞTIINŢEI DE A TE PURTA ÎN VIAŢĂ

Saladin şi vizirul său

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că vizirul sultanului Saladin, regele cel biruitor, avea ca bun al său, printre mulţimea de robi ce se bucurau de hatârurile lui, un copilandru de lege creştină, desăvârşit de frumos, pe care îl iubea până peste poate şi care era atât de gingaş cum ochii oamenilor nu mai zăriseră vreodată unul asemenea. Or, într-o zi, pe când se plimba cu copilul acela de care nu se putea despărţi, fu băgat de seamă de către sultanul Saladin, care îi făcu semn să se apropie. Şi sultanul, după ce aruncă o privire vrăjită asupra copilului, îl întreba pe vizir:

— De unde ai băieţelul acesta?

Şi vizirul, cam stânjenit, răspunse:

— De la Allah, o, stăpâne al meu!

Iar sultanul Saladin zâmbi şi zise, urmându-şi drumul:

— Iată, o, vizire al nostru, că acuma ţi s-a ivit prilejul să ne înlănţuieşti cu frumuseţea unui astru şi să ne faci robi cu farmecele unei lune!

Or, vorbele acestea îi deteră de gândit vizirului, care îşi zise: „Chiar că nu îmi mai este cu putinţă să-l păstrez pe copilul acesta, după ce l-a băgat de seamă sultanul!” Şi

pregăti un peşcheş bogat, îl chemă pe copilul creştin cel atâta de frumos şi îi spuse:

— Pe Allah, o, flăcăule, de n-ar fi nevoia, sufletul meu nu s-ar fi despărţit de tine niciodată!

Şi îi înmână darul, spunând:

— Ai să duci peşcheşul acesta din partea mea stăpânului nostru, sultanul, şi tu însuţi ai să fii o parte din acest peşcheş, întrucât din ceasul de-acum te dăruiesc stăpânului nostru!

Şi, totodată, îi mai dete, ca s-o ducă sultanului, o scrisoare în care aşternuse aceste strofe:

Iacătă-o luna plină, doamne bune,
Să lumineze-n cerul tău înalt;
Şi nicăieri pe lume nu-i un alt
Cer pe potrivă-acestei mândre lune.

Iar eu, mărite, fără şovăială,
Anume, doamne, ca să-ţi fiu pe plac,
Mă despărţesc de sufletul meu drag
Şi ţi-l trimit în dar, cu mare fală.

O faptă asemeni eu nu ştiu vreuna —
Nu că mă laud, dar pe lume nu-i
Un ins ce s-ar lipsi, din voia lui,
De sufletul său, pentru totdeauna!

Or, peşcheşul îi plăcu într-un chip cu totul deosebit sultanului Saladin care, mărinimos şi falnic, cum îi era obiceiul, nu pregetă să-l despăgubească pe vizirul său de jertfa aceea, coperindu-l cu huzmeturi şi cu huzururi, şi făcându-l să simtă, cu orice prilej, cât de mult îi intrase în suflet şi în dragostea lui.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute cincisprezecea noapte

Urmă:

Estimp, vizirul îşi spori numărul fetişcanelor din haremul său cu o tânără dintre tinerele cele mai plăcute şi cele mai desăvârşite de pe acea vreme. Şi tânăra, de cum sosi, izbuti să cucerească inima vizirului; însă vizirul, până a nu se simţi legat de ea aşa cum păţise cu băiatul, îşi zise: „Cine ştie dacă nu cumva faima acestui mărgăritar nou nu are să ajungă la urechile sultanului? Aşa că ar fi mai bine pentru mine, înainte de a-mi lăsa inima să se aprindă după tânăra roabă, s-o dau şi pe ea în dar sultanului. În felul acesta, durerea are să-mi fie mai mică, iar pierderea are să-mi fie mai puţin grea!” Gândind aşa, o chemă la el pe fetişcană, o încărcă pe dată cu un dar pentru sultan, încă şi mai bogat decât întâia oară, şi îi spuse:

— Şi tu însăţi ai să fii o parte din peşcheş!

Şi îi dete, ca s-o ducă sultanului, o scrisoare în care aşternu versurile acestea:

O, doamne-al meu, pe falnica ta zare
De mult e-o lună – iată-acum şi-un soare!
Aşa încât, pe-un singur cer se-mbină
Aceste două astre de lumină,
Să-nchipuie, deasupra slavei voastre,
Perechea cea mai falnică de astre.

Or, de la fapta aceasta, trecerea vizirului spori încă pe-atâta în sufletul sultanului Saladin, care nu mai scăpa niciun prilej ca să-i dovedească, de faţă cu toată curtea sa, preţuirea şi dragostea ce le simţea pentru el. Fapt care îi aduse în felul acesta vizirului o mulţime de neprieteni şi de pizmaşi care, uneltind să-l piardă, hotărâră ca mai întâi să-l ponegrească la sufletul sultanului. Aşa că îi deteră de înţeles lui Saladin, prin tot

felul de vorbe şi de scorneli, pe cum că vizirul tot ar mai păstra o slăbiciune pentru copilandrul creştin, şi că nu conteneşte, mai cu seamă când boarea vântului reavăn dinspre miazănoapte îi stârneşte amintirea plimbărilor de odinioară, să-l dorească aprig şi să-l cheme din tot sufletul. Şi îi spuseră că asfel se căinează amarnic pentru darul pe care îl făcuse, ba chiar că, de ciudă şi de părere de rău, îşi muşcă mâinile şi îşi sfarmă măselele. Ci sultanul Saladin, departe de a-şi pleca urechea la astfel de născociri nevrednice de vizirul în care el îşi pusese toată încrederea, ţipă cu un glas zădărit către cei care îi torceau asemenea vorbe:

— Potoliţi-vă limbile cele haine împotriva vizirului, că de unde nu, pe dată au să vă zboare capetele de pe grumaji!

Pe urmă, întrucât avea o minte iscusită şi dreaptă, le spuse:

— Ci vreau totuşi să vă dovedesc de mincinoşi şi de zavistnici, şi să las ca ticăloşiile voastre să se întoarcă împotriva voastră. Aşa că am să pun la încercare cinstea sufletului vizirului meu!

Şi îl chemă pe copilul cu pricina şi îl întrebă:

— Ştii sa scrii?

El răspunse:

— Ştiu, o, doamne al meu!

El zise:

— Ia atunci o hârtie şi un calam şi scrie ce am să-ţi spun!

Şi, ca şi cum copilul ar fi scris aşa de la el, îl puse să-i scrie vizirului următoarea scrisoare:

„O, stăpâne al meu preaiubit de odinioară, tu, după ceea ce şi tu trebuie să simţi faţă de mine, ştii dragostea pe care ţi-o port şi amintirile pe care le-au lăsat în sufletul meu bucuriile noastre de altădată. Drept aceea, vin să mă plâng ţie de soarta mea de acum de la palat, unde nimic nu a izbutit să mă facă să uit bunătatea ta, mai ales că

aici măreţia sultanului şi sfiala pe care o simt faţă de el mă opresc să mă bucur de hatârurile lui. Mă rog, dar, ţie, să găseşti vreun tertip spre a mă lua îndărăt de la sultan, fie într-un fel, fie în altul. De altminteri, până acuma sultanul nu s-a aflat niciodată numai cu mine singur, şi ai să mă afli aşa cum m-ai lăsat!”

Şi, după ce scrisoarea fu scrisă, sultanul i-o dete unui rob micuţ de la palat s-o ducă şi s-o dea în mână vizirului şi să-i spună:

— Robul tău de odinioară, copilul de creştini, m-a trimis să-ţi aduc scrisoarea aceasta din partea lui.

Şi vizirul luă scrisoarea, o privi o clipă şi, fără ca măcar s-o desfacă spre a o citi, scrise pe spatele ei următoarele:

Au de când, doamne, un om care ştie
Şi care a-nvăţat al vieţii rost
S-ar repezi deodată, ca un prost,
În gura unui leu prins de mânie?

Eu nu sunt dintre-acei a căror minte
Se lasă-n voia patimii şi-atât;
Nici dintre-acei de care răii-şi râd.
Iar pizma lor haină nu mă prinde!

De-am rupt, să-l dărui, sufletul din mine,
Ştiam un adevăr ce s-a mai spus:
Că sufletul, odată ce s-a dus,
În trupul părăsit nu mai revine!

La primirea acestui răspuns, sultanul Saladih se umplu de bucurie şi nu pregetă să citească stihurile dinaintea nasurilor alungite ale zavistnicilor. Pe urmă, porunci să fie chemat vizirul său şi, după ce îi dete noi dovezi de prietenie, îl întrebă:

— Oare poţi să ne spui, o, taică al înţelepciunii, cum faci tu de ai atâta putere asupra ta însuţi?

Şi vizirul răspunse:

— Nu-mi las niciodată patimile să ajungă la pragul voinţii mele!

Da Allah este încă şi mai înţelept!

Pe urmă, Şeherezada spuse:

— O, prefericitule rege, acuma, că ţi-am povestit cum îl ajută voinţa pe cel înţelept să-şi biruiască patimile, vreau să-ţi povestesc o întâmplare cu o dragoste pătimaşă!

Şi spuse:

Mormântul Îndrăgostiţilor

Abdallah, fiul lui Al-Kaisi, ne-a lăsat în scrierile sale povestea aceasta. El spune:

Plecasem într-un an în hagialâc la casa cea Sfântă a lui Allah. Şi, după ce mi-am îndeplinit toate datorinţele de hagiu, m-am întors la Medina, ca să mai văd o dată mormântul Profetului – cu el fie pacea şi binecuvântarea lui Allah! Or, într-o noapte, pe când şedeam într-o grădină, nu departe de mormântul cel proslăvit, auzii un glas care cânta încetişor în liniştea nopţii. Şi, fermecat, îmi ascuţii toată luarea-aminte şi, ascultând aşa, desluşii versurile acestea pe care le cânta:

O, tu privighetoare a sufletului meu,
În cântecele tale-i iubita mea mereu!
O, glas al ei, cu gungur vrăjit, de turturea,
Când vei răspunde, oare, la suspinarea mea?
Ce lungă eşti, o, noapte, în chinul aşteptării
Când doru-aprinde-n suflet pojarul nerăbdării!
O, nalta mea lumină, oare n-ai strălucit,
Precum o stea în cale-mi, doar ca sa pieri grăbit

Şi să mă laşi pe urmă prin bezne rătăcind
Ca orbii, fără-o rază şi fără un alint?

Pe urmă se făcu tăcere. Şi mă uitam în toate părţile ca să-l văd pe cel care cântase cântecul acela pătimaş, când se ivi dinaintea mea stăpânul glasului. Şi, la lumina care se cernea din cerul nopţii, văzui că era un flăcău frumos de să-ţi dai sufletul şi care avea faţa scăldată în lacrimi. Şi mă întorsei spre el şi nu mă putui opri să nu-mi strig: „Ya Allah! ce tânăr frumos!” Şi îmi întinsei mâinile amândouă către el. Iar el mă privi şi mă întrebă:

— Cine eşti? Şi ce vrei de la mine?

Iar eu răspunsei, ploconindu-mă dinaintea frumuseţii lui:

— Ce alta aş putea să vreau, decât să-l binecuvântez pe Allah uitându-mă la tine? În ce priveşte cine-s eu, apoi sunt robul tău Abdallah, fiul lui Ma’amar Al-Kaisi. O, doamne al meu, tare ar mai vrea sufletul meu să te cunoască! Întrucât cântecul tău de adineaori m-a tulburat până peste poate, iar chipul tău m-a vrăjit de tot. Şi iată-mă-s gata să-ţi jertfesc şi viaţa mea, dacă poate să-ţi fie de vreun folos!

Atunci flăcăul se uită la mine, ah! cu ce ochi! şi îmi spuse:

— Şezi, dară, jos lângă mine!

Şi şezui lângă el, cu sufletu-mi tremurând, şi el îmi spuse:

— De vreme ce inima ta suferă pentru mine, ascultă acum ce mi s-a întâmplat!

Şi grăi mai departe, în felul acesta:

— Sunt Otbah, fiul lui Al-Hubab, fiul lui Al-Mundhir, fiul lui Al-Yamuh ansaritul. Or, ieri dimineaţă, pe când îmi făceam rugăciunile în geamia tribului, văzui că intră, mlădiindu-se din mijloc şi din şolduri, mai multe femei frumoase de să mori, care o însoţeau pe o fetişcană aproape copilă, şi ale cărei farmece făceau să se stingă farmecele însoţitoarelor ei. Şi, deodată, luna aceea se

apropie de mine în mijlocul mulţimii de credincioşi, fără a fi băgată de seamă de nimeni, şi îmi spuse: „Otbah! de multă vreme pândesc prilejul acesta să-ţi vorbesc! O, Otbah! ce ai zice să te împreuni cu aceea care este iubita ta şi doreşte să-ţi fie soţie?” Pe urmă, până ce eu să apuc să deschid gura şi să-i răspund, mă lăsă şi se pierdu printre tovarăşele ei. Pe urmă, ieşiră împreună toate din geamie şi se amestecară în mulţimea de hagii. Şi eu, în ciuda strădaniilor de a o găsi, nu am izbutit s-o mai văd vreodată din clipa aceea. Iar sufletul şi inima mea sunt cu ea...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute şaptesprezecea noapte

Urmă:

...şi sufletul şi inima mea sunt cu ea. Şi, până ce mi-o fi dat s-o văd iarăşi, nu am să pot să gust nicio bucurie, deaş fi chiar în mijlocul desfătărilor raiului!

Aşa vorbi el, şi obrajii i se îmbujorau treptat, şi dragostea mea pentru el sporea la fel. Şi, când tăcu, îi spusei:

— O, Otbah, o, prietene al meu! pune-ţi nădejdea în Allah şi roagă-te lui să-ţi dea iertarea greşalelor! În ce mă priveşte, iată-mă-s gata să te ajut, cu toate puterile şi cu toate mijloacele mele, spre a-ţi înlesni s-o găseşti pe fetişcana care ţi-a vrăjit gândurile. Căci, de cum te-am văzut, mi-am simţit sufletul purtându-se de la sine înspre minunata ta făptură, şi de atunci tot ce aş face pentru tine nu ar fi decât ca să văd ochii tăi cei frumoşi abătându-se mulţumiţi către mine!

Şi, vorbind astfel, îl strângeam cu dragoste şi îl sărutam aşa cum un frate îl sărută pe un frate; şi, toată noaptea, nu contenii să-i potolesc sufletul drag. Şi, hotărât! În viaţa mea nu am să uit acele clipe desfătătoare şi pline de

nesaţ, petrecute lângă el prieteneşte.

Or, a doua zi, mă dusei cu el la geamie şi îl lăsai să intre el întâi, ca să-i arăt preţuirea mea. Şi stăturăm acolo amândoi, de dimineaţă până la amiază, ceasul la care vin de obicei femeile la moschee. Ci, spre marea noastră supărare, băgarăm de seamă că toate femeile veniseră în geamie, dar fetişcana nu se afla printre ele. Iar eu, văzând tristeţea pe care lucrul acela i-o pricinuia tânărului meu prieten, zisei:

— Asta să nu te necăjească! Am să aflu eu ştiri despre iubita ta de la aceste femei, întrucât ieri fata era împreună cu ele!

Şi numaidecât mă furişai până la femeile acelea şi izbutii să aflu de la ele că fetişcana noastră era o tânără fecioară, de viţă aleasă, că o chema Riya şi că era fiica lui Al-Ghitrif, căpetenia tribului Bani-Sulem. Şi întrebai:

— O, preabunelor femei, pentru ce n-a mai venit ea astăzi cu voi?

Ele răspunseră:

— Da cum ar fi putut? Tătâne-său, care a adus nişte hagii sub ocrotirea lui prin pustie, de la Irak până la Mecca, s-a întors ieri cu călăreţii săi la tribul lor de pe malurile Eufratului, şi a luat şi pe fiică-să Riya.

Iar eu le mulţumii pentru lămuririle acestea, şi mă întorsei la Otbah; şi îi zisei:

— Ştirile pe care ţi le aduc nu sunt, vai! aşa cum aş dori!

Şi îi spusei că Riya plecase, cu tatăl ei, înspre tribul lor. Pe urmă adăugai:

— Ci linişteşte-ţi sufletul, o, Otbah, o, prietenul meu! întrucât Allah m-a dăruit cu multe bogăţii şi sunt gata să le cheltuiesc ca să te ajut să ajungi la ţintă. Şi, din ceasul acesta, am să mă îngrijesc de necazul tău şi am să izbândesc, cu ajutorul lui Allah!

Şi mai spusei:

— Binevoieşte numai să vii cu mine!

Şi se ridică şi merse cu mine la geamia ansariţilor,

rudele sale.

Acolo, aşteptarăm până ce se strânse toată lumea; iar eu detei bineţe adunării şi spusei:

— O, drept-credincioşilor ansariţi strânşi aici! care este părerea voastră despre Otbah şi despre tatăl lui Otbah?

Şi toţi răspunseră, într-un glas:

— Mărturisim cu toţii că sunt nişte arabi dintr-un neam vestit şi dintr-un trib ales!

Şi cu le spusei:

— Aflaţi, dar, că Otbah, fiul lui Al-Hubab, este mistuit de o dragoste amarnică. Şi vin la voi anume ca să vă rog să vă alăturaţi strădaniile la strădaniile mele, spre a-i dobândi fericirea!

Ei răspunseră:

— Din toată inima şi cu bucurie.

Eu spusei.

— Dacă-i aşa, trebuie să mă însoţiţi până la corturile tribului Bani-Sulem, la şeihul Al-Ghitrif, căpetenia lor, ca să i-o cerem pe fiică-sa Riya de soţie pentru vărul vostru Otbah, fiul lui Al-Hubab.

Şi toţi răspunseră că ascultă şi că se supun. Eu, atunci, încălecai pe cal, şi tot aşa şi Otbah; şi toată adunarea făcu la fel. Şi deterăm zor cailor, în goana mare, fără de oprire. Şi izbutirăm în felul acesta să ajungem la corturile călăreţilor şeicului Al-Ghitrif, la şase zile de Medina.

Când ne văzu venind, şeicul Al-Ghitrif ieşi în întâmpinarea noastră până în uşa cortului său; iar noi, după salamalekurile de cuviinţă, îi spuserăm:

— Am venit să-ţi cerem găzduire, o, părinte al arabilor!

El răspunse:

— Fiţi bineveniţi sub corturile noastre, o, musafiri de viţă aleasă!

Şi, vorbind astfel, dete numaidecât poruncile de trebuinţă robilor lui ca să ne primească aşa cum se cuvine. Şi robii aşternură în cinstea noastră mesele şi covoarele; şi tăiară oi şi cămile, ca să ne dea un ospăţ falnic.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute optsprezecea noapte

Urmă:

Şi, când veni clipa să ne aşezăm la masă, noi ne traserăm cu toţii îndărăt; iar eu, în numele tuturora, îi mărturisii şeicului Al-Ghitrif:

— Pe harul cel sfânt al pâinii şi al sării, şi pe credinţa noastră arăbească! nu avem să ne atingem de niciuna dintre bucatele tale, până ce nu ai să împlineşti cererea noastră!

Şi Al-Ghitrif spuse:

— Şi care este cererea voastră?

Eu răspunsei:

— Venim să ţi-o cerem de soţie pe fiica ta cea de neam ales, Riya, pentru Otbah, fiul lui Al-Hubab ansaritul, fiul lui Al-Mundhir, fiul lui Al-Yamuh, cel viteaz, cel bun, cel vestit, cel falnic, cel minunat!

Iar tatăl tinerei Riya, schimbându-se cu totul deodată şi la faţă şi la ochi, ne spuse cu glas domol:

— O, fraţi arabi, aceea pe care îmi faceţi cinstea şi mi-o cereţi de soţie pentru vestitul Otbah, fiul lui Al-Hubab, este stăpâna deplină a răspunsului. Iar eu nu am să stau împotriva vrerii ei. Aşa că ea se cade să se rostească! Şi am să mă duc pe dată să-i cer răspunsul!

Şi se ridică dintre noi, tare galben, cu nasul plin de ciudă şi cu o faţă care tăgăduia vădit înţelesul vorbelor lui.

Se duse, aşadar, în cort la fata lui, Riya, care, speriată de tulburarea de pe chipul său, îl întrebă:

— O, taică al meu, pentru care pricină mânia zbuciumă atâta de năpraznic lăuntrul sufletului tău?

Iar el şezu jos lângă ea, în tăcere, şi, cum am auzit mai pe urmă, îi spuse într-un sfârşit:

— Află, dar, o, Riya, fata mea, că le-am dat găzduire unor ansariţi; care au venit la mine ca să te ceară de soţie pentru unul dintre ei!

Ea spuse:

— O, taică, neamul ansariţilor este un neam de vază printre arabi! Şi, hotărât, găzduirea pe care le-ai dat-o este de datorinţă! Ci ia spune-mi: pentru care dintre ei au venit să mă ceară de soţie?

Ea răspunse:

— Pentru Otbah, fiul lui Hubab!

Ea spuse:

— Este un tânăr vestit! Şi este vrednic să intre în neamul tău!

Ci el strigă, plin de mânie:

— Ce vorbe grăieşti tu? Au nu cumva ai şi înnodat vreo legătură cu el? Păi eu, pe Allah! m-am juruit odinioară faţă de fratele meu că am să te dau fiului lui, şi nimenea altcineva, mai mult decât fiul unchiului tău, nu este vrednic să intre în spiţa neamului meu!

Ea spuse:

— O, taică, şi ce răspuns ai să le dai ansariţilor? Aceştia sunt nişte arabi plini de fală şi tare simţitori în tot ce priveşte mândria şi cinstea lor! Iar dacă tu nu vrei să mă dai de soţie unuia dintre ei, ai să atragi asupra ta şi a tribului nostru zăcăşia şi urmarea răzbunării lor. Întrucât au să se socotească umiliţi de tine şi n-au să te mai ierte niciodată!

El spuse:

— Dreptu-i ce spui! Ci am să-mi învăluiesc nedorinţa cerând, ca preţ pentru tine, o zestre până peste poate. Căci spune o zicală: „Dacă nu vrei să-ţi măriţi fata, cere o zestre cât mai mare!”

O lăsă, aşadar, pe fiică-sa şi veni la noi ca să ne spună:

— Fata tribului, o, musafiri ai mei, nu se împotriveşte cererii voastre de a se mărita; ci pretinde o zestre care să fie pe potriva harurilor ei. Care dintre voi, aşadar, are să-mi poată da preţul acestui mărgăritar fără de asemuire?

La vorbele acestea, Otbah înaintă şi spuse:

— Eu!

El spuse:

— Ei bine! fata mea cere o mie de brăţări de aur roşu, cinci mii de galbeni cu pecetea lui Hajar, un gherdan de cinci mii de mărgăritare, o mie de viguri de mătasă indiene, douăsprezece perechi de cizme de piele galbenă, zece saci de curmale din Irak, o mie de capete de vită, o iapă de la tribul Anazi, cinci burdufe cu mosc, cinci şipuri cu parfum de trandafiri, şi cinci burdufe de chilimbar!

Şi adăugă, întorcându-se înspre Otbah:

— Eşti în stare să te învoieşti cu cererea aceasta?

Şi Otbah răspunse:

— O, părinte de arabi, te mai îndoieşti? Nu numai ca mă învoiesc să plătesc zestrea cerută, ci am să dau încă şi mai mult!

Eu, atunci, mă întorsei la Medina, cu prietenul meu Otbah, şi izbutirăm, nu fără destulă alergătură şi cazne, să facem rost de toate lucrurile cerute. Iar eu plătii cu banii mei, fără să şovăiesc, cu mai multă plăcere decât dacă aş fi făcut toate acele cumpărături pentru mine. Şi ne întoarserăm la corturile celor din tribul Bani-Sulem, cu toate cumpărăturile noastre, şi ne grăbirăm să le dăm şeicului Al-Ghitrif. Iar şeicul, în felul acesta, nemaiputând să-şi ia vorba îndărăt, fu nevoit să-i primească pe toţi ansariţii, oaspeţii săi, care se strânsera să-i aducă firitiselile lor pentru măritişul fiicei sale. Şi se porniră ospeţele şi ţinură patruzeci de zile. Şi fură înjunghiate o sumedenie de cămile şi de oi, şi fură puse la gătit în cazane bucate de toate felurile, şi toţi oamenii din trib putură să mănânce pe săturatele.

Or, la sfârşitul răstimpului acesta, pregătirăm un palanchin falnic pus pe spinările a două cămile în şir, şi în el îi suirăm pe tinerii însurăţei. Şi plecarăm cu toţi, peste poate de voioşi, urmaţi de o caravană întreagă de cămile încărcate cu daruri. Iar prietenul meu Otbah nu mai putea de nerăbdare să ajungă şi ziua când să se vadă, într-un

sfârşit, singur-singurel cu iubita lui. Şi, cât ţinu călătoria, nu se depărta de ea o clipită, şi şezu cu ea, în palanchin, de unde nu se da jos decât ca să vină şi să mă bucure la vreun taifas, cu toată prietenia, încrederea şi mulţămita...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute nouăsprezecea noapte

Urmă:

...Iar eu mă bucuram în sufletul meu şi îmi spuneam: „Iacătă-te, o, Abdallah, că ai ajuns prieten pe totdeauna cu Otbah! întrucât ai izbutit, uitând de chiar simţămintele tale, să-i cucereşti inima, împerechindu-l cu frumoasa Riya! Într-o zi, să nu ai nicio îndoială, jertfa ta are să fie răsplătită, şi încă cu prisosinţă! Şi ai să te bucuri şi tu de dragostea lui Otbah, în tot ce are ea mai plăcut şi mai ales!”

Or, nu mai aveam decât o zi de mers până la Medina şi, la căderea nopţii, ne-am oprit la o mică oază, ca să ne hodinim. Şi era o linişte desăvârşită; şi lumina lunii surâdea la bucuria din tabăra noastră; şi, peste capetele noastre, doisprezece palmieri, ca nişte fete tinere, însoţeau cu foşnetul palmilor lor cântecul adierilor de noapte. Iar noi, ca începătorii de lume din vremile cele de demult, ne bucuram de ceasul acela de linişte, de apa cea proaspătă, de iarba cea grasă şi de dulceaţa adierii. Ci, vai! nu poţi să scapi de ce îţi este ursit, măcar de-ai fugi şi cu aripile zborului. Şi tocmai prietenului meu Otbah îi era dat să bea până la drojdia de pe fund, dintr-o sorbitură, cupa de neînlăturat! În adevăr, am fost smulşi deodată din odihnă de o năvală năprasnică a unor călăreţi înarmaţi care se repeziră asupra noastră ţipând şi urlând. Or, aceştia erau nişte călăreţi din tribul Bani-Sulem, trimişi de şeicul Al-Ghitrif s-o fure pe fata lui. Căci nu cutezase să încalce, sub corturile lui, datinile ospeţiei, şi

aşteptase să ne depărtăm, ca să ne lovească în felul acesta, fără a nesocoti legile pustiei. Ci îşi făcuse socotelile fără a ţine seama de preţul lui Otbah şi al călăreţilor noştri care, cu mare vitejie, înfruntară lovitura călăreţilor tribului Bani-Sulem şi, după ce omorâră o mulţime dintre ei, îi puseră până la urmă pe fugă. Ci, în vâlvora încăierării, prietenul meu Otbah primi o lovitură de lance şi, când ajunse îndărăt în tabără, căzu mort în braţele mele.

Când îl văzu aşa, tânăra Riya dete un ţipăt mare şi se aruncă peste trupul celui drag. Şi îşi trecu toată noaptea jelindu-se. Şi, când se făcu dimineaţă, o găsirăm, moartă de jale.

Aibă-i Allah pe amândoi întru mila sa! Iar noi le săparăm în nisip un mormânt şi îi îngroparăm acolo, unul lângă altul. Şi, cu inimile pline de mâhnire, plecarăm la Medina. Iar eu, după ce isprăvii ce aveam de isprăvit la Medina, mă întorsei în ţara mea. Ci, peste şapte ani, mă prinse gândul să mai fac un hagialâc la Locurile Sfinte. Şi în sufletul meu încolţi dorul să mă duc să văd mormântul lui Otbah şi al frumoasei Rya. Şi, când ajunsei la mormânt, îl văzui adumbrit de un pom frumos dintr-un soi necunoscut, răsădit acolo cu evlavie de cei din tribul ansariţilor. Şi şezui, plângând, pe piatră, la umbra pomului acela, cu sufletul meu mohorât. Şi îi întrebai pe cei care se aflau acolo cu mine:

— O, prietenii mei, spuneţi-mi: cum se numeşte pomul acesta care plânge cu mine moartea lui Otbah şi a Riyei?

Şi ei îmi răspunseră:

— Se numeşte Copacul Îndrăgostiţilor.

Ah, fie ca tu, o, Otbah să te odihneşti în pacea Stăpânului cel fără de moarte, la umbra pomului acesta care se tânguie peste mormântul tău!

— Şi asta-i tot ce ştiu, o, preafericitule rege, despre Mormântul Îndrăgostiţilor!

Pe urmă, întrucât îl văzu pe regele Şahriar mohorât de poveste, Şeherezada se grăbi, în noaptea aceea, să-i

povestească şi povestea tinerei Hind, cu divorţul şi căsătoria ei.

Divorţul tinerei Hind

Se povesteşte că Hind, fiica lui Al-Neman, era cea mai frumoasă fată dintre fetele de pe vremurile ei, şi că era întocmai ca o gazelă la ochi, la gingăşie şi la farmece. Or, faima frumuseţii sale ajunse până la urechile lui Al-Hajaj, valiul Irakului; şi Al-Hajaj o ceru de soţie. Tatăl Hindei însă nu vru să i-o dea decât cu preţul unei zestre de două sute de mii de drahme de argint, plătite înainte de nuntă, şi cu învoiala să-i mai plătească, în caz de despărţire, alte două sute de mii de drahme. Şi Al-Hajaj primi toate învoielile acestea şi o aduse pe Hind în casa lui.

Or, Al-Hajaj, spre amarul şi năpasta lui, era neputincios. Şi venise pe lume cu totul sărman în ce priveşte... zestrea lui [...]. Şi întrucât, plămădit aşa, copilul nu vroia să trăiască, diavolul se arătă maică-si, în chip de om, şi o sfătui, dacă vroia ca pruncul ei să rămâna în viaţă oricum, să-i dea să sugă, în loc de laptele ei, sângele de la două capre negre, de la un ţap negru şi de la un şarpe negru. Şi maică-sa urmă sfatul acela şi dobândi ceea ce dorea să dobândească. Numai că neputinţa şi beteşugul, care sunt un dar de la Satan şi nicidecum de la Allah cel Darnic, rămăseseră zestrea copilului, ajuns acuma bărbat.

Încât Al-Hajaj, după ce o aduse pe Hind în casa lui, rămase o lungă bucată de vreme fără a îndrăzni să se apropie de ea alt fel decât la lumina zilei, şi fără s-o atingă, măcar că tare ar mai fi vrut. Iar Hindei nu-i trebui prea mult până să afle pricina unei atari cumpătări, şi tare se mai tângui, laolaltă cu toate roabele ei.

Or, într-o zi, Al-Hajaj veni s-o vadă, după obiceiul lui, ca

să-şi bucure ochii cu frumuseţea sa. Şi o găsi cu spatele întors înspre uşă, privindu-se într-o oglindă şi cântând ghiersurile acestea:

Hind, cârlană năzdrăvană
Dintr-un soi arab, de foc,
Eşti ursită să-ţi duci viaţa
Cu catârul boşorog.

Grea mi-e purpura cea scumpă –
Aruncaţi-o jos, cu silă!
Daţi-mi zdrenţele sărace
Din păr aspru de cămilă!

Sunt sătulă de palate!
Vreau la tribu-mi din pustie
Să mă-ntorc, s-ascult iar vântul
Peste corturi cum adie,

Cum adie, şi-i răspunde
Fluierul din cort, duios.
Nici lăuta, nici dairaua
Nu au sunet mai frumos.

Tinerii din trib, acolo,
Lacomi sânge beau, de lei,
Şi puternici sunt, şi mândri,
Ca şi leii-paralei —

Pe când Hind aici se-ngroapă,
Fără-acel preasfânt batir
De-a lăsa urmaşi pe lume
Cu nevolnicul catâr.

Când Al-Hajaj auzi cântecul în care Hind îl asemuia cu un catâr, ieşi din odaie, plin de deznădejde, fără ca soţia lui să-i fi băgat de seamă nici ivirea, nici plecarea, şi

trimise pe dată după cadiul Abdallah, fiul lui Taher, ca să-i ceară să dezlege căsătoria. Şi Abdallah se duse la Hind şi îi spuse:

— O, fiică a lui Al-Neman, iacătă că Al-Hajaj Abu-Mohammad îţi trimite două sute de mii de drahme de argint şi îmi cere totodată să îndeplinesc, în numele său, toate cele legiuite pentru despărţenia lui de tine!

Şi Hind strigă:

— Mărire lui Allah! Iată-mi ruga împlinita şi iată-mă slobodă să mă întorc la tatăl meu! O, fiu al lui Taher, n-ai fi putut să-mi dai o veste mai plăcută decât aceasta de a-mi spune că am scăpat de câinele cel boşorog. Păstrează, dar, pentru tine acele două sute de mii de drahme, ca răsplată pentru ştirea cea fericită pe care mi-o aduci.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute douăzecea noapte

Urmă:

Estimp, califul Abd Al-Malek ben Mervan, care auzise vorbindu-se despre neasemuita frumuseţe şi despre deşteptăciunea Hindei, o râvni pe fată şi trimise să-i fie cerută de soţie. Ea însă îi răspunse printr-o scrisoare în care, după proslăvirile lui Allah şi mărturiile de supuşenie, îi spunea: „Află, o, emire al drept-credincioşilor, că un câine a întinat ulcica, muşluind-o cu nasul, ca s-o adulmece!” Iar califul, primind scrisoarea aceea, începu să râdă cu hohote şi scrise numaidecât răspunsul acesta: „O, Hind, dacă un câine a întinat ulcica, muşluind-o cu nasul, noi avem s-o spălăm de şapte ori şi, în urma răzuirii pe care o să i-o facem, avem s-o curăţăm de orice pată!” Atunci Hind, dacă văzu că împotriva piedicilor pe care le ridica ea califul tot o dorea fierbinte, nu putu face altminteri decât să se supună. Încât primi, punând însă o învoială, aşa cum îi scrise în a doua scrisoare în care,

după proslăviri şi urări, spunea: „Află, o, emire al dreptcredincioşilor, că nu am să plec decât cu învoiala următoare: Al-Hajaj, desculţ, să-mi ducă de căpăstru cămila, de-a lungul acestei călătorii, până la palatul tău!”

Or, scrisoarea îl făcu pe calif să se pună pe un râs şi mai dihai ca întâia oară. Şi trimise pe dată poruncă lui Al-Hajaj să ducă de căpăstru cămila Hindei. Şi Al-Hajaj, cu toată ciuda lui, ştia bine că nu avea cum să nu se supună poruncilor califului. Se duse, dar, desculţ, până la sălaşul Hindei şi luă cămila de căpăstru. Iar Hind se sui în baldachinul ei şi nu pregetă, cât ţinu drumul, să se veselească din tot sufletul pe seama cămilarului. Şi o chemă pe doica ei şi îi zise:

— O, mancă a mea, dă o leacă mai la o parte perdelele baldachinului!

Şi doica dete la o parte perdelele; şi Hind îşi scoase capul printre perdele şi aruncă un dinar de aur, jos, în noroi. Şi se întoarse înspre fostul ei soţ şi îi zise:

— O, vizirule, dă-mi de jos banul acela de argint!

Şi Al-Hajaj ridică de jos banul şi i-l dete Hindei, spunându-i:

— Este un dinar de aur, nu un ban de argint!

Iar Hind, pufnind de râs, strigă:

— Slavă lui Allah, care face să se preschimbe argintul în aur, în ciuda întinării cu noroi!

Şi Al-Hajaj văzu limpede, din vorbele acelea, că totul nu fusese decât o batjocură a Hindei, ca să-l umilească. Şi se împurpura tot de ruşine şi de mânie. Ci îşi plecă fruntea şi fu nevoit să-şi tăinuiască supărarea pe Hind, ajunsă acuma soţia califului!

După ce povesti snoava aceasta, Şeherezada tăcu. Iar regele Şahriar îi zise:

— Snoavele acestea, Şeherezada, îmi plac. Ci acuma aş vrea să ascult o poveste cu minunăţii. Iar dacă nu mai ai niciuna, spune-mi, ca să ştiu şi eu.

Ci Şeherezada sări:

— Da unde se află vreo poveste mai plină de minunăţii

decât aceea pe care tocmai am să i-o povestesc numaidecât măriei sale, dacă, bineînţeles, îmi îngăduie!

Şi Şahriar zise:

— Poţi!

Şi Şeherezada îi spuse regelui Şahriar:

POVESTEA OGLINZII FECIOARELOR

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, o, dăruitule cu gânduri minunate, că a fost odată, în vechimea vremilor şi în curgerea veacurilor şi a clipelor, în cetatea Bassrei, un sultan care era un flăcău minunat şi tare plăcut, plin de mărinimie şi de vitejie, şi care se numea sultanul Zein. Însă acel tânăr şi tare frumos sultan Zein, în pofida însuşirilor lui cele alese şi a darurilor de tot felul care îl făceau să nu-şi aibă samăn pe lume în lung şi în lat, era un cheltuitor de bogăţii ce nu s-a mai pomenit, un risipitor care nu cunoştea niciun frâu şi nicio cumpătă, şi care, mână spartă cum era la daruri pentru toţi ciracii lui, nişte flăcăiandri mâncăi până peste poate, şi cu tainurile ce plătea pentru muierile fără de număr, de toate soiurile şi de toate boiurile, pe care le ţinea pe seama lui în saraiurile cele strălucite, şi cu necurmatele cumpărări de tot alte fetişcane ce îi erau votrite în fiece zi, fecioare neprihănite, la nişte preţuri smintite, ca să le deguste, izbutise până la urmă să vântuiască de tot visteriile cele fără de fund strânse veacuri în şir de sultanii cei osârdnici, strămoşii săi. Şi, într-o zi, vizirul lui veni şi, după ce sărută pământul dinaintea-i, îi dete de ştire că lăzile cu galbeni erau lefterite şi că de mâine zaheregii palatului nu mai aveau cu ce să fie plătiţi; şi, după ce îi dete ştirea aceea neagră, vizirul, de spaimă să nu fie tras în ţeapă, plecă degrabă aşa cum venise.

Când află, în felul acesta, că toate averile lui se topiseră, tânărul sultan Zein se căi amarnic că nu-l bătuse

gândul să-şi păstreze o parte din bunuri pentru zilele cele negre ale soartei; şi se mohorî în sufletul lui până peste marginile mohorelii. Şi îşi zise: „Nu-ţi mai rămâne alta, sultane Zein, decât să fugi de aici pe furiş şi, părăsindu-ţi la voia norocului ciracii cei atâta de dragi, cadânele cele copilandre, soţiile şi daravelile domniei, să laşi tronul secătuit al împărăţiei părinţilor tai în seama cui o vrea să pună mâna pe el. Căci mai de dorit este să fii un cerşetor pe căile lui Allah, decât un rege fără de avere şi fără de fală; că tu ştii zicala care spune: Mai bine-i să zaci în mormânt, decât în sărăcie!” Şi, cugetând aşa, aşteptă să se facă noapte ca să se îmbrace teptil şi, nebăgat în samă de nimenea, să iese pe poarta cea tainică a saraiului. Şi tocmai se pregătea să-şi ia un toiag şi să pornească la drum, când Allah Atoate-văzătorul şi Atoate-înţelegătorul îi aduse în minte vorbele şi sfaturile cele mai de pe urmă ale lui tătâne-său. Căci părintele lui, până să moară, îl chemase la el şi, printre altele, îi spusese: „Şi mai cu seamă, o, fiul meu, să nu uiţi că, dacă ursita s-o întoarce într-o zi împotriva ta, ai să găseşti în Dulapul-cu-izvoade o comoară care are să-ţi îngăduie a face faţă la toate loviturile soartei!”

Când Zein îşi aduse aminte vorbele acelea, care i se sterşeseră cu totul din minte, dete fuga, fără de zăbavă, la Dulapul-cu-izvoade şi îl deschise, tremurând de bucurie. Da degeaba se uită el mult şi bine, şi degeaba scotoci şi căută peste tot, răscolind hârtiile şi catastifele şi lăsând talmeş-balmeş letopiseţele domniei, că tot nu găsi în acel dulap nici aur şi nici mireasmă de aur, nici argint şi nici mireasmă de argint, nici giuvaieruri, nici nestemate, nici nimic-nimicuţa care să se asemuie cât de cât cu aşa ceva. Şi, deznădăjduit până peste marginile deznădejdilor pe care pieptul lui chinuit le putea cuprinde, şi tare mânios că aşteptările îi fuseseră amăgite, se porni să răvăşească şi să arunce în toate părţile hârtiile împărăteşti, şi să joace cu picioarele pe ele mânios, când deodată simţi sub mâna lui pustiitoare ceva tare, parcă

un lucru de metal. Şi scoase afară lucrul acela şi, când îl privi, văzu că era un sipeţel greu de aramă roşie. Şi se grăbi să-l descuie; şi nu găsi în el decât un bileţel împăturit şi pecetluit cu pecetea tatălui său. Atunci, măcar că era tare înciudat, rupse pecetea şi citi pe hârtie cuvintele astea, însemnate de mâna tătâne-său: „Du-te, o, fiul meu, la *cutare* loc din palat, cu un hârleţ, şi sapă cu chiar mâinile tale pământul, rostind numele lui Allah!”,

După ce citi biletul acela, Zein îşi zise: „Iacătă că acuma trebuieşte să fac şi munca aspră de săpător! Ci, de vreme ce aceasta-i voinţa cea de pe urmă a tatălui meu, nu vreau să fiu neascultător!” Şi coborî în grădina palatului, luă un hârleţ rezemat de zidul casei grădinarului şi se duse la locul arătat, unde era o hrubă aşezată dedesubtul palatului...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute douăzeci şi una noapte

Micuţa Doniazada, sora Şeherezadei, se ridică de pe chilimul pe care şedea ghemuită şi strigă:

— O, sora mea, ce dulci şi ce gingaşe şi ce înmiresmate sunt vorbele tale proaspete!

Iar Şeherezada spuse, sărutându-şi surioara pe ochi:

— Aşa-i! Dar ce-s ele pe lângă ceea ce am să povestesc în noaptea aceasta, dacă bine înţeles îmi va mai îngădui regele acesta bine crescut şi dăruit cu purtări alese!

Şi regele Şahriar zise:

— Poţi!

Atunci Şeherezada povesti mai departe aşa:

...Tânărul sultan Zein luă, aşadar, hârleţul şi se duse la hruba de dedesubtul palatului. Şi aprinse o făclie şi la lumina ei începu să bată cu coada hârleţului în pământ şi, în felul acesta, auzi într-un sfârşit un răsunet adânc. Şi îşi zise: „Aici trebuie să sap!” Şi începu să desfunde

pământul cu hotărâre; şi dedese la o parte mai bine de jumătate din lespezile pardoselii fără să zărească niciun fel de semn al vreunei comori. Şi se opri din lucru ca să se odihnească şi, sprijinindu-se cu spinarea de zid, gândi: „Pe Allah! da de când, sultane Zein, ţi s-a năzărit să fugi după ursitoarea ta şi să te duci s-o cauţi până în inima pământului, în loc s-o aştepţi fără de grijă, fără de necaz şi fără de trudă? Au tu nu ştii că ceea ce s-a dus e dus şi că ceea ce-i scris e scris şi trebuie să se împlinească?” Ci, după ce se mai odihni oleacă, se apucă iarăşi de cazna lui şi începu iar să scoată cărămizile, fără prea mare nădejde; şi iacătă că deodată dete la iveală o piatră albă, pe care o răsturnă; şi dedesubtul ei văzu o uşa încuiata cu un lacăt de oţel. Şi sultan Zein sfărmă lacătul acela izbindu-l cu hârleţul şi intră pe uşă.

Atunci, se trezi în vârful unei scări falnice de marmoră albă, care cobora înspre o sală pătrată şi largă, toată numai din porţelan alb de China şi din cleştar, şi în care pereţii şi tavanul şi grinzile erau din lazulită azurie. Şi văzu în sala aceea podine de sidef, şi pe fiecare se aflau câte zece urne de alabastru şi zece urne de porfiră. Şi se întrebă: „Cine ştie ce s-o afla în aceste chiupuri frumoase! Pesemne că răposatul taică-meu o fi pus să fie umplute cu vreun vin bătrân, care acuma trebuie să fi ajuns până peste poate de minunat!” Şi, gândind aşa, se sui pe una dintre cele patru podine, se apropie de una dintre urne şi îi scoase capacul. Şi, o, ce uimire! o, ce bucurie! o, ce danţ! văzu că era plină, până-n gură, cu pulbere de aur. Şi, ca să se încredinţeze şi mai bine, îşi băgă mâna în lăuntru, fără a putea să ajungă la fund, şi o scoase daurită toată şi sclipind ca soarele. Şi, zorit, scoase şi capacul de la cea de a doua urnă, şi văzu că aceea era plină cu dinari de aur şi cu ţechini de aur de toate mărimile. Şi le cercetă, una câte una, pe toate cele patruzeci de urne, şi văzu că toate urnele de alabastru erau pline până în gură cu pulbere de aur, şi toate surorile lor de porfiră erau pline cu dinari şi cu ţechini de

aur.

La priveliştea aceea, tânărul Zein se însenină şi se lumină, şi se zbânţui şi dănţui; pe urmă începu sa răcnească de bucurie şi, după ce îşi înfipse făclia într-o gaură din peretele de cleştar, întoarse înspre el una dintre urnele de alabastru şi îşi vărsă pe cap, pe umeri, pe pântec, şi peste tot, pulberea de aur; şi se scăldă în aur cu mai multă desfătare decât simţise vreodată în cele mai desfătătoare hammamuri. Şi strigă: „Ha! Ha! sultan Zein, îţi şi luasei cârja de derviş şi te şi găteai să baţi cerşind drumurile lui Allah! Şi iacătă că binecuvântarea a coborât asupra capului tău, întrucât nu te-ai îndoit de mărinimia Atoatedătătorului şi ţi-ai cheltuit cu mână spartă bunurile dintâi pe care ţi le dăruise! Înseninează-ţi, aşadar, ochii şi linişteşte-ţi sufletul scump! Şi să nu-ţi fie teamă să înşfaci, atâta cât te ţin băierile, din chiar darurile cele necurmate ale aceluia care te-a zămislit!” Şi, totodată, povârni toate celelalte chiupuri de porfiră; şi vărsă tot ce se afla în ele în sala de porţelan. Şi la fel făcu şi cu chiupurile de alabastră, iar dinarii şi ţechinii, zuruind şi zornăind în căderea lor sunătoare, făceau să răsune ecourile porţelanului şi vuitorul cleştar. Şi, de plăcere, îşi cufundă trupul în mijlocul mormanului de aur, în vreme ce, sub lumina făcliei, sala cea albă şi albastră îngemăna strălucirea pereţilor ei fermecaţi cu sclipirile fulgerătoare şi cu jerbele falnice care ţâşneau din pojarul acela rece.

După ce tânărul sultan se scălda astfel în aurul cel atâta de îmbătător încât să-l facă să uite de sărăcia care îi primejduise viaţa şi care era să-l împingă a părăsi palatul părinţilor săi, se ridică din năhlapii aprinşi care curgeau gârlă de pe el şi, mai potolindu-se oleacă, începu să cerceteze totul cu o uimire până peste poate, minunându-se că regele, tatăl său, izbutise să sape borta aceea şi să zidească sala aceea strălucitoare atâta de tainic încât nimenea din palat nu auzise vreodată pomenindu-se de ea.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute douăzeci şi doua noapte

Urmă:

Şi ochii lui cercetători băgară de seamă, până la urmă, într-un colţişor, pitit între două coloniţe de cleştar, un sipeţel mărunt, asemenea întru totul, însă mult mai mic, cu cel pe care îl găsise în Dulapul-cu-izvoade. Şi îl deschise şi găsi în lăuntru o cheie de aur încrustată cu nestemate. Şi îşi zise: „Pe Allah! cheia aceasta trebuie să fie cheia care descuie lacătul pe care l-am spart!” Pe urmă cugetă şi gândi: „Da atunci cum se face că lacătul a fost închis pe dinafară? Prin urmare, cheia aceasta trebuie să slujească la altceva.” Şi începu să caute peste tot, ca să vadă de nu cumva poate să afle ce rost ar avea cheia aceea. Şi cercetă pereţii sălii cu toată luarea-aminte şi, până la urmă, găsi în captuşala de pe un perete, la mijloc, o încuietoare. Şi, socotind că aceea trebuie să fie încuietoarea potrivită cu cheia pe care o găsise, o încercă pe loc. Şi numaidecât peretele se mişcă, şi se deschise o uşă destul de mare. Şi Zein putu astfel să treacă într-o altă sală, încă şi mai minunată decât cealaltă. În adevăr, din podea până în tavan, toată sala aceea era făcută din piatră smălţuită verde, cu un lustru poleit cu aur, de-ai fi zis că e parcă tăiată în smarald de mare. Şi era cu adevărat aşa de frumoasă, în lipsa ei de orice podoabă, cum niciun vis nu şi-ar fi putut închipui una asemenea. Şi, în mijlocul acelei săli, sub boltă, şedeau în picioare şase fetişcane ca nişte lune şi strălucind de o strălucire care lumina toată sala. Şi şedeau pe nişte piedestale de aur greu, şi nu scoteau o vorbă. Şi Zein, vrăjit şi înmărmurit totodată, se duse înspre ele ca să le vadă mai de aproape, şi îşi rosti salamalekul; ci atunci băgă de seamă că nu erau vii, ci că erau făcute fiecare din câte un singur diamant.

La priveliştea aceea, Zein, minunându-se până peste poate, strigă: „Ya Allah! cum o fi putut face răposatul taică-meu să stăpânească asemenea minunăţii?” Şi le cercetă cu încă şi mai multă luare-aminte, şi băgă de seamă că stând astfel drepte pe piedestalele lor, ele înconjurau un al şaptelea piedestal, fără niciun fel de fetişcană de diamant, ci numai aşternut cu un covor de mătasă pe care erau scrise cuvintele acestea:

„Afla, o Zein, fiul meu, că pentru fetişcanele acestea de diamant am cheltuit multă cazną să le dobândesc. Ci, măcar că sunt nişte minunăţii de frumuseţe, nu carecumva să crezi că ele sunt tot ce-i mai minunat pe pământ. Întrucât se mai află încă o fetişcană, cea de a şaptea, mai strălucitoare şi nespus mai frumoasă, care le întrece şi care preţuieşte ea singură cu mult mai mult decât o mie ca acelea pe care le vezi tu aici. Dacă, dar, doreşti s-o vezi şi pe aceea şi să fie a ta, spre a o aşeza pe cel de al şaptelea piedestal care o aşteaptă, nu ai decât să faci tu ceea ce moartea mie nu mi-a îngăduit să îndeplinesc. Du-te în oraşul Cairo, şi caută-l acolo pe unul dintre robii mei cei credincioşi de odinioară, Mubarak pe numele său, pe care de altminteri ai să-l găseşti lesne. Şi, după salamalekurile de cuviinţă, să-i povesteşti tot ce ţi s-a întâmplat. Iar el are să te recunoască drept fiul meu, şi are să te ducă până la locul unde se află acea fetişcană fără de seamăn. Şi tu ai s-o dobândeşti. Iar ea are să-ţi bucure privirea pe restul zilelor tale. Uassalam, ya Zein!”

După ce citi cuvintele acestea, Zein îşi zise: „Hotărât, nu trebuie să zăbovesc deloc cu drumul acesta la Cairo! Căci, chiar că această a şaptea fată trebuie să fie încă şi mai minunată, de vreme ce tatăl meu mă încredinţează că ea singură preţuieşte cât toate cele de aici şi alte o mie asemenea!” Şi, hotărându-se astfel să plece la drum, ieşi pentru o clipă din tainiţa aceea de sub pământ şi dete fuga să aducă o ladă pe care o umplu cu dinari şi cu

ţechini de aur. Şi duse lada în iatacul său. Şi îşi cheltui o parte din noapte spre a căra la el în iatac o parte din aurul acela, fără ca nimeni să fi băgat de seamă acele du-te vino ale lui. Şi încuie la loc uşa bortei, şi se sui să se culce şi să se hodinească oleacă.

Or, a doua zi, îşi chemă la sfat vizirii, emirii şi pe maimarii împărăţiei; şi le dete în vileag gândul ce-l avea de a pleca la Egipt, ca să mai schimbe aerul. Şi îl însărcină pe vizirul său cel mare, chiar acela care tremura de frica ţepei pentru ştirea cea rea pe care i-o vestise, să ocârmuiasca împărăţia cât o lipsi el. Iar paza care urma să-l însoţească la drum era alcătuită din câţiva robi de soi, aleşi cu grijă. Şi porni la drum fără nicio vâlvă şi fără niciun alai. Şi Allah îi meni bună pace, şi ajunse fără de niciun necaz la Cairo.

Acolo, nu pregetă să caute a afla veşti despre Mubarak; şi i se răspunse că nu se ştia în Cairo, cu numele acela, decât un neguţător foarte bogat, starostele sukului, care trăia cu mare belşug şi huzur în palatul lui, ale cărui porţi erau deschise celor săraci şi celor străini. Şi Zein fu călăuzit la palatul acelui Mubarak; şi găsi la poartă un mare număr de robi şi de hadâmbi, care se repeziră, după ce îl vestiră pe stăpânul lor, să-i ureze bun-venit. Şi îl poftiră să treacă printr-o curte mare şi să străbată o sală împodobită falnic, unde, stând pe un divan de mătasă, îl aştepta stăpânul casei. Iar robii şi hadâmbii îi lasara singuri.

Atunci, Zein se îndreptă înspre gazdă, care se ridică în cinstea lui şi care, după salamalekuri, îl rugă să şadă jos lângă el, spunându-i:

— O, stăpâne al meu, binecuvântarea a intrat în casa mea odată cu paşii tăi!

Şi se purtă cu multă bunăvoinţă, ferindu-se să nu încalce cumva datorinţele ce se cuvin oaspeţilor şi să-l întrebe care îi este numele şi care este pricina ce îl aducea acolo. Încât Zein fu acela care îl întrebă cel dintâi pe gazda sa, spunându-i:

— O, stăpâne al meu, aşa cum mă vezi, tocmai am sosit de la Bassra, ţara mea, să-l caut pe un om pe care îl cheamă Mubarak şi care odinioară a fost unul dintre robii răposatului rege, al cărui fiu sunt eu. Şi dacă ai să mă întrebi care îmi este numele, am să-ţi spun că mă numesc Zein. Şi chiar eu sunt acuma sultan la Bassra.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute douăzeci şi treia noapte

Urmă:

La vorbele acestea, neguţătorul Mubarak, până peste poate de tulburat, se ridică de pe chilim şi, aruncându-se în genunchi la picioarele lui Zein, sărută pământul dinainte-i şi strigă:

— O, stăpâne al meu, mărire lui Allah, carele a îndăduit să se întâlnească stăpânul şi robul! Porunceşte şi am să-ţi răspund cu ascultare şi cu supunere! Întrucât chiar eu sunt acel Mubarak, robul răposatului rege, părintele tău! Omul care are urmaşi nu moare niciodată! O, copile al stăpânului meu, palatul acesta este palatul tău, iar cu sunt averea ta!

Atunci, după ce îl ridică pe Mubarak, Zein îi povesti tot ce i se întâmplase, de la început până la sfârşit, fără a ocoli niciun amănunt. Ci nu este de niciun folos să mai povestim şi noi încă o dată. Şi adăugă:

— Am venit, aşadar, în Egipt, ca să mă ajuţi să găsesc minunăţia aceea de fată de diamant!

Şi Mubarak răspunse:

— Din toată inima mea supusă şi ca o datorie de credinţă! Sunt rob neslobozit, iar viaţa şi bunurile mele sunt ale tale de drept. Ci, până a pleca în căutarea fetişcanei de diamant, o, stăpâne al meu, este bine să te hodineşti de ostenelile drumului şi să-mi îngădui să dau un ospăţ în cinstea ta!

Ci Zein răspunse:

— Află, o, Mubarak, că, în ce priveşte starea ta de rob, de acuma înainte te poţi socoti slobod; căci te dezleg şi te scot dintre bunurile şi din stăpânirile mele. În ce priveşte fata de diamant, trebuie să pornim fără de zăbavă în căutarea ei, căci drumul nu m-a obosit, iar nerăbdarea în care mă aflu m-ar opri să degust orice fel de mâncare!

Atunci Mubarak, dacă văzu că hotărârea prinţului Zein era bine statornicită, nu vroi să-l supere nicidecum; şi, după ce mai sărută o dată pământul dinainte-i, spre a-i mulţumi pentru darul slobozeniei ce-i făcuse, şi după ce îi sărută pulpana mantiei şi şi-o puse pe cap, se ridică şi îi spuse lui Zein:

— O, doamne al meu, da baremi ai cugetat la primejdiile pe care le ai de înfruntat în această încercare? Căci fata de diamant se află în palatul Bătrânului din cele Trei Insule! Şi cele Trei Insule sunt aşezate într-o ţară al cărei hotar este oprit pentru pământeni. Ci eu am să pot să te călăuzesc până acolo, căci ştiu vraja pe care s-o rostesc ca să ajung la ele.

Iar prinţul Zein răspunse:

— Sunt gata să înfrunt toate primejdiile, ca s-o dobândesc pe minunăţia aceea de fată de diamant, căci nimic nu poate să se întâmple, afară de ce trebuie să se întâmple. Şi iacătă-mă cu tot pieptul căptuşit de bărbăţie, spre a merge la Bătrânul din cele Trei Insule!

Atunci Mubarak le porunci robilor să aibă toate lucrurile gata pentru plecare. Şi, după ce se spălară şi se rugară cum cere datina, încălecară pe cai şi porniră la drum. Şi călătoriră zile şi nopţi în şir, prin câmpii şi prin pustietăţi şi prin sihăstrii pe unde nu se afla decât iarbă şi duhul lui Allah. Şi, pe tot drumul acela, erau fără de încetare uluiţi de priveliştea lucrurilor tot mai ciudate pe care le vedeau pentru întâia oară în viaţa lor. Şi, într-un sfârşit, ajunseră într-o câmpie tare plăcută, unde descălecară de pe cai; şi Mubarak, întorcându-se înspre robii care veneau după ei, le spuse:

— Voi rămâneţi în câmpia aceasta ca să păziţi caii şi zahereaua până ne întoarcem!

Şi îl pofti pe Zein să-l urmeze, şi îi spuse:

— O, doamne al meu, nu este ajutor şi nu este putere decât întru Allah atotputernicul! Iacătă-ne la pragul pământurilor oprite, unde se află fecioara de diamant. Or, trebuie să mergem singuri acolo, fără a avea nicio clipă de şovăială de aici înainte. Şi-acuma trebuie să ne dovedim hotărârea şi neînfricarea!

Şi prinţul Zein porni după el; şi merseră multă vreme, fără de oprire, până ce ajunseră la poalele unui munte înalt şi drept, care astupa toată zarea cu peretele lui de neatins.

Atunci, prinţul Zein se întoarse înspre Mubarak şi îi zise:

— O, Mubarak, şi ce fel de putere are să ne ajute acuma să trecem peste muntele acesta de netrecut? Şi cine să ne dea nişte aripi spre a ajunge în vârful lui?

Şi Mubarak răspunse:

— Nu avem nicio trebuinţă să călcăm peste el ori să ajungem în vârful lui cu nişte aripi ca să răzbatem dincolo!

Şi scoase din buzunar o terfeloagă pe care erau scrise, deandoaselea, nişte litere necunoscute, asemenea unor dâre de furnici; şi începu să citească cu glas tare, dinaintea muntelui, clătinându-şi capul, nişte stihuri într-o limbă de neînţeles. Şi numaidecât muntele, învârtindu-se din amândouă părţile deodată, se despică în două jumătăţi, lăsând la faţa pământului o deschidere îndeajuns de largă încât să îngăduie trecerea unui om singur. Şi Mubarak îl luă pe sultanzadea de mână şi porni hotărât înainte prin strunga aceea îngustă. Şi merseră în felul acesta, unul după altul, vreme de un ceas, şi ajunseră la celălalt capăt al despicăturii. Şi, de îndată ce păşiră dincolo, cele două jumătăţi ale muntelui se strânseră la loc şi se îmbinară într-un chip atât de desăvârşit încât nu mai rămase între ele nicio crăpătură, macar cât să intre în ea vârful unui ac.

Şi se pomeniră, la ieşirea din munte, pe ţărmul unui lac cât o mare, din adâncul căruia se iveau la suprafaţă, în depărtare, trei insule coperite cu verdeaţă. Şi ţărmul pe care se aflau bucura privirea cu pomii şi cu tufărişurile şi cu florile care se priveau în apă şi îmbălsămau văzduhul cu cele mai dulci miresme, în vreme ce păsările, pe toate trilurile, cântau cântece duioase care fermecau mintea şi vrăjeau inima.

Şi Mubarak şezu jos pe ţărm şi îi spuse lui Zein:

— O, doamne al meu, vezi şi tu, ca şi mine, insulele acelea din depărtare. Or, tocmai acolo trebuie să ajungem noi!

Şi Zein, uluit de-a binelea, întrebă:

— Şi cum am putea oare să străbatem lacul acesta cât o mare, ca să ajungem la insulele acelea?

El răspunse:

— N-avea nicio grijă în privinţa aceasta. Întrucât, peste câteva clipite, un caic are să vină să ne ia şi să ne ducă la insulele acelea, frumoase ca pamânturile făgăduite de Allah dreptcredincioşilor săi. Acolo se află Bătrânul, stăpânul fetei aceleia de diamant. Numai că, o, doamne al meu, mă rog ţie fierbinte, orice o fi să se întâmple şi orice o fi să vezi, să nu grăieşti nimica. Şi, mai ales, o, doamne al meu, oricât de ciudat ţi s-o părea chipul caicgiului nostru, şi oricât de nemaipomenit ţi s-o părea fie ce-o fi la el, ia bine aminte să nu arăţi nimic! Căci dacă, odată suiţi în caic, ai să greşeşti să rosteşti măcar şi numai o vorbă, luntrea are să lunece cu noi sub ape!

Şi Zein, tulburat până peste poate, răspunse:

— Am să-mi ţin limba între dinţi şi gândurile în minte!

Cand povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute douăzeci şi patra noapte

Urmă:

Or, pe când vorbeau ei aşa, văzură deodată ivindu-se pe lac un caic mânat de un caicgiu, şi-atâta de aproape de ei încât nu-şi puteau da seama dacă ieşise din afundul apei ori coborâse din adâncul văzduhului. Şi caicul acela era făcut din lemn de sandal roşu, iar în mijlocul lui avea un catarg făcut din chilimbarul cel mai scump, şi nişte frânghii de mătasă. Iar caicgiul avea un trup de fiinţă omenească, întocmai ca orice fiu al lui Adam; capul lui însă semăna cu un cap de elefant şi avea două urechi ce-i spânzurau până la pământ şi care îi atârnau pe spate ca vălul lui Agar.

Când nu mai fu decât la cinci coţi de ţărm, caicul se opri; iar caicgiul cel cu cap de elefant îşi întinse trompa şi îi luă, unul câte unul, pe cei doi; şi îi mută în luntre, atâta de uşor de parcă ar fi fost două pene; şi îi lăsă jos binişor. Şi pe dată îşi cufundă trompa în apă şi, slujându-se de ea ca de vâsle şi ca de cârmă totodată, se depărtă de la ţărm. Şi îşi ridică urechile cele uriaşe şi spânzurânde; şi le desfăşură deasupra capului, în vântul care le umflă ca pe nişte pânze, vuind. Şi se slujea de ele, făcându-le să se întoarcă în bătaia vântului, cu mai multă îndemânare decât se slujeşte un căpitan de pânzele corăbiei sale. Şi caicul, mânat astfel, zbura pe lac, ca o pasăre mare.

Când ajunseră la ţărmul uneia dintre insule, caicgiul îi luă iarăşi unul câte unul cu trompa şi îi cobori uşurel pe nisip, pierind apoi numaidecât cu caic cu tot.

Atunci Mubarak îl luă iar pe sultan Zein de mână şi se afundă împreună cu el în lăuntrul insulei, mergând pe o cărare pardosită, nu cu pietre, ci cu nestemate de toate culorile. Şi merseră aşa până ce ajunseră dinaintea unui palat zidit cu totul şi cu totul numai din pietre de smarald, înconjurat de un şanţ larg având răsădiţi pe maluri, din loc în loc, nişte pomi atâta de înalţi încât acopereau cu umbra lor tot palatul. Şi, faţă în faţă cu poarta cea mare de la intrare, făcută din aur greu, era un pod făcut din baga scumpă şi având pe puţin şase stânjeni în lungime şi trei în lăţime. Iar Mubarak, necutezând să treacă peste

podul acela, se opri şi îi spuse emirului:

— Mai departe nu putem merge. Iar dacă vrem să-l vedem pe Batrânul din cele Trei Insule, trebuie să rostim un descântec de vrajă!

Şi, spunând acestea, scoase dintr-un săcuţ, pe care îl avea ascuns sub mantie, patru panglici de mătasă galbenă. Şi cu una se legă peste mijloc, iar pe o alta şi-o puse pe spate. Pe urmă îi dete celelalte panglici emirului, care şi le puse şi el la fel. Şi-atunci Mubarak scoase din săculetele său două preşuri de rugăciune făcute din mătasă uşoară, le aşternu pe pământ şi presără peste ele câteva boabe de mosc şi de chihlimbar, mormăind nişte descântece magice. Pe urmă şezu jos, cu picioarele ghemuite sub el, pe unul dintre acele preşuri, şi îi spuse stăpânului său:

— Aşează-te pe celalalt preş!

Şi Zein îndeplini porunca; iar Mubarak îi spuse:

— Acuma, am să-l chem pe Batrânul din cele Trei Insule, care sălăşluieşte în palatul acesta. Or, deie Allah ca să vină la noi fără de mânie! Întrucât îţi mărturisesc, o, doamne al meu, că nu sunt deloc liniştit asupra felului cum are să ne primească, şi nici nu sunt fără de grija în ce priveşte urmările încercării noastre. Căci, dacă sosirea noastră pe această insulă nu are să-i fie pe plac, are să se arate ochilor noştri în chipul unei znamii înfricoşătoare; dar dacă nu este supărat de venirea noastră, are să se arate în chipul unui adamit de neam ales. Ci tu, de îndată ce are să se afle dinaintea noastră, trebuie să te ridici în cinstea lui şi, fără a ieşi de pe preş, să-i închini salamalekurile cele mai cuviincioase şi să-i spui: „O, puternice stăpâne, sultan al sultanilor, iată-ne aici stând în cuprinsul stăpâniei tale şi trecuţi pe sub slava ocrotirii tale! Or, eu, robul tău, sunt Zein, sultanul de la Bassra, fiul răposatului sultan care a fost luat şi dus de îngerul morţii, după ce s-a zăvârşit în pacea Domnului său. Şi vin să cer de la dărnicia şi de la puterea ta bunăvoinţa pe care i-ai dăruit-o şi răposatului meu părinte, sluga ta!” Iar

de te-o întreba ce hatâr vrei să-ţi împlinească, tu să-i răspunzi: „O, doamne al meu, vin să cer de la mila ta pe cea de a şaptea fecioară!”

Şi Zein răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Atunci Mubarak, sfârşind în felul acesta povăţuiala emirului Zein, începu rugile, afumările, descântecele, vrăjile şi fermecăturile care pentru Zein nu aveau niciun înţeles. Şi, numaidecât pe urmă, soarele fu acoperit de o îngrămădire de nori negri, şi toată insula se învălui în neguri dese, şi un fulger lung scăpără, urmat de o bubuitură de trăsnet. Şi se stârni un vânt mânios care bătea înspre ei; şi auziră un strigăt înfricoşător care zgâlţâi văzduhurile; şi pământul se zgudui de un cutremur asemenea cu acela pe care îngerul Izrafil are să-l stârnească la ziua Judecăţii de Apoi.

Iar Zein, dacă văzu şi auzi toate astea, se simţi cuprins de o mare tulburare, pe care însă avu grijă să n-o dea în vileag; şi gândi în sineşi: „Pe Allah! ăsta-i un semn tare răuvestitor!” Ci Mubarak, care pricepu ce simţea sultan Zein, zâmbi a râde şi îi zise:

— Nu-ţi fie teamă, o, doamne al meu! Semnele acestea, dimpotrivă, pot să ne liniştească! Cu ajutorul lui Allah, totul merge bine!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute douăzeci şi cincea noapte

Urmă:

În adevăr, chiar în clipa când Mubarak rostea acele cuvinte, Bătrânul din cele Trei Insule se ivi dinaintea lor, în chip de adamit, cu înfăţişare de prea cinstit moşneag, şi atâta de frumos încât nu se mai afla altul să-l întreacă în desăvârşire decât numai Acela carele este stăpân peste toată frumuseţea, peste toată puterea şi peste

toată slava! (Preamărit fie el!) Şi se apropie de Zein, zâmbindu-i aşa cum un tata îi zâmbeşte copilului său. Şi Zein se ridică grabnic în cinstea lui, însă fără să se desprindă de pe preş, şi pe urmă se temeni şi sărută pământul dinainte-i. Şi avu grijă să-i facă salamalekurile şi firitiselile pe care îl învăţase Mubarak să le spună. Şi numai atunci îi arătă pricina venirii sale pe insulă.

După ce Bătrânul din Insule auzi vorbele lui Zein şi înţelese tot ce vroia el, zâmbi cu un zâmbet încă şi mai îndatoritor, şi îi spuse lui Zein:

— O, Zein, în adevăr, eu l-am iubit pe tatăl tău cu o dragoste mare; şi, ori de câte ori venea pe la mine, îi dăruiam câte o fecioară de diamant; şi eu însumi mă îngrijeam să-i fie dusă la Bassra, de teamă ca nu cumva cămilarii s-o vatăme. Da să nu carecumva să crezi că pe tine te-aş îndrăgi mai puţin, o, Zein! Află, dar, că chiar eu, mânat numai de plăcerea mea, am vrut să-i făgăduiesc părintelui tău că am să te iau sub ocrotirea mea, şi l-am îndemnat să scrie cele două înştiinţări pentru tine şi să le ascundă, pe una în Dulapul-cu-izvoade şi pe cealaltă în sipetul din hrubă. Şi iată-mă gata să-ţi dau şi fata de diamant cea care singură preţuieşte cât toate celelalte la un loc şi cât încă o mie altele asemenea. Numai că, o, Zein, nu aş putea să-ţi fac darul acesta minunat decât în schimbul altuia pe care vreau să ţi-l cer!

Şi Zein răspunse:

— Pe Allah, o, doamne al meu, tot ceea ce am este al tău, şi la fel şi eu fac parte din bunurile tale!

Şi bătrânul zâmbi şi răspunse:

— Aşa-i, o, Zein; însă cererea mea are să fie tare anevoie de îndeplinit! Şi nu ştiu dacă tu ai să poţi vreodată să mă mulţumeşti!

El întrebă:

— Şi care este cererea aceea?

El spuse:

— Este aceea că trebuie să-mi găseşti şi să-mi aduci pe insula aceasta o fată de cincisprezece ani, care să fie o

fecioară neprihănită şi să fie totodată o frumuseţe fără de seamăn!

Şi Zein strigă:

— Dacă asta-i tot ce îmi ceri, o, doamne al meu, pe Allah! are să-mi fie destul de lesne să te mulţumesc. Căci nimic nu se află mai din belşug în ţara mea decât fetele de cincisprezece ani, fecioare şi frumoase totodată!

La vorbele acestea, Bătrânul îl privi pe Zein şi se porni pe un râs de căzu pe spate. Şi, după ce se mai potoli oleacă, îl întrebă pe Zein:

— Aşa că îţi este destul de uşor să găseşti ceea ce îţi cer, o, Zein?

Şi Zein răspunse:

— O, doamne al meu, pot să-ţi fac rost nu numai de una, ci de zece fete ca aceea pe care mi-o ceri! În ce mă priveşte, am şi avut în palatul meu un număr destul de mare de fete de soiul ăsta, şi toate erau neprihănite, şi cu toate m-am desfătat luându-le fecioria!

Şi Bătrânul, auzind vorbele acelea, nu se putu opri să nu izbucnească în râs a doua oară. Pe urmă, cu un glas plin de dojană, îi spuse lui Zein:

— Află, o, fiul meu, că ceea ce îţi cer este un lucru atâta de rar, încât până astăzi nimeni nu a putut să mi-l aducă. Şi, dacă tu socoţi că fetişcanele pe care le-ai avut erau fecioare, te înşeli şi te amăgeşti! Căci tu habar nu ai că femeile ştiu o mie de mijloace de a face să se creadă că sunt fecioare; şi izbutesc să-i înşele până şi pe bărbaţii cei mai pricepuţi la treaba aceasta. Ci, întrucât văd, din credulitatea vorbelor tale, că nu ştii nimic în privinţa lor, vreau să-ţi dau mijloacele de a cerceta starea descuietorii ori a încuietorii lor, fără a le atinge nici cu degetul, fără a le dezbrăca şi fără ca ele să bage de seamă ceva! Căci, de vreme ce îţi cer o fată fecioară, este cel mai de seamă ca niciun bărbat să n-o fi atins şi să nu-i fi văzut cu ochii lui părţile cele gingaşe ale trupului!

Când auzi vorbele acestea ale Bătrânului din Insule, tânărul Zein îşi zise: „Pe Allah! pesemne că e smintit!

Dacă, aşa cum mărturiseşte el, este atâta de greu să ştii când o fată este neprihănită, cum vrea ca eu să-i pot găsi una fără s-o văd şi fără s-o ating?” Şi cugetă o clipă, şi deodată strigă:

— Pe Allah! ştiu acuma. Am să mă pot călăuzi după mirosul ei!

Bătrânul zâmbi şi zise:

— Fecioria nu are miros!

El spuse:

— Poate că privindu-le ţintă în ochi!

Bătrânul spuse:

— Fecioria nu se citeşte în ochi!

El întrebă:

— Atunci cum?

Bătrânul răspunse:

— Tocmai asta am să-ţi arăt!

Şi deodată pieri din ochii lor; ci numai ca să se ivească iarăşi peste o clipită; şi avea în mână o oglinda. Şi se întoarse înspre Zein şi îi spuse:

— Trebuie să-ţi spun, o, Zein, că îi este cu neputinţă unui fiu de-al lui Adam să cunoască după înfăţişarea ei dacă o fiica de-a Evei este fecioară ori nefecioară. Încât, pentru că nu pot să merg cu tine şi să te ajut, am adus o oglindă pe care să ţi-o dau şi care are să fie mai neîndoielnică decât toate prepunerile bărbaţilor. Or, tu, de îndată ce ai să vezi o fată de cincisprezece ani desăvârşit de frumoasă, şi care să ţi se pară fecioară, sau care o să se dea drept fecioară, nu ai decât să te uiţi în oglinda aceasta. Şi numaidecât ai să vezi ivindu-se în oglindă chipul fetişcanei aceleia. Şi tu să nu te sfieşti să cercetezi cu luare-aminte înfăţişarea: căci privirea unui trup printr-o oglindă nu aduce niciun fel de atingere fecioriei acelui trup, aşa cum i-ar aduce dacă ai privi trupul de-a dreptul. Or, dacă fetişcana nu este fecioară, ai să vezi limpede, cercetându-i pricina, care are să ţi se arate mărită şi cât o genune de adâncă; şi ai să vezi, tot aşa, oglinda întunecându-se ca de un abur...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute douăzeci şi şasea noapte

Urmă:

...Însă dacă, dimpotrivă, o vrea Allah ca fata să fi rămas fecioară, ai să vezi cum ţi se arată o pricină nu mai mare decât o migdală descojită; iar oglinda are să rămână limpede, curată şi neadumbrită de niciun fel de abur!

Şi, spunând acestea, Bătrânul din Insule îi înmână lui Zein oglinda cea vrăjită, adăugând:

— Îţi urez, o, Zein, ca ursita să-ţi ajute să dai cât mai curând de fecioara de cincisprezece ani pe care ţi-o cer. Şi să nu uiţi că trebuie să fie desăvârşit de frumoasă! Căci la ce foloseşte fecioria fără de frumuseţe? Şi ai bine grijă de oglinda aceasta, pe care dacă o pierzi are să-ţi fie o pagubă de neînlocuit!

Şi Zein răspunse că ascultă şi că se supune şi, după ce îşi luă rămas-bun de la Bătrânul din cele Trei Insule, apucă iarăşi calea peste lac împreună cu Mubarak. Şi caicgiul cel cu cap de elefant veni la ei cu caicul şi îi trecu dincolo, la fel cum îi adusese. Iar muntele se deschise iarăşi, ca să le facă loc să treacă. Şi grăbiră să se ducă la robii care păzeau caii. Şi se întoarseră la Cairo.

Or, sultan Zein primi să-şi ia într-un sfârşit câteva zile de odihnă, în palatul lui Mubarak, ca să se întremeze după ostenelile şi tulburările călătoriei. Şi gândea: „Ya Allah! ce nepriceput este Bătrânul acesta din Insule, care nu pregeta să-mi dea cea mai minunată dintre fetele lui de diamant în schimbul unei fecioare adamite! El îşi închipuie că s-a stins de pe faţa pământului neamul fecioarelor!” Pe urmă, când socoti că se odihnise îndeajuns, îl chemă pe Mubarak şi îi spuse:

— O, Mubarak, să ne ridicăm şi să ne ducem la Bagdad şi la Bassra, unde fetele fecioare sunt multe ca lăcustele.

Şi avem să alegem dintre ele pe cea mai frumoasă. Şi avem să ne întoarcem să i-o dăm Bătrânului din cele Trei Insule, în schimbul fecioarei de diamant.

Ci Mubarak răspunse:

— Da de ce, o, doamne al meu, să ne ducem atâta de departe ca să căutăm ceea ce avem la îndemână colea? Au nu ne aflăm la Cairo, oraşul oraşelor, locul de petrecere al oamenilor plăcuţi, şi de întâlnire al tuturor frumuseţilor de pe pământ? Nu te îngrija, dară, de căutarea aceasta, şi lasă-mă pe mine să fac cele de trebuinţă!

El întrebă:

— Şi cum ai să faci?

El spuse:

— Cunosc, printre multe fiinţe, o bătrână vicleană, tare pricepută la fete şi care are să ne facă rost de mai multe decât dorim noi. Aşa că am să-i dau în grijă să ni le aducă aici pe toate codanele de cincisprezece ani câte se află nu numai în Cairo, ci în tot Egiptul. Şi am s-o povăţuiesc, ca să ne facă truda mai uşoară, să purceadă şi ea la o alegere de început, şi să nu ni le aducă aici decât pe acelea pe care le-o socoti vrednice să fie date în dar regilor şi sultanilor. Şi am să-i făgăduiesc, ca să-i sporesc râvna, un bacşiş gras. Şi, în felul acesta, nu are să mai lase în Egipt nicio tânără chipeşă pe care să nu ne-o aducă aici, cu ştirea sau fără de ştirea părinţilor. Iar noi avem să aţintim alegerea noastră asupra aceleia care ni se va părea cea mai frumoasă dintre egiptence, şi o s-o cumpărăm; ori, dacă este dintr-un neam de vază, am s-o cer pentru tine de soţie, iar tu ai să te însori cu ea numai de formă; căci bineînţeles că nici nu ai să te atingi de ea. Numai pe urmă avem să ne ducem la Damasc, şi la Bagdad, şi la Bassra; şi acolo avem să punem să se facă aceleaşi cercetări. Şi din fiecare oraş avem s-o cumpărăm, sau s-o dobândim printr-o însurătoare prefăcută, pe aceea care ne-o tulbura cel mai mult cu frumuseţea ei; după care, bineînţeles, avem să-i

cercetăm fecioria cu ajutorul oglinzii. Şi numai atunci avem să le strângem la un loc pe toate fetele pe care le-om dobândi în felul acesta şi avem să alegem dintre ele pe aceea care fără de tăgadă ni s-o părea cea mai minunată. Şi, în felul acesta, doamne al meu, ai să-ţi ţii făgăduiala faţă de Bătrânul din cele Trei Insule care, la rându-i, are să-şi ţină şi el făgăduiala lui şi, în schimbul acelei minunate fecioare de cincisprezece ani, are să-ţi dea fata de diamant!

Şi Zein răspunse:

— Gândul tău, o, Mubarak, este cum nu se poate mai bun întru totul! Iar limba ta a rodit vorbe înţelepte şi iscusite!

Atunci Mubarak se duse s-o caute pe bătrâna aceea iscusită, care nu îşi avea pereche la viclenii şi la tertipuri de tot soiul, de era în stare să-i dea lecţii de dibăcie, de şiretenie şi de deşteptăciune până şi lui Eblis. Şi, după ce îi puse în mână, pentru început, un bacşiş îndeajuns de gras şi îi arătă ce pricină îl aducea la ea, adăugă:

— Căci fata aceasta fără seamăn de frumoasă şi întru totul fecioară, pe care ţi-o cer să mi-o alegi dintre toate fetele de cincisprezece ani câte se află în Egipt, este menită să fie soţia fiului stăpânului meu. Şi să fii bine încredinţată că truda şi căutările tale au să fie răsplătite din belşug. Şi nu vei avea decât să te făleşti cu dărnicia noastră.

Şi batrâna răspunse:

— O, stăpâne al meu, linişteşte-ţi sufletul şi înseninează-ţi ochii, căci, pe Allah, eu am să mă străduiesc să-ţi îndeplinesc dorinţa mai presus decât ce îmi ceri tu. Află, într-adevăr, că am la îndemână nişte tinere fecioare de cincisprezece ani, fără seamăn ca gingăşie şi ca frumuseţe, şi care toate sunt fete de oameni de vază şi cu stare. Şi am să ţi le aduc pe toate, una câte una; şi ai să fii tare încurcat să faci o alegere între toate acele lune, care de care mai minunate!

Aşa vorbi batrâna cea iscusită. Ci, cu toată isteţimea şi

priceperea ei, nu ştia chiar nimic în privinţa oglinzii.

Încât, credulă ca de obicei, plecă să străbată oraşul, pe drumurile şi pe căile tertipurilor sale, în căutare de fecioare...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute douăzeci şi şaptea noapte

Urmă:

Şi chiar că bătrâna nu zăbovi mult până ce să aducă la palatul lui Mubarak cel dintâi stol, destul de mare, de fete alese, toate în vârstă de cincisprezece ani, mai degrabă mai puţin decât mai mult, şi toate neatinse în ce priveşte fecioria lor. Şi le aduse înlăuntru una câte una, învăluite în izarurile lor, cu ochii plecaţi sfios, în sala în care le aştepta sultan Zein, cu oglinda lui şi stând jos lângă neguţătorul Mubarak. Şi, în adevăr, văzând toate acele pleoape plecate şi toate acele chipuri nevinovate şi acea purtare ruşinată, nimeni nu ar fi putut să se îndoiască de curăţia şi de fecioria fetelor aduse de bătrână. Ci iacătă! Se afla acolo oglinda, şi pe oglindă nimic nu putea s-o înşele, nici pleoapele plecate, nici chipurile nevinovate, nici purtarea ruşinată. Căci, de fiecare dată când era adusă înlăuntru o fată, sultan Zein, fără a rosti o vorbă, întorcea înspre fata de cercetat faţa oglinzii şi se uita la ea. Şi fata se arăta goală toată, în ciuda hainelor cele multe care o copereau; şi nicio parte a trupului ei nu rămânea nevăzută; şi istorioara ei se oglindea astfel până în cele mai mici amănunte, întocmai ca şi cum s-ar fi aflat aşezată într-un sipet de cleştar străveziu.

Or, de fiecare dată când sultan Zein cerceta în oglindă copilandrele care intrau în sală, era departe de a vedea vreo istorioară mărunţică, în formă de migdală fără coajă; şi se minuna până peste poate, băgând de seamă în ce prăpastie fără de fund ar fi putut să se arunce necugetat,

ori să-l arunce pe Bătrânul din cele Trei Insule, de n-ar fi fost ajutorul oglinzii celei năzdrăvane. Şi le dedea drumul, după cercetare, tuturor fetelor care intrau, fără însă a-i spune bătrânei adevărata pricină a hotărârii lui; căci nu vroia să le căşuneze niciun rău acelor fete tinere, dezvăluind ceea ce Allah a învăluit, şi dând în vileag ceea ce de obicei este ascuns. Şi se mulţumea, de fiecare dată, să şteargă cu dosul mânecii aburul gros care, după ce chipul pierea, întuneca faţa oglinzii. Şi bătrâna, fără a-şi pierde curajul, şi stârnită de nădejdea răsplăţii, îi aduse al doilea stol de fete, încă şi mai numeros decât cel dintâi, şi pe urmă al treilea, şi al patrulea, şi al cincelea stol, ci fără mai multă izbândă decât întâia dată. Şi, în felul acesta, văzuşi tu, o, Zein, podoabele egiptencelor, ale cophtelor, ale nubiencelor, ale abisiniencelor, ale sudanezelor, ale maghrebinelor, ale arăboaicelor şi ale beduinelor! Şi hotărât! În mulţimea lor se aflau multe care erau cât se poate de minunate, iar stăpânele lor erau frumoase şi plăcute fără de asemuire. Ci nici măcar o dată, printre toate podoabele acelea, nu văzuşi podoaba ceruta, fecioară de orice prihănire, asemănătoare cu o migdală descojită!

Şi-aşa că emirul şi Mubarak, neputând să găsească în Egipt, nu numai printre fetele de neam, da nici printre cele din oamenii de rând, o fată care să îndeplinească însuşirile cerute, socotiră că nu le mai rămânea decât să lase ţara aceea şi să meargă mai întâi în Siria, ca să-şi ducă mai departe căutările. Şi plecară la Damasc, şi închiriară un palat falnic în mahalaua cea mai frumoasă din oraş. Şi Mubarak luă legătura cu bătrânele peţitoare şi cu mijlocitoarele, şi le arătă ceea ce avea să le arate. Şi toate îi răspunseră că ascultă şi că se supun. Şi acestea intrară în vorbă cu copilele, fete de mai-mari şi de mai-mici, şi cu musulmane, şi cu evreice, şi cu creştine, deopotrivă. Şi, fără să aibă habar de puterile oglinzii năzdrăvane, despre care de altminteri nici nu ştiau că s-ar afla pe lume aşa ceva, le aduseră pe fete rând pe rând

în sala hărăzită pentru cercetare. Se întâmplă însă cu siriencele întocmai cum se întâmplase şi cu egiptencele şi cu celelalte; căci cu toată înfăţişarea lor sfioasă, şi cu toată curăţia din privirile lor, şi cu toată roşeaţa ruşinată din obraji, şi cu toţi cei cincisprezece ani ai lor, toate se dovediră a fi vătămate în ce priveşte istorioara lor. Şi, în atare împrejurare, niciuna dintre ele nu fu găsită pe plac. Iar mijlocitoarele şi celelalte bătrâne fură nevoite să se întoarcă cu nasul alungit până la pământ. Şi-aşa cu ele!

Ci, în ceea ce îi priveşte pe sultan Zein şi pe Mubarak, iacătă! Dacă se încredinţară că Siria, întocmai ca şi Egiptul, era cu totul lipsită de fete cu istorioarele încă pecetluite, rămaseră uluiţi de-a binelea; şi Zein gândi: „Asta-i nemaipomenit!” Şi îi spuse lui Mubarak:

— O, Mubarak; socot că nu mai avem nimic de făcut prin ţara aceasta, şi trebuie să căutăm pe alte tărâmuri ceea ce căutam. Întrucât inima şi gândul meu se frământa în privinţa celei de a şaptea fete de diamant; şi sunt gata oricând să urmez mai departe căutările spre-a găsi fecioara de cincisprezece ani care trebuie să fie dată Bătrânului din Insule, în schimbul darului său!

Şi Mubarak răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi adăugă:

— Părerea mea-i că este zadarnic să mergem altundeva decât în Irak. Căci numai acolo putem avea nădejde să găsim ceea ce căutăm. Să ne pregătim, aşadar, caravana, şi să plecăm la Bagdad, Cetatea Păcii...

Când povestea ajunse aici, Şeherezaria văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute douăzeci şi opta noapte

Urmă:

...Să ne pregătim, aşadar, caravana, şi să plecăm la Bagdad, Cetatea Păcii!

Şi Mubarak făcu pregătirile de plecare şi, când caravana fu încheiată, luă împreună cu sultan Zein drumul care duce prin pustie la Bagdad. Şi Allah le hărăzi bună pace; şi nu avură niciun fel de lovire cu beduinii, hoţi la drumul mare; şi ajunseră bine sănătoşi în Cetatea Păcii.

Or, mai întâi, aşa cum făcuseră şi la Bagdad, luară cu chirie un palat aşezat pe ţărmul Tigrului şi care avea o vedere minunată, şi o grădină asemenea cu Grădina-Desfătărilor a califului. Şi duseră acolo o viaţă nemaipomenită, mâncând strălucit şi dând ospeţe fără asemuire. Şi, după ce oaspeţii lor mâncau şi beau până se săturau, puneau ca rămăşiţele să se împartă celor săraci şi dervişilor. Şi printre dervişii aceia se afla şi unul pe care îl chema Abu-Bekr, şi care era o pramatie, un ticălos cu totul şi cu totul de nesuferit, care îi ura pe oamenii bogaţi, chiar numai din pricină că ei erau bogaţi iar el era sărac. Căci sărăcia înrăieşte inima omului dăruit cu suflet mic, în vreme ce luminează inima omului dăruit cu suflet mare. Şi, văzând îmbelşugarea şi bunurile lui Allah în locuinţa acelor venetici, nu-i trebui mai mult ca să fie cuprins de duşmănie faţă de amândoi. Încât, într-o zi ca toate zilele, veni la geamie pentru rugăciunea de după prânz şi se ridică în mijlocul norodului strâns acolo, şi strigă:

— O, musulmanilor, trebuie să fi aflat şi voi că în mahalaua noastră au venit şi s-au aşezat doi străini care cheltuiesc în fiecare zi o grămadă de bani şi se fudulesc cu bogăţiile lor, numai aşa ca să ia ochii unor sărmani ca noi. Or, noi habar nu avem cine sunt străinii aceştia, şi nici nu ştim de n-or fi niscaiva tâlhari care, după ce au furat averi nemăsurate în ţara lor, au venit să-şi cheltuiască la Bagdad roadele tâlhăriilor lor şi banii văduvelor şi ai orfanilor! Vă juruiesc, dar, în numele lui Allah şi al harurilor Stăpânului nostru Mohamed (cu el fie rugăciunea şi pacea!) să vă feriţi cu grijă de străinii aceştia şi să nu primiţi nimica de la dărnicia lor prefăcută! Şi-apoi, dacă stăpânul nostru califul ar afla că în

mahalaua noastră se află nişte oameni de teapa asta, ne-ar face răspunzători pe toţi pentru ticăloşiile lor şi ne-ar pedepsi că nu i-am dat de ştire. Ci, în ce mă priveşte, ţin să vă mărturisesc că îmi scot mâinile amândouă din povestea aceasta şi că nu am nicio legătură cu străinii aceştia şi cu aceia care primesc să le fie oaspeţi şi intră în casa lor!

Şi toţi cei care se aflau de faţă răspunseră într-un glas:

— Hotarât, aşa-i o, şeicule Abu-Bekr! Şi te însărcinăm pe tine să întocmeşti o plângere către calif în privinţa aceasta, ca sa poruncească să se cerceteze străinii!

Pe urmă, toată lumea ieşi din geamie. Iar dervişul Abu-Bekr se întoarse la el acasă, să cugete în ce fel să-i încondeieze pe cei doi străini.

Estimp, Mubarak află în curând, printr-o hotărâre a ursitoarei, tot ce se petrecuse la geamie; şi fu cuprins de mare spaimă în privinţa uneltirilor dervişului; şi socoti că, dacă s-ar face multă vâlvă, n-ar mai putea să dobândească încrederea mijlocitoarelor şi a peţitoarelor. Încât, fără să mai piardă vreme, puse cinci sute de dinari de aur într-un săculeţe şi dete fuga la casa dervişului. Şi bătu la poartă; şi dervişul veni să-i deschidă şi, când îl cunoscu, îl întrebă cu glas mânios:

— Cine eşti? Şi ce vrei?

Şi Mubarak răspunse:

— Sunt Mubarak, robul tău, o, stapâne al meu, imame Abu-Bekr! Şi vin la tine din partea emirului Zein, care a auzit vorbindu-se despre priceperea ta, despre ştiinţa ta şi despre vaza de care te bucuri în oraş; şi m-a trimis să-ţi aduc închinăciunile lui şi încredinţarea că se pune întru totul la voia ta. Şi, ca să-ţi dovedească buna lui voinţă, m-a însărcinat să-ţi înmânez punga aceasta cu cinci sute de dinari, ca plocon din partea unui supus către stăpânul său, cerându-ţi iertăciune că darul acesta nu este nicicum pe măsura vredniciilor tale. Ci, de-o vrea Allah, nu are să pregete, în zilele care vin, să-ţi dovedească cu prisosinţă cât de îndatorat îţi este şi cât este de pierdut în pustiul

fără de margini al bunăvoii tale!

Când văzu săculeţele cu aur şi când cântări ce se afla în el, dervişul Abu-Bekr se făcu tare blajin în ce priveşte ochii şi tare dulce în ce priveşte gândurile sale. Şi răspunse:

— O, doamne al meu, îmi cer iertare fierbinte de la stăpânul tău emirul pentru vorbele pe care limba mea a putut să le rostească necugetat pe seama lui; şi mă căiesc până peste marginile căinţii că nu mi-am îndeplinit datorinţele faţă de el! Mă rog, dar, ţie, să fii solul meu pe lângă el şi să-i arăţi pocăinţa mea pentru cele ce au fost, precum şi gândurile mele pentru cele ce au să vie. Căci, de astăzi, de-o vrea Allah, am să îndrept faţă de toată lumea cele ce am putut să săvârşesc necugetat, şi să-mi dobândesc în felul acesta bunăvoinţa emirului!

Şi Mubarak răspunse:

— Mărire lui Allah carele îţi umple inima cu gânduri bune, o stăpâne al meu Abu-Bekr! Ci mă rog ţie stăruitor să nu care cumva să uiţi a veni, după rugăciune, să ne cinsteşti pragul cu ospeţia ta şi să ne bucuri sufletul cu tovărăşia ta! Căci ştim că binecuvântarea ta are să însoţească, în casa noastră, paşii evlaviei tale!

Şi vorbind în felul acesta, Mubarak sărută mâna dervişului şi se întoarse acasă.

În ce-l priveşte pe Abu-Bekr, apoi acesta nu pregetă să se ducă la moschee, la vremea rugăciunii; şi acolo, stând în mijlocul drept-credincioşilor adunaţi, strigă:

— O, musleminilor, fraţii mei, ştiţi şi voi că nu este nimeni care să nu aibă duşmani; şi tot aşa ştiţi că zavistia se ia mai cu seamă pe urmele celora peste care au coborât bunăvoia şi binecuvântările lui Allah! Or, astăzi, ca să-mi uşurez sufletul, ţin să vă spun că acei doi străini despre care v-am vorbit ieri necugetat sunt nişte oameni dăruiţi cu mărinimie, cu pricepere, cu virtuţi şi cu însuşiri nepreţuite. Pe deasupra, cercetările pe care le-am făcut în privinţa lor mi-au îngăduit să mă încredinţez că unul dintre ei este un emir de mare fală şi cu volnicii alese; iar

dacă locuieşte aici nu poate să fie decât de folos pentru mahalaua noastră. Se cade, dar, să-l cinstiţi oriunde l-aţi întâlni, şi să-i daţi cinstirile datorate cinului şi neamului lui. Uassalam!

Şi dervişul Abu-Bekr spulberă în felul acesta din mintea ascultătorilor săi vorbele pe care le rostise în ajun. Şi îi lăsă, şi se duse acasă să-şi schimbe hainele şi să-şi pună un caftan nou-nouţ, cu poalele atârnând până în pământ şi cu nişte mâneci largi care ajungeau până la genunchi. Şi se duse în ospeţie la sultan Zein, şi intră în sala de musafiri...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute douăzeci şi noua noapte

Urmă:

...Şi se temeni până la pământ dinaintea emirului, care îi închină salamalekul său şi îl primi cu prietenie şi îl pofti să şadă alături de el pe divan. Pe urmă, porunci să i se aducă de mâncat şi de băut, şi îi ţinu tovărăşie, aşezându-se la masă împreună cu el şi cu Mubarak. Şi tăifăsuiră ca doi prieteni minunaţi. Şi dervişul, cucerit cu totul de purtarea emirului, îl întrebă:

— O, doamne al meu Zein, gândeşti să ne luminezi mai multă vreme oraşul cu şederea ta?

Zein, care, măcar ca era tânăr de ani, era tare iscusit şi ştia să tragă folos din prilejurile ce i le ivea soarta, îi răspunse:

— Da, o, stăpâne imam al meu! Gândul meu este să rămân la Bagdad până ce îmi voi atinge scopul!

Şi Abu-Bekr spuse:

— O, doamne emire al meu, care-i scopul cel măreţ pe care îl urmăreşti? Robul tău ar fi tare bucuros dacă ar putea să te ajute cât de cât, şi s-ar dărui cu toată dragostea inimii lui întru folosul tău!

Şi emirul Zein răspunse:

— Aflǎ, atunci, o, preacinstite şeic Abu-Bekr, ca gândul meu este să mă însor. Încât doresc să găsesc, ca s-o iau de soţie, o fată de cincisprezece ani, care să fie totodată deosebit de frumoasă şi întru totul fecioară. Şi frumuseţea ei trebuie să fie aşa cum să nu mai aibă seamăn printre tinerele vremii sale, iar fecioria ei să fie de soiul cel mai ales, atât pe dinafară cât şi pe dinlăuntru. Iată, acesta-i scopul pe care îl urmăresc şi pricina care m-a adus la Bagdad, după ce m-a făcut să poposesc în Egipt şi în Siria.

Şi dervişul răspunse:

— Hotărât, o, stăpâne al meu, ceea ce cauţi este un lucru destul de rar şi destul de greu de găsit. Şi, dacă Allah nu m-ar fi scos în calea ta, şederea ta la Bagdad nu şi-ar fi văzut niciodată sorocul, şi toate peţitoarele şi-ar fi pierdut vremea degeaba cu căutările. Or, eu ştiu unde vei putea să găseşti mărgăritarul acela fără de pereche; şi am să-ţi spun, dacă, fireşte, îmi îngădui!

La cuvintele acestea, Zein şi Mubarak nu se putură opri să nu zâmbească. Şi Zein îi zise:

— O, sfinte derviş, eşti, aşadar, destul de încredinţat de fecioria aceleia despre care îmi vorbeşti? Şi, dacă-i aşa, cum ai făcut să ai această încredinţare? Dacă ai văzut chiar tu la acea fată ceea ce trebuie să fie ascuns, cum mai poate fi fecioară? Căci fecioria ei stă tot atâta în păstrarea pecetei sale cât şi în nevederea ei.

Şi Abu-Bekr răspunse:

— Hotărât, nu am văzut-o nicicum! Da mi-aş tăia mâna dreaptă dacă nu ar fi aşa cum ţi-o zugrăvesc eu! Şi, la urma urmei, chiar tu, o, doamne al meu, cum ai să poţi face, înainte de noaptea nunţii, să dobândeşti o încredinţare atâta de deplină?

Şi Zein răspunse:

— Asta are să fie foarte uşor: nu o să trebuiască decât s-o văd o clipă, îmbrăcată cu totul şi învăluită pe de-antregul în vălurile ei!

Şi dervişul, din cinstire faţă de gazda lui, nu vroi să râdă deloc, ci se mulţumi să răspundă:

— Stapânul nostru emirul trebuie să se pricеapă la înfăţişările omeneşti, de vreme ce poate ghici în felul acesta, nevăzând decât nişte ochi de după un iaşmac, starea feciorіei unei fete pe care nu a cunoscut-o vreodată!

Şi Zein spuse:

— Aşa este! Iar tu nu ai decât să mă ajuţi s-o văd pe fată, dacă chiar socoţi că treaba este cu putinţă! Şi să fii încredinţat ca am sa ştiu să-ţi preţuiesc ajutorul dat, şi am sa ţi-i răsplătesc până peste preţul lui!

Şi dervişul răspunse:

— Ascult şi ma supun!

Şi plecă să se ducă după fata cu pricina.

Or, Abu-Bekr cunoştea, în adevăr, o fată care putea să îndeplinească însuşirile cerute, şi care nu era alta decât fata şeicului dervişilor din Bagdad. Iar tatăl ei o crescuse departe de orice privire, într-o viaţă curată şi ferită, după învăţăturile cele dumnezeieşti ale sfintei Cărţi. Şi nu ieşise niciodată din casă, neştiutoare de vreo faptă urâtă, şi îngrijită ca o floare. Şi era albă, şi frumoasă, şi cu o înfăţişare dulce, ieşită fără cusur din tiparul frumuseţii. Şi minunate îi erau liniile trupului, şi negri îi erau ochii, şi strălucitoare ca rupte din lună picioarele şi mâinile-i gingaşe. Şi era rotundă cu totul într-o parte, şi subţire cu totul deasupra! În ce priveşte ceea ce se afla între pilaştri, nimenea nu ar şti s-o zugrăvească, întrucât nimenea nu a văzut-o vreodată. Drept aceea, numai oglinda cea magică are s-o oglindească pentru întâia oră şi are să îngăduie a fi zugrăvită, cu îngăduinţa lui Allah!

Dervişul Abu-Bekr se duse, aşadar, la casa şeicului breaslei sale şi, după salamalekurile şi urările cuvenite dintr-o parte şi din cealaltă, îi ţinu o cuvântare lungă, sprijinită pe fel de fel de învăţături din sfânta Carte, în privinţa nevoii de a le mărita pe fetişcanele ajunse la anii măritişului; şi, într-un sfârşit, îi arătă de şart cum stă

treaba, adăugând:

— Or, emirul acesta atâta de falnic, de bogat şi de mărinimos este gata să-ţi plătească orice zestre i-ai cere pentru fiică-ta: şi în schimb nu vrea decât să arunce numai o privire asupra ei, pe când ea să stea îmbrăcată cu totul, învăluită pe de-a-ntregul în iaşmacul şi în izarul ei!

Iar şeicul dervişilor, tatăl fetei, cugetă vreme de un ceas şi răspunse:

— Nu stă nimica împotrivă!

Şi se duse la nevastă-sa, mama fetei, şi îi spuse:

— O, maică a tinerei Latifah, scoală-te şi ia-o pe fata noastră Latifah şi mergi după fiul nostru, dervişul Abu-Bekr, care are să te ducă la un palat unde soarta fetei tale o aşteaptă astăzi!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute treizecea noapte

Urmă:

Iar soţia dervişului se supuse numaidecât şi se învălui cu vălurile ei, şi se duse în odaia fetei şi îi zise:

— O, fata mea Latifah, tatăl tău doreşte ca astăzi, pentru întâia dată, să ieşi din casă împreună cu mine!

Şi, după ce o pieptănă şi o îmbrăcă, ieşi din casă cu ea şi se ţinură după dervişul Abu-Bekr, la zece paşi în urma lui; şi Abu-Bekr le duse la palatul unde, stând pe divanul din sala de oaspeţi, aşteptau Zein şi Mubarak.

Şi intraşi tu, o, Latifah, cu ochii tăi cei mari şi negri, uluiţi de-a binelea sub iaşmăcuţul de pe faţa ta. Căci tu în viaţa ta nu mai văzusei alt chip de bărbat afară de chipul preacinstitului şeic al dervişilor, părintele tău. Şi nu-ţi lăsaşi ochii în jos nicidecum, căci nu ştiai sfiala cea prefăcută, nici ruşinea cea prefăcută, nici nimica din câte învaţă de obicei fetele oamenilor ca să răpească inimile!

Ci te uitai la toate din jurul tău cu ochii tăi frumoşi şi negri de gazelă speriată, şovăitoare şi minunată! Şi craiul Zein, la ivirea ta, îşi simţi minţile că-şi iau zborul; căci, printre toate femeile din saraiul lui de la Bassra, şi printre toate fetişcanele din Egipt şi din Siria, nu mai văzuse niciuna care să se apropie, cât de cât, de frumuseţea ta. Şi te arătaşi răsfrântă în oglindă şi goală toată. Iar el putu să vadă astfel, ghemuită între vârfurile celor doi pilaştri, şi semănând cu o mititică porumbiţă albă, o minunăţie de istorioară pecetluită cu pecetea cea neprihănită a lui Soliman (cu el fie pacea şi rugăciunea!). Şi emirul o cercetă cu cea mai mare luare aminte şi, bucuros până peste poate, văzu că istorioara ta, o, Latifah, era întru totul asemenea cu o migdală descojită. Slavă lui Allah carele ocroteşte comorile şi le păstrează pentru dreptcredincioşii săi!

După ce sultan Zein, cu ajutorul oglinzii fermecate, găsi astfel fata pe care o căuta, îl însărcină pe Mubarak să facă numaidecât cererea de căsătorie. Şi Mubarak, însoţit de Abu-Bekr dervişul, se duse pe dată la şeicul devişilor, îi spuse cererea prinţului, şi primi învoirea lui. Şi îl aduse la palat; şi-i chemară pe cadiu şi pe martori; şi fu întocmit sunetul de căsătorie. Şi nunta fu sărbătorită cu o vâlvă până peste poate; şi Zein dete ospeţe mari şi făcu daruri bogate săracilor din mahala. Iar când toţi oaspeţii plecară, Zein îl opri pe dervişul Abu-Bekr şi îi spuse:

— Află, o, Abu-Bekr, că noi plecăm în seara aceasta înspre o ţară tare depărtată. Şi, până ce m-oi întoarce la Bassra, în ţara mea, iacătă pentru tine zece mii de dinari de aur ca plată a ostenelilor tale cele cu folos. Ci Allah este cel mai mare! Şi într-o zi am să ştiu să-ţi dovedesc şi mai bine mulţumita mea!

Şi îi dete cei zece mii de dinari, rămânând să-l numească într-o zi mare dregător, atunci când s-o întoarce la împărăţia lui. Şi, după ce dervişul îi sărută mâinile, emirul dete semnalul de plecare. Şi tânăra fecioară fu aşezată într-un baldachin pe spinarea unei

cămile. Şi Mubarak deschise calea, şi Zein venea la urmă. Şi, însoţiţi de alaiul lor, luară drumul înspre cele Trei Insule.

Or, cele Trei Insule fiind departe foarte de Bagdad, călătoria ţinu luni lungi, în care sultan Zein se simţea din zi în zi tot mai înrobit de farmecele minunatei copile fecioare, ajunsă soţia lui după lege. Şi o îndrăgi, în inima lui, pentru toată dulceaţa, şi pentru nurii, şi pentru gingăşia, şi pentru virtuţile fireşti pe care le avea în ea. Şi, pentru întâia dată simţi şi el locul dragostei adevărate, de care habar nu avusese până atunci, încât numai cu o mare amărăciune în inima lui văzu venind clipa când s-o dea pe fată Bătrânului din cele Trei Insule. Şi de multe ori fu el ispitit să schimbe drumul şi să se întoarcă la Bassra, luând-o şi pe fată. Ci se simţea oprit de jurământul pe care îl făcuse faţă de Bătrânul din cele Trei Insule; şi nu putea să nu-şi ţină acel jurământ!

Estimp, intrară pe tărâmul cel oprit şi, pe acelaşi drum şi cu aceleaşi mijloace de odinioară, răzbătură până la insula unde locuia Bătrânul. Şi, după salamalekuri şi urări, Zein îi înfăţişă fata, învăluită toată în izar. Şi îi dete îndărăt şi oglinda totodată. Şi Bătrânul din Insule se uită la fată cu luare aminte, fără să se slujească de oglindă; şi ochii lui parcă erau chiar ei două oglinzi. Şi, după un răstimp, se apropie de Zein şi, aruncându-se la pieptul lui, îl îmbrăţişă cu multă dragoste şi îi spuse:

— Sultan Zein, sunt, în adevăr, tare mulţumit de osârdia pe care ai pus-o ca să mă mulţumeşti, şi de rodul căutărilor tale. Căci fata pe care mi-o aduci este întru totul aceea ce am dorit! Este minunat de frumoasa şi le întrece în farmece şi în desăvârşiri pe toate fetele de pe pământ! Pe deasupra, este fecioară de o feciorie fără cusur, întrucât este ca pecetluită cu pecetea stăpânului nostru Soliman ben-Daud (cu ei, cu amândoi, fie rugăciunea şi pacea!). În ce te priveşte, nu mai ai decât să te întorci la casa ta; şi, când ai să intri în cea de a doua sală de smalţ, unde sunt cele şase fecioare, ai s-o găseşti

acolo şi pe cea de a şaptea, pe care ţi-am făgăduit-o, şi care, numai ea, preţuieşte mai mult decât altele o mie la un loc!

Şi adăugă:

— Acuma, fă-o pe fată să priceapă că mi-o laşi mie şi că ea nu are niciun fel de treabă cu tine!

La vorbele acestea, fermecătoarea Latifah, care şi ea era tare robită de frumuseţea emirului Zein, scoase un suspin adânc şi începu să plângă. Şi Zein începu să plângă şi el la fel. Şi, tare trist, îi lămuri tot ce fusese hotărât între el şi Bătrânul din Insule, şi îi zise:

— Eşti divorţată!

Şi, suspinând, plecă de la Bătrânul din Insule, pe când Latifah, de durere, se prăbuşea fără simţire. Şi, după ce sărută mâna Bătrânului, craiul luă iar drumul îndărăt către Bassra, împreună cu Mubarak. Şi, cât ţinu călătoria, nu mai contenea să se gândească la aceea atâta de minunată şi atâta de dulce Latifah; şi se căina amarnic că o amăgise, făcând-o să creadă că o ia de soţie; şi se socotea drept pricină a nenorocirii lor a amândurora. Şi nu se putea alina nicicum.

Or, aşa ajunse, într-un sfârşit, în starea aceasta de mâhnire, la Bassra, unde şi mari şi mici, bucuroşi de întoarcerea lui, îl sărbătoriră cu mare vâlvă. Ci sultan Zein, trist de nespus, nu luă parte nicicum la ospeţele acelea, şi, în ciuda stăruinţelor credinciosului său Mubarak, nu vroi să coboare în borta unde trebuia să se afle fata de diamant cea atâta timp aşteptată şi atâta timp dorită. Într-un sfârşit, supunându-se sfaturilor lui Mubarak, pe care îl căftănise vizir de cum sosise la Bassra, se învoi să coboare în bortă. Şi trecu prin sala de porţelan şi de cleştar, care sclipea de dinari şi de pulbere de aur, şi intră în sala de smalţ verde şi împodobit cu aur...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a şapte sute treizeci şi una noapte

Urmă:

Şi le văzu pe cele şase fecioare la locurile lor obişnuite; şi aruncă o privire a lehamite înspre cel de al şaptelea piedestal de aur. Şi iacătă! Dreaptă şi zâmbitoare, sta acolo o fată goală, mai strălucitoare ca diamantul; şi sultan Zein, tulburat până peste fire, cunoscu în ea pe aceea pe care o dusese în cele Trei Insule. Şi, înlemnit, nu putu decât să caşte gura, fără a putea să rostească niciun cuvânt. Şi Latifah îi spuse:

— Da, chiar eu sunt, Latifah, aceea pe care nu te aşteptai s-o găseşti aici! Vai, venisei cu nădejdea ca ai să dobândeşti ceva mult mai de preţ decât mine!

Şi Zein izbuti într-un sfârşit să grăiască şi strigă:

— Nu, pe Allah! o, stăpâna mea, nu am coborât aici decât în ciuda inimii mele care se chinuia numai şi numai cu gândul la tine! Ci binecuvântat fie Allah care a îngăduit să ne găsim iară!

Şi, pe când rostea el aceste vorbe din urmă, se auzi o bubuitură de trăsnet care zgudui borta şi, tot atunci, se şi ivi Bătrânul din Insule. Şi zâmbea cu blândeţe. Şi veni lângă Zein, şi îl luă de mână, şi îi puse mâna în mâna fetei, spunându-i:

— O, Zein, afla că, de când te-ai născut, te-am luat sub ocrotirea mea. Aşa că era de datoria mea să-ţi întemeiez fericirea. Şi nu puteam sa fac mai bine acest lucru decât dându-ţi o comoară care singură este nepreţuită. Şi comoara aceasta este mai frumoasă decât toate fetele de diamant şi decât toate nestematele pământului, şi anume fata aceasta fecioară. Căci fecioria îngemănată cu frumuseţea trupului şi cu desăvârşirea sufletului este tiriacul care te scuteşte de toate celelalte leacuri şi ţine loc de toate bogăţiile

Şi, spunând acestea, îl sărută pe Zein şi pieri.

Iar sultan Zein şi soţia lui, Latifah, fericiţi până peste poate, se iubiră cu o iubire mare, şi trăiră ani lungi în cea mai plăcută şi mai aleasă viaţă, până ce veni să-i caute Despărţitoarea neabătută a celor ce se au dragi şi a celor ce stau laolaltă! Slavă celui singur pururea Viu, carele nu cunoaşte moarte!

Când sfârşi de povestit povestea aceasta, Şeherezada tăcu. Şi regele Şahriar zise:

— Oglinda aceasta a fecioarelor, Şeherezada, este peste poate de uluitoare!

Iar Şeherezada zâmbi şi spuse:

— Da, o, măria ta! Dar ce-i ea pe lângă *Lampa fermecată?*

Şi regele Şahriar întrebă:

— Ce-i cu lampa aceasta despre care eu habar nu am?

Şi Şeherezada spuse:

— Este lampa lui Alladin! Şi chiar despre ea am să-ţi povestesc în seara aceasta!

Cuprins

o mie şi una de nopţi

«Nu poţi admira îndeajuns dibăcia şi isteţimea Şeherezadei, a acestui geniu oriental al Ficţiunii! Nu cunosc artă mai desăvîrşită a seducţiei prin povestire decît aceea pe care o desfăşoară, ca pe un interminabil covor persan, în faţa ochilor noştri uimiţi, brusc copilăriţi, povestitorul acesta oriental. Sultanul blazat, critic, din noi, gata oricînd nu numai să curme fluxul naraţiunii, ci să decapiteze chiar şi naratorul, tace vrăjit ascultîndu-l. Eşti gata oricînd să rosteşti o formulă consacrată în *O mie şi una de nopţi*: «Ascult şi mă supun». Rostind-o, te laşi tîrît în viermuiala pestriţă din suk, în labirintul cu cotloane surprinzătoare ale vreunui palat subpămîntean, sau în cine ştie ce hrubă în care un efrit a pus stăpînire pe o preafrumoasă copilă, asemenea în totul unei perle neperforate.»

Nicolae Balotă

(Parfumul celor «O mie şi una de nopţi»)

